

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W SZCZECINKU**

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU
NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR
Na okres od 1.01.2025 do 31.12.2034**

Opracowanie

Szczecinek 2024

Wykonano na zlecenie
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku

Wykonawca
Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku
ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek
tel. (94) 37 408 05, faks (94) 37 408 05
e-mail: sekretariat@szczecinek.buligl.pl

Opracowanie

Rafał Matysiak

.....
(czytelny podpis składającego oświadczenie)

Data opracowania

23.09.2024 r.

Kierowanie projektem

Mariusz Zawiaślak

Kontrola końcowa

Tomasz Babiak

SKOROWIDZ

1. WSTĘP	5
1.1. Streszczenie	5
1.2. Wykaz stosowanych skrótów i terminów	10
2. INFORMACJE OGÓLNE	17
2.1. Podstawa prawna i zakres prognozy	17
2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy	23
2.3. Zawartość planu urządzenia lasu	24
2.4. Główne cele planu urządzenia lasu	28
2.5. Cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu	30
2.6. Powiązania <i>Planu</i> z innymi dokumentami	38
2.7. Metody analizy skutków realizacji postanowień <i>Planu</i> oraz częstotliwość jej przeprowadzania	50
2.8. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	52
3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	53
3.1. Ogólna charakterystyka warunków środowiskowych	53
3.1.1. Położenie Nadleśnictwa	53
3.1.2. Lesistość	57
3.1.3. Dominujące funkcje lasów	57
3.2. Walory przyrodniczo-leśne Nadleśnictwa	57
3.2.1. Rzeźba terenu, typy gleb i warunki siedliskowe	57
3.2.2. Zasoby wód powierzchniowych i podziemnych	58
3.2.3. Klimat	59
3.2.4. Drzewostany	59
3.3. Formy ochrony przyrody występujące na gruntach Nadleśnictwa	65
3.3.1. Rezerwaty przyrody	66
3.3.2. Obszary chronionego krajobrazu	76
3.3.3. Obszary Natura 2000	84
3.3.4. Użytki ekologiczne	93
3.3.5. Pomniki przyrody	94
3.3.6. Ochrona gatunkowa	95
3.3.7. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania <i>Planu</i> na formy ochrony przyrody	96
3.4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem .	100
3.4.1. Obszary Natura 2000	101
3.4.2. Grunty przeznaczone do zalesienia	119
3.4.3. Projekty w zakresie infrastruktury technicznej	121
3.5. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody, a gospodarką leśną	122

3.6. Istniejące problemy ochrony przyrody istotne z punktu widzenia realizacji <i>Planu</i>	122
3.7. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji <i>Planu</i>	123
4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000	124
4.1. Przewidywane oddziaływanie <i>Planu</i> na środowisko	124
4.1.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną.....	124
4.1.2. Oddziaływanie na ludzi	138
4.1.3. Oddziaływanie na zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione.....	140
4.1.4. Oddziaływanie na rośliny, w szczególności na gatunki chronione	154
4.1.5. Oddziaływanie na wodę	157
4.1.6. Oddziaływanie na powietrze	158
4.1.7. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi.....	158
4.1.8. Oddziaływanie na krajobraz	158
4.1.9. Oddziaływanie na klimat.....	161
4.1.10. Oddziaływanie na zasoby naturalne	161
4.1.11. Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej	163
4.1.12. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania <i>Planu</i> na środowisko.....	170
4.2. Oddziaływanie <i>Planu</i> na specjalne obszary ochrony siedlisk	172
4.2.1. PLH300021 Poligon w Okonku	172
4.2.2. PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino.....	174
4.2.3. PLH320042 Jezioro Śmiadowo.....	184
4.2.4. PLH320048 Diabelskie Pustacie	185
4.3. Oddziaływanie <i>Planu</i> na integralność obszarów Natura 2000.....	202
4.3.1. PLH300021 Poligon w Okonku	202
4.3.2. PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino.....	203
4.3.3. PLH320048 Jezioro Śmiadowo.....	204
4.3.4. PLH320048 Diabelskie Pustacie	205
5. ROZWIĄZANIA I WNIOSKI DO PLANU	208
5.1. Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań <i>Planu</i> na środowisko	208
5.2. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w <i>Planie</i> , uzasadnienie ich wyboru oraz opis metod oceny wyboru	215
6. ZAŁĄCZNIKI	218
6.1. Oświadczenie autora raportu	218
6.2. Mapa siedlisk przyrodniczych i gatunków naturalnych na tle planowanego użytkowania rębnych i gruntów przeznaczonych do zalesienia.....	219
6.3. Mapa form ochrony na tle planowanego użytkowania rębnych i gruntów przeznaczonych do zalesienia	219

1. WSTĘP

1.1. Streszczenie

Podstawowymi dokumentami formalno-prawnymi opracowania Prognozy są Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U., 2024, poz. 1112), a także pismo Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, znak DOOŚ-TSOOŚ.411.7.2022.TW z dnia 22 września 2022 r. dotyczące uzgodnienia przedłożonego zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej do projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Czarnobór na lata 2025-2034.

Prognozę sporządzono do projektu „Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Czarnobór na okres od 1.01.2025 r. do 31.12.2034 r.” zwanego dalej *Planem*.

Plan został opracowany na 10 lat zgodnie z wymogami szeregu ustaw, rozporządzeń, instrukcji oraz wytycznych, z uwzględnieniem:

- przyrodniczych i ekonomicznych warunków gospodarki leśnej,
- celów i zasad gospodarki leśnej oraz sposobów ich realizacji, określonych dla każdego drzewostanu i urządzanego obiektu, z uwzględnieniem lasów ochronnych.

W skład *Planu* wchodzi następujące części:

- opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, zawierający szczegółowe dane inwentaryzacyjne oraz zaprojektowane wskazania gospodarcze,
- elaborat, zawierający opisanie ogólnego stanu lasu, analizę gospodarki leśnej w minionym okresie, podstawy gospodarki przyszłego okresu oraz sposoby ich realizacji,
- zestawienie zadań do wykonania w bieżącym 10-leciu,
- program ochrony przyrody, zawierający kompleksowy opis stanu przyrody, podstawowe zadania oraz sposoby realizacji tych zadań,
- mapy tematyczne.

Plan jest zasadniczym dokumentem z zakresu leśnictwa, na podstawie którego prowadzi się trwale zrównoważoną gospodarkę leśną. Sporządzenie tego dokumentu jest obligatoryjnym wymogiem prawnym w stosunku do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, którymi zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Minister właściwy do spraw środowiska zatwierdza plan urządzenia lasu i nadzoruje jego wykonanie.

Jednym z głównych celów *Planu* jest dostosowanie działań Nadleśnictwa do określonych

wymogów dotyczących prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. W *Prognozie* przeanalizowano cele ochrony środowiska, zawarte w różnego rodzaju konwencjach, dyrektywach, politykach i programach w odniesieniu do zapisów zawartych w *Planie*. Przeanalizowano również powiązania *Planu* z dokumentami dotyczącymi obszaru Nadleśnictwa, aby wykluczyć łączny negatywny wpływ na środowisko.

W *Prognozie* przedstawiono metody, jakie posłużyły do wykonania analiz wpływu zapisów *Planu* na środowisko oraz obszary Natura 2000. Przedstawiono również propozycje dotyczące monitorowania zadań określonych w decyzji Ministra Środowiska o zatwierdzeniu planu urządzenia lasu.

Ze względu na umiejscowienie obszaru Nadleśnictwa nie przeprowadzono oceny oddziaływania transgranicznego, o którym mówi ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Do ogólnej charakterystyki obszaru Nadleśnictwa oraz opisu jego walorów przyrodniczo-leśnych wykorzystano dane zamieszczone w programie ochrony przyrody i elaboracie.

Nadleśnictwo Czarnobór zajmuje powierzchnię 17021,21 ha. Położone jest w jej południowej części, granicząc bezpośrednio z Nadleśnictwami: Borne Sulinowo, Czaplinek, Szczecinek, Czarne Człuchowskie oraz z Nadleśnictwami Okonek i Jastrowie wchodzącymi w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile. Charakteryzuje się lesistością wynoszącą 53,2%. Lasy ochronne i rezerwy w stosunku do ogólnej powierzchni Nadleśnictwa stanowią 32,08%. Na gruntach leśnych dominują siedliska BMśw (37,92%) i Bśw (30,19%). Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna (77,54%). Ważniejszymi gatunkami są również: brzoza – 8,95%, buk – 6,60%, dęby – 2,50%. Na taki skład gatunkowy lasów decydujący wpływ ma duży udział gleb rdzawych (73,6%) oraz gleb brunatnych (13,3%). Przeciętny wiek drzewostanów wynosi 56 lat. Drzewostany ponad 100-letnie zajmują 1345,25 ha, czyli 8,7% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa.

Na terenie Nadleśnictwa znajdują się dwa rezerwy przyrody: „Bagno Ciemino” i „Diabelskie Pustacie”.

Rezerwat „Bagno Ciemino” położony jest w całości na gruntach Nadleśnictwa. Zajmuje powierzchnię 400,43 ha. Wchodzi on w skład obszaru Natura 2000 PLH320036 „Bagno i Jezioro Ciemino”.

Rezerwat „Diabelskie Pustacie” o łącznej powierzchni 932,53 ha położony jest w dwóch Nadleśnictwach – Czarnobór (294,41 ha) i Borne Sulinowo – (638,12 ha). Wchodzi on w skład

obszaru Natura 2000 PLH320048 „Diabelskie Pustacie”.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa zlokalizowane są trzy obszary chronionego krajobrazu: OChK „Pojezierze Drawskie” (1261,06 ha na gruntach Nadleśnictwa), OChK „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”, (165,15 ha na gruntach Nadleśnictwa) oraz OChk „Dolina rzeki Płytnicy”, (1301,00 ha na gruntach Nadleśnictwa).

Na terenie Nadleśnictwa znajdują się dwa użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 8,57 ha. Celem ochrony w użytkach ekologicznych jest zachowanie cennych fragmentów środowiska przyrodniczego, mającego duże znaczenie dla różnorodności biologicznej, w szczególności ze względu na występujące tam chronione gatunki ptaków, płazów, ssaków i owadów.

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo występuje 17 obiektów uznanych za pomniki przyrody: 12 pojedynczych drzew, 4 grup drzew i 1 głąz narzutowy.

Analiza zaplanowanych zabiegów wykazała, że *Plan* nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania na wyżej wymienione formy ochrony.

Uwzględniając aktualne rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409), na terenie Nadleśnictwa stwierdzono stanowiska 33 gatunków roślin objętych prawną ochroną, w tym: 7 – ściśłą, 26 – częściową.

Liczbę gatunków zwierząt chronionych występujących na terenie Nadleśnictwa określono na 173 gatunki, w tym: 12 owadów, 1 pijawka, 1 ślimak, 13 płazów, 5 gadów, 121 ptaków i 23 ssaki. Ustanowiono także strefy ochrony miejsc lęgowych, w tym: 1 dla bielika oraz 1 dla bociana czarnego.

Wpływ zabiegów gospodarczych na chronione gatunki przeanalizowano w ramach oddziaływania ustaleń *Planu* na środowisko.

Szczególną uwagę zwrócono na obszary Natura 2000. Według stanu na 01.01.2025 r. w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występują specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) Natura 2000: PLH300021 „Poligon w Okonku”, PLH320036 „Bagno i Jezioro Ciemino”, „PLH320042 „Jezioro Śmiadowo”, PLH320048 „Diabelskie Pustacie”.

Na podstawie niektórych elementów charakteryzujących drzewostany (gatunki panujące, struktura wiekowa, typy siedliskowe lasu, powierzchnia drzewostanów dojrzałych i ponad 100-letnich), przedstawiono stan środowiska na gruntach położonych w zasięgu obszarów Natura 2000.

Spśród obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody, a gospodarką leśną, wymieniono realizację użytkowania rębego w drzewostanach ze stwierdzonymi stanowiskami gatunków chronionych, zmianę w wyniku realizacji ustaleń *Planu* struktury

wiekowej i gatunkowej drzewostanów na siedliskach przyrodniczych i z roślinami chronionymi lub miejscami przebywania zwierząt, ewentualne stosowanie składów gatunkowych upraw niedostosowanych do siedlisk przyrodniczych.

Do głównych problemów ochrony przyrody, istotnych podczas realizacji *Planu*, zaliczono: brak dokładnej inwentaryzacji flory i fauny oraz brak szczegółowych oficjalnych wytycznych dotyczących ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych.

Podkreślono, że trwale zrównoważona gospodarka leśna jest możliwa tylko przy przestrzeganiu zapisów zawartych w *Planie*, a odstępianie od realizacji tych ustaleń niesłoby bardzo niekorzystne zmiany w środowisku.

Podczas analizy przewidywanego oddziaływania *Planu* na środowisko rozpatrzono:

- oddziaływanie na różnorodność biologiczną, na którą składa się różnorodność gatunkowa, genetyczna i ekosystemów – przeanalizowano wpływ ustaleń *Planu* na chronione siedliska przyrodnicze (dobór składu gatunkowego, rodzaje planowanych zadań w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych);
- oddziaływanie na ludzi – wskazano obszary w *Planie*, które mogą być pomocne w podkreślaniu walorów turystyczno-rekreacyjnych Nadleśnictwa, zwrócono uwagę na termin prowadzenia prac leśnych w drzewostanach bezpośrednio otaczających ośrodki wypoczynkowe;
- oddziaływanie na zwierzęta i rośliny – na podstawie list gatunkowych oraz planowanych zabiegów w drzewostanach określono przewidywany wpływ *Planu* i wskazano gatunki, dla których należy zastosować środki łagodzące;
- oddziaływanie na wodę – wskazano zapisy *Planu*, które przyczyniają się do ograniczenia degradacji stosunków wodnych (pasy ochronne wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, wytyczne dla Nadleśnictwa przedstawione w programie ochrony przyrody);
- oddziaływanie na powietrze, powierzchnię ziemi, klimat – nie stwierdzono możliwego wpływu na te elementy środowiska;
- oddziaływanie na krajobraz – podkreślono kształtowanie przestrzeni podczas planowania cięć rębnych, dbanie o estetykę ściany lasu, o urozmaicenie gatunkowe i wiekowe drzewostanów;
- oddziaływanie na zasoby naturalne – realizacja zapisów *Planu* zapewnia trwałość lasów i ciągłość ich użytkowania;
- oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej – ustalenia *Planu* nie będą miały negatywnego wpływu na te elementy, przedstawienie informacji w programie ochrony

przyrody oraz w opisach taksacyjnych (np. opisanie stanowisk archeologicznych) mogą przyczynić się do ochrony tych miejsc.

W *Prognozie* szczegółowo przeanalizowano wpływ realizacji ustaleń *Planu* na określone dla poszczególnych obszarów Natura 2000 przedmioty ochrony.

Oddziaływanie *Planu* na obszary siedliskowe określono na podstawie analizy wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na siedliska i gatunki stanowiące przedmioty ochrony w poszczególnych obszarach. Wykazano, że realizacja *Planu* przyczyni się do polepszenia stanu siedlisk przyrodniczych oraz nie pogorszy warunków bytowania zwierząt oraz występowania roślin. *Plan* nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.

Przeanalizowano również wpływ *Planu* na integralność obszarów Natura 2000. Wykazano, że ustalenia zawarte w tym dokumencie nie naruszają *spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków lub siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których wyznaczono obszary Natura 2000.*

Na podstawie analizy zaplanowanych działań wytypowano obszary możliwego negatywnego wpływu zabiegów oraz przedstawiono propozycje ograniczenia tego wpływu. Zwrócono uwagę na właściwe prowadzenie prac leśnych w drzewostanach ze stwierdzonymi stanowiskami roślin i zwierząt chronionych oraz przedstawiono propozycję stosowania środków łagodzących negatywne skutki działań gospodarczych. Podkreślono konieczność ochrony leśnych i nieleśnych siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk archeologicznych.

Przy tworzeniu *Planu* na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi.

Wariantowanie było rozpatrywane na posiedzeniu KZP przy ustalaniu wytycznych do projektu planu u.l., przy prowadzeniu kontroli i uzgodnień między wykonawcą oraz przedstawicielami Nadleśnictwa i RDLP (szczególnie podczas sporządzania optymalnego projektu użytkowania zasobów drzewnych), przy tworzeniu programu ochrony przyrody, przy ustaleniach dotyczących końcowych prac kameralnych i ostatecznego zestawienia *Planu* przyjętych na NTG. Ustalenia *Planu* zostały poddane pewnym modyfikacjom również w trakcie opracowywania niniejszej *Prognozy*.

Wyniki przeprowadzonej *Prognozy* pozwalają stwierdzić, że realizacja *Planu* nie będzie prowadziła do znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko oraz obszary Natura 2000.

1.2. Wykaz stosowanych skrótów i terminów

- Adres leśny** – identyfikuje jednoznacznie każde wydzielenie na terenie Lasów Państwowych, zapis 11-30-1-05-122-a-00 oznacza, że wydzielenie znajduje się na terenie RDLP Szczecinek (11), w Nadleśnictwie Czarnobór (30), obrębie leśnym Czarnobór (1), leśnictwie Jeleń (05), oddziale „122”, pododdziale „a”, wydzieleniu „00”;
- Baza danych** – baza w formacie .mdb (*MS Access*) zawierająca szczegółowe dane opisu lasu wykonanego w trakcie prac nad planem urządzenia lasu, zawierająca również planowane zabiegi gospodarcze;
- CP** – czyszczenia późne – są to prace pielęgnacyjne wykonywane w okresie młodnika (zasadniczo 11 – 20 lat); mające na celu utrzymanie zwarcia, kształtowanie składu gatunkowego i form mieszanicy zgodnie z warunkami naturalnymi oraz zapewnienie stabilności szybko przyrastającego wówczas drzewostanu; jeżeli podczas zabiegu pozyskiwane są sortymenty drzewne, są to czyszczenia z pozyskaniem grubizny (CP-P);
- Data aktualizacji SDF** – data ostatniego wprowadzenia zmian do formularza, z wykorzystaniem formatu <miesiąc – rok>, gdy informacje były aktualizowane wielokrotnie, pole to zawiera datę ostatniej aktualizacji;
- Drzewo mateczne** – drzewo o najwyższych walorach genetycznych, wykorzystywane do pozyskiwania leśnego materiału rozmnożeniowego; ewidencję drzew matecznych prowadzi Nadleśnictwo, Biuro Nasiennictwa Leśnego (BNL) i Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL);
- Drzewostan zachowawczy** – drzewostan wydzielony dla zachowania zagrożonych populacji drzew leśnych rodzimych proveniencji; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo, BNL i IBL;
- Dyrektywa ptasia** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa siedliskowa** – Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;
- Gatunek o priorytetowym znaczeniu dla Wspólnoty*** - gatunek zagrożony, w odniesieniu, do którego Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność z powodu wielkości jego naturalnego zasięgu mieszczącego się na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej. W dokumencie wszystkie gatunki o priorytetowym znaczeniu zostały oznaczone*;
- GDN** – gospodarczy drzewostan nasienny – drzewostan o najlepszych cechach fenotypowych, dostarczający Nadleśnictwu nasion na potrzeby odnowieniowe i zalesieniowe; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo i BN;

- Klasa wieku** – umowny, 20-letni okres, umożliwiający zbiorcze grupowanie drzewostanów według ich wieku; w praktyce leśnej wprowadzono pojęcie klas i podklas wieku (np. Ia podklasa to drzewostany w wieku 1-10 lat, Ib podklasa – 11-20 lat, IIa podklasa – 21-30 lat, itd.);
- KO** – klasa odnowienia – typ budowy pionowej drzewostanów, w których ma miejsce równoczesne użytkowanie i odnawianie pod osłoną drzewostanu macierzystego, o stanie odnowienia pozwalającym przejść do kolejnych etapów jego pielęgnacji;
- KDO** – klasa do odnowienia – typ budowy pionowej drzewostanów, w których ma miejsce równoczesne użytkowanie i odnawianie pod osłoną drzewostanu macierzystego, o stanie odnowienia niespełniającym jeszcze zakładanych wymogów;
- KPZL** – Krajowy Program Zwiększania Lesistości;
- KZP** – Komisja Założeń Planu;
- Martwe drewno** – martwe i obumierające drzewa, ich części oraz martwe części żywych drzew;
- NTG** – Narada Techniczno – Gospodarcza;
- Obszar Natura 2000** – obszar specjalnej ochrony ptaków (wyznaczany na podstawie Dyrektywy ptasiej), specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (wyznaczane na podstawie Dyrektywy siedliskowej); utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty;
- Ocena ogólna wartości obszaru dla zachowania typu siedliska wg SDF** – ocena ogólna wartości dla zachowania danego typu siedliska jest wypadkową kryteriów, takich jak: pokrycie procentowe obszaru przez siedlisko, reprezentatywność, względna powierzchnia, stan zachowania struktury i funkcji; ocena przyjmuje jedną z wartości: A – znakomita, B – dobra, C – znacząca;
- Ocena ogólna wartości obszaru dla zachowania gatunku wg SDF** – globalna ocena wartości obszaru dla ochrony danego gatunku jest wypadkową kryteriów, takich jak: względna wielkość populacji, jej izolacja i stan zachowania siedlisk istotnych dla gatunku oraz dodatkowych czynników mogących mieć wpływ na zachowanie gatunku; wartość tę ocenia się wg trzystopniowej skali: A- znakomita, B – dobra, C- znacząca;
- OSO** – obszar specjalnej ochrony ptaków – obszar wyznaczony, zgodnie z Dyrektywą ptasią, do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w którego granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju;

OZW – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty – zatwierdzony przez Komisję Europejską w drodze decyzji projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, który w znaczący sposób przyczynia się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także może znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu biogeograficznego;

PEP – Polityka Ekologiczna Państwa;

Plan – projekt Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Czarnobór na okres od 1.01.2024 r. do 31.12.2033 r.;

Plantacyjna uprawa nasienna – uprawa z nasion pochodzących z wolnego zapylenia drzew matecznych, izolowana przed zapyleniem z zewnątrz, której celem jest dostarczanie nasion o ulepszonych cechach dziedzicznych na potrzeby gospodarcze; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo, BNL i IBL;

POP – Program ochrony przyrody;

POŚ – Program Ochrony Środowiska;

Prognoza – prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Czarnobór na okres od 1.01.2025 r. do 31.12.2034 r.;

PZO – plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000 ustanawiany przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w formie zarządzenia. Dokument ten określa działania służące utrzymaniu i przywracaniu do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla ochrony których wyznaczono dany obszar Natura 2000. Szczegółowy tryb sporządzania i zakres prac określa rozporządzenie Ministra Środowiska z 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000;

Rębnia – określa zasady wykonywania całego zespołu czynności, które mają na celu stopniową przemianę pokoleń w lesie w sposób zapewniający równoczesne usuwanie drzew lub drzewostanów, tworzenie najkorzystniejszych warunków dla zainicjowania i rozwoju nowego pokolenia drzew pożądanych gatunków, kształtowanie odpowiedniej budowy drzewostanu, zapewnienie naturalnej różnorodności biologicznej i trwałości w zmieniających się warunkach środowiska; w zależności od sposobu cięcia, stwarzającego różne możliwości osłony odnowienia przez starodrzew, rozróżnia się dwie grupy rębni, tj. **rębnię zupełną** oznaczoną symbolem I i **rębnię złożoną** oznaczone symbolami II – V;

- Rb I** – zalecana dla gatunków światłożądnych - odznacza się jednorazowym usunięciem całego drzewostanu z określonej powierzchni z ewentualnym pozostawieniem nasienników, przestojów lub biogrup drzewostanu rębego; na otwartej powierzchni zrębowej w wyniku przeważnie sztucznego odnowienia gatunków światłożądnych powstają przestrzenie rozgraniczone uprawy równoległe; rodzaje rębni – Rb Ia (do 6 ha), Ib (do 4 ha), Ic (do 2 ha);
- Rb II** – odznacza się regularnie rozłożonym użytkowaniem drzewostanu na określonej powierzchni i prowadzonym z zastosowaniem cięć częściowych, w średnim lub długim okresie odnowienia; odnowienie naturalne przeważnie gatunków ciężkonasiennych, dokonuje się obsiewem górnym pod osłoną drzewostanu macierzystego; wykorzystuje się zasadniczo jeden rok nasienny (wyjątkowo dalsze lata dobrego urodzaju), a powstałe odnowienie łącznie z niezbędnymi uzupełnieniami (gatunkami światłożądnymi po cięciu uprzątającym) tworzą młodnik o stosunkowo niewielkim zróżnicowaniu wieku i wysokości; rębni częściowa może być stosowana również w drzewostanach złożonych z gatunków światłożądnych, odnawianych naturalnie i sztucznie w krótkim okresie odnowienia;
- Rb III** – polega na jednorazowym lub stopniowym wykonywaniu w dojrzałym lub przebudowywanym drzewostanie gniazd o wielkości 5-50 arów, z osłoną górną lub bez osłony - zależnie od wymagań ekologicznych odnawianych gatunków drzew; powstające - pod osłoną boczną lub górną - odnowienie naturalne bądź sztuczne, wymagające osłony w okresie młodocianym, tworzy w zasadzie jednogatunkowe kępy przewyższające wysokością o 1-3 m późniejsze odnowienie naturalne bądź sztuczne, powstające na powierzchni między gniazdami;
- Rb IV** – polega na stosowaniu w drzewostanie na tej samej powierzchni manipulacyjnej różnego rodzaju cięć odnowieniowych i tworzeniu ośrodków odnowienia, poszerzanych następnie cięciami brzegowymi w ciągu zazwyczaj długiego okresu odnowienia, które prowadzą do nierównomiernego, rozłożonego w czasie przeredzenia drzewostanu; w rębni tej wykorzystuje się kilka lat nasiennych; efektem tych rębni są drzewostany mieszane, różnowiekowe o złożonej budowie przestrzennej;

Rb V – polega na prowadzeniu w sposób ciągły cięcia przerębowego na całej powierzchni drzewostanu (powierzchni kontrolnej); proces odnowienia naturalnego odbywa się nieprzerwanie, a naloty i podrosty korzystają trwale z osłony drzewostanu; drzewostan zagospodarowany rębnią przerębową powinien cechować się równomiernym rozmieszczeniem zapasu na całej powierzchni, zwarciem pionowym lub schodkowym oraz maksymalnym wypełnieniem przestrzeni koronami drzew w różnym wieku;

RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych;

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;

Różnorodność biologiczna - zróżnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami oraz zróżnicowanie ekosystemów;

SDF – Standardowy Formularz Danych;

Siedliska i gatunki naturalne – siedliska i gatunki wymienione w Załączniku I lub II Dyrektywy Siedliskowej a także Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, dla których ochrony tworzy się obszary Natura 2000;

Siedlisko o priorytetowym znaczeniu dla Wspólnoty* - – siedlisko przyrodnicze zagrożone zanikiem na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, za którego ochronę Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność z powodu wielkości jego naturalnego zasięgu mieszczącego się na terytorium tych państw. W dokumencie wszystkie siedliska o priorytetowym znaczeniu zostały oznaczone*;

SILP – System Informatyczny Lasów Państwowych – baza danych i oprogramowanie służące bieżącej pracy, planowaniu, kontrolowaniu w Nadleśnictwie;

Stan zachowania/stan ochrony gatunku w obszarze Natura 2000 – ustalany jest na podstawie parametrów: populacja, siedlisko oraz szanse zachowania gatunku, ocenianych odrębnie wg skali: FV właściwy, U1 niezadowolający, U2 zły, lub XX w przypadku braku danych. W PAF informacje nt. stanu zachowania danego gatunku w kraju przyjęto w oparciu o dane przekazane w raporcie w 2013 r. do KE z wdrażania zapisów art. 17 Dyrektywy siedliskowej;

Stan zachowania/stan ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000 – ustalany jest na podstawie parametrów: powierzchnia siedliska, struktura i funkcja oraz szanse zachowania siedliska, ocenianych odrębnie wg. skali: FV właściwy, U1 niezadowolający, U2 zły, lub XX w przypadku braku danych. W PAF informacje nt. stanu zachowania danego siedliska przyrodniczego w kraju przyjęto w oparciu o dane przekazane w raporcie w 2013 r. do KE z wdrażania zapisów art. 17 Dyrektywy siedliskowej;

- Starodrzew** – drzewa lub drzewostan wykazujący osłabienie funkcji życiowych wskutek późnego wieku;
- SOO** – specjalny obszar ochrony siedlisk – obszar wyznaczony zgodnie z Dyrektywą siedliskową, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków;
- TD** – typ drzewostanu – określa przyszły (w wieku dojrzałości drzewostanu) skład gatunkowy; najczęściej zapisywany jest np. w postaci So-Db, co oznacza, że dojrzały drzewostan powinien składać się głównie z dębów z udziałem sosny; odpowiednio do funkcji lasu typ drzewostanu może przyjmować kierunek gospodarczy lub ochronny;
- TSL** – typ siedliskowy lasu – podstawowa jednostka w klasyfikacji siedlisk leśnych, obejmująca powierzchnie leśne o zbliżonych warunkach siedliskowych, wykazujące podobne, potencjalne możliwości produkcyjne; diagnoza typów siedliskowych lasu jest wykorzystywana przy planowaniu i doborze gatunków drzew preferowanych w danych warunkach siedliska;
- TP** – trzebieże późne – są to prace pielęgnacyjne wykonywane w okresie dojrzałości drzewostanu (zasadniczo od 41 lat); celem TP jest doprowadzenie drzewostanu do etapu finalnego, jakim jest drzewostan dojrzały do odnowienia; drzewostan taki powinien cechować się pożądanym składem gatunkowym, wysoką jakością i pełnym zadrzewieniem;
- TW** – trzebieże wczesne – są to prace pielęgnacyjne wykonywane w okresie dojrzewania drzewostanu (zasadniczo 21 – 40 lat); celem TW jest kształtowanie jakości i produktywności drzewostanu, który powinien wówczas osiągnąć pożądaną skład gatunkowy zgodny z celem hodowlanym, cechować się wymaganą liczbą drzew dorodnych i pełnym zadrzewieniem;
- Uprawa pochodna** – uprawa założona z nasion pochodzących z WDN-ów, plantacji nasiennych i plantacyjnych upraw nasiennych w celu zachowania wartościowych genotypów zapewniających powstanie drzewostanów o wysokiej jakości hodowlanej i technicznej; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo;
- WDN** – wyłączony drzewostan nasienny – drzewostan wyłączony z użytkowania rębnego, uznany komisyjnie za nasienny, będący cennym źródłem pozyskiwania nasion z najbardziej wartościowych, rodzimych ekotypów drzew; ewidencję WDN-ów prowadzi Nadleśnictwo, Biuro Nasiennictwa Leśnego BNL i IBL;

Właściwy stan ochrony gatunku – stan, w którym dynamika liczebności populacji wskazuje, że gatunek utrzymuje się w dłuższej perspektywie czasowej, jako trwałe i biologicznie żywotny składnik swych naturalnych siedlisk, naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się i nie ma podstaw, by sądzić, że będzie się zmniejszała w przewidywalnej przyszłości oraz istnieje i prawdopodobnie będzie istnieć wystarczająco duża powierzchnia siedlisk niezbędnych dla długotrwałego zachowania populacji;

Właściwy stan ochrony siedliska przyrodniczego – stan, w którym naturalny zasięg siedliska jest stały lub powiększa się, siedlisko zachowuje specyficzną strukturę i funkcje, konieczne dla jego trwania w dłuższej perspektywie czasowej i są podstawy do przypuszczenia, że zachowa je w dającej się przewidzieć przyszłości, a także właściwy jest stan ochrony typowych dla niego gatunków;

Źródła nasion – drzewa lub drzewostany wytypowane w Nadleśnictwie, przeznaczone do pobierania nasion na bieżące potrzeby odnowieniowe i zalesieniowe; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo i BNL

2. INFORMACJE OGÓLNE

2.1. Podstawa prawna i zakres prognozy

Konieczność sporządzania dokumentu mającego na celu dokonanie oceny oddziaływania na środowisko planu lub programu wynika z przepisów prawa wspólnotowego, w szczególności z wymienionych dalej dyrektywy siedliskowej i dyrektywy w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko SEA. Natomiast na gruncie prawa krajowego, podstawy ku temu oraz szczegółowe uwarunkowania zawarte są w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, dalej: ustawa OOS. W art. 46 określono, dla jakich projektów dokumentów przeprowadza się strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko. **Plan urządzenia lasu, ze względu na swą zawartość i zakres planowanych działań może spełniać warunki określone w ust. 2 lub 3 tego artykułu.**

Art. 46 pkt 2 stanowi, iż obowiązkowi przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko podlegają projekty „*polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*”. Ustęp 3 tego artykułu stwierdza natomiast, że obowiązkowi takiemu podlegają również plany „*(...) których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony*”.

Ustawa OOS obliguje zatem sporządzających projekty planów urządzenia lasu do przeprowadzenia oceny oddziaływania realizacji takiego planu na środowisko.

Zgodnie z art. 51 ustawy OOS, organ opracowujący projekt planu sporządza Prognozę zawierającą następujące elementy:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- f) oświadczenie autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji,
- d) projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- e) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- f) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
  - różnorodność biologiczną,
  - ludzi,
  - zwierzęta,
  - rośliny,
  - wodę,
  - powietrze,
  - powierzchnię ziemi,
  - krajobraz,
  - klimat,
  - zasoby naturalne,
  - zabytki,
  - dobra materialne,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Stosownie do treści art. 53. ustawy OoŚ, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie zostaje uzgodniony z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym.

W toku prac nad dokumentacją dla ocenianego projektu Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Czarnobór Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie uzgodnił zakres i stopień szczegółowości Prognozy pismem z dnia 22 września 2022 r., znak: DOOŚ-TSOOŚ.411.7.2022.TW.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wskazał, że Prognoza powinna być opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o oś i dostosowana do rodzaju oraz stopnia szczegółowości dokumentu.

Zasadne jest uwzględnienie w prognozie informacji:

- dotyczących zakresu, rozmieszczenia i rozłożenia w czasie działań przewidzianych w projekcie planu urządzenia lasu i stanowiących przedmiot oceny przedstawionej w prognozie, z uwzględnieniem zestawienia zabiegów gospodarczych planowanych do realizacji na siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków objętych ochroną, wraz z informacją o powierzchni planowanej do objęcia zabiegami gospodarczymi oraz o całkowitej powierzchni tych siedlisk;
- o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy, w szczególności w zakresie rozpoznania zasobów przyrodniczych, w tym dziko występujących gatunków objętych ochroną, przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 oraz rezerwatów przyrody;
- o stanie środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, w sposób umożliwiający określenie rodzajów i skali przewidywanych oddziaływań oraz – w przyszłości – określenie zmian spowodowanych realizacją postanowień planu (należy m.in. przedstawić aktualne rozmieszczenie podlegających ochronie przedstawicieli flory i fauny, w tym wymagających utworzenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania, z uwzględnieniem stanu zachowania ich siedlisk).

W ramach oceny oddziaływania na środowisko wynikającego z realizacji planu należy uwzględnić m.in.:

- wpływ realizacji planu na stan i funkcjonowanie obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody, w szczególności na przedmioty i cele ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność i spójność sieci obszarów Natura 2000; niezbędne jest uwzględnienie w prognozie całości zagadnień wynikających z planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 leżących na terenie nadleśnictwa, w tym celów i zadań ochronnych tam wymienionych; przeanalizowania wymaga zapewnienie integralności i spójność zarówno samych obszarów, jak i połączeń między nimi. Zabiegi projektowane w ostojach Natura 2000, winny wynikać z planów zadań ochronnych; w podobny sposób należy odnieść się do innych form ochrony przyrody zlokalizowanych na terenie nadleśnictwa – oceny wymaga wpływ planowanych czynności na cele i przedmioty ochrony, ustalenia planów ochrony i in;
- oddziaływanie na dziko występujące gatunki objęte ochroną, korytarze ekologiczne i szlaki migracyjne o znaczeniu europejskim, krajowym i regionalnym;
- ocenę potencjalnych zakłóceń w funkcjonowaniu populacji ww. gatunków, dla ochrony których utworzono obszary chronione oraz gatunków podlegających ochronie, a także wpływu planowanych czynności i zadań gospodarczych na naturalne procesy kształtujące siedliska przyrodnicze i siedliska gatunków;
- zestawienie działań przewidzianych w planie z zakazami dotyczącymi obiektów podlegających ochronie;
- oprócz oddziaływań bezpośrednich, także oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne.

Dokument powinien zawierać również analizę dotyczącą obecności gatunków obcych, zwłaszcza we florze oraz oceniać wpływ planowanych prac na występujące gatunki obce oraz możliwość ich zawleczenia czy rozwoju na skutek projektowanych zabiegów. Powinien również identyfikować działania prowadzące do likwidacji stanowisk gatunków obcych i zakazywać ich wprowadzania do środowiska.

W przypadku siedlisk przyrodniczych ujętych w załączniku I dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, występujących poza wyznaczonymi specjalnymi obszarami ochrony siedlisk Natura 2000, w prognozie należy przeanalizować wpływ planowanych zabiegów na te siedliska. Prowadzone

działania zmierzać powinny do osiągnięcia przez ww. siedliska właściwego stanu ochrony, definiowanego odpowiednimi parametrami wymienionymi w publikacjach Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska z zakresu monitoringu środowiska. Zaznaczyć należy, iż przeprowadzona ocena będzie miała w tym przypadku inny charakter formalny niż w przypadku siedlisk przyrodniczych leżących na wyznaczonych obszarach Natura 2000, gdyż nie będą miały tutaj zastosowania przepisy art. 33 i 34 ustawy o ochronie przyrody. W sensie merytorycznym ocena powinna być jednak równie wnikliwa.

W przypadku ewentualnej realizacji zabiegów melioracyjnych i hydrotechnicznych, oceny będzie wymagać ich wpływ na poziom i jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Wszelkie działania zmierzające do wykonania nowych czy modernizacji istniejących systemów odwodnienia i melioracji należy szczególnie analizować pod kątem możliwego znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Natomiast zabiegi przywracające zdolności retencyjne (budowa zastawek, zasypywanie rowów i kanałów melioracyjnych, tworzenie rozlewisk, odtwarzanie zdolności torfowisk) należy kwalifikować jako pożądane i preferowane do wykonania. Jednak za takie nie można uznawać przekształceń naturalnych elementów środowiska – m.in. torfowisk, rozlewisk bobrowych, oczek wodnych czy starorzeczy – w sztucznie zagospodarowane tzw. obiekty małej retencji. Takie rozwiązania negatywnie oddziałują na naturalne zdolności hydrologiczne środowiska. Obecność i działalność bobra europejskiego nie powinna być definiowana jako szkodliwa, a oceniana jako pożądana i preferowana.

W prognozie należy także ocenić wpływ możliwej rozbudowy infrastruktury turystycznej oraz wykorzystania lasów do działalności rekreacyjnej. Dotyczy to w szczególności terenów objętych ochroną i miejsc występowania gatunków objętych ochroną, wrażliwych na obecność ludzi, np. gatunków wymagających wyznaczenia stref ochronnych. Podobnie, prognoza określić musi wpływ na środowisko ewentualnej budowy, przebudowy czy modernizacji innych obiektów, np. dróg, mostów, przepustów, budynków itp. Również tutaj niewrażliwe będzie ich położenie względem obszarów chronionych i stanowisk gatunków i siedlisk wrażliwych na antropopresję.

Przy analizie zagospodarowania łowieckiego prognoza powinna uwzględnić nie tylko rozmiar szkód łowieckich i wyniki inwentaryzacji zwierząt, ale również wpływ drapieżników, np. wilka i rysia, jeżeli bytują one na tym terenie. Podobnie należy wziąć pod uwagę straty zwierzyny wynikające z wypadków i kolizji drogowych.

W ramach opracowywania propozycji działań minimalizujących negatywny wpływ na środowisko, konieczne jest:

- przedstawienie, stosownych do zawartości planu, kierunków działań i rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub ewentualną kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, mogących być rezultatem realizacji planu;
- określenie optymalnych terminów wykonania poszczególnych zabiegów biorąc pod uwagę biologię i potrzebę ochrony gatunków objętych ochroną gatunkową oraz będących przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000;
- przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w planie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opisem metod służących dokonaniu oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych.

Konieczne jest dostosowanie wszelkich projektowanych do przeprowadzenia prac do terminów rozrodczych i lęgowych zwierząt, w tym wyłączenie ich wykonywania w ww. okresach. W przypadku nietoperzy uwzględnić trzeba również możliwość wykorzystywania drzew do hibernacji, co wiąże się z oszacowaniem wpływu na te gatunki zabiegów planowanych do realizacji w sezonie zimowym. Niezbędne jest również dostosowanie projektowanych prac i zakaz ich przeprowadzenia w momencie identyfikacji hibernujących nietoperzy.

Konieczne jest zwrócenie uwagi na drzewa dziuplaste, które mają wyjątkową wartość dla fauny. Przewidzieć należy ich zachowanie i zabezpieczenie, natomiast ewentualna likwidacja winna się wiązać z zastosowaniem zastępczych schronień dla zasiedlających je ptaków, nietoperzy i innych ssaków (np. pilchowatych), czy objętych ochroną gatunków bezkręgowców.

Należy przewidzieć tryb postępowania dotyczący przypadków stwierdzenia nowych stanowisk gatunków wymagających ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania, który obejmie m.in. konieczność wyłączenia ww. obszarów z prowadzenia zabiegów oraz skierowanie wniosków o ustalenie ww. stref ochronnych do właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

W przypadku, gdy inwentaryzacja prowadzona na potrzeby sporządzenia prognozy wykaże dużą wartość przyrodniczą nieobjętej dotychczas ochroną części terenu, należy przeanalizować i ewentualnie zmodyfikować planowane zabiegi, celem minimalizacji niekorzystnych oddziaływań. Zasadne wydaje się również rozważenie objęcie ochroną takiego terenu. Z kolei istniejące już w obecnej chwili wskazania do wyznaczenia na części obszarów nadleśnictwa nowych obiektów chronionych muszą zostać uwzględnione poprzez odpowiednie zagospodarowanie danego terenu, w tym planowane przyszłe zakazy i cele ochrony.

W prognozie należy przedstawić propozycje w zakresie metod i częstotliwości monitoringu skutków realizacji planu; m.in. celem określenia, czy właściwie oceniono skalę i zasięg ich oddziaływania na środowisko, w tym na obszary i gatunki objęte ochroną, a także celem oceny skuteczności zaproponowanych działań minimalizujących.

2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy

Do określenia przewidywanego oddziaływania ustaleń *Planu* na środowisko i obszary Natura 2000 w granicach terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa zastosowano metody eksperckie z wykorzystaniem zapisów w formie macierzy.

Dla scharakteryzowania stanu środowiska sporządzono odpowiednie tabele i zestawienia porównawcze a także stosowne analizy dotyczące lasów całego Nadleśnictwa oraz odrębnie gruntów w zasięgu każdego z obszarów Natura 2000.

Przy sporządzaniu *Prognozy* wykorzystano dane zebrane na potrzeby opracowanego *Planu*, które zostały zamieszczone w elaboracie, programie ochrony przyrody oraz opisie taksacyjnym lasu. Informacje te dotyczą głównie lokalizacji siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych.

Głównym elementem, który potencjalnie może mieć znaczący wpływ na środowisko są planowane zabiegi gospodarcze określone dla poszczególnych drzewostanów, dlatego też podstawową metodą analizy jest porównanie rozmieszczenia tych zabiegów z danymi o elementach środowiska przyrodniczego.

Przygotowując metodykę opracowania *Prognozy* przyjęto, że analizy powinny zapewnić:

- identyfikację potencjalnych obszarów konfliktów przyrodniczo-przestrzennych,
- identyfikację i eliminację na obecnym etapie opracowywania *Planu* konkretnych zadań gospodarczych, których negatywne skutki środowiskowe mogłyby być w sprzeczności z wymogami prawa,
- wskazanie metod ograniczania negatywnego wpływu zadań gospodarczych ujętych w *Planie*,
- określenie listy wskaźników i mierników pozwalających monitorować i oceniać prawidłowość realizacji *Planu*,
- określenie obszarów niepewności analizy w ramach opracowywania *Prognozy*.

Do analiz wykorzystano:

- zestawienie danych uzyskanych z bazy programu TAKSATOR zawierających rodzaj planowanych zabiegów w drzewostanach, w których zlokalizowano siedliska przyrodnicze, stanowiska roślin lub miejsca bytowania zwierząt;

- materiały kartograficzne.

W pierwszej kolejności dokonano wytypowania potencjalnych obszarów konfliktów przyrodniczo-przestrzennych, czyli wyłączeń, w których zinwentaryzowano stanowiska gatunków chronionych oraz siedliska przyrodnicze i zawarte w *Planie* wskazania gospodarcze dotyczące tych wyłączeń. Następnie szczegółowo przeanalizowano stopień wpływu planowanego zabiegu na określony drzewostan, siedlisko przyrodnicze lub miejsce występowania gatunku chronionego. Do tego celu posłużyły tabele pomocnicze zawierające sumaryczne zestawienie powierzchni ważniejszych planowanych zabiegów gospodarczych, czyli niektórych zadań z zakresu hodowli lasu (zalesień, odnowień), wskazań gospodarczych dotyczących użytkowania rębego i przedrębego. Część danych przedstawiono graficznie za pomocą diagramów obrazujących rozmiar powierzchniowy zabiegów.

W podobny sposób przeprowadzono odrębne analizy w obszarach Natura 2000.

W *Prognozie* zostały przywołane zestawienia i tabele zamieszczone w programie ochrony przyrody i opisanu ogólnym.

2.3. Zawartość planu urządzenia lasu

Zgodnie z *Instrukcją urządzania lasu* z 2011 r. w skład planu urządzenia lasu nadleśnictwa wchodzi:

- 1) opis taksacyjny lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia według stanu na dzień 1 stycznia pierwszego roku obowiązywania sporządzanego projektu planu urządzenia, a w nim:
  - a) dokładna lokalizacja drzewostanu (adres leśny i administracyjny) oraz rodzaj użytku gruntowego i jego powierzchnia;
  - b) opis siedliska leśnego z uwzględnieniem informacji o terenie, glebie, pokrywie gleby i runie leśnym;
  - c) funkcja lasu i cele gospodarowania: typ drzewostanu (o kierunku gospodarczym lub ochronnym, odpowiednio do funkcji lasu) oraz wiek dojrzałości rębnej drzewostanu;
  - d) opis drzewostanu wraz z liczbowymi elementami jego charakterystyki (średnie wymiary drzew, klasa bonitacji drzewostanu, miąższość grubizny, przyrost miąższości);
  - e) planowane czynności gospodarcze;
- 2) tabele powierzchni i miąższości drzewostanów według klas wieku oraz:
  - a) gatunków drzew w drzewostanie;
  - b) typów siedliskowych lasu;
  - c) klas bonitacji drzewostanów;

- d) funkcji lasów;
- 3) zestawienie powierzchni lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia według rodzajów użytków gruntowych z podziałem na województwa, powiaty i gminy;
- 4) mapa gospodarcza lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia – przy przyjętej technologii leśnej mapy numerycznej, zwanej dalej LMN – obowiązuje na niej zakres informacji odpowiedni dla skali 1 : 5000 lub większej;
- 5) ogólny opis lasów i gruntów urządzanego obiektu z uwzględnieniem położenia geograficznego, analizy dotychczasowej gospodarki leśnej (wraz z oceną tej gospodarki dokonaną przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych), opisu stanu lasu i analizy stanu zasobów drzewnych, jak też opisu warunków przyrodniczych i ekonomicznych produkcji leśnej – w praktyce w ogólnym opisie zamieszcza się również cały rozdział dotyczący gospodarki przyszłej, a także protokoły ustaleń komisji założeń planu i narady techniczno-gospodarczej;
- 6) zestawienia powierzchni według czynności gospodarczych, zagregowane z opisów taksacyjnych lub wykazów zadań;
- 7) program ochrony przyrody;
- 8) opis celów i zasad trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej wraz z przewidywanymi sposobami ich realizacji oraz wynikającymi stąd zadaniami dotyczącymi:
  - a) maksymalnej ilości drewna przewidzianej do pozyskania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu zwanej etatem cięć;
  - b) pielęgnowania upraw, młodników i drzewostanów średnich klas wieku (do rozpoczęcia w nich procesu odnowienia z zastosowaniem rębni);
  - c) zalesień i odnowień;
  - d) ukierunkowań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej wraz z odpowiednimi mapami przeglądowymi;
  - e) ukierunkowań z zakresu gospodarki łowieckiej wraz z odpowiednią mapą przeglądową;
  - f) ukierunkowań z zakresu ubocznego użytkowania lasu;
  - g) potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej, szczególnie z zakresu turystyki i rekreacji.

Do planu urządzenia lasu – na podstawie odpowiednich przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz ustawy o ochronie przyrody – dołącza się również prognozę oddziaływania projektu planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000, w tym niezbędne zestawienia i mapy.

Zgodnie z „Instrukcją urządzania lasu” wyróżniono w *Planie* następujące części, w zależności od etapu wykonanych prac projektowych oraz sposobów określania wielkości zadań gospodarczych:

- 1) część inwentaryzacyjną, dotyczącą danych wynikających z dokonanego na gruncie wyróżnienia i opisanie typów siedliskowych lasu, drzewostanów oraz innych elementów niezbędnych do sporządzenia projektu planu urządzania lasu wraz z programem ochrony przyrody, w tym odpowiednie mapy, syntetyczne opisy, zestawienia zbiorcze i tabele;
- 2) część analityczną, dotyczącą analizy gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego planu urządzania wraz z wnioskami na okres przyszły oraz analizy stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem kierunku ich rozwoju, a także pożądanego stanu na koniec planowanego okresu;
- 3) część planistyczno – prognostyczną, dotyczącą sformułowania celów oraz zadań ochronnych i gospodarczych, a także sposobów realizacji tych zadań, w tym: wykazy i zestawienia przewidywanych czynności ochronnych oraz gospodarczych, prognozy, symulacje, a także programy wraz z odpowiednimi mapami i syntetycznym opisaniem ogólnym.

Zakres i wymagana forma dokumentacji urzędzeniowej i wydruku map została ustalona na KZP dla Nadleśnictwa.

Najbardziej istotnym elementem *Planu*, podlegającym ocenie wpływu na środowisko, są wskazania gospodarcze, będące podstawą do określenia zadań gospodarczych na najbliższy (w zasadzie 10-letni) okres obowiązywania planu urządzania lasu. Zadania gospodarcze są elementem obligatoryjnym zatwierdzanym decyzją Ministra Środowiska, natomiast wskazania gospodarcze są propozycją wykonania pewnych czynności w każdym konkretnym wyłączeniu, w celu osiągnięcia założeń i celów *Planu*. Propozycja ta jest przez gospodarza terenu na bieżąco weryfikowana i wykonywana na podstawie aktualnego stanu lasu oraz bieżących potrzeb.

Poziom szczegółowości zaprojektowanych czynności jest różny. Elementem *Planu*, który podlega ocenie, jest część planistyczna. Aby wykonać prawidłową ocenę wpływu na środowisko należy poznać stopień szczegółowości każdego rodzaju czynności, z jakim zostały one zapisane w *Planie*.

Stopnie szczegółowości wskazań gospodarczych, zadań i innych ustaleń Planu

Rodzaj czynności lub zapis w Planie	Szczegółowość informacji zapisana w Planie	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis
1	2	3	4
Etat cięć użytków rębnych i przedrębnych	Dla całego nadleśnictwa	Możliwe w przypadku zatwierdzenia etatu przekraczającego możliwości przyrostowe drzewostanów – oznaczałoby to negatywny wpływ na zasoby przyrody	Określa maksymalną możliwą do pozyskania miąższość drewna w całym okresie obowiązywania Planu
Rozmiar pielęgnowania drzewostanów	Dla całego nadleśnictwa	Brak spodziewanego wpływu wielkości rozmiaru na środowisko	Określa powierzchnię przewidzianą do pielęgnowania, jaką trzeba obowiązkowo wykonać w 10-leciu (nie mniej niż)
Odnawianie	Do konkretnego wyłączenia	Negatywne – w przypadku stosowania składów gatunkowych zupełnie niezgodnych z typem drzewostanu lub błędnego ustalenia siedliska	Odnawianie drzewostanów wiąże się z ich uprzednim użytkowaniem; grunt leśny, w myśl ustawy o lasach, powinien być najpóźniej w ciągu 5 lat od wycięcia odnowiony
Zalesienia	Do konkretnego wyłączenia	Znacząco negatywne – w przypadku zalesienia siedlisk nieleśnych z załącznika I DS	Nie dotyczy Nadleśnictwa
Rębnia I	Do konkretnego wyłączenia	Znacząco negatywne – w przypadku niektórych gatunków i siedlisk, zależnie od liczby stanowisk; pozytywne – w przypadku niektórych gatunków i siedlisk; mogą, ale nie muszą oddziaływać negatywnie w przypadku realizacji rębni w okresie lęgowym	Użytkowanie rębnią I (zupelną - przeważnie do 4 ha) wiąże się z usunięciem do 95% miąższości drzewostanu; odnowienie przeważnie sztuczne
Rębnia II, III i IV	Do konkretnego wyłączenia	Mogą, ale nie muszą oddziaływać negatywnie w przypadku realizacji rębni w okresie lęgowym	Rębnia częściowa, gniazdowa i stopniowa – odnowienie pod osłoną: Rb IIIa odnowienie sztuczne, w pozostałych rębniach przeważnie naturalne
Składy gatunkowe upraw (TD)	Zapis odnoszący się do typów siedliskowych lasu lub typów siedlisk przyrodniczych	Negatywne – w przypadku stosowania składów gatunkowych niezgodnych z typem drzewostanu	Zaplanowane dla każdego TSL lub siedliska przyrodniczego składy gatunkowe są realizowane w terenie podczas odnawiania lasu
Zalecenia zamieszczone w programie ochrony przyrody	Zasadniczo ogólne zapisy w pewnych przypadkach odniesienie do konkretnych wyłączeń	Zapisy z programu ochrony przyrody mają na celu łagodzenie wpływu gospodarki leśnej na środowisko	Zapisy różnego typu: pozostawianie martwego drewna, ochrona stanowisk roślin przed przypadkowym zniszczeniem, pozostawianie kęp drzewostanu, itp.

2.4. Główne cele planu urządzenia lasu

Celem planowania urządzeniowego jest opracowanie projektów planów urządzenia lasu zgodnie z wymaganiami przepisów prawa oraz trwale zrównoważonej gospodarki leśnej z odpowiednim uwzględnieniem oczekiwań społecznych w sprawie ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania zasobami. Zgodnie z *Instrukcją urządzania lasu* z 2011 r., cel ten osiągnąć jest poprzez realizację zadań planowania urządzeniowego, dotyczących szczególnie:

- 1) inwentaryzacji oraz oceny stanu lasu, w tym siedlisk i drzewostanów, wraz ze sporządzeniem syntetycznego opisu taksacyjnego poszczególnych wyłączeń taksacyjnych, a także wykonaniem odpowiednich zestawień zbiorczych;
- 2) rozpoznania walorów przyrodniczych w lasach oraz określenia sposobów postępowania gospodarczego z uwzględnieniem potrzeb z zakresu ochrony przyrody;
- 3) rozpoznania podstawowych założeń polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczących gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska;
- 4) zebrania informacji w sprawie programu ochrony przyrody, w tym dotyczących obszaru Natura 2000, wraz z aktualizacją i weryfikacją dotychczasowego programu ochrony przyrody;
- 5) sformułowania celów, zasad i sposobów realizacji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- 6) przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania ustaleń planu urządzenia lasu na środowisko wraz z opracowaniem wymaganej prognozy;
- 7) rozpoznania ekonomicznych warunków gospodarki leśnej oraz określenia spodziewanych efektów ekonomicznych tej gospodarki w urządzanym nadleśnictwie;
- 8) określenia długo- i średniookresowych hodowlanych i technicznych celów gospodarki leśnej dla urządzanego obiektu, umożliwiających formułowanie celów doraźnych w poszczególnych drzewostanach;
- 9) projektowania pożądanych typów drzewostanów oraz możliwie zróżnicowanej budowy lasu (wiekowej i przestrzennej);
- 10) ustalenia etatów cięć głównego użytkownika lasu (rębny oraz przedrębny);
- 11) projektowania odnowień, zalesień oraz zadań z zakresu pielęgnowania lasu;
- 12) określenia kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej;
- 13) określenia kierunkowych zadań z zakresu gospodarki łowieckiej w lasach;

- 14) określenia potrzeb w zakresie remontów i budowy infrastruktury technicznej, w tym dotyczących turystyki i rekreacji (bez szczegółowych projektów);
- 15) zobrazowania przestrzennego, w formie odpowiednich map, podstawowych danych o urządzanym obiekcie, dotyczących szczególnie: obszarów chronionych i funkcji lasu, wyników inwentaryzacji oraz wybranych zadań gospodarki leśnej;
- 16) sporządzenia ogólnego opisu lasów, zawierającego m.in.: ogólną charakterystykę urządzanego obiektu, analizę gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu, analizę stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem kierunku ich rozwoju oraz pożądanego stanu, cele gospodarki przyszłej, program ochrony przyrody, zestawienia przewidywanych zadań (obligatoryjnych oraz fakultatywnych, zwanych dalej wskazaniami) oraz prognozę stanu zasobów drzewnych na koniec planowanego okresu planistycznego.

Wszystkie te zagadnienia zostały w *Planie* podjęte i omówione z różną szczegółowością.

Cele długookresowe trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, którymi kierowano się podczas opracowywania *Planu*, to:

- zgodności planowania gospodarki leśnej z przepisami prawa,
- zachowania trwałości drzewostanu i ciągłości jego użytkowania,
- zgodności składów gatunkowych drzewostanów z możliwościami produkcyjnymi siedlisk oraz dostosowania składów upraw na siedliskach przyrodniczych do naturalnych składów drzewostanów,
- użytkowania drzewostanów w ramach określonych dla nich wieków rębności,
- zwiększenie odporności ekosystemów leśnych poprzez popieranie różnorodności genowej, gatunkowej i strukturalnej, wykorzystywanie procesów naturalnych i dostosowywanie gatunków do warunków siedliskowych,
- popieranie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych przez preferowanie odnowień naturalnych, wprowadzanie gatunków rodzimych, ochronę cennych biotopów.

Cele średniookresowe stanowią natomiast:

- podział na gospodarstwa wraz z doбором właściwych sposobów zagospodarowania lasu,
- opracowanie programu ochrony przyrody dla obszaru zasięgu terytorialnego nadleśnictwa,
- określenie wskazań gospodarczych dla drzewostanów,
- określenie wytycznych w sprawie ochrony lasu, gospodarki łowieckiej oraz potrzeb zakresie infrastruktury technicznej nadleśnictwa.

2.5. Cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu

Cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu, zawarte są w konwencjach i porozumieniach międzynarodowych regulujących zasady ochrony wybranych elementów środowiska.

W dalszej części, w sposób syntetyczny opisano najważniejsze w międzynarodowych, unijnych i krajowych dokumentach strategicznych priorytety, cele i zadania odnoszące się do ochrony środowiska.

Podczas analizy powołano się na zapisy, które są najbardziej skorelowane z *Planem* i odnoszą się do działań związanych z planowaniem urządzeniowym.

❖ DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE

Jest to najwyższy z poziomów, na których określane są cele dotyczące ochrony środowiska. Na szczeblu tym uzgodnienia i porozumienia są podejmowane w postaci konwencji, następnie ratyfikowanych przez poszczególne kraje - sygnatariuszy.

Najważniejsze z konwencji ratyfikowanych przez Polskę to:

- **Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodnego, podpisana w Ramsar dnia 2 lutego 1971 r. (Dz. U. z 1978 r., Nr 7, poz. 24 z późn. zm.)**

Konwencja (nazywana również konwencją ramsarską) została ratyfikowana przez Polskę w dniu 22 marca 1978 r. Podkreśla potrzebę zachowania obszarów wodno-błotnych oraz ptactwa wodnego. Celem konwencji jest ochrona, utrzymanie oraz racjonalne użytkowanie zasobów wędrownego ptactwa wodnego.

Strony podpisujące Konwencję:

- dbają o utrzymanie obszarów wodno – błotnych zamieszczonych w Spisie Obszarów Wodno-Błotnych o Międzynarodowym Znaczeniu,
- tworzą rezerваты przyrody na obszarach wodno – błotnych zarówno zamieszczonych, jak i niezamieszczonych w Spisie,
- popierają prace badawcze oraz wymianę informacji i publikacji na temat obszarów wodno – błotnych oraz flory i fauny.

➤ **Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. (Dz. U. z 1976 r., Nr 32, poz. 190)**

Celem Konwencji, ratyfikowanej przez Polskę w dniu 29 czerwca 1976 r., jest zapewnienie możliwie najskuteczniejszej ochrony i konserwacji oraz możliwie najbardziej aktywnej rewaloryzacji dziedzictwa kulturalnego i naturalnego stron porozumienia. W rozumieniu niniejszej Konwencji za „dziedzictwo kulturalne” uważane są m.in.: stanowiska archeologiczne, natomiast za „dziedzictwo naturalne” m.in.: pomniki przyrody, strefy o ściśle oznaczonych granicach, stanowiące siedlisko zagrożonych zagładą gatunków zwierząt i roślin, miejsca o ściśle oznaczonych granicach, mające wyjątkową powszechną wartość z punktu widzenia nauki, zachowania lub naturalnego piękna.

➤ **Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, uchwalona w Bonn dnia 23 czerwca 1979 r. (Dz. U. z 2003 r., Nr 2, poz. 17)**

Celem Konwencji Bońskiej, która weszła w życie w Polsce w dniu 1 maja 1996 r., jest ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków wędrownych zwierząt.

Konwencja zawiera wykaz gatunków zwierząt, wobec których Strony są zobowiązane, m.in. do:

- a) ochrony, a jeżeli to możliwe odtworzenia ich siedlisk;
- b) zapobiegania niekorzystnemu oddziaływaniu na dane gatunki.

W większości przypadków ochrona gatunków jest tożsama z ochroną lub w miarę możliwości, odtwarzaniem ich siedlisk. Równocześnie jednak kładzie się nacisk na działania eliminujące lub kompensujące wpływ różnego rodzaju przeszkód na wędrówki zwierząt.

➤ **Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, podpisana w Bernie dnia 19 września 1979 r. (Dz. U. z 1996 r., Nr 58, poz. 263)**

Konwencja ratyfikowana przez Polskę w dniu 13 września 1995 r. Celem niniejszej konwencji jest ochrona gatunków dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk naturalnych, zwłaszcza tych gatunków i siedlisk, których ochrona wymaga współdziałania kilku państw, oraz wspieranie współdziałania w tym zakresie. Szczególny nacisk położono na ochronę gatunków zagrożonych i ginących, włączając w to gatunki wędrowne zagrożone i ginące.

Konwencja wskazuje m. in. na konieczność:

- uwzględnienia potrzeby ochrony obszarów chronionych w politykach dotyczących planowania i rozwoju, tak aby uniknąć lub zmniejszyć pogarszanie się ich stanu;

- zwracania szczególnej uwagi na ochronę obszarów ważnych dla gatunków wędrownych, które są odpowiednio usytuowane na szlakach wędrówek i spełniają rolę terenów zimowania, odpoczynku, żerowania, rozmnażania.

➤ **Konwencja o różnorodności biologicznej, podpisana podczas konferencji „Szczyt Ziemi” w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Dz. U. z 2002 r., Nr 184, poz. 1532)**

Polska ratyfikowała Konwencję w dniu 18 stycznia 1996 r. Celem Konwencji jest ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie.

Różnorodność biologiczna oznacza zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz ekosystemami.

Strony Konwencji w miarę możliwości i potrzeb zobowiązane są m. in. do:

- a) opracowania (...) programów dotyczących ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej (Art. 6);
- b) identyfikacji procesów i kategorii działań, które mają lub mogą mieć znaczny negatywny wpływ na ochronę i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, oraz monitoringu ich skutków (Art. 7);
- c) ustanawiania systemu obszarów chronionych lub obszarów, na których muszą być podjęte specjalne działania w celu ochrony różnorodności biologicznej (Art. 8);
- d) zarządzania zasobami przyrodniczymi zarówno na obszarach objętych ochroną, jak i poza ich granicami (Art. 8);
- e) wspierania ochrony ekosystemów i naturalnych siedlisk oraz utrzymania zdolnych do życia populacji gatunków w ich naturalnym otoczeniu (Art. 8);
- f) zapobiegania wprowadzaniu, kontrolowania lub tępienia tych obcych gatunków, które zagrażają naturalnym ekosystemom, siedliskom i gatunkom (Art. 8).

❖ **DOKUMENTY WSPÓLNOTOWE**

Szczególnym rodzajem zobowiązań wynikających z prawa międzynarodowego są uregulowania prawne obowiązujące Rzeczpospolitą Polską w związku z jej przystąpieniem do Unii Europejskiej. Podstawowym aktem prawnym, w którym przywołano konieczność „wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego” jest Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską.

- **Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - główny akt prawa pierwotnego Unii Europejskiej (obok Traktatu o Unii Europejskiej), wcześniej pod nazwą Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą (1958 - 1993) oraz Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (1993 - 2009).**

W art. 11 Traktatu jest mowa, iż „przy ustalaniu i realizacji polityk i działań Unii, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska”. Aktami prawa wprowadzającymi w życie ustalenia Traktatu są dyrektywy. W zakresie ochrony przyrody, na terenie Nadleśnictwa mają zastosowanie głównie cztery z nich. Są to, wspomniane już uprzednio, dyrektywa ptasia (DP), dyrektywa siedliskowa (DS) oraz dyrektywa odpowiedzialnościowa (DO), a także odnosząca się do procedur ocenowych, dyrektywa SEA. Dyrektywy te zostały transponowane, z różnym skutkiem, do krajowych aktów prawnych.

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. U UE. 26.01.2010) – wcześniej: Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków - Dyrektywa Ptasia**

Celem Dyrektywy jest ochrona wszystkich gatunków ptaków występujących w stanie dzikim na europejskim terytorium państw członkowskich, utrzymanie ich populacji na odpowiednim poziomie oraz zachowanie, utrzymanie lub odtwarzanie biotopów i siedlisk.

Ponadto Dyrektywa wprowadza szereg zakazów i nakazów w stosunku do działań dotyczących populacji ptaków, ogranicza introdukcję gatunków obcych, ustala zasady i ograniczenia dotyczące gospodarczego i rekreacyjnego wykorzystania ptaków oraz nakazuje kontrolę realizacji ich ochrony oraz jej skutków.

W załącznikach do Dyrektywy wyszczególnione są gatunki, dla których tworzone powinny być obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO).

- **Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dziko żyjącej fauny i flory – Dyrektywa Siedliskowa (Dz. U. UE.L.92.206.7 z późn. zm.)**

Celem Dyrektywy jest zapewnienie różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny (bez ptaków) i flory na europejskim terytorium państw członkowskich.

Zapisy *Dyrektywy* mówią o utworzeniu spójnej europejskiej sieci ekologicznej Natura

2000, złożonej z terenów, na których znajdują się typy siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków wymienionych w załącznikach do dokumentu. Ponadto Dyrektywa wprowadza szereg zakazów dotyczących gatunków objętych ochroną.

❖ PROGRAMOWE DOKUMENTY KRAJOWE

Na szczeblu krajowym podstawowymi dokumentami wyznaczającymi ramy dla ochrony środowiska przyrodniczego są akty prawne w postaci konstytucji, ustaw i rozporządzeń wykonawczych, oraz polityki, strategii i programy krajowe.

➤ **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej**

Podstawowe zadania z zakresu ochrony przyrody zawarte są w najwyższym dokumencie państwowym. Art. 5 ustawy zasadniczej stanowi, że: *„Rzeczpospolita Polska (...) zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”*.

Zgodnie z art. 31, *„ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia, moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw”*. Pokazuje to bardzo znaczącą pozycję, jaką przyznano ochronie środowiska, stawiając ją w jednym rzędzie z bezpieczeństwem publicznym, zdrowiem czy moralnością.

Z kolei art. 74 stanowi, że: *„1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom. 2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych. 3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska. 4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska”*.

Wreszcie, w art. 86 nałożone zostały obowiązki na wszystkich obywateli kraju; mówi on bowiem, iż *„każdy jest zobowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa”*.

➤ **Ustawa o ochronie przyrody**

Najważniejszy akt prawny regulujący kwestie ochrony przyrody w Polsce. Aktualna ustawa z 2004 r., kilkakrotnie nowelizowana, zawiera transpozycję prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego sieci Natura 2000 do prawa krajowego. Art. 2 ust. 1 ustawy stanowi, że: *„ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: 1) dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; 3) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; 4) siedlisk przyrodniczych; 5) siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 6) tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz*

kopalnych szczątków roślin i zwierząt; 7) krajobrazu; 8) zieleni w miastach i wsiach; 9) zadrzewień”.

W odniesieniu do obszarów Natura 2000, w art. 33 ust. 1 stwierdzono, iż „zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami”.

Przepisy ustawy o ochronie przyrody w istotny sposób wpływają na możliwość realizacji Planu. Jak podkreślano w Elaboracie oraz Programie ochrony przyrody, aktualnie obowiązujące przepisy były uwzględniane na etapie projektowania zadań i sposobów prowadzenia gospodarki leśnej.

➤ **Ustawa o lasach**

Podstawowy akt prawny regulujący kwestie związane z gospodarką leśną w lasach wszystkich form własności. Gospodarka w lasach jest prowadzona na podstawie planu urządzenia lasu, czyli podstawowego dokumentu regulującego prowadzenie gospodarki leśnej na terenie nadleśnictwa. Obowiązek sporządzania planu urządzenia lasu wynika wprost z ustawy, gdzie w art. 7 ust. 1 stwierdzono, że „trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu (...)”. Plan urządzenia lasu to zgodnie z art. 6. ust. 1 pkt 6, „podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla określonego obiektu, zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej.” Założeniem ustawy jest więc to, że plan urządzenia lasu, zatwierdzony przez Ministra Środowiska, zawiera wytyczne do prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, która zgodnie z definicją zawartą w ustawie o lasach, odpowiada w założeniach zrównoważonemu użytkowaniu zasobów, zdefiniowanemu w ustawie o ochronie przyrody. Można więc uznać, że zatwierdzenie projektu Planu przez Ministra Środowiska jest potwierdzeniem, że dokument ten realizuje cele ochrony przyrody.

➤ **Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko**

W ustawie tej zawarte są szczegółowe procedury w zakresie dokonywania oceny oddziaływania planów lub przedsięwzięć na środowisko. Plan jest dokumentem, który podlega procedurze oceny oddziaływania na środowisko. W zakresie objętym Planem, konieczne jest upewnienie się, czy jego zapisy nie stwarzają zagrożenia wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000. Ponadto ustawa reguluje, w jaki sposób zapewniony musi być udział

społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz jakie informacje i w jaki sposób mogą być udostępniane społeczeństwu.

Realizacja zadań z zakresu ochrony przyrody ustalonych w aktach prawnych (ustawy, rozporządzenia), odbywa się między innymi poprzez sporządzanie krajowych strategii, polityk i planów. Do takich opracowań na szczeblu krajowym należą:

➤ **Polityka Ekologiczna Państwa 2030**

Jest to dokument określający ogólne cele prowadzenia polityki państwa w zakresie ochrony zasobów naturalnych, poprawy jakości środowiska, bezpieczeństwa ekologicznego, przeciwdziałania zmianom klimatu oraz wdrażania idei zrównoważonego rozwoju.

W ustaleniach w zakresie objętym *Planem* dokument ten odnosi się do następujących problemów:

- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody;
- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego;
- realizacja programu zwiększania lesistości;
- realizacja gospodarki łowieckiej;
- dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów wynikających z ochrony sieci obszarów Natura 2000;
- dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedliska, opracowanie wieloletnich planów przebudowy drzewostanów oraz programów kształtowania ich struktury wielopiętrowej.

➤ **Krajowy Program Zwiększania Lesistości – zaktualizowany przez Ministerstwo Środowiska w 2003 r. i 2014 r.**

Zwiększanie lesistości kraju stanowi jeden z ważniejszych elementów polityki leśnej państwa. Konsekwentna realizacja celów tej polityki powinna zapewnić zwiększenie lesistości kraju do 30% w roku 2020 i 33% po roku 2050. Należy zaznaczyć, że decyzje o zalesieniu gruntów muszą być zgodne z planami zagospodarowania przestrzennego gmin, a na obszarach chronionych zaopiniowane przez właściwe służby ochrony przyrody zgodnie z ich kompetencjami.

➤ **Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań**

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2007 r. Nadrzędnym celem krajowej strategii jest *zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej*

w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego), z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa.

Dla osiągnięcia tego celu, w strategii zadeklarowano szereg działań obejmujących całą przyrodę, bez względu na formę jej użytkowania (obszary objęte ochroną i użytkowane gospodarczo) oraz stopień jej przekształcenia lub zniszczenia, które mają sprzyjać zachowaniu różnorodności biologicznej.

Działania operacyjne strategii korespondujące w sposób pośredni i bezpośredni z zapisami Planu zawarte są w dziale „ŚRODOWISKO”, w następujących sferach i celach:

- w sferze „ochrona przyrody i krajobrazu”, w odniesieniu do celu operacyjnego: „ochrona gatunków zagrożonych i ginących”:
  - ochrona ginących gatunków roślin i zwierząt, z uwzględnieniem ich regionalnej zmienności;
- w sferze „ochrona przyrody i krajobrazu”, w odniesieniu do celu operacyjnego: „ochrona siedlisk i ekosystemów”:
  - ochrona ginących zbiorowisk roślinnych i biotopów specjalnej troski,
  - racjonalizacja sieci obszarów i obiektów chronionych oraz sposobu zarządzania nimi;
- w sferze „leśnictwo”:
  - uwzględnianie potrzeb ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej podczas zalesiania gruntów rolnych,
  - zachowanie pełni zmienności drzew leśnych,
  - pełne oparcie gospodarki leśnej na racjonalnych podstawach przyrodniczych,
  - skuteczna ochrona i umiarkowane użytkowanie ekosystemów wodno-błotnych w lasach,
  - ukształtowanie stref przejścia (ekotonów) na skrajach lasu,
  - ochrona obszarów wrażliwych (w tym obszarów górskich) na zmiany sposobu gospodarowania, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej,
  - zapewnienie ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej w procedurach urządzania, zagospodarowania i ochrony lasu.

Sposoby realizacji celów ochrony środowiska zawartych w wyżej wymienionych dokumentach to m.in.:

- przyjęcie etatów użytkowania przedrębego i rębego na poziomie zabezpieczającym zasadę trwałości i wielofunkcyjności lasu;
- realizacja zasady kompleksowej ochrony ekosystemów leśnych poprzez wyróżnienie i uwzględnienie pełnionych przez nie funkcji ochronnych, optymalne dostosowanie wieków rębności poszczególnych gatunków drzew do istniejących warunków przyrodniczych oraz pełnionych funkcji produkcyjnych i ochronnych;
- możliwość stosowania składów gatunkowych upraw odpowiednich do naturalnych składów gatunkowych siedlisk leśnych;
- możliwość unaturalniania drzewostanów antropogenicznie zniekształconych poprzez przebudowę drzewostanów;
- respektowanie konieczności ochrony strefowej chronionych gatunków ptaków zgodnie z zaleceniem Dyrektywy Ptasiej;
- stosowanie zasad proekologicznych, bezpiecznych sposobów użytkowania lasu (biooleje, okresowe szkolenia, bezpieczne technologie, wyznaczanie szlaków operacyjnych);
- realizacja działań w zakresie szeroko pojętej edukacji leśnej społeczeństwa, w tym opracowywanie programów ochrony przyrody i prognoz oddziaływania planu u.l. na środowisko.

2.6. Powiązania *Planu* z innymi dokumentami

Plan urządzenia lasu nie jest dokumentem, w którym występują liczne powiązania z innymi dokumentami planistycznymi. Charakter gospodarki leśnej i projektowanych zabiegów ukierunkowanych na wykonanie określonych czynności w konkretnych, niewielkich wycinkach przestrzeni (wydzieleniach leśnych), determinuje znaczną suwerenność zapisów planu. Istnieją jednak obszary, których uwarunkowania mogą wymuszać dość istotne modyfikacje założeń *Planu*.

Dotyczą one następujących dziedzin:

- **planowanie przestrzenne** – niektóre czynności projektowane w *Planie* są zależne od ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; do takich należą zalesienia i przekształcenia gruntów;
- **ochrona przyrody** – zabiegi projektowane w *Planie*, które dotyczą obszarów chronionych – rezerwatów przyrody czy obszarów Natura 2000, powinny wynikać z dokumentów planistycznych (planów ochrony lub planów zadań ochronnych) sporządzonych dla tych form ochrony przyrody; ich zapisy zostały uwzględnione przy sporządzaniu *Planu*;

- **plany urządzenia lasu sąsiednich nadleśnictw** – grunty nadleśnictwa, których dotyczy *Plan* częściowo sąsiadują bezpośrednio z gruntami innych nadleśnictw, co może mieć wpływ na uwarunkowania ochronne siedlisk lub gatunków, których obszary występowania rozciągają się na terenie obu graniczących jednostek.

W związku z potrzebą uwzględnienia w *Planie* planowania przestrzennego poniżej zestawiono dokumenty dotyczące podstawowych założeń polityki zagospodarowania przestrzennego regionu.

❖ **Ogólne dane o planach zagospodarowania przestrzennego**

Nadleśnictwo Czarnobór leży głównie na terenie powiatu szczecineckiego w województwie zachodniopomorskim. W mniejszej części na terenie powiatu człuchowskiego w województwie pomorskim oraz powiatu złotowskiego w województwie wielkopolskim.

Aktualne cele rozwoju województw skonkretyzowano przestrzennie w ustaleniach:

- ✓ „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego” przyjętego uchwałą Nr XVII/214/20, Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2020 r.;
- ✓ „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego” przyjętego uchwałą Nr 318/XXX/16, Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.;
- ✓ „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+” przyjętego uchwałą Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.

Założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, mogące mieć wpływ na opracowywany *Plan* zawarte są w następujących zapisach:

➤ Dla województwa zachodniopomorskiego

Cele polityki przestrzennej:

❖ **OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO**

Kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i przeciwdziałanie negatywnym skutkom antropopresji;
- ochrona i racjonalne korzystanie z zasobów wód powierzchniowych i podziemnych;
- ochrona powierzchni ziemi i racjonalne wykorzystanie gleb;

- ochrona i powiększenie powierzchni obszarów leśnych oraz zadrzewionych;

Zalecenia:

- prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- stopniowa przebudowa drzewostanu w celu dostosowania struktury lasu do istniejących warunków siedliskowych;
- wprowadzanie drzewostanów mieszanych;
- zapewnienie nienaruszalności lasów ochronnych.
- zachowanie różnorodności biologicznej i rozwój systemu obszarów chronionych oraz jego integracja z systemami pozaregionalnymi.

❖ WZROST I ROZWÓJ GOSPODARCZY

Kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- prowadzenie trwale zróżnicowanej gospodarki leśnej.

Zalecenia:

- prowadzenie gospodarki leśnej w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju;
- monitoring stanu infrastruktury rekreacyjnej w lasach;
- propagowanie wizji wielofunkcyjności lasu (rola: gospodarcza, ekologiczna, społeczna);
- dążenie do szerszej partycypacji obywateli w zakresie społecznego wykorzystaniu lasu;
- wspieranie zrównoważonej współpracy gospodarki leśnej z przemysłem drzewno-meblarskim i budownictwem.

➤ Dla województwa pomorskiego

Cele polityki przestrzennej:

❖ OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH

Kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- ochrona regionalnego systemu ekologicznego,
- przywracanie cech naturalnych, poprawa kondycji jakościowej elementów środowiska, odtwarzanie obszarów przyrodniczych i ekosystemów zdegradowanych – w tym wodnych, podmokłych, leśnych, łąkowych,
- tworzenie warunków do zwiększania powierzchni lasów i zadrzewień,
- wprowadzenie i utrzymanie reżimów zagospodarowania służących ochronie cennych ekosystemów jezior lobeliowych, torfowisk wysokich oraz żyznych mechowisk,
- zapewnienie w dokumentach planowania przestrzennego warunków utrzymania

potencjału przyrodniczego lasów, starodrzewów, zadrzewień śródpolnych, oczek wodnych, terenów bagiennych i torfowiskowych oraz łąk śródleśnych.

❖ ZACHOWANIE I ODTWARZANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I JEGO SPÓJNOŚCI

Wśród zasad wymienia się m.in.:

1. Zasadę zachowania i kształtowania spójności regionalnego systemu ekologicznego, w skład, którego wchodzi istniejące obszary chronione oraz obszary potencjalne do objęcia ochroną (cenne przyrodniczo), a także systemy płatów i korytarzy ekologicznych, który tworzą:
  - korytarze ponadregionalne,
  - korytarze regionalne,
  - korytarze subregionalne,
  - płaty ekologiczne.
2. Zasadę kształtowania zagospodarowania przestrzennego w dostosowaniu do specyfiki obszaru i przedmiotu ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych, wynikających z funkcji i reżimu ochronnego obszarów będących:
  - formami ochrony przyrody – należy stosować zasady wynikające z dokumentów dotyczących form ochrony,
  - lasami – należy stosować zasady wynikające z planów urządzenia lasu,
  - dolinami rzek – należy uwzględnić potrzeby zachowania ciągłości łączności ekologicznej i migracji zwierząt,
  - terenami podmokłymi – należy zapewnić trwałość istnienia ekosystemów poprzez wykluczenie ich z zagospodarowania zmieniającego funkcję i sposób użytkowania;
3. Zasadę zachowania ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej ekosystemów leśnych i dolinnych;
4. Zasadę bezwzględnego zachowania trwałości gruntów leśnych oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych;
5. Zasadę zachowania w stanie naturalnym terenów podmokłych;
6. Zasadę trwałości istnienia lasów, kształtowania ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej oraz zachowania bogactwa biologicznego;
7. Zasadę integralnego podejścia do ochrony różnorodności biologicznej i kształtowania terenów zieleni;
8. Zasadę zachowania pozostałości naturalnych ekosystemów i ich ochrony planistycznej.

➤ Dla województwa wielkopolskiego

Cele polityki przestrzennej:

❖ OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH

Kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- ochrona różnorodności biologicznej;
- ochrona obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych;
- zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa.

❖ KSZTAŁTOWANIE I RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI
ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- ochrona zasobów leśnych;

Działania mają na celu:

1. Zachowanie istniejących kompleksów leśnych, ochronę leśnej różnorodności biologicznej oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska leśnego (abiotycznym, biotycznym i antropogenicznym), a także zabezpieczanie najbardziej wrażliwych terenów leśnych od szkód związanych z antropopresją;
2. Ograniczanie fragmentacji powierzchni leśnych, zwłaszcza inwestycjami liniowymi, oraz przeciwdziałanie otaczaniu lasów zabudową i drogami o dużym natężeniu ruchu;
3. Zwiększanie lesistości zgodnie z założeniami i wytycznymi Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (KPZL);
4. Zwiększanie powierzchni zalesień i zadrzewień stref wododziałowych decydujących o bilansie wodnym obszaru, pełniących funkcje retencyjne i ochronne, wymagające dostosowania struktury użytkowania odpowiedniej do pełnionej funkcji, a także odcinków dróg migracji zwierząt przechodzących przez rozległe obszary upraw rolnych oraz zwiększanie lesistości na obszarach rolniczych o słabszych kompleksach gleboworolniczych i na gruntach rekultywowanych i zdegradowanych, z uwzględnieniem obszarów o predyspozycjach do zalesień lub przeznaczenie tych gruntów pod uprawy przemysłowe i energetyczne;
5. Wykluczenie z zalesień gruntów rolnych i śródpolnych użytków zaliczanych do siedlisk priorytetowych oraz miejsc cennych historycznie;
6. Zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień, szczególnie w rejonach gleb o najwyższej wartości produkcyjnej i niewielkim wskaźniku lesistości;

7. Udostępnianie lasów społeczeństwu, w tym specjalistyczne zagospodarowanie terenów leśnych o szczególnie określonych funkcjach społecznych (parki narodowe i krajobrazowe, lasy podmiejskie, rejon turystycznorekreacyjne) polegające na poprawie istniejącej infrastruktury turystycznej;
8. Zachowanie leśnych kompleksów promocyjnych jako formy wprowadzania i promowania zrównoważonej gospodarki leśnej, wspierania badań naukowych i prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa.

❖ **Ogólne dane o regionalnych: strategiach rozwoju, programach ochrony środowiska oraz programach operacyjnych**

Polityka regionalna województwa zachodniopomorskiego, sformułowana jest w „Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2030”, przyjętej uchwałą Nr VIII/100/19 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 czerwca 2019 r., a także w „Strategii rozwoju województwa pomorskiego 2030”, przyjętej uchwałą Nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 r. oraz w „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku”, przyjętej uchwałą Nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r.

Opracowane zostały także:

- „Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do 2024” – przyjęty uchwałą Nr XVI/298/16 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 listopada 2016 r.;
- „Program ochrony środowiska województwa pomorskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025” – przyjęty uchwałą Nr 461/XLIII/18 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 lutego 2018 r.;
- „Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego do roku 2030” - przyjęty uchwałą Nr XXV/472/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.;
- Plan gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2028;
- Plan gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego 2022” – przyjęty uchwałą Nr 321/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 roku zaktualizowany uchwałą Nr 56/V/19 z dnia 28 stycznia 2019 r.;
- Program ochrony powietrza dla strefy pomorskiej na lata 2015-2020 zaktualizowany uchwałą 414/XXXIV/21 z dnia 28 czerwca 2021 r.;

- „Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym” przyjęty uchwałą Nr XXII/405/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 września 2020 r.;
- „Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej” przyjęty uchwałą Nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 14 lipca 2020 r.;
- „Projekt umowy partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce”.

Na szczeblu powiatów opracowano następujące strategie i plany:

➤ powiat szczecinecki:

- „Program rozwoju powiatu szczecineckiego na lata 2020 – 2027” - przyjęty uchwałą Nr XXXI/214/2020 Rady Powiatu z dnia 4 grudnia 2020 r.;
- „Program ochrony środowiska dla powiatu szczecineckiego na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2022 – 2025” - przyjęty uchwałą Nr LI/388/2018 Rady Powiatu z dnia 29 czerwca 2018 r.;

➤ powiat człuchowski:

- „Partnerska strategia rozwoju powiatu człuchowskiego na lata 2021 – 2030” - przyjęty uchwałą Nr XLIII/265/2021 Rady Powiatu z dnia 30 grudnia 2021 r.;
- „Program ochrony środowiska dla powiatu człuchowskiego na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2022 – 2026”;

➤ powiat złotowski:

- „Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu złotowskiego na lata 2015-2020” przyjęta Uchwałą Nr XI/63/2015 Rady Powiatu Złotowskiego z dnia 30 września 2015 r., trwają prace nad projektem „Strategii rozwoju powiatu złotowskiego na lata 2022-2030”;
- „Program ochrony środowiska dla powiatu złotowskiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017 – 2020” przyjęty uchwałą Nr XL/288/2014 Rady Powiatu złotowskiego z dnia 26 marca 2014 r.

Według „Programu rozwoju powiatu szczecineckiego na lata 2020 - 2027” powiat szczecinecki, posiada wyjątkowe walory przyrodnicze, o wartości regionalnej, krajowej i europejskiej:

- zróżnicowana rzeźba terenu, skupisko wielu jezior, doliny rzek, obszary leśne i łąkowe, bogate w osobliwości fauny i flory,
- obszary ochrony przyrodniczej: obszary Natura 2000, rezerwat przyrody, obszary chronionego krajobrazu.

Cel strategiczny III: Zrównoważone wykorzystanie zasobów.

III.1. Zachowanie i ochrona bogactw przyrodniczych i krajobrazowych

1. Zachowanie lub odtwarzanie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk.
2. Tworzenie nowych miejsc ochrony różnorodności biologicznej.

Działania w kierunku ochrony środowiska to jeden z podstawowych warunków zrównoważonego rozwoju Powiatu Szczecineckiego. Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych stanowi podstawowy warunek realizacji wszystkich ważnych celów rozwoju powiatu w dłuższym okresie czasu. Działania takie wymusza potrzeba ukierunkowanych przedsięwzięć związanych z planowanym rozwojem infrastruktury turystycznej ukierunkowanej na wykorzystanie i poszanowanie walorów środowiska naturalnego, a także upowszechnianiem różnych form wypoczynku.

„Program ochrony środowiska dla powiatu szczecineckiego na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2022-2025” w ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca:

- utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych;
- regulowanie wpływu klimatu przez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów;
- wpływ na mikroklimat przez zalesienia oraz tworzenie obszarów zielonych;
- zwiększanie naturalnej retencji wodnej;
- uwzględnienie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych;
- odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni skład gatunkowy.

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska mających wpływ na zasoby przyrodnicze zlicza: negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza i wód na środowisko i organizmy żywe, pożary lasów oraz choroby roślin. W celu minimalizacji nadzwyczajnych zagrożeń, należy prowadzić efektywny system monitoringu środowiska oraz pracować nad minimalizacją efektów susz na siedliska przyrodnicze.

W celu monitorowania stanu zasobów leśnych konieczna będzie obserwacja lasów w zakresie m. in. uszkodzeń lasów, zagrożeń pożarowych i występowania szkodników owadzych w lasach.

Według „Partnerskiej strategii rozwoju powiatu człuchowskiego na lata 2021-2030”, powiat człuchowski posiada wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe. Zlokalizowane są tu różnorodne formy ochrony przyrody: rezerваты, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000. Liczne jeziora stanowią nie tylko walory krajobrazowe i przyrodnicze, ale także są podstawą do rozwijania rybactwa i turystyki.

Cel strategiczny V: Przestrzeń i środowisko.

Cel operacyjny: Ochrona środowiska.

Kierunki działań:

- ochrona zasobów leśnych oraz obszarów objętych formami ochrony przyrody,
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym w miejscach użyteczności publicznej,
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez wykorzystanie w tym celu mediów społecznościowych oraz promocję dobrych praktyk,
- wspieranie działań mających na celu ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów,
- edukacja ekologiczna w placówkach oświatowych we współpracy z nauczycielami oraz organizacjami pozarządowymi,
- wspieranie działań na rzecz ochrony zasobów wodnych,
- dbałość o czystość w miejscach turystycznych, przede wszystkim poprzez zagospodarowanie pojemników na odpady na szlakach pieszo-rowerowych.

Cel operacyjny: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Kierunki działań:

- organizacja szkoleń i kampanii informacyjno-edukacyjnych z zakresu ekologii, ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego,
- propagowanie kompostowania odpadów organicznych przez mieszkańców we własnym zakresie,
- propagowanie wśród przedsiębiorców działań nienormatywnych prowadzących do „czystszej produkcji”,
- organizacja konkursów wiedzy ekologicznej dla młodzieży szkolnej;

Cel operacyjny: Zachowanie walorów środowiska naturalnego.

Kierunki działań:

- planowanie przestrzenne z uwzględnieniem dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego,
- promowanie racjonalnej gospodarki odpadami przez podmioty gospodarcze,
- tworzenie warunków do prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi w układzie ponadlokalnym,

- wdrożenie i upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej,
- wzrost lesistości i ochrona ekosystemów leśnych,
- rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, przemysłowych i powojennych oraz osiedli popegeerowskich,
- wspieranie odnowy wsi.

Polityka regionalna województwa wielkopolskiego, sformułowana jest w „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030”, przyjętej Uchwałą Nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r.

Opracowane zostały także:

- „Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030” – przyjęty Uchwałą Nr XXV/472/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 12 grudnia 2020 r.;
- „Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019 – 2025 wraz z planem inwestycyjnym” – przyjęty Uchwałą Nr XXII/405/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 września 2020 r.;
- „Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej w zakresie pyłu PM₁₀, PM_{2,5} oraz B(a)P” – przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/853/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 lipca 2017 r.

Na szczeblu powiatu złotowskiego opracowano następujące strategie i programy:

- „Strategia rozwoju powiatu złotowskiego na lata 2022 – 2030 (trwają prace nad projektem);
- „Program ochrony środowiska dla powiatu złotowskiego” – brak (dokumenty planowane).

Według wyekspirowanej „Strategii rozwoju powiatu złotowskiego” na lata 2015 – 2020”, powiat złotowski, w którego zasięgu leży 0,6% obszaru Nadleśnictwa Czarnobór, posiada wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe. Zlokalizowane są tu różnorodne formy ochrony przyrody, ciekawa rzeźba terenu, bogata sieć hydrologiczna. Wśród celów dotyczących przestrzeni i ekologii „Strategia ...” wymienia m.in.:

Cel strategiczny: Ochrona środowiska

Cele operacyjne:

- 1) rozwój infrastruktury turystycznej;
- 2) zwiększenie roli marketingu terytorialnego;
- 3) wykorzystanie istniejących uwarunkowań kulturowych.

❖ Podstawowe informacje dotyczące strategii rozwoju regionu zawarte w planach zagospodarowania przestrzennego

Gminy leżące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarnobór realizują plany i strategie będące odzwierciedleniem planów i strategii jednostek nadrzędnych.

Na szczeblu gmin opracowano następujące plany i strategie:

- Miasto i Gmina Czarne:
  - „Strategia rozwoju miasta i gminy Czarne na lata 2016 – 2022”;
  - „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Czarne”;
  - „Lokalny program rewitalizacji dla gminy Czarne na lata 2016 – 2023”.
- Gmina Okonek:
  - „Strategia rozwoju gminy Okonek – brak (dokumenty planowane);
  - „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Okonek”;
  - „Program ochrony środowiska dla gminy Okonek na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025”.
- Miasto i Gmina Borne Sulinowo:
  - „Strategia rozwoju gminy Borne Sulinowo na lata 2020 – 2029”;
  - „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Borne Sulinowo”;
  - „Program ochrony środowiska dla gminy Borne Sulinowo – na lata 2019 – 2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023 – 2026”.

Analizę wyżej wymienionych opracowań oparto w głównej mierze na uwarunkowaniach i ogólnie przewidywanym wpływie realizacji założeń polityki przestrzennego zagospodarowania gmin i całego regionu na prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

W istniejących dokumentach zawarte są przedsięwzięcia dotyczące poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody, zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii oraz włączania aspektów ekologicznych do polityk sektorowych oraz edukacji ekologicznej.

Ochrona środowiska, w tym ochrona przyrody

Zapisy zawarte w opracowaniach na ogół uwzględniają potrzeby w tym zakresie. Stan rozpoznania środowiska przyrodniczego obszaru, szczególnie poza gruntami Nadleśnictwa

należy ocenić jako niewystarczający. Gminy z terenu Nadleśnictwa nie przeprowadziły dotychczas pełnej inwentaryzacji przyrodniczej. Poznanie zasobów przyrodniczych regionu jest niezbędnym warunkiem do określenia kierunków i form ich ochrony.

Ochrona wód i gospodarowanie wodami

Planowane przedsięwzięcia nie zagrażają w znaczący sposób zasobom wodnym regionu. Wskazuje się na potrzebę utrzymania bądź poprawy dotychczasowych warunków. Ważnym aspektem w dziedzinie ochrony wód jest okresowy monitoring czystości wód prowadzony przez WIOŚ. Dotyczy to ważniejszych rzek i jezior oraz głównych zbiorników wód podziemnych.

Obrona kraju

W miejscowości Czarne znajduje się jednostka wojskowa 52 Batalionu Remontowego. W zasięgu Nadleśnictwa znajduje się obszar leśny o powierzchni około 159 ha (leśnictwo Czernica) przekazany na rzecz Centrum Szkolenia Wojsk Obrony Terytorialnej na cele związane z obronnością i bezpieczeństwem państwa.

Ochrona zdrowia ludności z uwzględnieniem turystyki i rekreacji

W opracowaniach planuje się szereg przedsięwzięć poprawiających warunki bytowe w zakresie ochrony zdrowia ludności, głównie w zakresie poprawy jakości powietrza atmosferycznego, ograniczenia hałasu, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, eliminowania i zmniejszania skutków poważnych awarii przemysłowych. Działania te wpłyną pozytywnie również na stan lasów, a rozwój szeroko rozumianej turystyki i rekreacji jest elementem prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, głównie poprzez edukację, promocję i utrzymywanie infrastruktury technicznej z tym związanej.

Udokumentowane złoża kopalin

W zasięgu Nadleśnictwa występują udokumentowane złoża surowców naturalnych. Na terenie gminy Szczecinek, w miejscowości Kwieciszewo znajdują się surowce ilaste ceramiki budowlanej, które nie są wydobywane. Eksploatacja tych złóż systemem odkrywkowym mogłaby wpłynąć negatywnie na gospodarkę leśną na gruntach przyległych do miejsc eksploatacji poprzez degradację powierzchni ziemi i pogarszanie stosunków wodnych.

Przewidywane inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym, w tym inwestycje mogące spowodować zagrożenie trwałości lasu

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa nie występują istotne zakłady z prorozwojowych dziedzin gospodarki, takich jak przemysł ciężki, przetwórstwo rolne, usługi ponadlokalne, itp. Nie przewiduje się też w tym zakresie większych inwestycji.

W zakresie przewidywanych inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym w gminie Szczecinek zbudowano obwodnicę miasta Szczecinek, która omija je od wschodu i w znacznym stopniu narusza zwarty kompleks leśny i wpłynie negatywnie na trwałości lasów administrowanych przez Nadleśnictwo Czarnobór.

Mimo to gospodarka leśna powinna być prowadzona tak, aby zachować walory krajobrazowe regionu oraz aby uwzględnić kierunki rozwoju turystyki i rekreacji na terenach o szczególnych walorach przyrodniczych. Podstawą do dobrego gospodarowania jest szczegółowe rozpoznanie i inwentaryzacja walorów przyrodniczych oraz wypracowanie konsensusu z zainteresowanymi stronami.

Zgodność projektu Planu u.l. ze strategią przestrzennego zagospodarowania regionu

Analizę założeń i zadań określonych w *Planie* wskazuje na jego zgodność ze strategią zagospodarowania regionu wyrażane w planach zagospodarowania przestrzennego oraz regionalnych programach ochrony środowiska.

2.7. Metody analizy skutków realizacji postanowień *Planu* oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Możliwość oceny realizacji planu urządzenia lasu w odniesieniu do przedsięwzięć mających wpływ na stan środowiska powinien zapewnić w szczególności monitoring następujących wskaźników i zjawisk:

- powierzchni uznanych odnowień naturalnych w obrębie siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie, w okresie realizacji *Planu* i ich udziale w całkowitej powierzchni odnowień – monitoring przeprowadzić dwukrotnie, po czwartym oraz w ostatnim roku obowiązywania *Planu*;
- zgodności składów gatunkowych upraw na siedliskach przyrodniczych w Nadleśnictwie, z przyjętymi w *Planie* orientacyjnymi składami gatunkowymi upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych lasu – monitoring przeprowadzić dwukrotnie, po czwartym oraz w ostatnim roku obowiązywania *Planu*;
- realizacji zgodności postępowania hodowlanego, w tym wykonania cięć odnowieniowych dla typów siedlisk przyrodniczych z przyjętymi w trójstronnym Porozumieniu zawartym pomiędzy RDOŚ w Gdańsku, RDOŚ w Szczecinie oraz RDLP w Szczecinku z dnia 23 sierpnia 2024 r., w sprawie uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla

- poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych założeń w sprawie postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych – monitoring przeprowadzić dwukrotnie, po czwartym oraz w ostatnim roku obowiązywania *Planu*;
- występowanie w Nadleśnictwie inwazyjnych gatunków obcych wymienionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. 2022 poz. 2649 z późn. zm.) – monitoring przeprowadzić dwukrotnie, po czwartym oraz w ostatnim roku obowiązywania *Planu*;
  - wykonania działań ochronnych przyjętych dla obszarów chronionych, za realizację których odpowiedzialne jest Nadleśnictwo – monitoring przeprowadzić dwukrotnie, po czwartym oraz w ostatnim roku obowiązywania *Planu*;
  - udziału powierzchniowego starodrzewów (drzewostanów VI, VII, VIII i starszych klas wieku) na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000 – monitoring przeprowadzić dwukrotnie, po czwartym oraz w ostatnim roku obowiązywania *Planu*;
  - miąższości drewna martwego w ekosystemach leśnych Nadleśnictwa – monitoring przeprowadzić jednokrotnie podczas rewizji *Planu*;
  - struktury powierzchniowej i miąższościowej gatunków wg rzeczywistego udziału w klasach wieku – monitoring przeprowadzić dwukrotnie, po czwartym oraz w ostatnim roku obowiązywania *Planu*.

Zaleca się prowadzić monitoring w ramach kontroli funkcjonalnej nadleśnictwa oraz kontroli funkcjonalnej oraz instytucjonalnej służb RDLP, z wykorzystaniem wyników kontroli problemowych z zakresu ochrony przyrody. Część z przedstawionej wyżej listy zadań podlega weryfikacji i ocenie podczas wykonywanych przez Inspekcję LP okresowych kontroli działalności Nadleśnictw.

Podczas działań kontrolnych należy w większym niż dotychczas zakresie korzystać z doświadczeń pracowników Zespołów Ochrony Lasu.

Do części z ww. zagadnień, w różnym zakresie, ustosunkowuje się również nadleśniczy w „Ocenie gospodarki przeszłej” sporządzanej podczas kolejnych rewizji planu urządzenia lasu.

2.8. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Ze względu na położenie Nadleśnictwa w znacznym oddaleniu od granicy państwowej oraz charakter ocenianego dokumentu, nie stwierdza się możliwości wystąpienia negatywnego transgranicznego oddziaływania *Planu* na środowisko.

3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

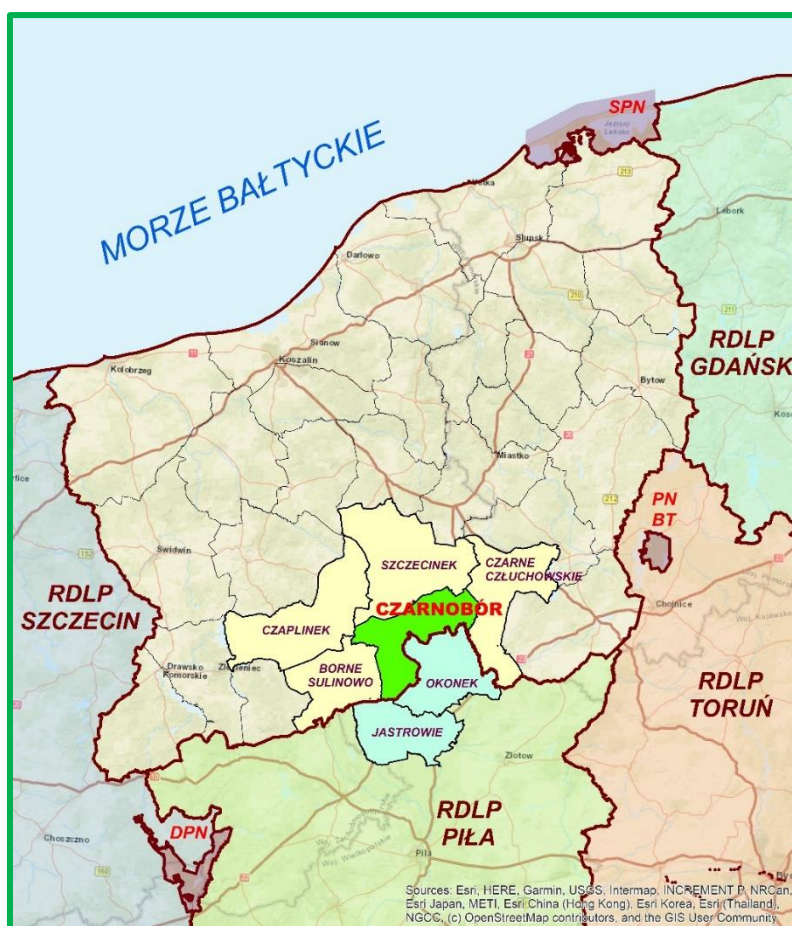
Szczegółowe dane dotyczące stanu środowiska w zasięgu Nadleśnictwa Czarnobór zostały zamieszczone w programie ochrony przyrody oraz w opisanii ogólnym planu urządzenia lasu.

3.1. Ogólna charakterystyka warunków środowiskowych

3.1.1. Położenie Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Czarnobór podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku. Położone jest w jej południowej części, granicząc bezpośrednio z Nadleśnictwami Borne Sulinowo, Czaplinek, Szczecinek, Czarne Człuchowskie oraz z Nadleśnictwami Okonek i Jastrowie wchodzącymi w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile.

W odniesieniu do ogólnego podziału administracyjnego kraju, grunty Nadleśnictwa Czarnobór położone są na granicy trzech województw: zachodniopomorskiego – powiat szczecinecki (Miasto Szczecinek, gmina Szczecinek, gmina Borne Sulinowo), pomorskiego – powiat człuchowski (Miasto Czarne) i wielkopolskiego – powiat złotowski (gmina Okonek – obszar wiejski).

Położenie Nadleśnictwa w RDLP Szczecinek

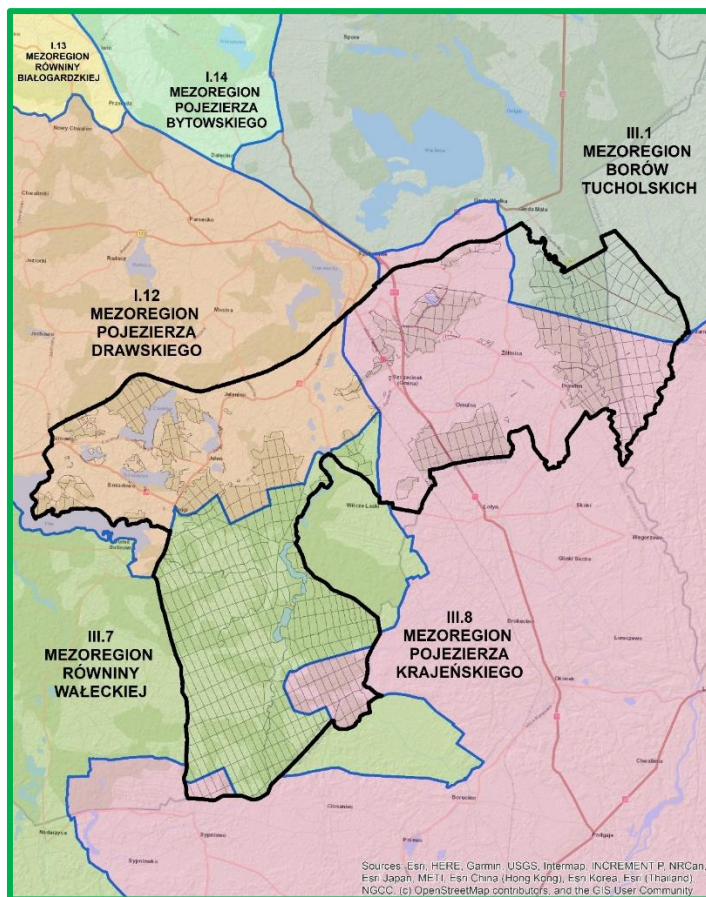
Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa wynosi 17883,75 ha, w tym:

- ◆ grunty zalesione i niezalesione - 16271,32 ha,
- ◆ grunty związane z gospodarką leśną - 553,88 ha,
- ◆ grunty nieleśne - 1058,55 ha.

Nadleśnictwo jest jednoobrębowe i podzielone na 11 leśnictw: Czernica (01), Czarnolas (02), Turowo (03), Ciemino (04), Jeleń (05), Krągi (06), Płytnica (07), Kniewo (08), Wilcze Doły (09), Wrzosiec (10) oraz Czarnobór (11).

Według regionalizacji przyrodniczo - leśnej Polski (2010) obszar Nadleśnictwa Czarnobór położony jest w:

- Krainie I – Bałtyckiej,
  - Mezoregionie – Pojezierza Drawskiego (I.12);
- Krainie III – Wielkopolsko-Pomorskiej,
  - Mezoregionie – Borów Tucholskich (III.1);
  - Mezoregionie – Równiny Wałeckiej (III.7);
  - Mezoregionie – Pojezierza Krajeńskiego (III.8).

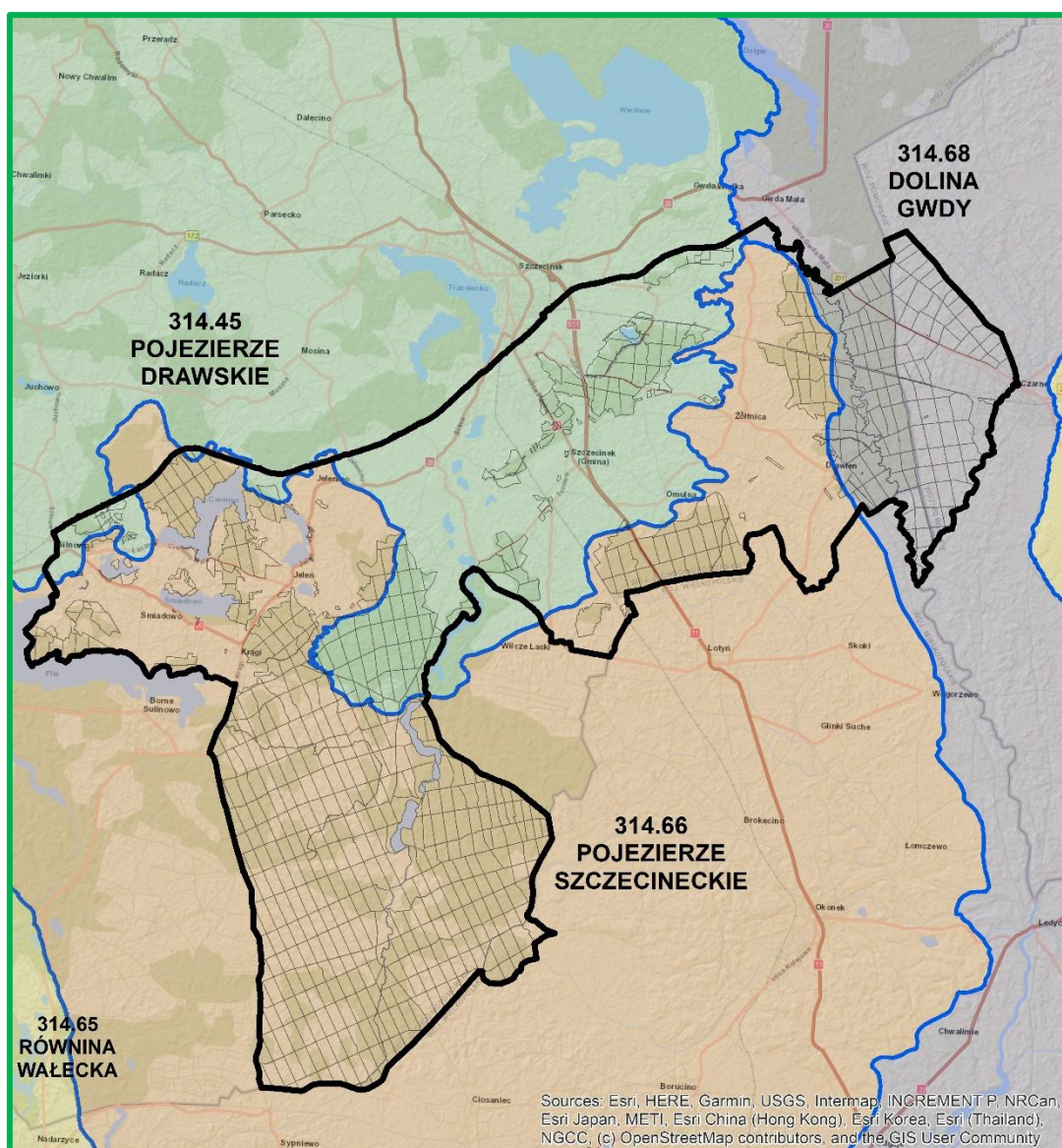
Mezoregiony przyrodniczo-leśne w zasięgu Nadleśnictwa Czarnobór

(Źródło: „Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010” (Roman Zielony, Anna Kliczkowska))

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski, zmodyfikowanego w 2018 roku, obszar Nadleśnictwa leży w następujących jednostkach:

- 1 - Europa Zachodnia,
- 924.3 - Pozaalpejska Europa Środkowa,
- 31 - Niż Środkowoeuropejski,
- 314 - Pojezierza Południowobałtyckie,
  - 314.4 - Pojezierze Zachodniopomorskie,
  - 314.45 - Pojezierze Drawskie,
  - 314.6 – Pojezierze Południowopomorskie
    - 314.66 – Pojezierze Szczecineckie,
    - 314.68 – Dolina Gwdy.

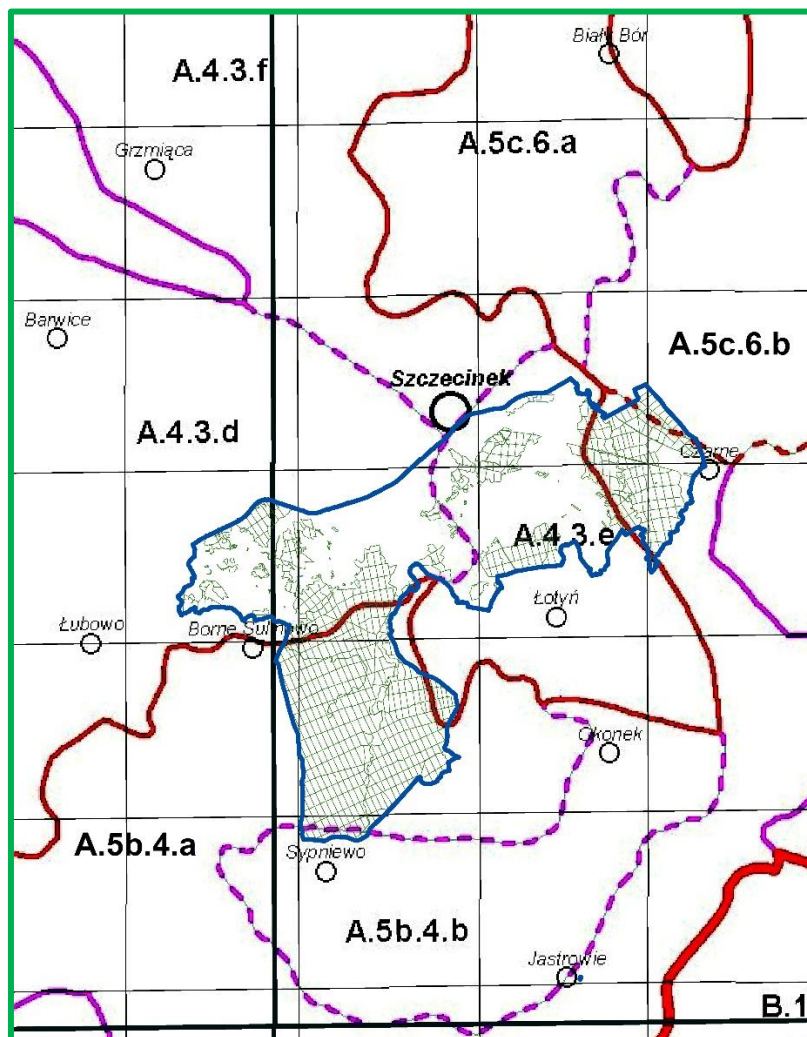

Mezoregiony fizyczno-geograficzne w zasięgu Nadleśnictwa Czarnobór

(Źródło: opracowanie własne na podstawie warstwy „Mezoregiony fizycznogeograficzne” 2018)

Według podziału geobotanicznego (Matuszkiewicz 2008), obszar Nadleśnictwa leży w następujących jednostkach:

- A - Dział Pomorski,
  - A.4 - Kraina Pojezierzy Środkowopomorskich,
    - A.4.3 - Okręg Drawsko-Szczecinecki,
      - A.4.3.d - Barwick,
      - A.4.3.e - Lotyński,
      - A.4.3.f - Grzmiącej,
    - A.5 - Kraina Sandrowych Przedpola Pojezierzy Środkowopomorskich,
      - A.5b.4 - Okręg Doliny Gwdy,
        - A.5b.4.a - Pilski,
        - A.5b.4.b - Sypniewski,
      - A.5c.6 - Okręg Borów Tucholskich,
        - A.5c.6.b - Swornigacko-Koczalski.

Jednostki geobotaniczne w zasięgu Nadleśnictwa Czarnobór

(Źródło: Matuszkiewicz J.M., Regionalizacja geobotaniczna Polski, 2008, fragment Arkusza A2)

3.1.2. Lesistość

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa wynosi 17883,75 ha, natomiast powierzchnia ogólna jego zasięgu terytorialnego wynosi 320,23 km². Lasy w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa zajmują 17021,21 ha, w tym: stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie LP – 16825,20 ha, stanowiące własność osób fizycznych – 187,78 ha, osób prawnych – 8,23 ha. Lesistość w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa wynosi 53,2%. Pozostałą powierzchnię terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa stanowią głównie tereny rolne, w mniejszym stopniu grunty zadrzewione i zakrzewione, grunty pod wodami oraz grunty zabudowane i zurbanizowane.

3.1.3. Dominujące funkcje lasów

Lasy, z natury wielofunkcyjne, zostały podzielone do celów planowania urządzeniowego na 3 podstawowe (główne) grupy lasów:

- lasy rezerwatowe – 619,81 ha (3,81%),
- lasy ochronne – 4599,21 ha (28,27%),
- lasy gospodarcze – 11052,30 ha (67,92%).

Lasy ochronne i rezerваты w stosunku do ogólnej powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych Nadleśnictwa stanowią 32,08%.

3.2. Walory przyrodniczo-leśne Nadleśnictwa

3.2.1. Rzeźba terenu, typy gleb i warunki siedliskowe

Obszar Nadleśnictwa jest zróżnicowany, ukształtowany wskutek działania lodowców. Rzeźbę terenu wzbogacają płynące dolinami i jarami rzeki i strumienie. Dominują równiny sandrowe, z rozległymi zagłębieniami wytopiskowymi, których dna zajęte są obecnie przez bagna, podmokłe łąki i jeziora. Równiny sandrowe dzieli od północy ku południu rynna z rzeką Płytnicą. Część północną Nadleśnictwa tworzy rozczłonkowany garb morenowy. W części południowo – zachodniej, zajętej przez dawny poligon wojskowy, teren pokrywały rozległe wrzosowiska, których fragment zachowano w rezerwacie przyrody „Diabelskie Pustacie”.

Najniższy położony punkt na terenie Nadleśnictwa, o wysokości bezwzględnej 118 m n.p.m., znajduje się przy ujściu rzeki Czernicy do rzeki Gwdy. Najwyższy punkt o wysokości bezwzględnej 205 m n.p.m., znajduje się na wzniesieniu Skotna Góra w oddziale 368g. Różnica pomiędzy punktami wynosi 87 m.

Na gruntach Nadleśnictwa zidentyfikowano 14 typów gleb. Zdecydowanie dominującym typem gleb są gleby rdzawe, zajmujące 73,6% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych.

Na uwagę zasługują również gleby brunatne (13,3%) oraz gleby bielicowe (7,3%). Pozostałe gleby łącznie zajmują 5,8%.

Siedliska borowe zajmują w Nadleśnictwie 73,78% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych, a siedliska lasowe 26,22%. Głównymi typami siedliskowymi lasu są: BMśw – 6170,94 ha (37,92%), Bśw – 4841,33 ha (30,19%), LMśw – 1814,15 ha (11,15%), Lśw – 1658,42 ha (10,19%). Pozostałych 9 siedlisk zajmuje w sumie 10,55% powierzchni i nie mają one w Nadleśnictwie większego znaczenia gospodarczego.

Gleby porolne na gruntach leśnych wyodrębniono na 9736,20 ha, to jest na 59,8% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych Nadleśnictwa.

3.2.2. Zasoby wód powierzchniowych i podziemnych

Nadleśnictwo położone jest w zlewisku Morza Bałtyckiego w granicach działu wodnego IV rzędu - rzeki Gwdy. Przez obszar Nadleśnictwa przepływa 17 rzek, gdzie największą jest Gwda. Pozostałe ciek w zasięgu to: Nizica (*Kanał Radacki*), Dopływ spod Lipnicy, Dopływ spod Sitna, Dopływ z jez. Leśnego, Dopływ z Wągodna, Osoka, Dopływ z Turowa, Siedlicka Struga, Czernica, Czarna, Główny Rów, Plitnica (*Płytnica*), Dopływ z Silnowa, Dopływ z jez. Jelonek (*Jeleń*), Sowią Struga (*Struga*), Dopływ w Nadarżycach.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występuje niewielka ilość jezior i zbiorników. Są to głównie jeziora rynnowe, przepływowe i małe zbiorniki położone w zagłębieniach terenowych bez odpływu. Charakterystyczne cechy tych jezior to wydłużony, wąski kształt, strome brzegi i urozmaicona rzeźba dna. Jeziora innej własności to: Ciemino, Lipno, Rybno, Rokitno, Leśne, Kopiel, Dzięcze (*Dziki*), Przełęg, Kniewo, Świdno, Sarcze, Jeleń, Śmiadowo, Łąčno, natomiast w stanie posiadania Nadleśnictwa znajduje się zbiornik w oddz. 9i (o pow. 0,43 ha).

Istotnym elementem kształtującym warunki wodne na terenie Nadleśnictwa są także zlokalizowane tu bagna (stanowiące pododdziały i niestanowiące pododdziałów – łącznie 771,49 ha) oraz siedliska bagienne (łącznie 558,11 ha).

Stosunki wodne na obszarze Nadleśnictwa kształtowane są jednak głównie przez opady atmosferyczne i zależą od ich intensywności. Wpływ wody gruntowej na siedliska leśne obrazują warianty uwilgotnienia siedlisk. W Nadleśnictwie zdecydowanie przeważają siedliska bez wyraźnego wpływu wód gruntowych, gdzie o warunkach wilgotnościowych decyduje woda opadowa. Zajmują one 84,8% powierzchni gruntów leśnych. Siedliska świeże w drugim wariantcie uwilgotnienia, czyli pod słabym wpływem wody gruntowej stanowią 4,7%, siedliska wilgotne, różnej żyzności, o umiarkowanym i dość silnym wpływie wód gruntowych – 9,8%, resztę, to jest 0,7% zajmują siedliska silnie i bardzo silnie związane z wodą gruntową, czyli siedliska bagienne.

Na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo (wschodnia i północna część) zlokalizowany fragment Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) o numerze 126 „Zbiornik Szczecinek”.

3.2.3. Klimat

Według regionalizacji ekoklimatycznej (WOŚ, 1999 r.) obszar Nadleśnictwa leży w strefie B – Środkowoeuropejskiej, makroregionu 1 – Pojezierza Pomorskiego Południowego.

Występuje tu klimat umiarkowany, na przejściu między łagodnym klimatem bałtyckim ze stosunkowo wyższymi opadami, a surowszym, z mniejszymi opadami klimatem pojeziernym. Przeważają wiatry z kierunków zachodnich. Na przedwiośniu i w okresie późnojesiennym mają one często charakter huraganu. Wiatry z północnego zachodu niosą masy powietrza polarnomorskiego, wilgotnego, powodując ocieplenie zimą i ochłodzenie latem. Wiatry południowo-zachodnie przynoszą powietrze zawierające również dużo wilgoci, ale cieplejsze. W okresie wiosny wieją często wysuszające wiatry wschodnie. Częstym zjawiskiem na omawianym terenie są przymrozki późne – wiosenne, szczególnie dotkliwe w szkółkach i na uprawach oraz mniej szkodliwe – przymrozki wczesne – jesienne. Ogólnie można stwierdzić, że klimat omawianego terenu należy do łagodnych. Amplituda temperatur lata i zimy nie jest wysoka, co stwarza sprzyjające warunki dla rozwoju gatunków drzewiastych.

Średnia temperatura roczna powietrza wynosi 8,4 °C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, a najzimniejszym – luty. Najwięcej opadów występuje latem (lipiec), natomiast na przedwiośniu jest ich stosunkowo najmniej. Roczna suma opadów wynosi 551 mm. Średnia temperatura w okresie wegetacyjnym wynosi 13,6°C., natomiast średnie miesięczne opady w okresie wegetacyjnym 369 mm. Okres wegetacyjny trwa około 210 dni, przy średniej wilgotności powietrza (o godz. 9⁰⁰) wynoszącej 74%.

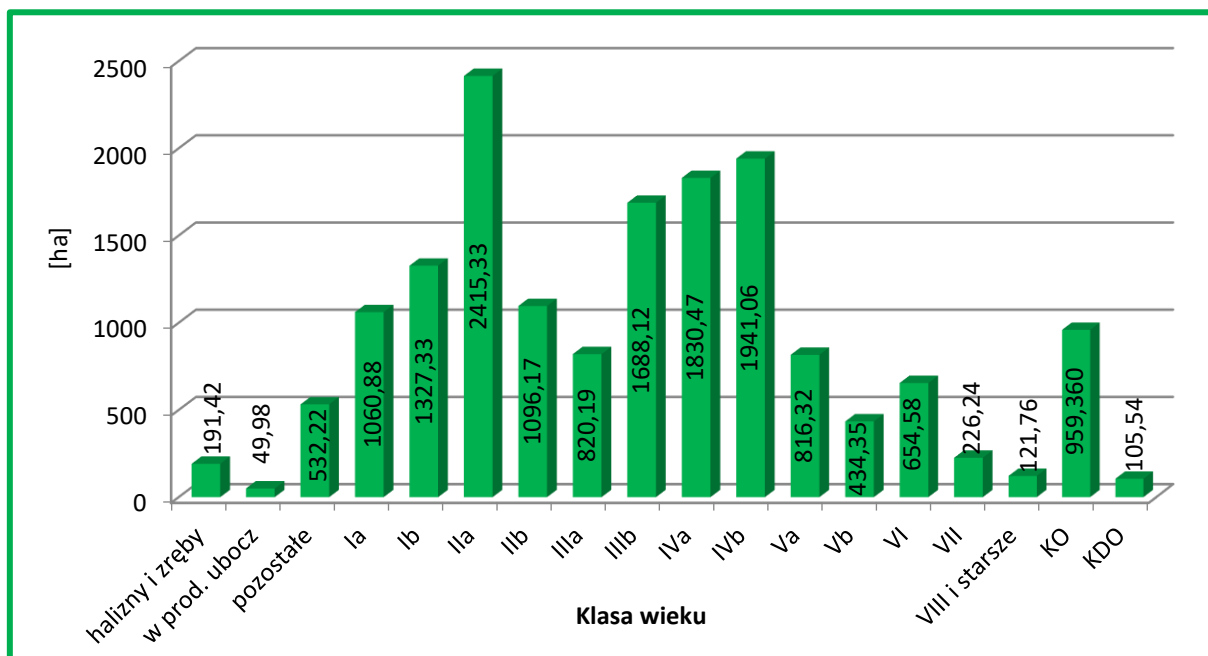
Ogólnie można stwierdzić, że klimat omawianego terenu należy do łagodnych. Amplituda temperatur lata i zimy nie jest wysoka, co stwarza sprzyjające warunki dla rozwoju gatunków drzewiastych.

3.2.4. Drzewostany

Struktura wiekowa

Analizując – w kontekście oddziaływania na różnorodne zasoby środowiska przyrodniczego – strukturę wiekową drzewostanów danego obiektu oraz prognozowane zmiany tej struktury w okresie obowiązywania *Planu*, na co wpływ ma zarówno zachodzący nieprzerwanie proces starzenia się drzew, jak i podejmowane zabiegi gospodarcze wyprzedzające

procesy naturalne, uwagę należy zwrócić na kwestię zachowania środowisk kształtowanych przez poszczególne fazy rozwojowe drzewostanów. Struktura gatunkowa organizmów wykorzystujących poszczególne fazy rozwojowe może znacząco różnić się od siebie i tak np. taksonów związanych ze starodrzewami (owady saproksyliczne, ptaki zasiedlające dziuple) nie spotkamy w obszarach pokrytych inicjalnymi fazami rozwoju drzewostanów, podobnie jak gatunków związanych ze stadiami wczesnosukcesyjnymi (rośliny światłolubne, niektóre owady i ptaki) – w cienistych i zwartych drzewostanach średniowiekowych. Dlatego też, aby możliwe było zachowanie całego spektrum środowisk leśnych i związanych z nimi gatunków, konieczna jest analiza zmian, jakie zajdą w wyniku realizacji zapisów *Planu*. Należy także mieć na uwadze, że w przeciwieństwie do lasów naturalnych, gdzie poszczególne fazy rozwojowe występują w układach mozaikowych i często mało powierzchniowych, w lasach gospodarczych, pełniących także funkcje użytkowe, rozkład poszczególnych faz musi być bardziej „uporządkowany”, co wynika z uwarunkowań planowania urządzeniowego i potrzeby późniejszej optymalizacji gospodarowania. Niektóre stadia rozwojowe, z uwagi na wykorzystywanie zasobów drzewnych, w lasach gospodarczych występują obecnie w bardzo ograniczonym zakresie w porównaniu do lasów naturalnych – dotyczy to zwłaszcza stadium rozpadu.

Powierzchnia drzewostanów w klasach i podklasach wieku– stan na 1.01.2025 r.

W strukturze wiekowej lasów Nadleśnictwa dominują drzewostany w podklasach wieku: IIa (2423,80 – 15,58%), IVb (1941,06 ha – 12,52%), IVa (1830,47 – 11,81%) i IIIb (1688,12 ha – 10,89%). Grunty niezalesione stanowią 4,75% powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa. Przeciętny wiek drzewostanów wynosi 56 lat.

Struktura pionowa

W Nadleśnictwie zdecydowanie przeważają drzewostany jednopiętrowe, zajmujące 93,1% powierzchni. Drzewostanów dwupiętrowych odnotowano niewiele (6,47 ha – 0,0%). Pozostałą część (6,9%) stanowią drzewostany w KO i KDO.

Powyższe jest wynikiem struktury gatunkowej drzewostanów, w której dominują drzewostany sosnowe. Również wiele drzewostanów liściastych, w których nie ma dużego zróżnicowania gatunkowego, przybiera postać drzewostanów jednopiętrowych.

W trakcie prac taksacyjnych zaewidencjonowano (o różnym stopniu pokrycia) 70,20 ha drzewostanów z nalotami, 263,13 ha z podsadzeniami oraz 993,62 ha drzewostanów z podrostami i podrostami o charakterze dolnego piętra. W przyszłości część tych drzewostanów zostanie zapewne opisana jako drzewostany dwupiętrowe.

Bogactwo gatunkowe

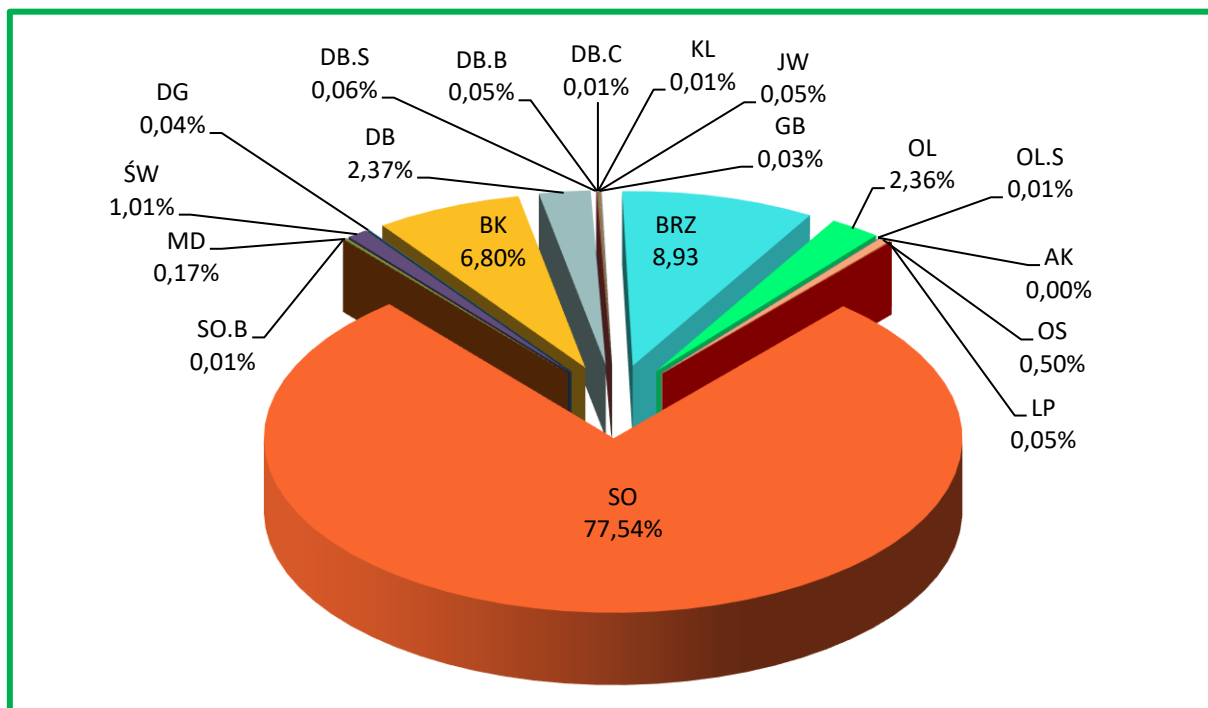
Zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów Nadleśnictwa jest pochodną występujących tu siedlisk leśnych. Obecną strukturę gatunkową drzewostanów w aspekcie przyrodniczym oceniono na podstawie udziału gatunków rzeczywistych i panujących. Analizę stanu w efekcie realizacji *Planu* określono na podstawie udziału gatunków panujących, gdyż tylko ten rodzaj danych jest możliwy, choć z pewnym przybliżeniem, do określenia na koniec okresu obowiązywania *Planu*. Udział gatunków obliczany jest powierzchniowo jako suma powierzchni wydziełów. W przypadku udziału wg gatunków panujących, powierzchnia wydzielenia w całości przypisana jest tylko do 1 gatunku, tj. tego, który występuje w największej ilości w wydzieleniu. W przypadku udziału wg gatunków rzeczywistych, powierzchnia wydzielenia jest rozbijana na części wg udziału każdego z gatunków wchodzących w skład drzewostanu. Udział wg gatunków rzeczywistych jest więc bardziej realnym sposobem opisu składu gatunkowego, jednak niemożliwym do określenia na końcu obowiązywania *Planu*, ponieważ realizacja niektórych zabiegów gospodarczych (trzebieży, podsadzeń itp.) może zmieniać skład drzewostanów w sposób nieujęty w *Planie*. Nie ma możliwości ustalenia, jak będzie wyglądał skład drzewostanu po trzebieży, jeśli w *Planie* nie ma szczegółowych zapisów dotyczących usuwanych poszczególnych gatunków. Zatem do oceny zmian w składzie gatunkowym drzewostanów w efekcie realizacji *Planu* posłużono się metodą określenia udziału wg gatunków panujących.

Drzewostany Nadleśnictwa są średnio zróżnicowane pod względem składów gatunkowych. Przeważają drzewostany dwugatunkowe – 44,3% i jednogatunkowe – 31,5%. Najwięcej drzewostanów jedno- i dwugatunkowych znajduje się w grupie wiekowej „41-80 lat”. Następne pod względem zajmowanych powierzchni są drzewostany trzygatunkowe (17,1%) oraz drzewostany cztero- i więcej gatunkowe zajmują 7,1% powierzchni gruntów zalesionych.

W porównaniu z poprzednim planem urządzenia lasu zmniejszył się udział drzewostanów

jednogatunkowych o 2,9%, cztero- i więcej gatunkowych – o 1,1%. a zwiększył dwugatunkowych o 2,8% oraz trzygatunkowych o 1,2%.

Gatunki panujące i rzeczywiste

Udział powierzchniowy gatunków panujących w Nadleśnictwie Czarnobór

W lasach Nadleśnictwa jako gatunki panujące występuje 19 gatunków drzew. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, panująca na 77,54% powierzchni. Ważniejszymi gatunkami są również: brzoza – 8,93%, buk – 6,80%, dęby – 2,49%. Pozostałe gatunki występują sporadycznie na niewielkich powierzchniach. Pozostałe gatunki występują sporadycznie, na niewielkich powierzchniach.

W składach gatunkowych drzewostanów Nadleśnictwa zainwentaryzowano w sumie 25 gatunków drzew. W porównaniu z tabelą wg gatunków panujących mniejszy jest rzeczywisty powierzchniowy udział sosny – o 11,43%. Pozostałe gatunki wchodzi częściej w skład drzewostanu jako gatunki współpanujące i domieszkowe, przez co ich rzeczywisty udział w powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa jest większy lub na podobnym poziomie jak udział gatunków panujących.

Pochodzenie

Dla większości drzewostanów Nadleśnictwa, z uwagi na brak informacji, trudno jednoznacznie określić ich pochodzenie. Można jedynie przypuszczać, że drzewostany iglaste pochodzą głównie z odnowień sztucznych, a liściaste oprócz sadzenia bądź siewu odnawiano również sposobem naturalnym przez samosiew lub odrośla. Jednakże wszystkie te drzewostany

przy ocenie pochodzenia zaliczono do grupy „z odnowienia sztucznego + brak informacji”. Grupę drzewostanów pochodzących z odnowienia naturalnego stanowią więc drzewostany młodsze, powstałe najczęściej po rębni częściowej oraz samosiewy brzozone, olszowe, bukowe, dębowe, sosnowe i akacjowe, co do których nie było wątpliwości o ich naturalnym pochodzeniu.

W lasach Nadleśnictwa, oprócz drzewostanów występujących od setek lat na gruntach leśnych, są także takie, które powstały w wyniku zalesienia gruntów będących okresowo w użytkowaniu rolniczym. W całym Nadleśnictwie zainwentaryzowano 8065,80 ha zalesień porolnych, co stanowi 52,0% powierzchni gruntów leśnych zalesionych.

Starodrzewy

Bardzo istotna z punktu widzenia ochrony zasobów przyrodniczych na obszarach leśnych jest obecność starszych drzewostanów, a także pojedynczych drzew lub ich grup. Drzewa takie są siedliskiem wielu organizmów ze wszystkich grup systematycznych, od mikroorganizmów po duże kręgowce. W wyniku zachodzących procesów starzenia i obumierania, dostarczają one także do ekosystemu zasobów martwej materii organicznej (drzew martwych w różnych stopniach rozkładu), bardzo ważnego składnika lasów, decydującego o ich bogactwie, różnorodności i witalności.

Drzewostany, w których wiek gatunku panującego przekracza 100 lat zajmują łącznie 1345,25 ha, co stanowi 8,7% powierzchni gruntów zalesionych. Głównym gatunkiem panującym w drzewostanach ponad 100-letnich jest sosna zwyczajna (71,3 %). Ważnymi z uwagi na stopień naturalności i wysoki wskaźnik różnorodności biologicznej są także drzewostany z panującym bukiem (17,1%) oraz dębami (6,7%). Mogą one być potencjalnym siedliskiem gatunków cennych, wymienionych w Załącznikach II i IV do Dyrektywy Siedliskowej. Pozostałą powierzchnię zajmują drzewostany z panującą brzozą (2,3%), olszą (2,0%), świerkiem (0,4%) i daglezią (0,2%).

Martwe drewno

Martwe drewno w lesie jest środowiskiem życia wielu gatunków organizmów, zwłaszcza saprotroficznych grzybów i saproksylicznych owadów oraz gniazdujących w dziuplach ptaków. Zawarte w martwym drewnie substancje odżywcze wracają powoli do obiegu dzięki działalności reducentów i powiązanych z nimi zależnościami pokarmowymi innych organizmów.

Zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu, wykonano dodatkowy pomiar drewna martwego na wybranych powierzchniach próbnych, w oparciu o § 62 IUL, tj. na co dziesiątej powierzchni próbnej zakładanej do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo-wiekowej.

Miąższość drewna martwego określono z podziałem na drewno: martwych drzew stojących i złomów; drzew ściętych i wyrwconych oraz stanowiące fragmenty drzew martwych.

Średnia miąższość drewna martwych drzew w skali Nadleśnictwa to 6,28 m³/ha, w tym martwych drzew stojących i złomów – 2,63 m³/ha, drzew leżących i fragmentów drzew martwych – 3,65 m³/ha.

Wskazania dotyczące postępowania z martwym drewnem zawarto w Programie ochrony przyrody, gdzie zasadnie postuluje się dążenie do sukcesywnego zwiększania jego ilości.

Zniekształcenia

Borowacenie

Borowacenie polega na zniekształceniu ekosystemów leśnych w wyniku ujemnego oddziaływania zbyt dużego udziału sosny lub świerka rosnących na siedliskach borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. Zjawisko to wpływa również negatywnie na skład gatunkowy runa oraz strukturę i cechy fizyko-chemiczne gleby. Przeprowadzone w Programie ochrony przyrody analizy wskazują, iż objawy słabego borowacenia widoczne są na 33,8% powierzchni Nadleśnictwa, na 5,2% - średniego, a borowacenie mocne zidentyfikowano na 0,8% powierzchni analizowanych siedlisk leśnych.

Monotypizacja

Monotypizacja, czyli ujednolicenie gatunkowe lub wiekowe drzewostanów, jest kolejną formą zniekształcenia ekosystemów leśnych. Monotypizację wyróżnia się wtedy, gdy drzewostany jednogatunkowe i jednowiekowe występują w zasadzie na zwartych powierzchniach ok. 100 ha, w kompleksach ponad 200 ha. Formę tej degradacji zasadniczo wyróżnia się dla sosny i świerka.

Biorąc pod uwagę te kryteria, należy stwierdzić, że w warunkach Nadleśnictwa monotypizacja nie występuje.

Neofityzacja

O zniekształceniu drzewostanów może decydować obecność w składzie gatunków obcego pochodzenia, niespotykanych w rodzimej dendroflorze – zjawisko to określa się mianem neofityzacji. Gatunki obce mogą pochodzić z wprowadzania w celach gospodarczych bądź wnikać do lasów jako samoistni przybysze z terenów sąsiednich (ogródków, terenów ruderalnych, wzdłuż tras komunikacyjnych i rzek).

Na gruntach Nadleśnictwa zidentyfikowano następujące gatunki obce: cyprysik groszkowy, czeremcha późna (amerykańska), dagleżja zielona, dąb czerwony, kasztanowiec biały, orzech czarny, robinia akacjowa, sosna Banksa, sosna czarna, sosna smołowa, sosna wejmutka, śnieguliczka biała, żywotnik olbrzymi.

W Nadleśnictwie problem neofityzacji ma niewielkie znaczenie. Wyróżniono tylko 6 drzewostanów (9,04 ha) z panującym gatunkiem obcym: 3 z dagleżją zieloną, 1 z dębem czerwonym, 1 z robinią akacjową oraz 1 z sosną Banksa, a także 20 drzewostanów, gdzie gatunki obce:

daglezcja zielona, dąb czerwony, robinia akacjaowa i sosna wejmutka są gatunkami domieszkowymi. W sumie gatunki obce według rzeczywistego udziału zajmują 13,09 ha, co w skali Nadleśnictwa stanowi 0,1% powierzchni gruntów zalesionych.

Zainwentaryzowano również 283 wyłączeń, w których gatunki obce występują pojedynczo lub miejscami oraz 994 wyłączeń, gdzie gatunki obce wyróżniono w warstwach: podszytu, samo-siewu, zakrzewień, przestoi i zadrzewień. Głównym gatunkiem inwazyjnym obcego pochodzenia występującym w podszycie jest czeremcha późna (amerykańska).

3.3. Formy ochrony przyrody występujące na gruntach Nadleśnictwa

Na gruntach Nadleśnictwa występują następujące rodzaje chronionych obiektów przestrzennych i punktowych, powołanych na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- rezerwy przyrody: „Bagno Ciemino”, „Diabelskie Pustacie”;
- obszary chronionego krajobrazu: „Dolina rzeki Płynicy”, „Pojezierze Drawskie”, „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”;
- 4 specjalne obszary siedliskowe (SOO): PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino, PLH320042 Jezioro Śmiadowo, PLH320048 Diabelskie Pustacie, PLH300021 Poligon w Okonku ;
- użytki ekologiczne: „Torfowisko Wybudowanie”, „Torfowisko Raciborki”;
- pomników przyrody: 12 pojedynczych drzew, 4 grupy drzew oraz 1 głąz narzutowy;
- ochrona gatunkowa: 2 strefy ochrony gatunkowej.

Zestawienie form ochrony przyrody na gruntach Nadleśnictwa

Rodzaj obiektu	Liczba	Powierzchnia całkowita [ha]	Powierzchnia w zasięgu N-ctwa [ha]	Pow. w zarządzie Nadleśnictwa					
				las	[%]	grunty nieleśne [ha]	[%]	razem	9/4 [%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rezerwy przyrody	2	1332,96	695,33	634,42	91,3	60,42	8,7	694,84	100,0
Obszary Chronionego Krajobrazu	3	189639,89	5883,39	2491,55	91,4	235,66	8,6	2727,21	46,3
Obszary Natura 2000 - SOO	4	4260,47	3506,55	2536,83	86,7	389,51	13,3	2926,34	83,4
Użytki ekologiczne	2	8,57	8,57	-	-	8,57	100,0	8,57	100,0
Pomniki przyrody	17	-	-	-	-	-	-	-	-
Ochrona gatunkowa – strefy ochrony	2	72,50	72,50	69,68	96,1	2,82	3,9	72,50	100,0

3.3.1. Rezerwaty przyrody

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo zlokalizowane są dwa rezerwaty przyrody: „Bagno Ciemino” oraz „Diabelskie Pustacie”.

➤ Rezerwat przyrody „Bagno Ciemino”

Rezerwat został powołany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 lipca 1997 r. (M.P. z 1997 r., nr 54, poz. 514). W zarządzeniu tym zatwierdzono rezerwat o błędnej powierzchni 466,51 ha, obejmujący, wg. stanu na dzień 01.01.1995 r., oddziały: 146-151, 169-175, 179-181. Rozporządzenie Nr 12/2004 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 maja 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2004 r., Nr 31, poz. 546) zmieniło powierzchnię rezerwatu na 400,29 ha.

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 października 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Bagno Ciemino” (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2015 r., poz. 4286), gdzie powierzchnia wynosi 400,43 ha.

Rezerwat zlokalizowany jest w województwie zachodniopomorskim, w powiecie szczecineckim, w gminie Borne Sulinowo, w obrębie ewidencyjnym Łączno. Obejmuje grunty położone w leśnictwie Ciemino, w oddz.: 846-850, 851a-fx,~a~c, 869-875, 879-881, w tym:

◆ grunty zalesione i niezalesione	-	375,34 ha,
◆ grunty związane z gospodarką leśną	-	7,90 ha,
◆ grunty nieleśne	-	17,19 ha.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych cennych ekosystemów leśnych i torfowiskowych, charakterystycznych dla Pojezierza Drawskiego, a przede wszystkim występujących w rezerwacie cennych oraz chronionych gatunków roślin naczyniowych i mszaków oraz zachowanie występujących w rezerwacie siedlisk przyrodniczych wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000. Biorąc pod uwagę fakt, że rezerwat położony jest w zasięgu specjalnego obszaru ochrony siedlisk (SOO) „Bagno i Jezioro Ciemino” (PLH320036), dodatkowo nakłada się obowiązek zachowania w niepogorszonym stanie występujących w rezerwacie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, stanowiących przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000.

Rezerwat zaliczono do:

I. Rodzaj rezerwatu - leśny (L);

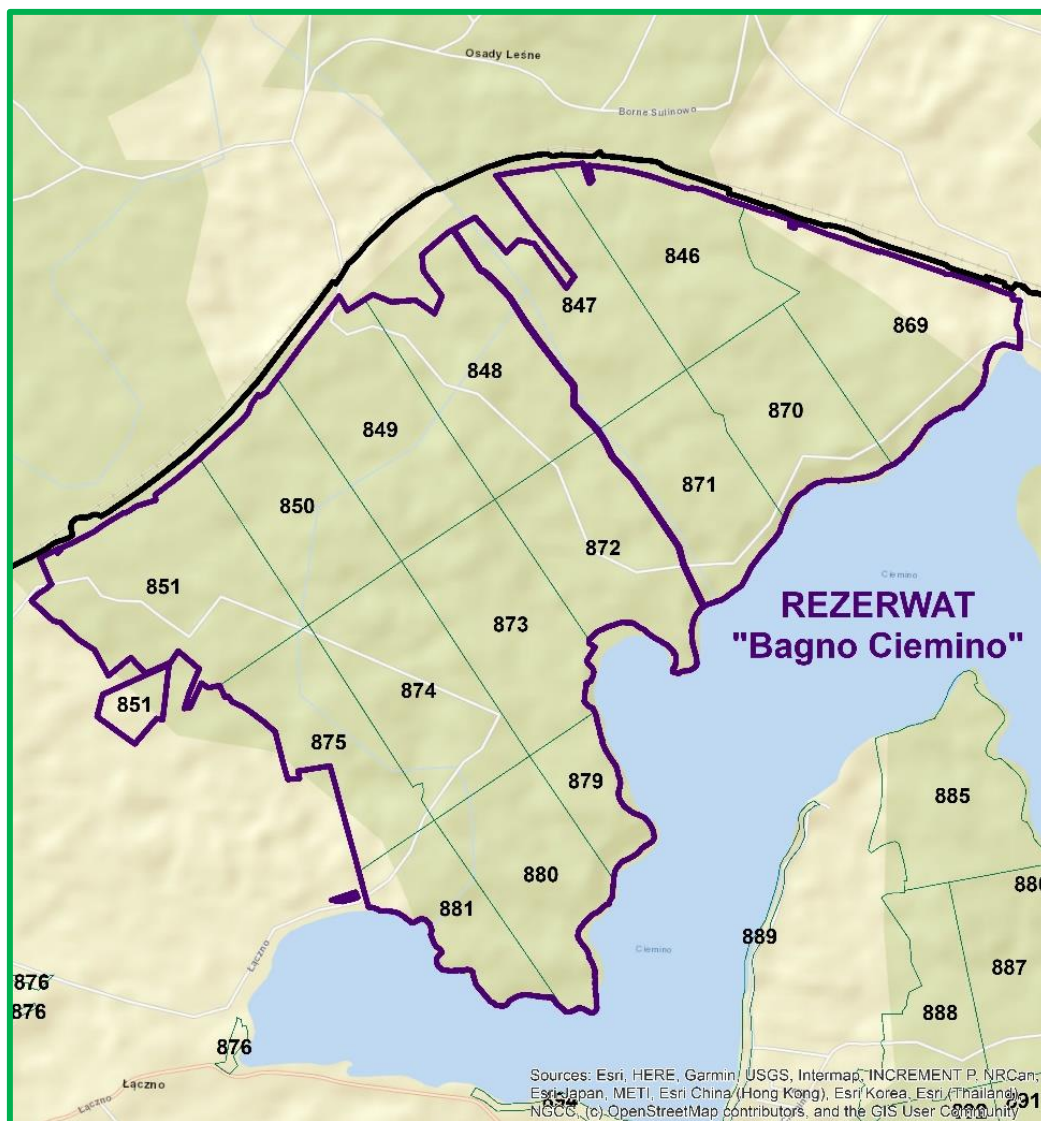
II. Typ i podtyp rezerwatu:

- a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:
  - typ rezerwatu - fitocenotyczny (PFi);
  - podtyp rezerwatu – zbiorowisk leśnych (zl);
- b) ze względu na główny typ ekosystemu:
  - typ rezerwatu – leśny i borowy (EL);
  - podtyp rezerwatu – borów nizinnych (bni).

Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Nr 41/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 3 października 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bagno Ciemino” (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2008 r., Nr 86, poz. 1814).

Rezerwat położony jest w zasięgu Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Drawskie”.

Mapa sytuacyjna rezerwatu przyrody „Bagno Ciemino”

Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej w rezerwacie „Bagno Ciemino” – wg planu ochrony i ustanowionych zadań ochronnych na terenie Nadleśnictwa

Lp.	Zakres działań ochronnych	Rodzaj działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2025-2034	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2015-2024
1	2	3	4	5
1.	Usunięcie 50% drzew sosny dla umożliwienia zachowania i regeneracji mszaru torfowcowego, wykonanie w pierwszych latach realizacji planu. Skład docelowy: 8So2Św, Brz i inne. Masa drewna do pozyskania ustalona zostanie w roku wykonywania zadania.	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu usuwanie sosny	Oddz. 873b	Oddz. 873b
2.	Remont 5 przegród drewnianych z podniesieniem wysokości piętrzenia o 25 cm. Wykonanie w pierwszych latach realizacji planu.	Przebudowa i utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) przegród drewnianych	Oddz.: 850~c, 873~b	-
3.	Odcinkowe zasypanie zbędnych rowów na długości manipulacyjnej 1000 mb, długości zredukowanej 200 mb. Wykonanie zabiegów w terminie określonym na podstawie projektu uwzględniającego wyniki badań hydrologicznych i monitoringu poziomu wody w torfowisku.	Zasypanie rowów	Rowy w oddz.: 846, 848, 849, 872, 874, 881	Rowy w oddz.: 846, 848, 849, 872, 874, 881
4.	Koszenie co 1 – 3 lata, z usunięciem biomasy poza obręb łąki. Termin koszenia nie wcześniej niż 30 czerwca, na wysokości nie niższej niż 15 cm nad poziomem gruntu.	Koszenie świeżych łąk rajgrasowych.	Oddz.: 871h, 875j	Oddz.: 871h, 875j
5.	Koszenie co 1 – 3 lata, z usunięciem biomasy poza obręb łąki. Termin koszenia nie wcześniej niż 15 września, na wysokości nie niższej niż 15 cm nad poziomem gruntu.	Koszenie łąki trzęślicowej wraz z usuwaniem drzew i krzewów	Oddz. 874i	Oddz. 874i
6.	Co 2 tygodnie dokonywać odczyty z 12 piezometrów tworzących transekty. Po jednym piezometrze w oddz. 849g, 873a,j, 874a,f, 875f oraz po dwa piezometry w oddz. 848l, 873b,c. Alternatywnie można prowadzić ciągłą rejestrację elektroniczną w wybranych piezometrach.	Monitoring poziomu wody w torfowisku.	Oddz.: 848l, 849g, 873a-c,j, 874a,f, 875f	Oddz.: 848l, 849g, 873a-c,j, 874a,f, 875f
7.	Monitoring prowadzić co 3 lat, według zasad przyjętych w ogólnopolskim programie monitoringu siedlisk z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory tzw. Dyrektywa Siedliskowa.	Monitoring stanu ochrony borów bagiennych i brzezin bagiennych.	Cały rezerwat: areal borów bagiennych i brzezin bagiennych w rezerwacie.	-
8.	Ok. 750 m siatki leśnej ustawionej wzdłuż granic rezerwatu. Konserwacja i naprawa ogrodzenia w miarę potrzeb.	Ogrodzenie rezerwatu siatką.	Wzdłuż granicy rezerwatu z działkami ewid. nr 46, 47/1 oraz 47/2 obręb Łączno.	-
9.	Utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) i ewentualna wymiana oznakowania rezerwatu.		Cały obszar rezerwatu.	-
10.	Mechaniczne usuwanie części podrostu i podszytu w borach bagiennych – z użyciem metod i w terminach zależnych od potrzeb.		Cały obszar rezerwatu	-

W latach 2015-2024 Nadleśnictwo wykonało na terenie rezerwatu „Bagno Ciemino” następujące działania ochronne:

Wykonanie działań ochronnych na terenie rezerwatu „Bagno Ciemino” w latach 2015-2024

Lp.	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2025-2034	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2015-2024	Rok	Opis wykonanych działań ochronnych	Powierzchnia objęta działaniami	Podstawa działań
1	2	7	3	4	5	6
1.	Oddz.: 871h, 875j	Oddz.: 871h, 875j	2015 - 2017, 2020	Wykoszono świeże łąki rajgrasowe oraz usunięto biomasę poza ich obręb.	1,79 ha	Rozporządzenie Nr 41/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 3. 10. 2008 r.
2.	Oddz. 874i	Oddz. 874i	2015 - 2017, 2020	Wykoszono łąkę trzęślicową oraz usunięto biomasę poza jej obręb.	2,10 ha	
3.	-	-	2015 - 2018, 2020, 2022, 2023	W ramach utrzymania dojazdu pożarowego nr 10 usunięto przewrócone i pochylone na drogę drzewa, drewno zaś pozostawiono w rezerwacie do naturalnego rozkładu	-	
4.	Oddz.: 849i, 873b	Oddz.: 849i, 873b	2020	Na powierzchni zostało wycięte 137 drzew w celu odsłonięcia cennego siedliska 7120. Pozyskany surowiec został złożony w pobliskich rowach, zgodnie z zapisami umowy.	-	Porozumienie 22/2017 zawarte z RDOŚ w Szczecinie z dnia 14.12. 2017 r.

W *Planie* w wyłączeniach leżących w granicach rezerwatu przyrody nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych.

Zgodnie z zapisami *Planu*, wszelkie prace związane z prowadzeniem działań ochronnych w rezerwacie powinny być prowadzone w porozumieniu z RDOŚ, stosując się do zadań zawartych w obowiązującym planie ochrony.

➤ **Rezerwat przyrody „Diabelskie Pustacie”**

Na pograniczu Nadleśnictw Czarnobór i Borne Sulinowo zlokalizowany jest rezerwat przyrody „Diabelskie Pustacie”.

Rezerwat został powołany Rozporządzeniem nr 45/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 14 listopada 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. nr 96, poz. 2076, z dnia 26 listopada 2008).

Zlokalizowany jest w województwie zachodniopomorskim, w powiecie szczecineckim, w gminie Borne Sulinowo, w obrębie ewidencyjnym Borne Sulinowo i Kłomino. Obejmuje grunty o łącznej powierzchni 932,53 ha, w tym:

- grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Borne Sulinowo, o powierzchni 638,12 ha;
- grunty zarządzane przez Nadleśnictwo, o powierzchni 294,41 ha, położone w leśnictwie Wrzosiec, w oddz.: 404-410, 434-436, 460a-c,i~a,~b, 461a-d,j,~b, 462a-c,j,~b, w tym:
  - ◆ grunty zalesione i niezalesione - 244,47 ha,
  - ◆ grunty związane z gospodarką leśną - 6,71 ha,
  - ◆ grunty nieleśne - 43,23 ha.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie układów biocenotycznych i krajobrazu dwóch szlaków sandrowych - młodszego szlaku sandrowego i szlaku Płytnicy oraz leżących w ich obrębie obniżen wytopiskowych i wzgórz o charakterze ostańców erozyjnych. Biorąc pod uwagę fakt, że rezerwat położony jest w zasięgu specjalnego obszaru ochrony siedlisk (SOO) Diabelskie Pustacie PLH320048, dodatkowo nakłada się obowiązek zachowania w niepogorszonym stanie występujących w rezerwacie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, stanowiących przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000.

Rezerwat zaliczono do:

I. Rodzaj rezerwatu - florystyczny (F1);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

- typ rezerwatu - biocenotyczny i fizjocenotyczny (PBf);
- podtyp rezerwatu - biocenoz naturalnych i półnaturalnych (bp);

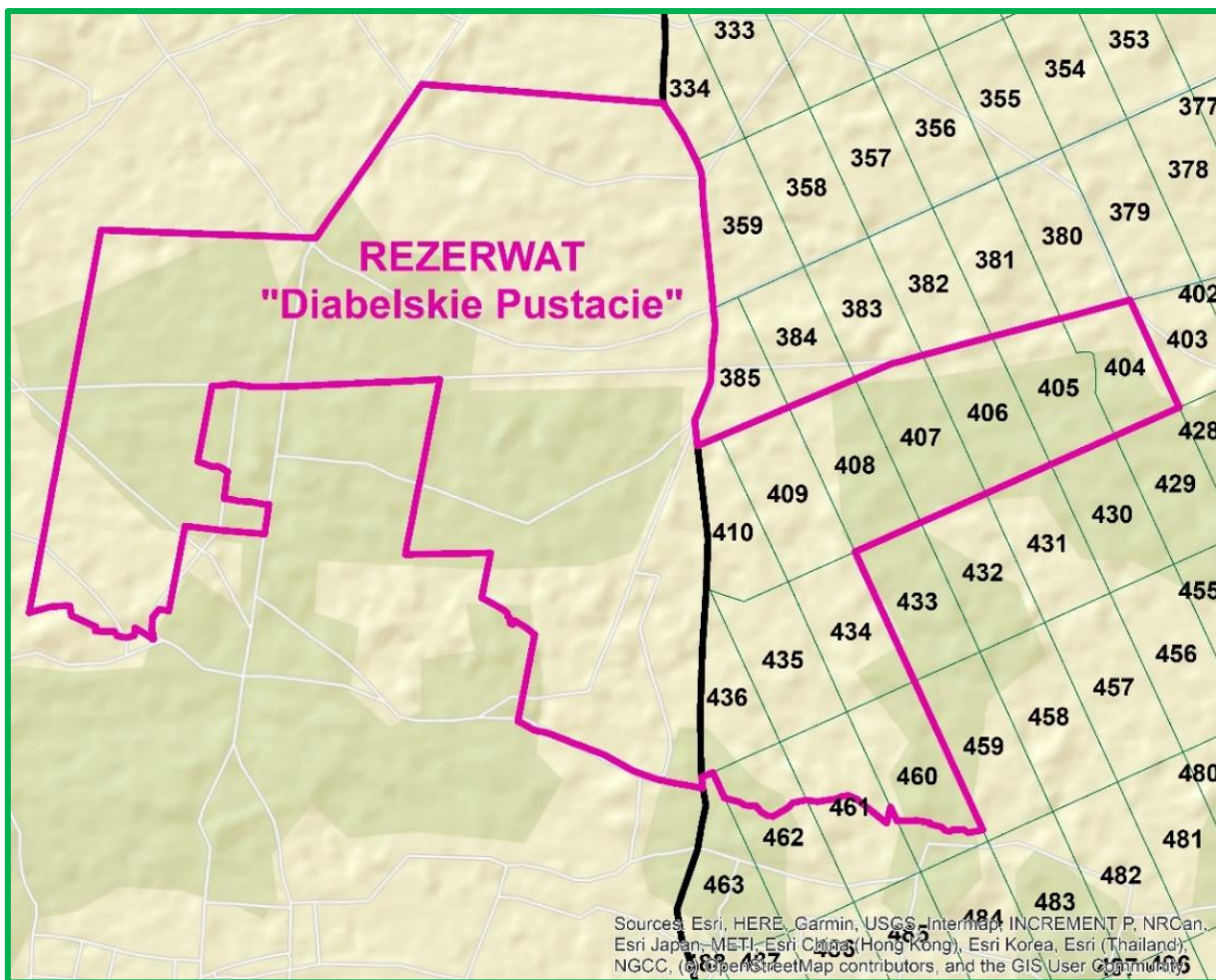
b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ rezerwatu - różnych ekosystemów (EE);
- podtyp rezerwatu - mozaiki różnych ekosystemów (me).

Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Nr 22/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 maja 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2013 r., poz. 2295), następnie zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 21 grudnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2016 r., poz. 5224) oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2017 r., poz. 2950).

Mapa sytuacyjna rezerwatu przyrody „Diabelskie Pustacie”

Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej w rezerwacie „Diabelskie Pustacie” – wg planu ochrony i ustanowionych zadań ochronnych na terenie Nadleśnictwa

Lp.	Rodzaj oraz zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2025-2034	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2015-2024
1	2	3	4
1.	<p>Utrzymanie powierzchni wrzosowisk oraz niewielkich płatów muraw napiaskowych w obrębie wrzosowisk w rezerwacie poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> koszenie raz na 5-7 lat w okresie późno-jesiennym, po wysianiu nasion; stosować koszenie naprzemienne (każdorazowo inny płat wrzosowiska, nie całość za jednym razem). Biomasa należy wywozić poza teren rezerwatu niezwłocznie; ewentualne wprowadzenie ekstensywnego wypasu (pierwotne metody użytkowania wrzosowisk) lub eksperymentalnego rozjeżdżania powierzchni wrzosowisk. Do wypasu stosować prymitywne rasy owiec (najlepiej wrzosówki lub świniarki), w obsadzie maksymalnie 1 DJP/ha; ewentualne zastosowanie maszyn do uprawy gleby w celu odnowienia wrzosowisk (przeoranie bądź przebronowanie gleby, uszkadzające korzenie wrzosu i pobudzające regenerację roślin) oraz regularne systematyczne usuwanie nalotów drzew i krzewów przy użyciu 	<p>Oddz.: 409c, 409f (cz), 410a, 410b, 410c, 410i, 434a (cz), 410f, 435c, 436a, 436d</p>	<p>Oddz.: 409b (cz), 409c (cz), 409g, 410c (cz), 410a, 410b (cz), 410c (cz), 410g, 434b, 434g, 435a (cz), 436a (cz), 436c</p>

Lp.	Rodzaj oraz zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2025-2034	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2015-2024
1	2	3	4
	metod kombinowanych (mechanicznych i/lub punktowego zastosowania środków chemicznych w terminach i ilości zależnej od potrzeb). W miarę możliwości siewki (zwłaszcza osiki, brzozy i czeremchy) – wrywać z korzeniami. Biomasa należy wywozić poza teren rezerwatu w przeciągu 2 miesięcy od zakończenia zabiegów.		
2.	<p>Zachowanie aktualnej postaci łąk trzęślicowych, mechowisk, szuwarów turzycowych, muraw bliźniczkowych poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mechaniczne koszenie raz na 3-4 lata, późną jesienią, po wysypaniu nasion przez większość gatunków (IX-X), na wysokości nie niższej niż 10 cm od powierzchni gruntu. Biomasa należy usuwać poza teren rezerwatu. Nie stosować mulczowania; 2) systematyczne mechaniczne usuwanie nalotów drzew i krzewów, poza sezonem wegetacyjnym tak, aby podczas prac nie niszczyć cennej roślinności nieleśnej. W miarę możliwości siewki (zwłaszcza osiki, brzozy i czeremchy) – wrywać z korzeniami. Biomasa należy wywozić poza teren rezerwatu do miesiąca od zakończenia zabiegów. <p>Ewentualnie punktowe stosowanie środków chemicznych – w ilości zależnej od potrzeb.</p>	Oddz.: 408d, 408h, 409a	Oddz.: 408d, 408h, 408i, 408j (cz), 409a
3.	<p>Odtworzenie zniekształconych ekosystemów w wydzieleniach leśnych poprzez zabiegi pielęgnacyjne w drzewostanach, ze szczególnym uwzględnieniem usuwania gatunków obcych geograficznie (m.in. czeremchy amerykańskiej (<i>Prunus serotina</i>)). Zabiegi poprawiające warunki wzrostu i rozwoju dla gatunków zgodnych z siedliskiem. Prace prognostyczne.</p> <p>Ilość m³ grubizny do pozyskania – w zależności od potrzeb. Eliminacja czeremchy przy pomocy metod kombinowanych - zwalczanie mechaniczne, a później chemiczne (punktowo) z zastosowaniem środków dopuszczonych w leśnictwie. Po ww. zabiegach nowe pojawiające się egzemplarze usuwać/wrywać ręcznie. Pierwszy zabieg wykonać w przeciągu pierwszych pięciu lat obowiązywania planu i powtarzać wedle potrzeb w latach następnych.</p>	Oddz.: 405a, 405h, 406h, 409d, 435b, 435g, 436b	Oddz.: 405a, 405h, 406j, 409h, 435d, 435h, 436b
4.	<p>Zabiegi pielęgnacyjne mające na celu utrzymanie aktualnej postaci ekosystemów leśnych, stworzenie jak najlepszych warunków do wzrostu i rozwoju gatunków drzewiastych, ze szczególnym uwzględnieniem występujących w nich cennych, rzadkich oraz chronionych gatunków roślin i zwierząt. Ilość m³ grubizny do pozyskania – w zależności od potrzeb.</p> <p>Liczba zabiegów – co najmniej dwukrotnie w ciągu całego okresu obowiązywania planu, w terminach zależnych od potrzeb (w okresie spoczynku wegetacyjnego w I i IV kwartale). Pierwszy zabieg wykonać w przeciągu pierwszych pięciu lat obowiązywania planu.</p>	Oddz.: 404a-f, 406a-c, 407a,g, 408a,i,m, 410f, 434c, 436f,g, 460a, 462b	Oddz.: 404a-f, 406a-c, 407a,g, 408a,k,n, 410d, 434d, 436d,f, 460a, 462b

Lp.	Rodzaj oraz zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2025-2034	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2015-2024
1	2	3	4
5.	<p>Inwentaryzacja i monitoring populacji wilka <i>Canis lupus</i> w rezerwacie w okresie obowiązywania planu ochronny (z częstotliwością zależną od potrzeb), w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – całoroczne obserwacje gatunku i jego nor, – obrokowanie osobników wilka i jeleni, – zbiór prób do badań genetycznych, – ewentualne przeprowadzenie nalołów termowizyjnych i fotogrametrycznych w przypadku uzyskania środków zewnętrznych (np. z programu Life +). W oparciu o wyniki ww. monitoringu podjęcie, w zależności od potrzeb, działań mających na celu utrzymanie drożności terenów migracji i dyspersji (korytarzy ekologicznych) oraz określenie i zachowanie odpowiedniej bazy pokarmowej. 	Obszar całego rezerwatu	-
6.	<p>Monitoring poziomu wód gruntowych we wschodniej części rezerwatu (należy przeprowadzać go w okresie późnowiosennym, co trzy lata wykonując odwierty glebowe w miejscach występowania łąk trzęślicowych, torfowiska przejściowego oraz borów bagiennych. W oparciu o wyniki ww. monitoringu, w zależności od potrzeb, dopuszcza się możliwość regulacji poziomu wód poprzez zahamowanie odpływu wody rowami melioracyjnymi (umieszczenie na rowach naturalnych piętrzeń i zastawek), zaniechanie oczyszczania rowów melioracyjnych i pogłębiania zbiorników retencyjnych. W przypadku zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych nie można dopuścić do ponownego zalania i długotrwałego stagnowania wody, w tym celu warto zastosować na rowach melioracyjnych zastawki z możliwością regulowania odpływu wody. Proponuje się umieszczenie pięciu zastawek drewniano – kamiennych w oddz. 408, 434, 435. Umieszczenie na rowach zastawek poprzedzone powinno być szczegółową analizą warunków hydrologicznych w rezerwacie i terenach przyległych.</p>	Rowy melioracyjne oraz ekosystemy wodne w oddz.: 405-410, 434-436, 460-462.	Rowy melioracyjne oraz ekosystemy wodne w oddz.: 405-410, 434-436, 460-462
7.	<p>Ciągłe przeciwdziałanie zagrożeniu pożarowemu w rezerwacie poprzez utrzymanie sprawności technicznej (konserwację) infrastruktury, w tym leśnych dróg przeciwpożarowych, patrołowanie terenu w okresie zagrożenia pożarowego (w terminie marzec – październik) oraz utrzymanie widocznego podziału powierzchniowego linii gospodarczych o szerokości 6 m oraz linii oddziałowych o szerokości 4 m, o łącznej długości 26,8 km (wycinkę drzew i krzewów prowadzić z częstotliwością zależną od potrzeb, poza sezonem wegetacyjnym tak, aby podczas prac nie niszczyć cennej roślinności nieleśnej, biomasę w miarę możliwości usuwać poza teren rezerwatu).</p>	Obszar całego rezerwatu	-
8.	<p>Rozpoznanie i oczyszczanie saperskie terenu z pozostałości po poligonie wojskowym w formie niewybuchów i niewypałów.</p>	Obszar całego rezerwatu	-

W latach 2015-2024 Nadleśnictwo wykonało na terenie rezerwatu „Diabelskie Pustacie” następujące działania ochronne:

Wykonanie działań ochronnych na terenie rezerwatu „Diabelskie Pustacie” w latach 2015-2024 dotyczących Nadleśnictwa

Lp.	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2025-2034	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2015-2024	Rok	Opis wykonanych działań ochronnych	Powierzchnia objęta działaniami (ha) lub pozyskanie (m ³)	Podstawa działań
1	2	3	4	5	6	7
1.	Oddz.: 409c, 410a,b,f,h,i	Oddz.: 409b (cz), 409c (cz), 410a (cz), 410b (cz), 410c (cz),d,f,g	2015 - 2024	W terminie 1. VIII – 15. IX wystawiono pasieki, zgłoszone i zarejestrowane u Powiatowych Lekarza Weterynarii. Pasieki były własnością osób prywatnych.	-	Zarządzenie Nr 22/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28.10.2013 r.
2.	Oddz.: 408a,i	Oddz.: 408a,k	2015	Wykonano zabieg czyszczeń wczesnych.	2,82 ha	
3.	Oddz. 404a	Oddz. 404a	2016	Wykonano zabieg trzebieży wczesnej. Ponadto uprzątnięto pas ppoż. szerokości 30 m od drogi leśnej służącej jako dojazd pożarowy wynosząc materiał łatwopalny w postaci pozostałości po zabiegu trzebieży w głąb drzewostanu.	14 m ³	Zarządzenie Nr 22/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28.10.2013 r.
4.	Oddz.: 404b,f,g, 405b, 408n	Oddz.: 404b,f,g, 405b, 408i (cz), 408h (cz)		Wykonano zabieg trzebieży późnej. Ponadto uprzątnięto pas ppoż. szerokości 30 m od drogi leśnej służącej jako dojazd pożarowy wynosząc materiał łatwopalny w postaci pozostałości po zabiegu trzebieży w głąb drzewostanu.	911 m ³	
5.	Oddz.: 405c, 406b, 434b,c, 436f,g	Oddz.: 405c, 406b, 434c,d, 436d,f	2018	Wykonano zabieg trzebieży późnej.	1194 m ³	
6.	Oddz.: 434a	Oddz. 434b		Wykonano zabieg trzebieży wczesnej.	34 m ³	
7.	Oddz.: 460a, 436g	Oddz.: 460a, 436f	2019	Wykonano zabieg trzebieży późnej.	589 m ³	
8.	Oddz.: 404c, 405a,h, 406a,c,h, 435b, 436b	Oddz.: 404c, 405a,h, 406a,c,j, 435d, 436b	2020	Wykonano zabieg trzebieży wczesnej.	703 m ³	
9.	Oddz.: 435g, 460a, 462b	Oddz.: 435h, 460a, 462b		Wykonano zabieg trzebieży późnej.	869 m ³	
10.	Oddz. 404d	Oddz. 404d		Wykonano zabieg czyszczenia późnego.	1,05 ha	

Lp.	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2025-2034	Lokalizacja działań ochronnych wg PUL na lata 2015-2024	Rok	Opis wykonanych działań ochronnych	Powierzchnia objęta działaniami (ha) lub pozyskanie (m ³)	Podstawa działań
1	2	3	4	5	6	7
11.	Oddz.: 405d, 408d,h, 409a	Oddz.: 405d, 408d,h,i,j	2020, 2022	Zabiegi mające na uwadze ochronę czynną na siedliskach 6410, 7110 oraz 7140.	-	Zarządzenie Nr 22/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28.10.2013 r. Porozumienie 9/2020 zawarte z RDOŚ w Szczecinie z dnia 27.07.2020 r.
12.	Oddz.: 404b, 405b, 406b	Oddz.: 404b, 405b, 406b	2022	Wykonano zabieg trzebieży wczesnej.	35 m ³	Zarządzenie Nr 22/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28.10.2013 r.
13.	Oddz.: 404a, 405b, 406a,c, 407a	Oddz.: 404a, 405b, 406a,c, 407a		Wykonano zabieg trzebieży późnej.	97 m ³	
14.	Oddz. 405h	Oddz. 405j	2023	Wykonano zabieg trzebieży wczesnej.	69 m ³	Zarządzenie Nr 22/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28.10.2013 r.
16.	Oddz.: 405d, 408c,d,h, 409a	Oddz.: 405d, 408c,d,h,i,j		Dokończenie zabiegów mających na uwadze ochronę czynną na siedliskach 6410 oraz 7140.	-	Zarządzenie Nr 22/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28.10.2013 r. Porozumienie 9/2020 zawarte z RDOŚ w Szczecinie z dnia 27.07.2020 r.

W *Planie* w wyłączeniach leżących w granicach rezerwatu przyrody nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych.

Zgodnie z zapisami *Planu*, wszelkie prace związane z prowadzeniem działań ochronnych w rezerwacie powinny być prowadzone w porozumieniu z RDOŚ, stosując się do zadań zawartych w obowiązującym planie ochrony.

3.3.2. Obszary chronionego krajobrazu

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajdują się fragmenty trzech obszarów chronionego krajobrazu – „Pojezierze Drawskie”, „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy” oraz „Dolina rzeki Płytnicy”.

Obszary chronionego krajobrazu położone w zasięgu Nadleśnictwa

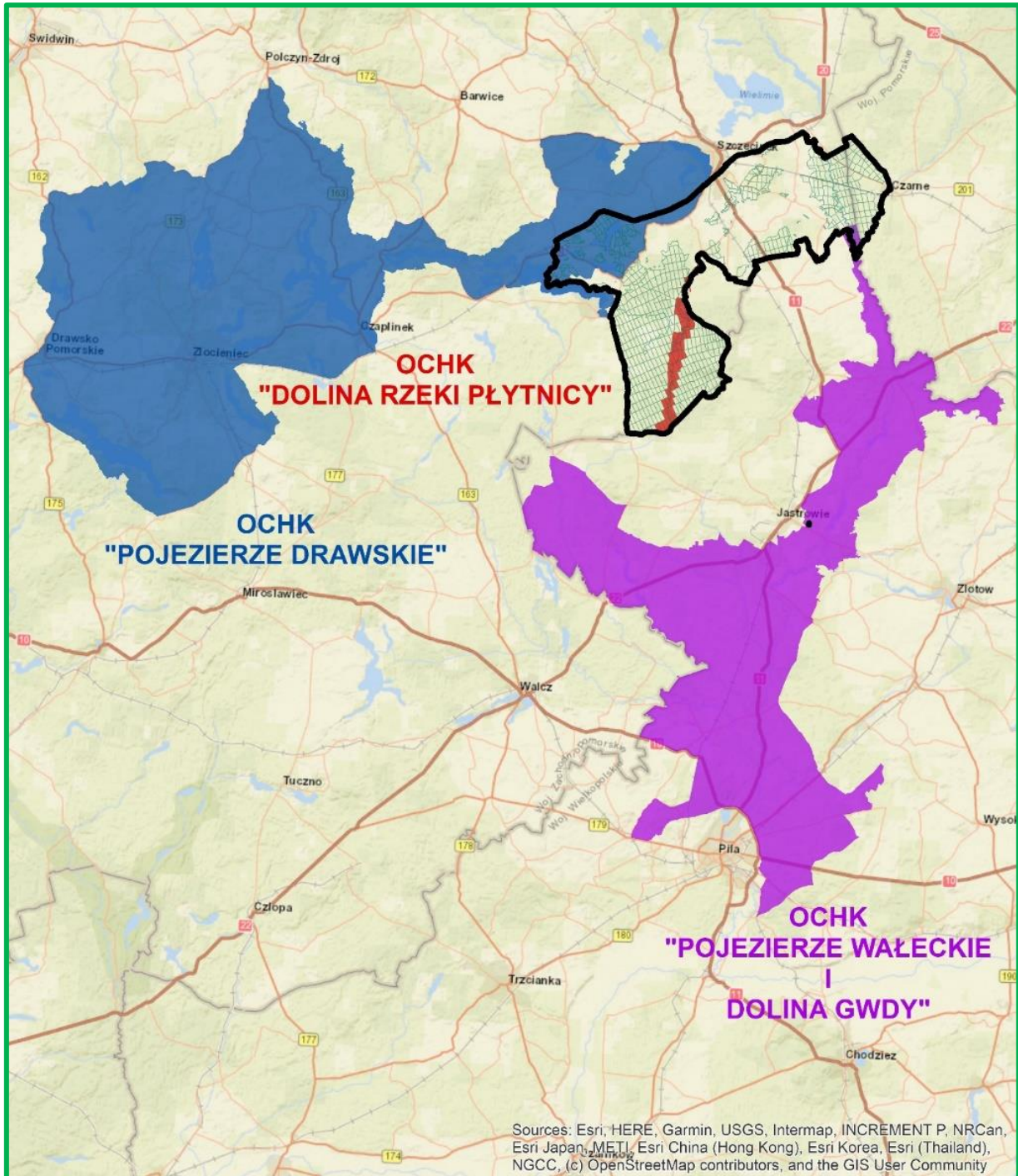
Lp.	Nazwa obszaru	Data utworzenia	Pow. ogólna obszaru	Pow. w zasięgu N-ctwa	Pow. na gruntach N-ctwa
			[ha]		
1	2	3	4	5	6
1.	„Pojezierze Drawskie”	17.11.1975	92616,40	4270,95	1261,06
2.	„Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”	01.07.1989	95502,81	181,56	165,15
3.	„Dolina rzeki Płytnicy”	07.08.2004 r. ¹⁾ 15.10.2004 r. ²⁾	1520,68	1430,88	1301,00
Razem			189639,89	5883,39	2727,21

¹⁾ Gmina Szczecinek

²⁾ Gmina Borne Sulinowo

Powierzchnia całkowita OChK „Dolina rzeki Płytnicy” wg aktów powołania wynosi 1293,61 ha i jest mniejsza od powierzchni tego obszaru w zasięgu N-ctwa – 1430,88 ha oraz wyliczonej z warstwy mapy numerycznej shp* dla całego obszaru chronionego krajobrazu – 1520,68 ha. Nadzór nad tą formą ochrony sprawuje Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego, który powinien uaktualnić powierzchnię OChK „Dolina rzeki Płytnicy” w odpowiednim akcie prawnym.

Nadleśnictwo na tle obszarów chronionego krajobrazu

➤ OChK „Pojezierze Drawskie”

Obszar ten utworzony został Uchwałą Nr X/46/75 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. w sprawie stref chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WRN w Koszalinie Nr 9, poz. 49 z dnia 2 grudnia 1975 r.), którego powierzchnia wynosiła 100 053 ha.

Aktualna powierzchnia obszaru to 92616,40 ha i jest obliczona na podstawie danych wektorowych przebiegu granic powstałych w wyniku wektoryzacji rastra mapy ewidencyjnej w skali

1:5000. Aktualnym aktem prawnym dotyczącym tego obiektu jest Uchwała nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach., z 2014 r., poz. 1637). Jednolity tekst uchwały został ogłoszony na podstawie Obwieszczenia Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 kwietnia 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Zach., poz. 2091, z dnia 13 maja 2021 r.),

Obszar położony jest na terenie województwa zachodniopomorskiego, w powiatach: drawskim (gminy: Czaplinek, Drawsko Pomorskie, Kalisz Pomorski, Ostrowice, Wierzchowo, Złocieniec), szczecineckim (gminy: miasto Szczecinek, gminy Barwice, Borne Sulinowo, Szczecinek), świdwińskim (gminy Brzeżno, Połczyn Zdrój, Świdwin)

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajduje się 4,6% powierzchni obszaru (w części północno - zachodniej), to jest 4270,95 ha z czego na gruntach Nadleśnictwa – 1261,06 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione - 1183,41 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 20,72 ha,
- grunty nieleśne - 56,93 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddz.: 846-853, 869-882A, 883-898, 899a-i,~a,~b, 900h-n,p,~a, 901-912.

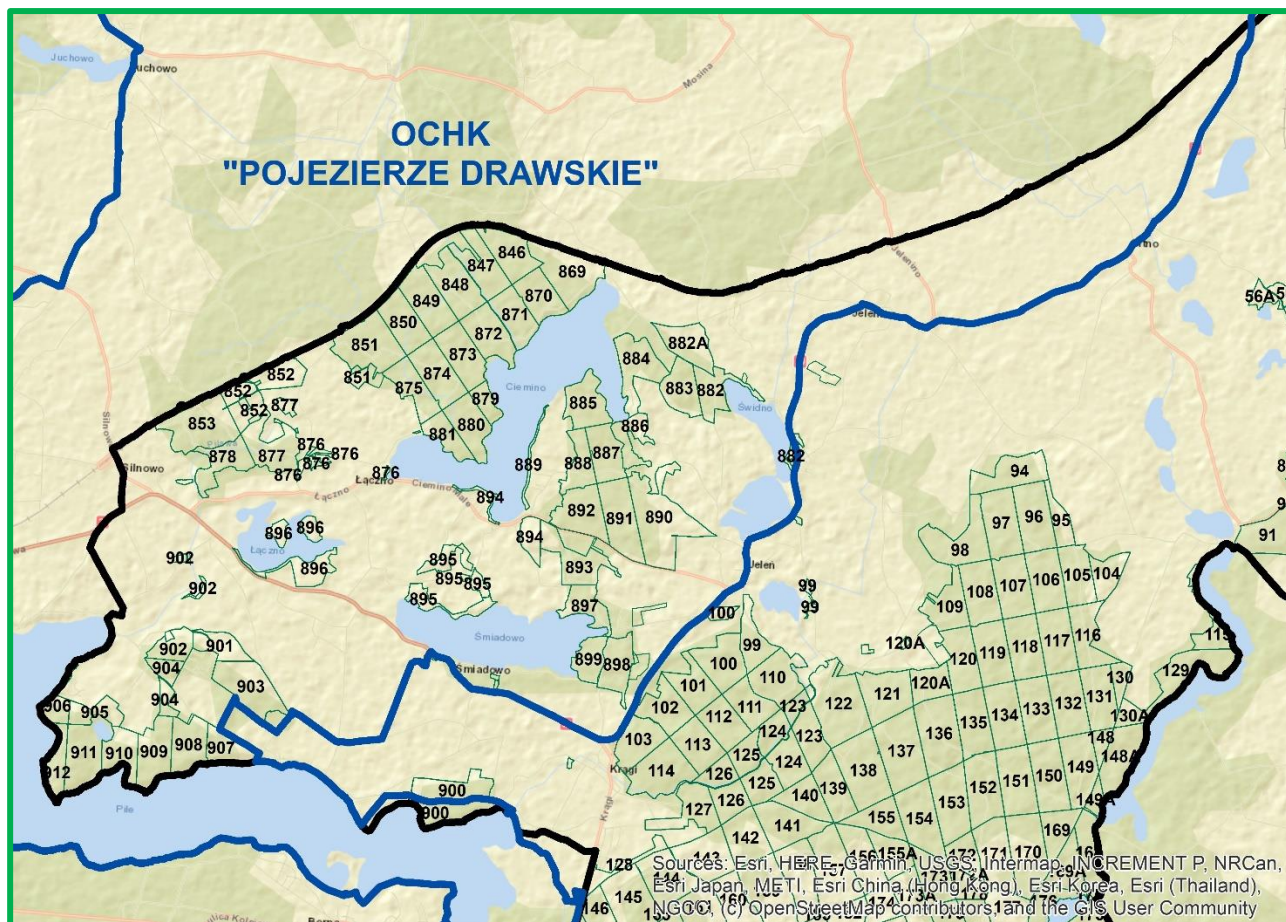
Został utworzony w celu ochrony krajobrazu i naturalnych walorów środowiska przyrodniczego Pojezierza Drawskiego.

Do głównych walorów tego obszaru należą:

- urozmaicona rzeźba terenu ze zwartymi kompleksami leśnymi,
- malowniczy krajobraz z lasami z żyzną buczyną pomorską,
- duża ilość jezior i cieków wodnych, położonych w zagłębieniach i dolinach,
- jeziora bezwapniowe z roślinnością lobeliową,
- mszary i bory bagienne na torfowiskach,
- siedliska przyrodnicze podlegające ochronie,
- miejsca lęgowe i siedliska rzadkich i ginących zwierząt, w tym ptaków: bąka, bielika, błotniaka stawowego i łąkowego, gągoła, kwiczoła, remiza, tracza nurogęsi oraz miejsca zlotów i przelotów żurawi, gęsi i kaczek.

Nadzór nad obszarem sprawuje Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego.

Mapa sytuacyjna OChK „Pojezierze Drawskie” w Nadleśnictwie

➤ **OChK „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”**

Obszar położony jest na terenie województw: wielkopolskiego (58375,00 ha) i zachodniopomorskiego (37127,81 ha), w powiatach: pilskim (gmina Szydłowo), złotowskim (gmina Jastrowie) oraz wałeckim (Miasto Wałcz, gmina Wałcz). Łączna powierzchnia obszaru wynosi 95502,81 ha.

• Województwo wielkopolskie

Obszar ten utworzony został Uchwałą Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego, Nr 11, poz. 95), potwierdzony Rozporządzeniem Nr 1/90 Wojewody Pilskiego z dnia 27 grudnia 1990 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego, Nr 2, poz. 2), następnie Rozporządzeniem Nr 5/98 Wojewody Pilskiego z dnia 15 maja 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego, Nr 13, poz. 83).

Po zmianach związanych z podziałem administracyjnym kraju, zostało wydane Rozporządzenie Nr 212/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2006 r w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy” (Dz. Urz. Woj. Wlk., z 2006 r., Nr 201, poz. 4770). W wyniku błędów proceduralnych, popełnionych w postępowaniu

legislacyjnym, przepisy te zostały unieważnione Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 27 stycznia 2011 roku (Nr IV SA/Po 709/10). W związku z powyższym, dla tego obszaru nie obowiązują zakazy, o których mowa w art. 24 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. 2023 r., poz. 1336).

Aktualnym aktem prawnym dotyczącym tego obiektu jest Uchwała nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach., z 2014 r., poz. 1637). Jednolity tekst uchwały został ogłoszony na podstawie Obwieszczenia Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 kwietnia 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Zach., poz. 2091, z dnia 13 maja 2021 r.).

- Województwo zachodniopomorskie

Po zmianach związanych z podziałem administracyjnym kraju, podjęto Uchwałę Nr VI/76/19 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dn. 25 kwietnia 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr VI/76/19 poz. 3031).

Obszar obecnie nie posiada aktualnie wprowadzonych zakazów czy też wskazań ochronnych. Nadleśnictwo powinno przestrzegać zapisów wprowadzonych w uchwałach sejmiku właściwego województwa, gdy takie dokumenty zostaną zatwierdzone.

Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów w zakresie ochrony ekosystemów leśnych odnoszą się do prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej polegającej na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk.

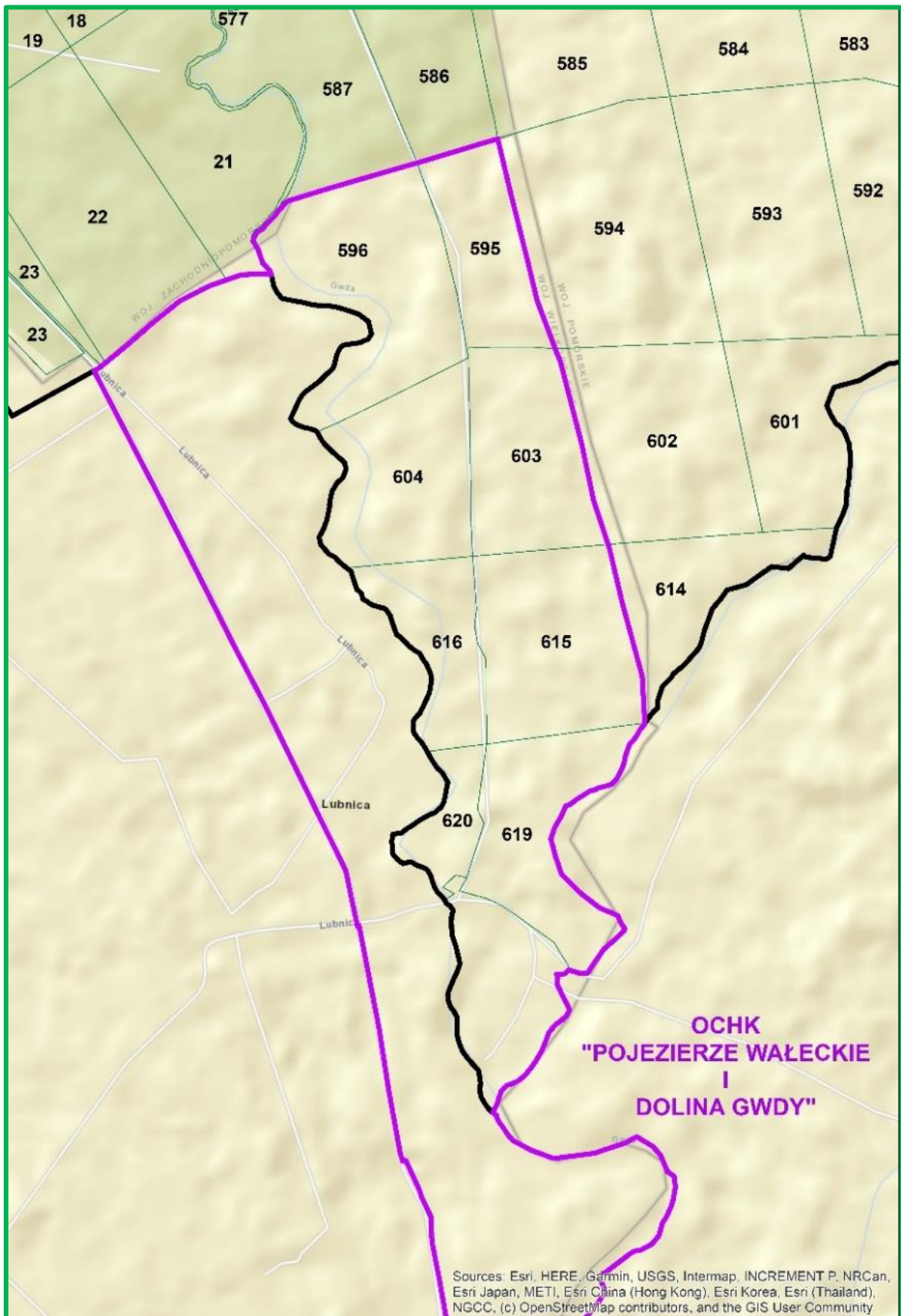
W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajduje się 0,2% powierzchni obszaru (w części wschodniej), to jest 181,56 ha z czego na gruntach Nadleśnictwa – 165,15 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione - 155,28 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 8,07 ha,
- grunty nieleśne - 1,80 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddz.: 595, 596, 603, 604, 615, 616, 619, 620.

OChK „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy” jest mozaiką siedlisk biotopów i ekosystemów o bardzo dużych walorach przyrodniczych. Jego krajobraz tworzą doliny rzek, jeziora i torfowiska. Występują tu kwaśne i żyzne buczyny, kwaśne dąbrowy, bory sosnowe, łągi olszowo-jesionowe, bagienne olsy wokół jezior i grądy. Na tym terenie można spotkać cenne gatunki ptaków: bielika, rybołowa, orlika krzykliwego, kanię czarną. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt stałego występowania wolnościowego stada żubrów.

Nadzór nad obszarem położonym w województwie wielkopolskim sprawuje Sejmik Województwa Wielkopolskiego.

Mapa sytuacyjna OChK „Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy” w Nadleśnictwie

➤ **OChK „Dolina rzeki Płytnicy”**

Obszar ten utworzony został Uchwałą Nr XXI/136/2004 Rady Gminy Szczecinek z dnia 24 czerwca 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Zach., 2004 r. Nr 54, poz. 993) oraz Uchwałą Nr XVII/194/2004 Rady Miejskiej w Bornem Sulinowie z dnia 26 sierpnia 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Zach., 2004 Nr 79, poz. 1352), którego powierzchnia wynosi 1293,61 ha.

Obszar położony jest na terenie województwa zachodniopomorskiego (1520,68 ha) w powiecie szczecineckim (gminach: Borne Sulinowo oraz Szczecinek).

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajduje się 94,1% powierzchni obszaru (w części południowo - wschodniej), to jest 1430,88 ha z czego na gruntach Nadleśnictwa – 1301,00 ha, w tym:

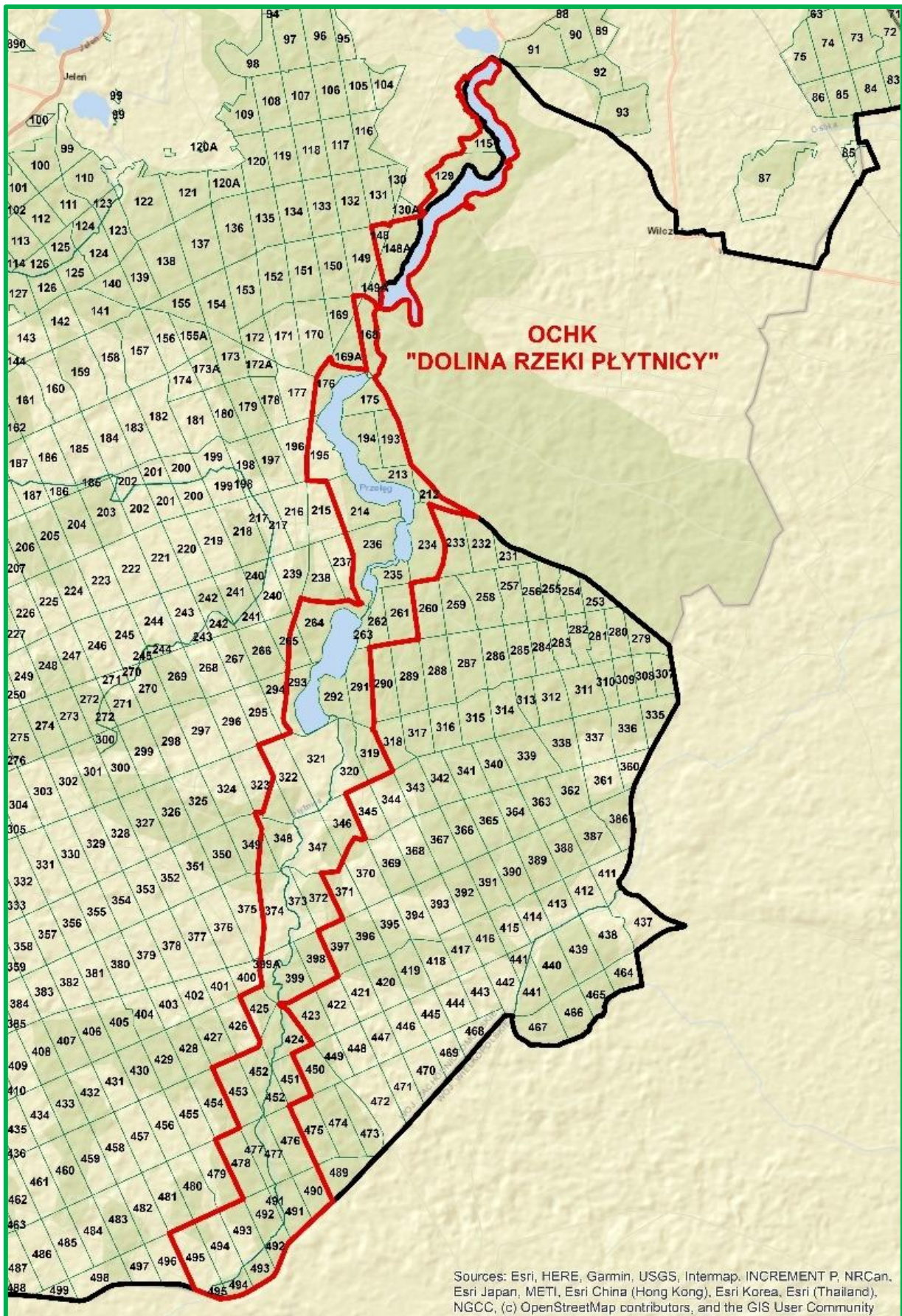
- grunty zalesione i niezalesione - 1091,30 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 32,77 ha,
- grunty nieleśne - 176,93 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddz.: 115, 129, 148, 148A, 168c-m, 169a,f,~c,~d, 169A, 175, 176, 193-195, 212-214, 234-236, 261-264, 265g-l,~c,~d, 291-293, 319-322, 323f-h,~b, 346-348, 349l-n,~a,~d, 372-374, 398-399A, 424, 425, 451-453, 476-478, 490-495.

Walorem krajobrazowym tego obszaru jest rynna wytopiskowa, którą płynie rzeka Płytnica wraz z długimi jeziorami rynnowymi: Przełęg – 69,30 ha, Kniewo – 53,50 (gm. Borne Sulinowo) i Remierzewo – 97,04 ha (gm. Szczecinek). Oprócz rzeki i jezior obejmuje również szereg torfowisk (niskie, przejściowe i wysokie) oraz fragmenty drzewostanów Nadleśnictwa. Na terenie obszaru występuje również wiele miejsc lęgowych i siedlisk rzadkich zwierząt oraz miejsca zlotów i przelotów wielu gatunków ptaków.

Obszar pokrywa się w znacznej części z obszarem siedliskowym Natura 2000 PLH320048 Diabelskie Pustacie.

Nadzór nad obszarem sprawuje Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego.

Mapa sytuacyjna OChK „Dolina rzeki Płytnicy” w Nadleśnictwie

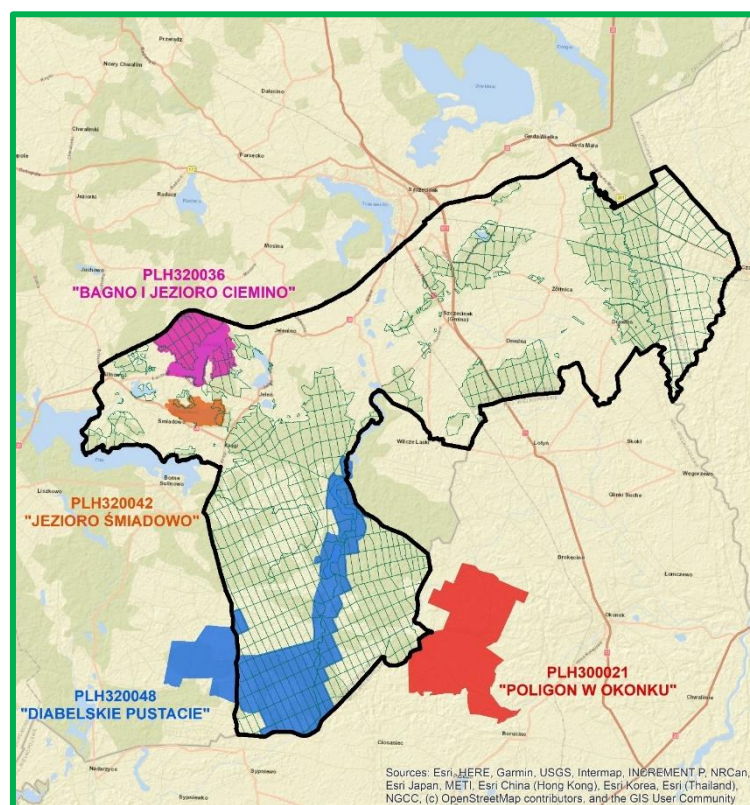
3.3.3. Obszary Natura 2000

Według stanu na 01.01.2025 r. w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występują następujące specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO): PLH300021 Poligon w Okonku, PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino, PLH320042 Jezioro Śmiadowo, PLH320048 Diabelskie Pustacie.

Charakterystyka obszarów, przedstawiona w dalszej części, opracowana została z wykorzystaniem danych i opisów zawartych w SDF-ach (*Standardowych Formularzach Danych*) dla obszarów oraz planie zadań ochronnych bądź dokumentacji do planów zadań ochronnych.

Zestawienie powierzchni obszarów Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa

Lp.	Kod obszaru	Nazwa obszaru	Pow. całkowita	Pow. w zasięgu N-ctwa	Pow. w zarządzie Nadleśnictwa		
					lasy	grunty nieleśne	razem
ha							
1	2	3	4	5	6	7	8
SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (SOO) NATURA 2000							
1.	PLH300021	Poligon w Okonku	2180,21	0,49	0,49	-	0,49
2.	PLH320036	Bagno i Jezioro Ciemino	787,35	787,35	481,19	25,65	506,84
3.	PLH320042	Jezioro Śmiadowo	214,45	214,45	48,67	-	48,67
4.	PLH320048	Diabelskie Pustacie	3258,67	2504,26	2006,48	363,86	2370,34
RAZEM POWIERZCHNIA SOO			6440,68	3506,55	2536,83	389,51	2926,34

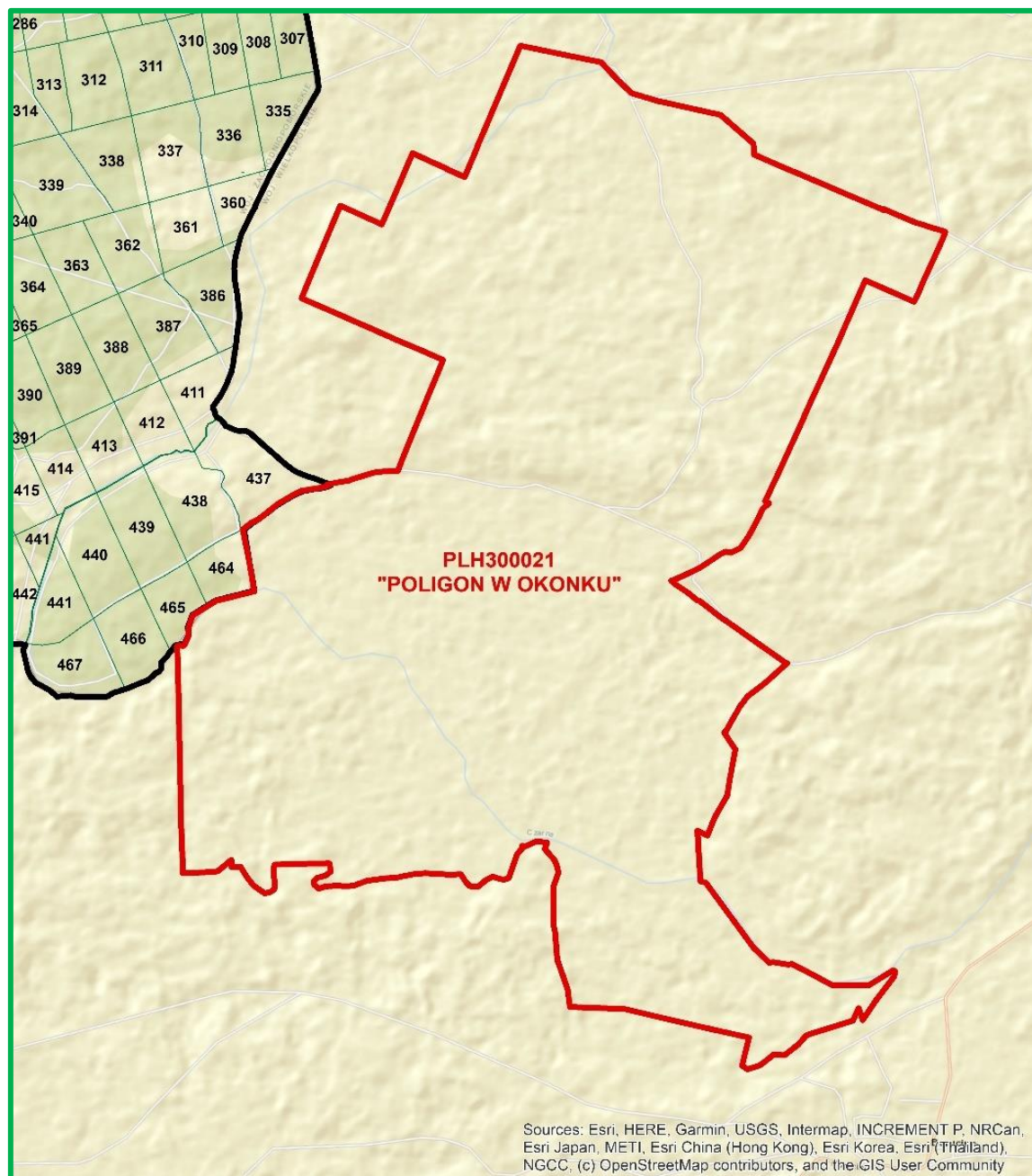
Nadleśnictwo na tle obszarów Natura 2000

➤ **PLH300021 Poligon w Okonku**

W Polsce został wyznaczony na mocy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 marca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk PLH300021 Poligon w Okonku (Dz. U. z 2022 r., poz. 601). Położony jest w dwóch województwach: zachodniopomorskim i wielkopolskim.

Powierzchnia obszaru, który niemal w całości leży poza Nadleśnictwem Czarnobór wynosi 2180,21 ha. W jego południowym zasięgu na gruntach Nadleśnictwa znajduje się jedynie 0,49 ha. Są to grunty leśne niezalesione – dwie sukcesje.

W Nadleśnictwie Czarnobór obszar obejmuje oddz.: 437g, 464f

PLH300021 Poligon w Okonku w zasięgu Nadleśnictwa

Obszar PLH300021 Poligon w Okonku obejmuje teren dawnego poligonu w Okonku. Są to rozległe przestrzenie bezleśne, pokryte wrzosowiskami i murawami napiaskowymi. Część terenu została zalesiona, jednak znaczne przestrzenie wrzosowisk są świadomie i czynnie chronione przez administrację leśną (m. in. usuwanie nalotu drzew i krzewów).

W SDF-ie dla obszaru (wg daty aktualizacji 03-2024) odnotowano 11 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym 9 stanowiące przedmiot ochrony:

- 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi,
- 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne,
- 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników,
- 4030 Suche wrzosowiska,
- 6120* Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe,
- 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe,
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska,
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
- 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródliskowe.

Dodatkowo w SDF-ie wymieniono 5 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, w tym 3 będące przedmiotem ochrony: 1352 wilk (*Canis lupus*), 1042 zalotka większa (*Leucorrhinia pectoralis*), 1081 pływak szerokobrzeżek (*Dytiscus latissimus*).

Plan zadań ochronnych

Obszar PLH300021 Poligon w Okonku posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Poligon w Okonku” PLH300021 (Dz. Urz. Woj. Zach., 2018 r. poz. 5192).

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na siedliska i gatunki stanowiące przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 przedstawiono w dalszej części Prognozy.

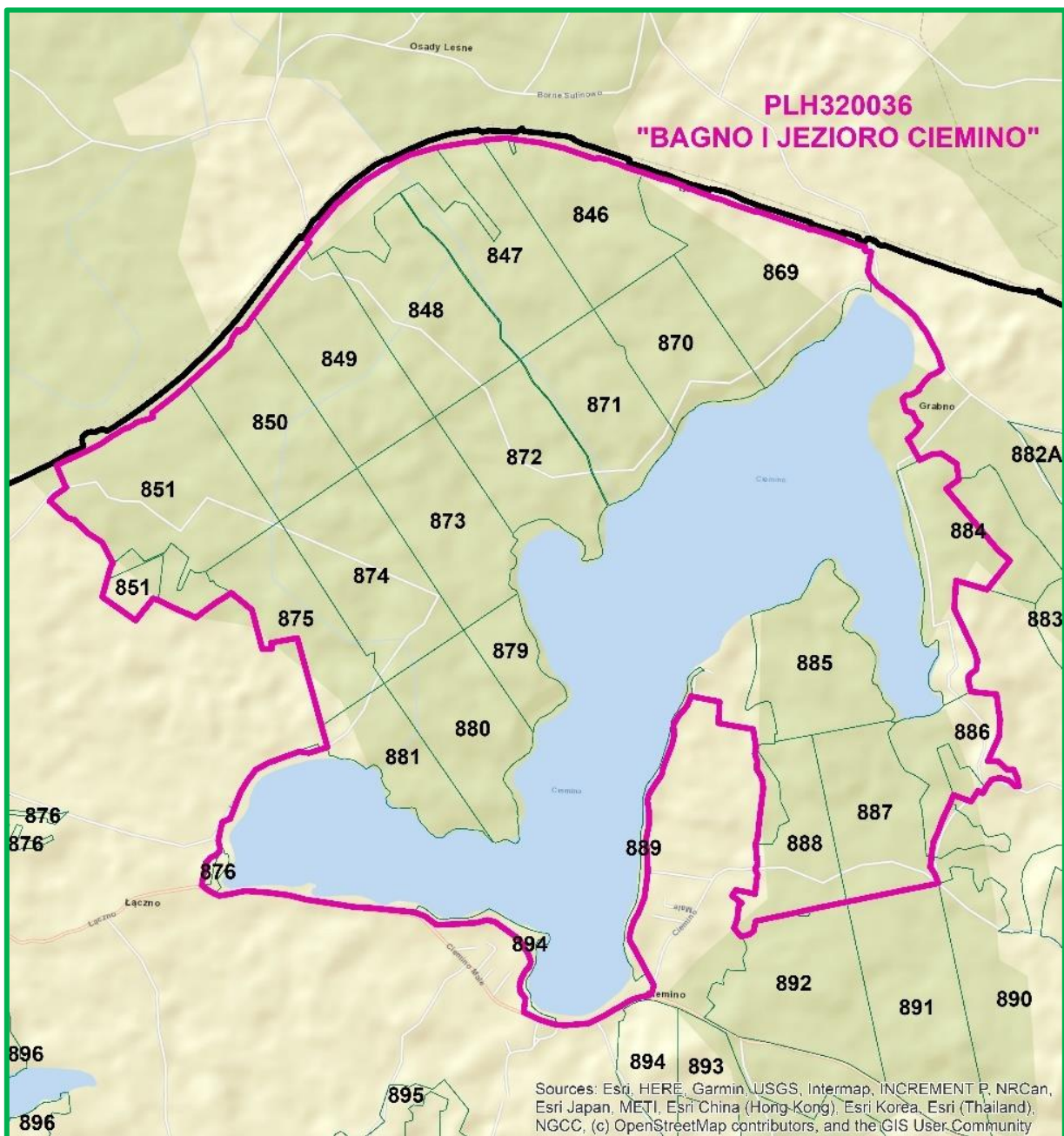
➤ PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino

W Polsce został wyznaczony na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino (Dz. U. z 2017 r., poz. 1098). Położony jest w województwie zachodniopomorskim.

Cały obszar znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, w jego północno – zachodniej części, zajmując powierzchnię 787,35 ha, z czego na gruntach Nadleśnictwa – 506,84 ha. Udział poszczególnych kategorii w gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo przedstawia się następująco:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 472,33 ha;
- grunty związane z gospodarką leśną – 8,86 ha;
- grunty nieleśne – 25,65 ha.

W Nadleśnictwie Czarnobór obszar obejmuje oddz.: 846-851, 869-875, 876g, 879, 880, 881a-h,~a, 884a,b,f-i,m-p,~b, 885, 886a-j,~a, 887-889, 894f.

PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino w zasięgu Nadleśnictwa

Obszar PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino obejmuje dawne torfowisko wysokie porośnięte zwartym borem bagiennym i przylegające do niego jezioro. Torfowisko nie było nigdy eksploatowane na większą skalę, lecz zostało odwodnione rowami i zalesione, dziś jest w całości porośnięte lasem. Tylko w centralnej części obiektu niewielkie fragmenty rozluźnionego boru bagiennego nawiązują do niegdyś bezleśnej kopuły torfowiska. W borach bagiennych na torfowisku i w przylegających lasach na murszu występują bardzo obfite populacje: kolcowidłaka jałowcowatego, borówki bagiennej, czartawy drobnej. Torfowisko jest okolone lasem z udziałem starodrzewi bukowych, ale i z dużym udziałem sztucznych nasadzeń na gruntach porolnych.

W SDF-ie dla obszaru (wg daty aktualizacji 03-2024) odnotowano 9 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, stanowiące przedmiot ochrony:

- 3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne,
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie,
- 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji,
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska,
- 9110 Kwaśne buczyny,
- 9160 Grąd subatlantycki,
- 91D0* Bory i lasy bagienne,
- 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródliskowe.

Dodatkowo w SDF-ie wymieniono 3 gatunki zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, nie będące przedmiotem ochrony.

Drzewostany ponad 100-letnie

Powierzchnia drzewostanów ponad 100-letnich w PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino i na gruntach Nadleśnictwa wynosi 186,48 ha (39,5% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych). Gatunkami panującymi w drzewostanach są: So (80,23 ha), Bk (65,57 ha), Brz (26,25 ha). Lasy ponad 100-letnie występują na powierzchni 160,54 ha w tym na siedlisku 91D0 (91,27 ha), 9110 (67,59 ha) oraz 9160 (1,68 ha).

Plan zadań ochronnych

Obszar PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH320036

Bagno i Jezioro Ciemino (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 1650), doprecyzowanym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 lutego 2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 612), gdzie zmieniono działania ochronne dla przedmiotów ochrony.

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie.

➤ **PLH320042 Jezioro Śmiadowo**

W Polsce został wyznaczony na mocy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 grudnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk PLH320042 Jezioro Śmiadowo (Dz. U. z 2023 r., poz. 64). Położony jest w województwie zachodniopomorskim.

Cały obszar znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, w jego północno – zachodniej części, zajmując powierzchnię 214,45 ha, z czego na gruntach Nadleśnictwa – 48,67 ha. Udział poszczególnych kategorii w gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo przedstawia się następująco:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 47,69 ha;
- grunty związane z gospodarką leśną – 0,98 ha.

W Nadleśnictwie Czarnobór obszar obejmuje oddz.: 895j-p,~a, 897a-j,~a,~b, 899a-g,~a,~b.

PLH320042 Jezioro Śmiadowo w zasięgu Nadleśnictwa

Obszar PLH320042 Jezioro Śmiadowo obejmuje jezioro z wąskim pasem lasu i zarośli porastających brzegi akwenu.

W SDF-ie dla obszaru (wg daty aktualizacji 03-2024) odnotowano 1 rodzaj siedliska z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, będący przedmiotem ochrony – Jeziora lobeliowe (3110), zajmujące 124,90 ha (po odjęciu powierzchni 6 wysp oraz zadrzewionej i zakrzaczonej strefy brzegowej), co stanowi około 58% powierzchni obszaru.

W SDF-ie dla obszaru nie odnotowano gatunków chronionych z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej będących przedmiotem ochrony.

Drzewostany ponad 100-letnie

Powierzchnia drzewostanów ponad 100-letnich w PLH320042 Jezioro Śmiadowo na gruntach Nadleśnictwa wynosi 2,61 ha (5,5% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych). Gatunkiem panującym w drzewostanach jest So.

Plan zadań ochronnych

Obszar PLH320042 Jezioro Śmiadowo posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH320042 Jezioro Śmiadowo (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 1653), doprecyzowanym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 lutego 2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH320042 Jezioro Śmiadowo (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 611), gdzie zmieniono działania ochronne dla przedmiotów ochrony.

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie.

➤ PLH320048 Diabelskie Pustacie

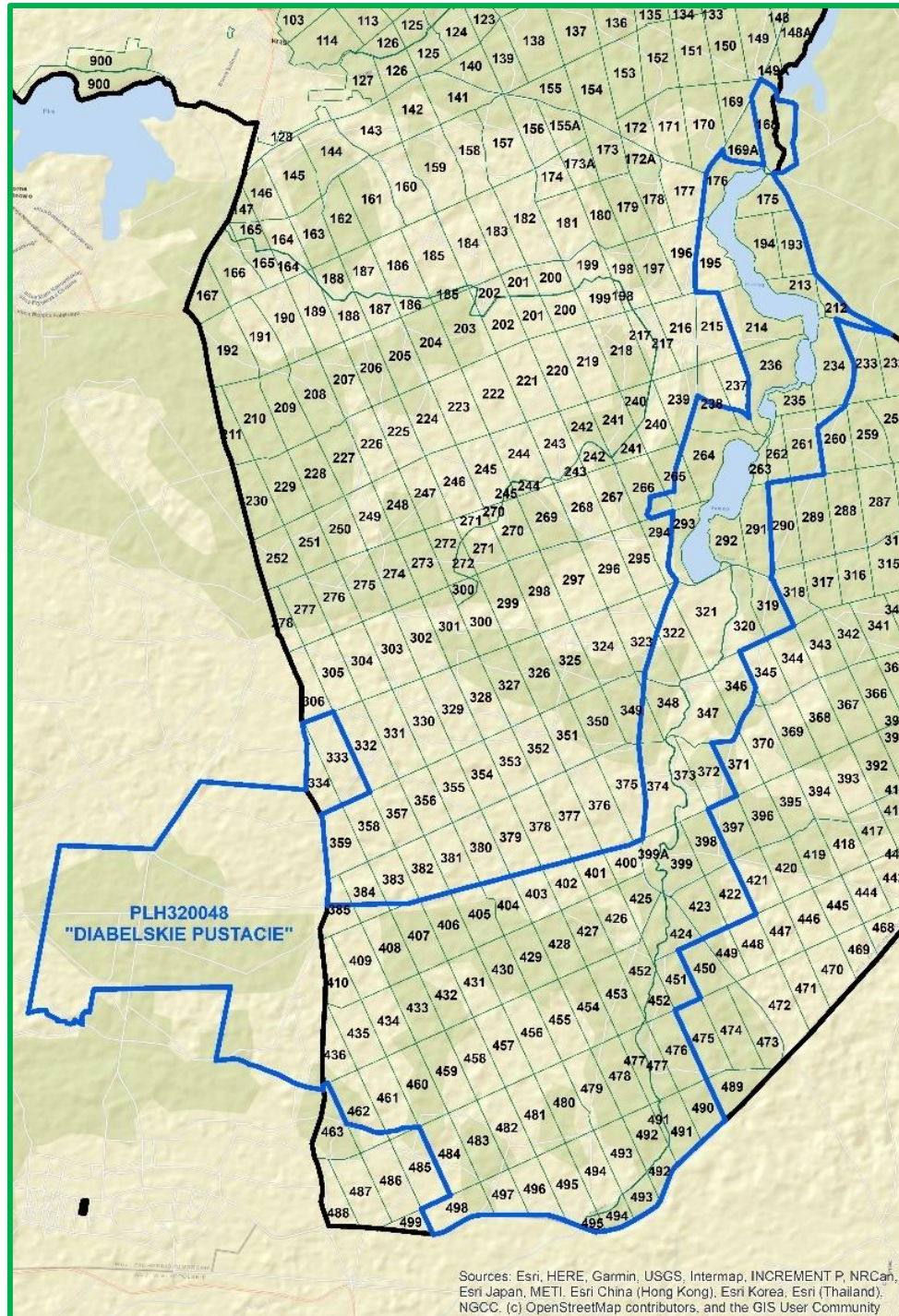
W Polsce został wyznaczony na mocy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 października 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk PLH320048 Diabelskie Pustacie (Dz. U. z 2023 r., poz. 2436). Położony jest w województwie zachodniopomorskim.

Powierzchnia obszaru wynosi 3258,67 ha. Fragment obszaru znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, w jego południowo – wschodniej części, zajmując powierzchnię 2504,26 ha (76,8% ogólnej powierzchni SOO), na granicy z Nadleśnictwem Borne Sulinowo. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Borne Sulinowo zajmują 2370,34 ha, w tym:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 1945,53 ha;

- grunty związane z gospodarką leśną – 60,95 ha;
- grunty nieleśne – 363,86 ha.

W Nadleśnictwie Czarnobór obszar obejmuje oddz.: 168c-m, 169Ad, 175, 176, 193-195, 212-214, 234-236, 237h-k,~a, 238d-j,~c,~d, 260a-d,~a,~b, 261-264, 265g-m,o,~c,~d, 266j,k,m,~c, 291-293, 319, 320, 321b-h,j,~a, 322c-i,k,~b, 323f-h,~b, 333, 334, 346a-f,~a,~b, 347, 348b-h,j,~b,~c, 349l-n,~a,~d, 372-374, 383f,~b, 384f-j,~c, 385c-g,~c,~d, 398-410, 422-436, 451-460, 461a-h,j,~a,~b,~d, 462a-g,j,~b,~c, 476-484, 490-498.

PLH320048 Diabelskie Pustacie w zasięgu Nadleśnictwa

Obszar PLH320048 Diabelskie Pustacie obejmuje tereny dawnego poligonu „Borne-Sulinowo” oraz przylegającą do niego rynną rzeki Płytnicy z jeziorami. Na dawnym poligonie zachowały się rozległe przestrzenie bezleśne pokryte wrzosowiskami. Część terenu została zalesiona, jednak znaczne powierzchnie wrzosowisk są świadomie i czynnie chronione przez administrację leśną (m. in. usuwanie nalotu drzew i krzewów). Rynna Płytnicy, to dolina rzeki Płytnicy z Jeziorem Przełęg i Jeziorem Kniewo, a także układy biocenotyczne otaczających ją równin sandrowych starszego i w niewielkim stopniu, młodszego szlaku, zwanego szlakiem Płytnicy. Rynnie rzeki towarzyszą liczne zagłębienia wytopiskowe o owalnym lub podłużnym kształcie, wypełnione złożami torfu. Koryto Płytnicy cechuje się naturalną morfologią: posiada liczne drobne i większe baseny oraz zatoki. Jego nierówne dno obfitujące w mikrosiedliska jest pokryte grubą warstwą osadów dennych. Jeziora usytuowane w biegu rzeki mają charakter zbiorników eutroficznych. Na torfowiskach rozwinęły się fitocenozy przejściowo- i wysokotorfowiskowe. W jego zasięgu zlokalizowany jest rezerwat przyrody „Diabelskie Pustacie”.

W SDF-ie dla obszaru (wg daty aktualizacji 03-2024) odnotowano 13 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym 10 stanowiące przedmiot ochrony:

- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne,
- 4010 Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym,
- 4030 Suche wrzosowiska,
- 6410 Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe,
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska,
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowiska i mechowisk,
- 9110 Kwaśne buczyny,
- 9160 Grąd subatlantycki,
- 91D0* Bory i lasy bagienne,
- 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródliskowe.

Dodatkowo w SDF-ie wymieniono 7 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, w tym 5 będące przedmiotem ochrony: 1352 wilk szary (*Canis lupus*), 1166 traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*), 1188 kumak nizinny (*Bombina bombina*), 1042 zalotka większa (*Leucorrhinia pectoralis*), 1081 pływak szerokobrzeżek (*Dytiscus latissimus*).

Drzewostany ponad 100-letnie

Powierzchnia drzewostanów ponad 100-letnich w PLH320048 Diabelskie Pustacie i na gruntach Nadleśnictwa wynosi 170,93 ha (8,8% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych). Gatunkami panującymi w drzewostanach są: So (133,44 ha), Bk (18,25 ha), Db (13,57 ha). Lasy ponad 100-letnie występują na powierzchni 33,87 ha, w tym na siedlisku 9110 (18,25 ha), 91D0* (8,03 ha), 9160 (7,26 ha) oraz 91E0 (0,33 ha).

Plan zadań ochronnych

Obszar PLH320048 Diabelskie Pustacie posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 24 września 2019 r., w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Diabelskie Pustacie” PLH320048 (Dz. Urz. Woj. Zach., 2019, poz. 4790).

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie.

3.3.4. Użytki ekologiczne

Na terenie Nadleśnictwa, w kompleksie leśnym o nazwie „Las Miejski” znajdują się 2 użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 8,57 ha. W programie ochrony przyrody przedstawiono zakazy wynikające z uchwały gminy powołującej użytki ekologiczne. Są to następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

- zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- umieszczania tablic reklamowych.

Przypomnienie tych zakazów w *Planie*, jak również nieplanowanie żadnych czynności gospodarczych w wydzieleniach wchodzących w skład użytków ekologicznych nie będzie miało negatywnego wpływu na tą formę ochrony. Szczegółową analizę wpływu *Planu* na poszczególne użytki przedstawiono w dalszej części Prognozy.

Ogólnie można stwierdzić, że wydzielenia wchodzące w skład użytków ekologicznych są gruntami nieleśnymi (torfowiska).

➤ „Torfowisko Wybudowane”

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXXV/327/06 Rady Miasta Szczecinek z dnia 28 lutego 2006 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2006 r. Nr 68 poz. 1234). Położony jest w województwie zachodniopomorskim, powiecie szczecineckim, gminie Szczecinek (miejsko – wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunt zarządzany przez Nadleśnictwo o powierzchni 2,82 ha, położony w oddziale 40i.

Celem ochrony użytku jest zachowanie torfowiska wysokiego z charakterystyczną roślinnością zawierającą rzadkie i chronione gatunki flory.

➤ „Torfowisko Raciborki”

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXXV/327/06 Rady Miasta Szczecinek z dnia 28 lutego 2006 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2006 r. Nr 68 poz. 1234). Położony jest w województwie zachodniopomorskim, powiecie szczecineckim, gminie Szczecinek (miejsko – wiejska).

Użytek ekologiczny obejmuje grunt zarządzany przez Nadleśnictwo o powierzchni 5,75 ha, położony w oddziale 46h.

Celem ochrony użytku jest zachowanie torfowiska wysokiego z sosnowym borem bagiennym (*Vaccinio uliginosi-Pinetum*).

3.3.5. Pomniki przyrody

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo występuje 17 obiektów uznanych za pomniki przyrody: 12 pojedynczych drzew, 4 grupy drzew i 1 głąz narzutowy.

W dalszej części Prognozy zamieszczono wykaz oraz przedstawiono analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych w wyłączeniach, w których występują pomniki przyrody.

3.3.6. Ochrona gatunkowa

Jak podano w Programie ochrony przyrody, informacje o występowaniu na gruntach Nadleśnictwa chronionych gatunków uzyskano z różnych źródeł, przede wszystkim z opracowań i dokumentacji sporządzanych dla form ochrony przyrody, danych Nadleśnictwa, literatury oraz obserwacji własnych. Część informacji o występowaniu chronionych gatunków uzyskano także podczas taksacji drzewostanów w terenie.

Zestawienie gatunków podlegających ochronie gatunkowej na gruntach Nadleśnictwa

Grupa organizmów	Gatunki objęte ochroną ścisłą	Gatunki objęte ochroną częściową	Razem	Gatunki wymienione w załącznikach Dyrektyw EU*
1	2	3	4	5
Widłaki	-	3	3	-
Mchy	-	11	11	-
Rośliny naczyniowe	7	12	19	-
Owady	4	8	12	3
Pijawki	-	1	1	-
Ślimaki	-	1	1	-
Płazy	5	8	13	13
Gady	-	5	5	2
Ptaki	111	10	121	31
Ssaki	9	14	23	9

*Gatunki z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej i z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej

Uwzględniając aktualne rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409), na terenie Nadleśnictwa stwierdzono 33 gatunki roślin chronionych, z czego 7 objętych jest ochroną ścisłą, a pozostałe 26 – częściową.

Występowanie roślin chronionych uwidocznione zostało w opisach taksacyjnych i na odpowiednich mapach tematycznych, w tym mapach będących załącznikiem do Prognozy. Pospolite gatunki mszaków (gajnik lśniący, rokitnik pospolity, widłoząb kędzierzawy, widłoząb miotłowy), które nie były szczegółowo zinwentaryzowane, nie oznaczano na mapach.

Lista chronionych gatunków zwierząt została sporządzona w oparciu o wszelkie dostępne dane. Na tej podstawie liczbę gatunków chronionych występujących na terenie Nadleśnictwa lub mających optymalne biotopy na tym terenie określono na 173 gatunki, w tym: 12 gatunków owadów, 1 gatunek pijawki, 1 gatunek ślimaka, 13 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 121 gatunków ptaków i 23 gatunki ssaków.

Aktualnie, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa zatwierdzone są 2 strefy obejmujące ochroną miejsca lęgowe: bielika (1 strefa) oraz bociana czarnego (1 strefa).

W dalszej części Prognozy zamieszczono wykaz oraz przedstawiono analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na chronione gatunki występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa (rośliny) oraz podawane z obszaru Nadleśnictwa, czyli z obszaru jego zasięgu terytorialnego (zwierzęta). Część z tych gatunków zasiedla tereny nieleśne, doliny rzeczne, zbiorniki wodne, łąki, pastwiska itp., w związku z czym nie będą one zasadniczo objęte oddziaływaniem *Planu*. W analizach wpływu *Planu* na chronione gatunki odniesiono się jedynie do tych gatunków, na które *Plan* może mieć wpływ, a więc głównie do gatunków typowo leśnych lub gatunków, które są związane ze środowiskami nieleśnymi, ale zabiegi wykonywane w *Planie* mogą oddziaływać na ich siedliska.

3.3.7. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania *Planu* na formy ochrony przyrody

➤ Rezerwaty przyrody

Planowanie działań w rezerwach przyrody, w myśl ustawy o ochronie przyrody, może odbywać się wyłącznie w planach ochrony sporządzanych dla tych rezerwatów lub w postaci zadań ochronnych zatwierdzanych przez organ nadzorujący, czyli Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska.

Plan nie zawiera żadnych wskazań gospodarczych w odniesieniu do gruntów znajdujących się w rezerwacie „Bagno Ciemino”.

W rezerwacie przyrody „Diabelskie Pustacie” zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (CP, TW, TP) w oddz.: 404a-f, 405a,h, 406a-c,h, 407a,g, 408a,i,m, 409d, 410f, 434c, 435b,g, 436b,f,g, 460a, 462b. Zabiegi te wynikają z określonych działań ochronnych zawartych w planie ochrony rezerwatu przyrody.

W programie ochrony przyrody przedstawiono zapisy zawarte w planach ochrony dotyczące ewentualnych czynności, które powinno wykonać Nadleśnictwo oraz wskazano wykonane działania w latach 2015-2024.

Zgodnie z zapisami *Planu*, wszelkie prace związane z prowadzeniem działań ochronnych w rezerwach powinny być prowadzone w porozumieniu z RDOŚ, stosując się do zadań zawartych w obowiązujących planach ochrony.

Ogólnie należy więc stwierdzić, że oceniany *Plan* dla Nadleśnictwa, przy uwzględnieniu powyższych wskazań, nie będzie implikował negatywnych oddziaływań na cele ochrony

rezerwatów przyrody.

➤ **Obszary chronionego krajobrazu**

W zasięgu Nadleśnictwa występują Obszary Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Drawskie”, „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy” oraz „Dolina rzeki Płytnicy”. W programie ochrony przyrody zawarta jest informacja, że Nadleśnictwo powinno przestrzegać zapisów wprowadzonych w uchwałach sejmiku właściwego województwa, gdy takie dokumenty zostaną zatwierdzone.

Należy podkreślić, że ta forma ochrony przyrody obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Oznacza to, że należy ją uznawać za dość liberalną, niepowodującą ograniczenia normalnie prowadzonej gospodarki leśnej. Katalog zakazów możliwych do wprowadzenia w obszarach chronionego krajobrazu, które wymienione zostały w art. 24 ustawy o ochronie przyrody, nie zawiera bezpośrednich obostrzeń odnoszących się do elementów będących przedmiotem planowania urzędniowego. W związku z tym, nie stwierdza się, aby zapisy *Planu* mogły negatywnie wpłynąć na ochronę przyrody realizowaną w ramach tej formy ochrony przyrody.

➤ **Obszary Natura 2000**

Analizę zgodności planowanych zabiegów gospodarczych z planem zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: PLH300021 Poligon w Okonku, PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino, PLH320042 Jezioro Śmiadowa oraz PLH320048 Diabelskie Pustacie przedstawiono w dalszej części Prognozy.

➤ **Użytki ekologiczne**

Na gruntach Nadleśnictwa wyznaczone zostały 2 użytki ekologiczne (2 wyłączenia) o łącznej powierzchni 8,57 ha. *Plan* nie zawiera wskazań gospodarczych dla wydzieł objętych tą formą ochrony przyrody. Pewien wpływ może wiązać się natomiast z zabiegami wykonywanymi w otoczeniu tych obiektów, przy czym oddziaływanie to jest zależne od rodzaju użytku ekologicznego. Może ono wystąpić w przypadku obszarów bagiennych, podmokłych, będących wrażliwymi na wszelkie zaburzenia. Związane jest to zwłaszcza z wykonywaniem cięć zupełnych lub uprzątających oraz następującego po nim przygotowania gleby w bliskim sąsiedztwie takich siedlisk, a także możliwymi zmianami warunków wodnych.

Nie przewiduje się natomiast negatywnego oddziaływania w odniesieniu do użytków stanowiących zadrzewienia, łąki, pastwiska, lub role, chyba, że na tych gruntach zdiagnozowano

siedliska przyrodnicze z Załącznika I DS.

→ „**Torfowisko Wybudowane**”

Użytek ekologiczny obejmujący bagno. W wydzieleniu zidentyfikowano siedlisko przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej o nazwie: torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (7110 – oddz. 40i). W wyłączeniach bezpośrednio przylegających do obiektu zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TP), dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

→ „**Torfowisko Raciborki**”

Użytek ekologiczny obejmujący bagno. W wydzieleniu zidentyfikowano siedlisko przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej o nazwie: torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (7110 – oddz. 46h). W *Planie* wyłączenia bezpośrednio przylegające do obiektu pozostawiono bez wskazań gospodarczych, dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ten użytek.

➤ **Pomniki przyrody**

W programie ochrony przyrody przedstawiono postępowanie odnośnie pomników przyrody, dotyczące przestrzegania zakazów wynikających z ustanowienia tej formy ochrony, właściwego oznakowania w terenie oraz uzgadniania ewentualnych działań z właściwym organem (Radą Gminy w uzgodnieniu z RDOŚ).

Znajdujące się na gruntach Nadleśnictwa pomniki przyrody nie są bezpośrednio zagrożone w wyniku realizacji zaprojektowanych zabiegów, ponieważ ta forma ochrony przyrody nie może być nimi objęta. Obiekty te zostały zinwentaryzowane, a ich wykaz wraz z lokalizacją został zamieszczony w programie ochrony przyrody.

Pomniki przyrody występują w 17 wyłączeniach, w których planuje się:

- użytkowanie rębne – rębnia IIIA 40% – oddz. 335c;
- użytkowanie przedrębne (TP) – oddz.: 62a, 68a, 164d;
- brak wskazań gospodarczych – oddz.: 29b, 59b, 212b, 231f, 234d, 236j, 886b, 886i, 294f;
- grunty nieleśne – 29d, 69d, 293h, 294g.

Zgodnie z art. 45 ustawy o ochronie przyrody, jednym z podstawowych zakazów, jakie mogą być wprowadzone w odniesieniu do pomników przyrody jest zakaz ich niszczenia lub uszkodzenia. Aby w trakcie wykonywania planowanych zabiegów nie spowodować uszkodzenia lub wycięcia obiektów chronionych, w programie ochrony przyrody zamieszczono zapisy o konieczności oznaczenia ich odpowiednimi tablicami.

W sytuacji wykonywania prac leśnych w pododdziale z pomnikiem przyrody należy

zapewnić ścisły nadzór nad pracą robotników leśnych, co dotyczy zarówno ścinki, jak i zrywki drewna. W przypadku użytkowania rębnią IIIA w oddz. 335c należy wyznaczyć co najmniej 5-arową kępę drzewostanu wokół drzew stanowiących pomniki przyrody.

Pod warunkiem zastosowania się do powyższych wskazań, nie przewiduje się możliwości wystąpienia negatywnego wpływu ocenianego projektu Planu urządzenia lasu na pomniki przyrody.

➤ Ochrona gatunkowa

W programie ochrony przyrody przedstawiono metody ochrony w stosunku do roślin objętych ochroną gatunkową, dotyczące m.in. naniesienia znanych stanowisk na odpowiednie mapy tematyczne, ewentualnego pozostawienia biogrup na zrębach, wytyczenia szlaków zrywkowych, przeprowadzenia szkoleń dla pracowników z rozpoznawania cennych gatunków, pozostawiania drzew martwych i zamierających oraz bardziej szczegółowe wytyczne dla wybranych gatunków zwierząt.

Analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na populacje gatunków roślin i zwierząt chronionych przedstawiono w dalszej części Prognozy.

Przewidywane oddziaływanie *Planu* na formy ochrony przyrody

Lp.	Formy ochrony przyrody	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w obiektach lub w stosunku do obiektów chronionych	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> lub <i>Prognozie</i>	Przewidywane oddziaływanie
1	2	3	4	5
1.	Rezerwy przyrody	W <i>Planie</i> , w wyłączeniach leżących w granicach rezerwatu przyrody „Bagno Ciemino” nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych. W rezerwacie przyrody „Diabelskie Pustacie” w wydz. 404a-f, 405a,h, 406a-c,h, 407a,g, 408a,i,m, 409d, 410f, 434c, 435b,g, 436b,f,g, 460a, 462b zaplanowano zabiegi gospodarcze CP, TW, TP.	Wszelkie prace związane z prowadzeniem działań ochronnych w rezerwach powinny być prowadzone w porozumieniu z RDOŚ, stosując się do zadań zawartych w obowiązującym planie ochrony.	+
2.	Obszary chronionego krajobrazu	Działania wynikające z potrzeb drzewostanów.	OChK nie posiadają wprowadzonych zakazów czy też wskazań ochronnych. W programie ochrony przyrody zawarta jest informacja, że Nadleśnictwo powinno przestrzegać zapisów, gdy dokumenty zostaną zatwierdzone.	+
3.	Obszary	Dokładną analizę wpływu <i>Planu</i> na obszary Natura 2000 zamieszczono		

Lp.	Formy ochrony przyrody	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w obiektach lub w stosunku do obiektów chronionych	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> lub <i>Prognozie</i>	Przewidywane oddziaływanie
1	2	3	4	5
	Natura 2000	w rozdziałach 4.2. i 4.3. Prognozy.		
4.	Użytki ekologiczne	UE „Torfowisko Wybudowane” – w oddz. 40i siedlisko 7110 – wokół obiektu zabiegi pielęgnacyjne (TP). UE „Torfowisko Raciborki” – w oddz. 46h siedlisko 7110 – bez wskazań gospodarczych wokół obiektu.	W programie ochrony przyrody przedstawiono pewne zapisy ograniczające możliwy negatywny wpływ na siedlisko 7110 i bagna, związane z pozostawieniem strefy buforowej o szerokości ok. 25 m (dostosowanej do warunków terenowych) od brzegu obiektu.	+
5.	Pomniki przyrody	Działania wynikające z potrzeb drzewostanów, w których występują pomniki.	Umieszczenie informacji w programie ochrony przyrody oraz zaznaczenie na mapach tematycznych, oznaczenie w terenie. Pozostawienie kęp ok. 0,05 ha w oddz. 335c podczas wykonywania Rb IIIA.	+
6.	Ochrona gatunkowa	Dokładną analizę wpływu <i>Planu</i> na gatunki chronione zamieszczono w rozdziałach 4.1.3. i 4.1.4. <i>Prognozy</i> .	gatunki chronione zamieszczono	

¹⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na formy ochrony:

- + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny;
- 0 (zero) – brak znaczącego wpływu,
- (minus) wpływ ujemny, negatywny.

3.4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Trwale zrównoważona gospodarka leśna prowadzona według planu urządzenia lasu nie powinna znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. Jednakże niektóre zapisy *Planu* wymagają dokładniejszej analizy bądź wyjaśnień. Dotyczą one:

- gruntów położonych w zasięgu obszarów Natura 2000;
- gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- projektów w zakresie infrastruktury technicznej.

3.4.1. Obszary Natura 2000

Zawarte w *Planie* wskazania gospodarcze dotyczą prowadzenia gospodarki leśnej m.in. na terenach objętych ochroną w postaci obszarów Natura 2000. Ich wpływ na elementy chronionych siedlisk przyrodniczych oraz na miejsca występowania gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono dany obszar, przedstawiono w dalszej części *Prognozy*. W tym punkcie dokonano oceny zasobów leśnych na początek okresu obowiązywania *Planu*, tj. wg stanu na 1.01.2025 r.

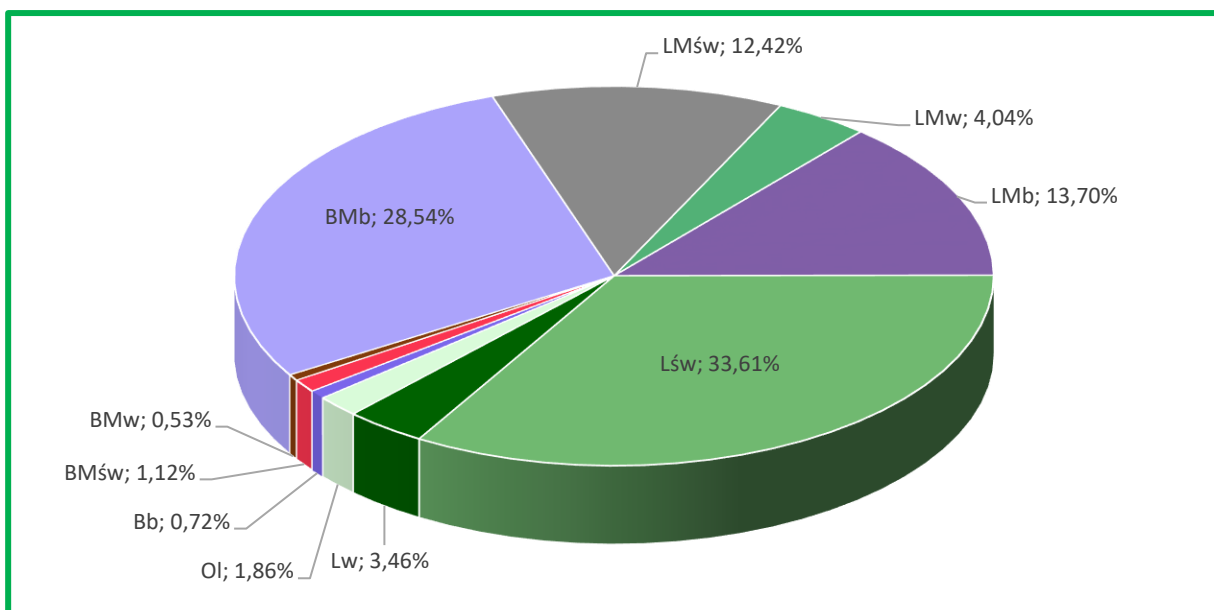
➤ PLH300021 Poligon w Okonku

Obszar siedliskowy PLH300021 Poligon w Okonku niemal w całości leży poza zasięgiem terytorialnym Nadleśnictwa. W jego południowym zasięgu na gruntach Nadleśnictwa znajduje się jedynie 0,49 ha. Są to grunty leśne niezalesione – dwie sukcesje na BMśw. W podszyciu z gatunków obcego pochodzenia występuje czeremcha późna (amerykańska). Brak jest roślin i zwierząt chronionych.

➤ PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino

Cały obszar siedliskowy PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino zajmuje w zasięgu Nadleśnictwa 787,35 ha, z czego na gruntach Nadleśnictwa – 506,84 ha, w tym grunty leśne zalesione i niezalesione 472,33 ha, grunty związane z gospodarką leśną 8,86 ha, grunty nieleśne 25,65 ha.

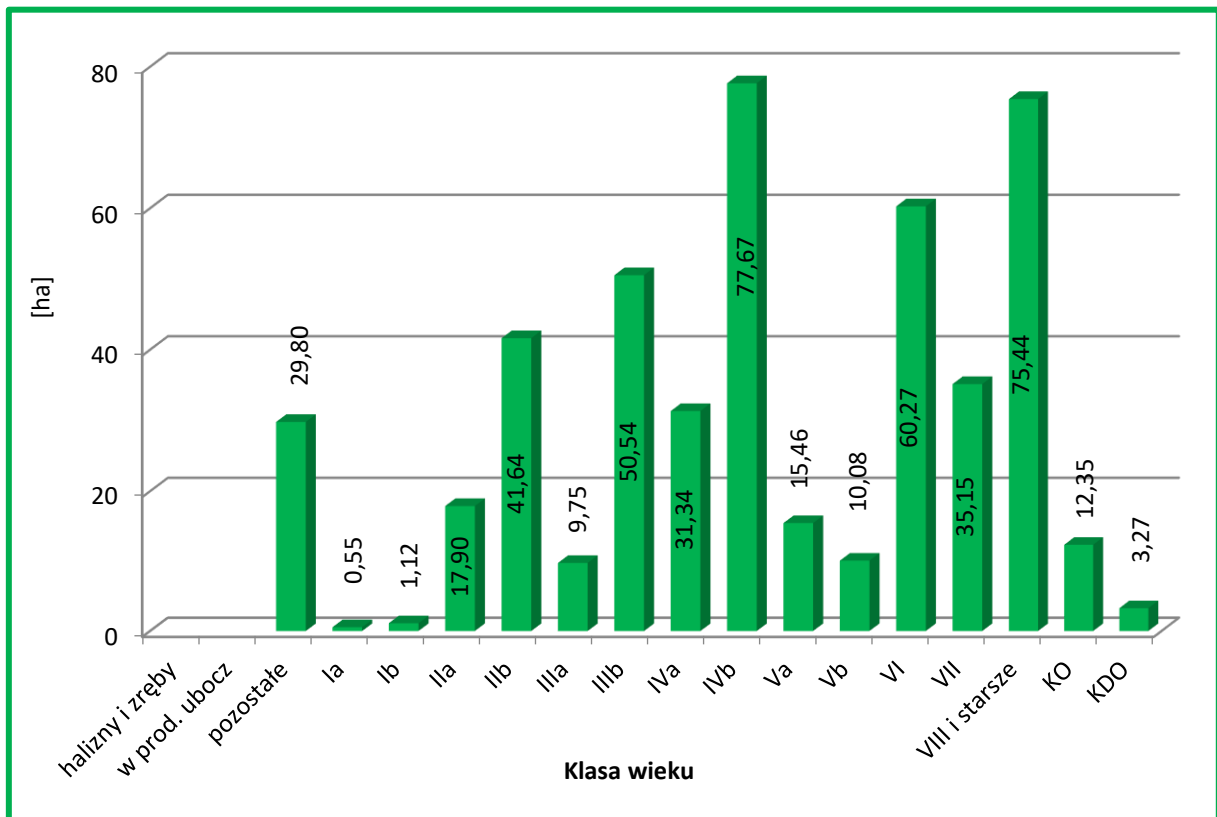
Typy siedliskowe lasu

Zestawienie typów siedliskowych lasu w PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino

Tłło siedliskowe obszaru tworzy: LMśw – 158,77 ha (33,61%), BMb – 134,82 ha (28,54%) oraz LMśw – 58,67 ha (12,42%). Siedliska lasowe występują na 69,09% powierzchni.

Struktura wiekowa

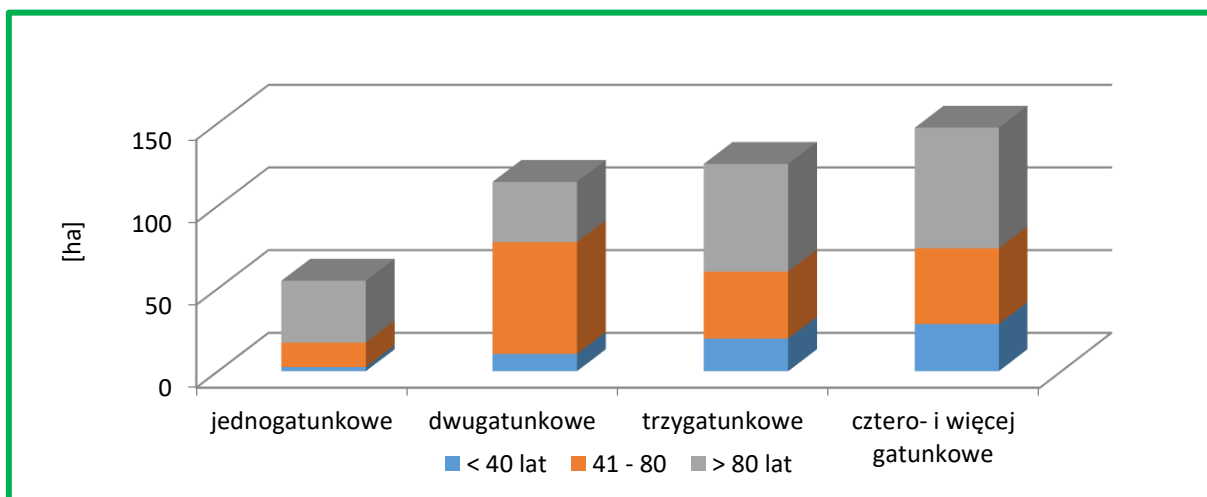
Zestawienie powierzchni drzewostanów wg klas i podklas wieku w PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino

W strukturze wiekowej PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino dominują drzewostany IVb podklasy wieku (77,67 ha), VIII i starsze podklasy wieku (75,44 ha) oraz VI podklasy wieku (60,27 ha). Grunty niezalesione stanowią 29,80 ha. Przeciętny wiek drzewostanów wynosi 93 lata.

Struktura pionowa

Drzewostany na gruncie Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino są drzewostanami jednopiętrowymi (96,5%). Resztę to jest 3,5% zajmują drzewostany w KO i KDO.

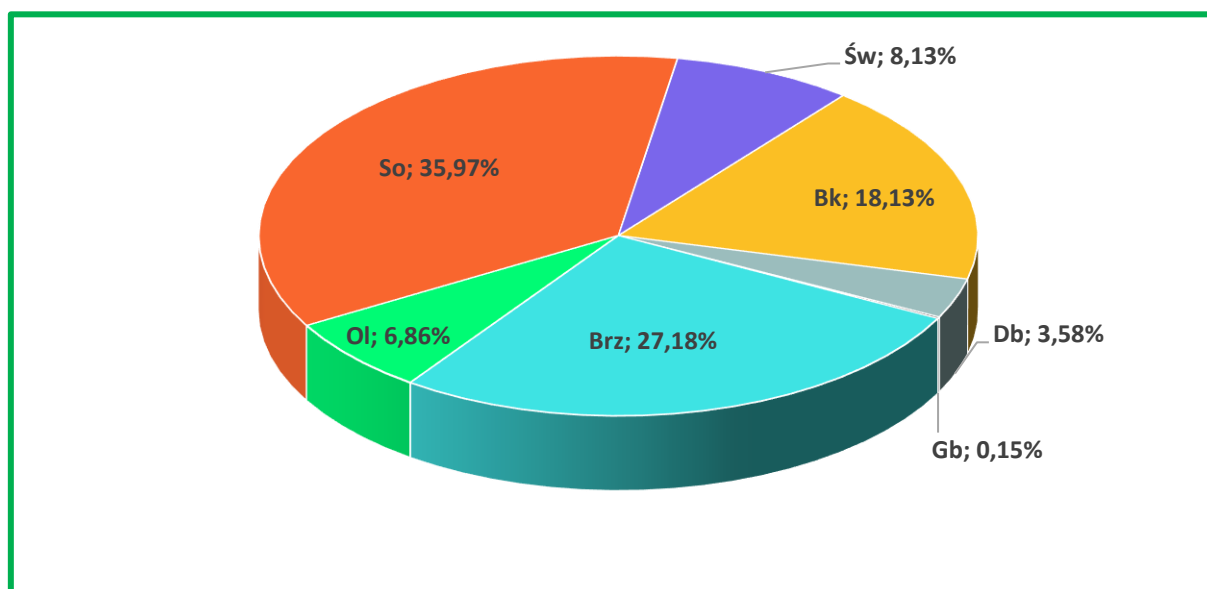
Bogactwo gatunkowe

Powierzchnia drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego w PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino

Drzewostany Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino, są zróżnicowane pod względem składów gatunkowych. Przeważają drzewostany cztero- i więcej gatunkowe – 33,5% i trzygatunkowe – 28,3%. Następne pod względem zajmowanych powierzchni są drzewostany dwugatunkowe (25,9%). Drzewostany jednogatunkowe zajmują 12,3% powierzchni gruntów zalesionych.

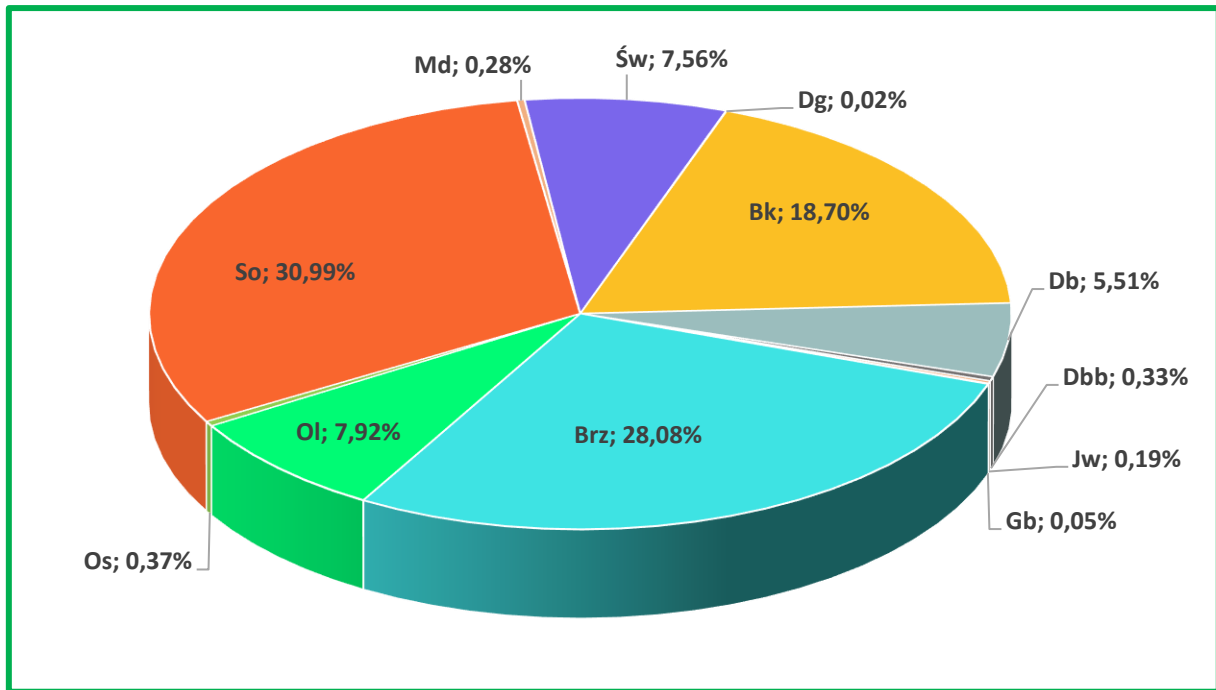
Gatunki panujące i rzeczywiste

Udział powierzchniowy gatunków panujących w PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino na gruntach Nadleśnictwa

W lasach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino jako gatunki panujące występuje 7 gatunków drzew. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, panująca na 35,97% powierzchni. Udział gatunków iglastych na gruntach Nadleśnictwa wynosi 44,10%.

Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w PLH320036 Bagno i Jezero Ciemino na gruntach Nadleśnictwa

W porównaniu z tabelą wg gatunków panujących mniejszy jest rzeczywisty powierzchniowy udział sosny – o 4,98%. Pozostałe gatunki wchodzi częściej w skład drzewostanu jako gatunki współpanujące i domieszkowe, przez co ich rzeczywisty udział w powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa jest większy lub na podobnym poziomie jak udział gatunków panujących. Rzeczywisty powierzchniowy udział gatunków iglastych wynosi 38,85%.

Pochodzenie

Są to drzewostany w większości pochodzenia sztucznego bądź takie, dla których nie można jednoznacznie ustalić pochodzenia – stanowią one 95,8%. Oprócz wyżej wymienionych występują także drzewostany z samosiewu – 4,2%. Drzewostany na gruntach porolnych zajmują 102,64 ha.

Starodrzewy

Powierzchnia drzewostanów ponad 100-letnich w PLH320036 Bagno i Jezero Ciemino i na gruntach Nadleśnictwa wynosi 186,48 ha (39,5% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych). Gatunkami panującymi w drzewostanach są: So (80,23 ha), Bk (65,57 ha), Brz (26,25 ha). Lasy ponad 100-letnie występują na powierzchni 160,54 ha w tym na siedlisku 91D0 (91,27 ha), 9110 (67,59 ha) oraz 9160 (1,68 ha).

Zniekształcenia

Borowacenie

Przeprowadzone analizy wskazują, iż objawy słabego borowacenia widoczne są na 34,8% powierzchni tego obszaru, na 9,2% - średniego, na 6,3% - mocnego. Na pozostałej powierzchni oznak borowacenia nie stwierdzono (49,7%).

Monotypizacja

Na tym fragmencie gruntów Nadleśnictwa monotypizacja nie występuje.

Neofityzacja

Analiza danych zawartych w opisach taksacyjnych wskazała, że gatunki obcego pochodzenia nie występują jako gatunki panujące w drzewostanach na tym obszarze.

Zestawienie liczby wyłączeń wg form występowania gatunków obcego pochodzenia w PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino na terenie Nadleśnictwa

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Forma występowania				
		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)	do 5% w składzie d-stanu (poj, mjsc)	w warstwie nalołu, podrostu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień
		Liczba wydzieleń				
1	2	3	4	5	6	7
1.	Daglezja zielona	1	1			1
2.	Dąb czerwony		1			
3.	Kasztanowiec biały		2			
4.	Robinia akacyjowa				2	
5.	Żywotnik olbrzymi		1			
RAZEM		1	5		2	1

Zinwentaryzowano 1 wyłączenie z gatunkiem obcym w składzie drzewostanu, a także 5 wyłączeń, gdzie gatunki obce występują pojedynczo lub miejscami. W 2 wyłączeniach gatunki występują w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień oraz w 1 wyłączeniu występują w warstwie przestoi i zadrzewień.

Ochrona gatunkowa

Rośliny chronione

Na gruntach Nadleśnictwa w obszarze PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino stwierdzono stanowiska 17 gatunków roślin objętych prawną ochroną, w tym: 4 – ściśłą, 13 – częściową.

Gatunki roślin chronionych występujące w PLH320036 Bagno i Jezero Ciemino

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydz.	Status ochrony
1	2	3	4	5
WIDLAKI				
1.	Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	846f,i, 847f,h,k, 848a,b,i,l, 849c,g, 850j-l, 851j,x,y,ax,dx, 869f,g, 870d,h, 871c, 872a-c,f-h, 873a-d,g,h, 874a,f,g,j,p, 875a-c,f, 879c, 880a,b,f,h,m, 881f, 885g,j, k, 886f,i, 887c	58	PL – cz CL – NT
MSZAKI				
1.	Drabik drzewkowy <i>Climacium dendroides</i>	887a	1	PL – cz
2.	Gajnik lśniący <i>Hylocomnium splendens</i>	Brak szczegółowych danych. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
3.	Rokietnik pospolity <i>Pleurozium schreberi</i>	Brak szczegółowych danych. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
4.	Widłoząb kędzierzawy <i>Dicranum polysetum</i>	Brak szczegółowych danych. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
5.	Widłoząb miotłowy <i>Dicranum scoparium</i>	Brak szczegółowych danych. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
ROŚLINY NACZYNIOWE				
1.	Bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i>	846g, 847h,k, 848a,c,i,l, 849c,g,h, 850f,j-l, 851h,w,x,y,ax, 871c, 872f, 873a-d,h, 874a,f, 875a-c, 880a,f,h,m, 885g,j,k, 886f,h, 887a,c,d	43	PL – cz
2.	Bobrek trójlistkowy <i>Menyanthes trifoliata</i>	846g	1	PL – cz
3.	Kocanki piaskowe <i>Helichrysum arenarium</i>	847g, 849a, 875k	3	PL – cz
4.	Kukułka krwista <i>Dactylorhiza incarnata</i>	851r	1	PL – cz PCL – NT
5.	Kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i>	869m	1	PL – cz
6.	Modrzewnica zwyczajna <i>Andromeda polifolia</i>	849g, 850f,j,k, 851h,y, 873a-c	9	PL – cz
7.	Nasięźrzał pospolity <i>Ophioglossum vulgatum</i>	871c, 874i, 875i,j	4	PL – ś PCL – VU
8.	Pływacz drobny (mniejszy) <i>Utricularia minor</i>	887a	1	PL – ś (3) PCL – NT
9.	Podkolan biały <i>Platanthera bifolia</i>	851b, 871c	2	PL – cz
10.	Przygielka brunatna <i>Rhynchospora fusca</i>	849i, 850j, 871c, 886h	4	PL – ś PCL – EN PCKR – VU

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydz.	Status ochrony
1	2	3	4	5
11.	Rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i>	846g, 849g-i, 850j-l, 871c, 873a,b, 874a,o, 875f, 886h, 886h, 887a	15	PL – ś PCL – NT

Objaśnienia:

PL – Prawo krajowe:

– dla widłaków, mszaków i roślin naczyniowych – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, Nr 1409); ś – gatunek objęty ochroną ścisłą, cz – gatunek objęty ochroną częściową; (1) – gatunki wymagające ochrony czynnej; (2) – gatunki, których dotyczy zakaz transportu okazów gatunków dziko żyjących, zgodnie z §6 ust. 1 pkt 6 Rozporządzenia oraz nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 ust. pkt 3; (3) – gatunki, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1;

PCL – Polska Czerwona Lista paprotników i roślin kwiatowych (IOP, 2016). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki zagrożone, VU – gatunki narażone na wyginięcie, NT – gatunki bliskie zagrożenia, DD – gatunki, których stopień zagrożenia nie może być określony z powodu braku danych;

CLP – Czerwona Lista Porostów w Polsce (2006). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki wymierające, VU – gatunki narażone, NT – gatunki bliskie zagrożenia.

PCKR – Polska Czerwona Księga Roślin (2014). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki zagrożone, VU – gatunki narażone, NT – gatunki bliskie zagrożenia.

Torfowce bez określenia gatunku występują w 39 oddz.: 846g,i, 847k, 848i,l, 849c,h,i, 850j-l, 851h,m,p,w-y,ax, 872b, 873b,c,h,j, 874a,c, 875a, 879c, 880a,f,h,l-n, 881f, 885c, 886f,h,i, 887a.

Zwierzęta chronione

Na gruntach Nadleśnictwa w obszarze PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino stwierdzono stanowiska zwierząt objętych prawną ochroną, w tym: kumaka (oddz. 888c), żurawia (oddz.: 870f, 875j, 886h) oraz bobra (oddz.: 869a,d,f, 870f, 888c).

Należy zaznaczyć, że przedmiotem ochrony w obszarze jest 9 typów siedlisk z Załącznika I DS i 3 gatunki zwierząt z Załącznika II DS.

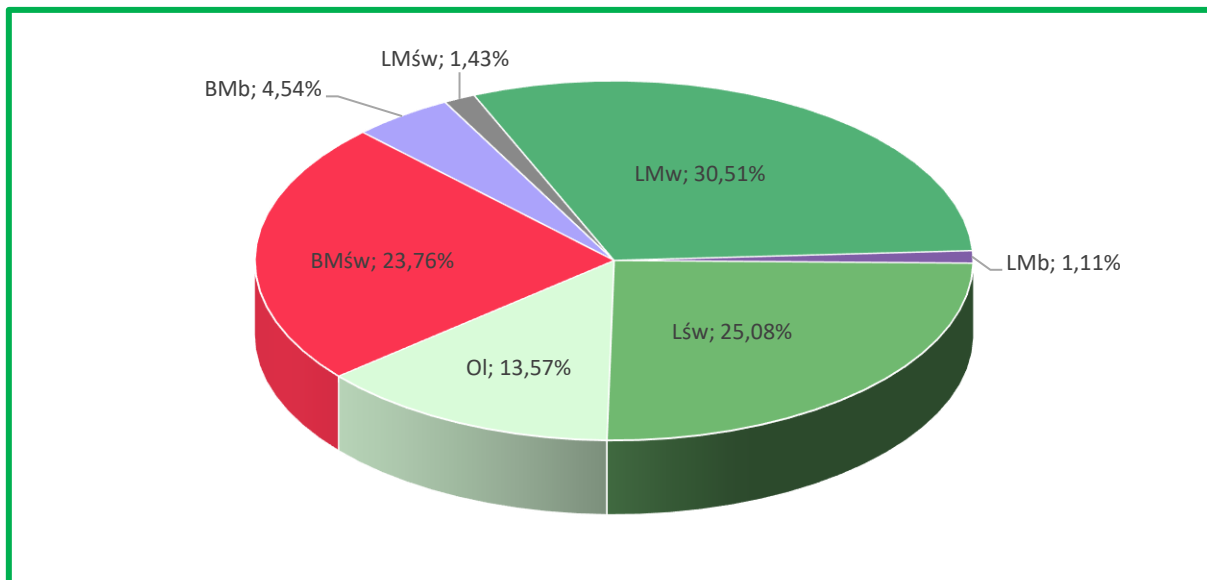
Na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru stwierdzono siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony (6410, 7120, 7140, 9110, 9160, 91D0 oraz 91E0). Analizując strukturę gatunkowo-wiekową i siedliskową można również stwierdzić, że występują w tym obszarze potencjalne miejsca bytowania zwierząt będących przedmiotem ochrony.

W dalszej części prognozy szczegółowo przeanalizowano wpływ *Planu* na przedmioty ochrony w obszarze.

➤ PLH320042 Jezioro Śmiadowo

Cały obszar znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, w jego północno – zachodniej części, zajmując powierzchnię 214,45 ha, z czego na gruntach Nadleśnictwa – 48,67 ha, w tym grunty leśne zalesione i niezalesione 47,69 ha, grunty związane z gospodarką leśną 0,98 ha.

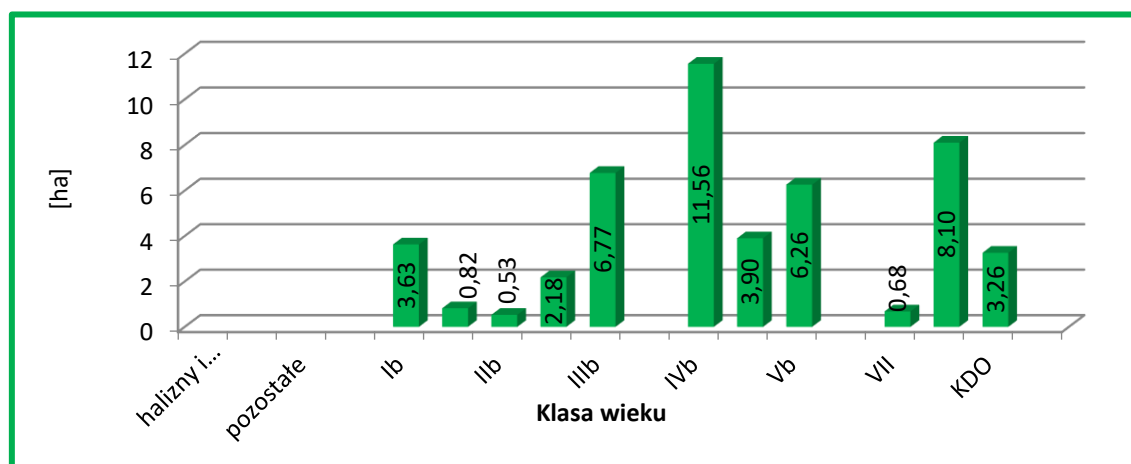
Typy siedliskowe lasu

Zestawienie typów siedliskowych lasu w PLH320042 Jezioro Śmiadowo na gruntach Nadleśnictwa

Tło siedliskowe gruntów Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLH320042 Jezioro Śmiadowo tworzy: LMw – 14,55 ha (30,51%), Lśw – 11,96 ha (25,08%) oraz BMśw – 11,33 ha (23,76%). Siedliska lasowe występują na 71,70% powierzchni.

Struktura wiekowa

Zestawienie powierzchni drzewostanów wg klas i podklas wieku w PLH320042 Jezioro Śmiadowo na gruntach Nadleśnictwa

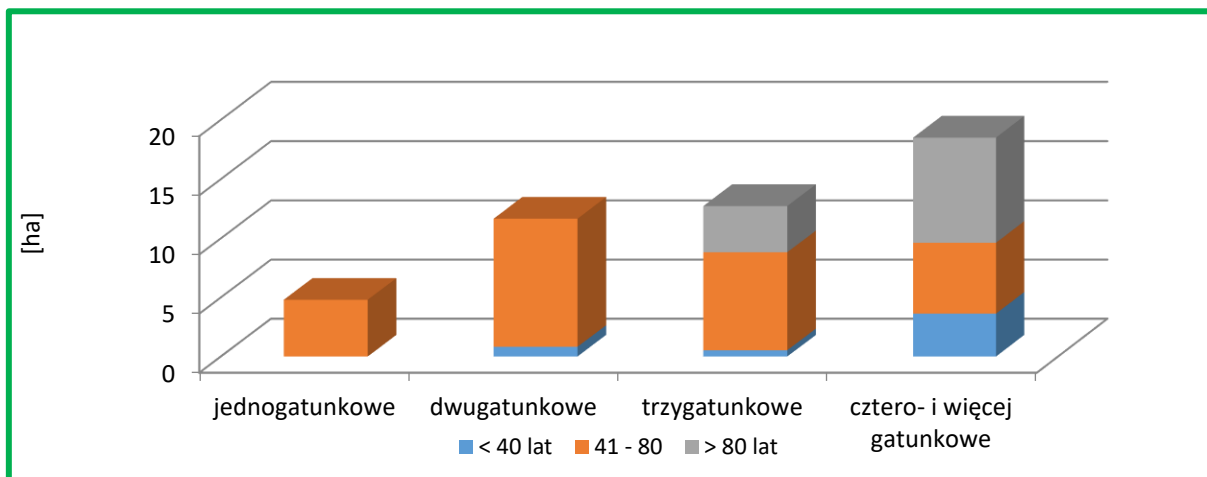
W strukturze wiekowej PLH320042 Jezioro Śmiadowo na gruntach Nadleśnictwa dominują drzewostany IVb podklasy wieku (11,56 ha), KO (8,10 ha) oraz IIb podklasy wieku (6,77 ha). Brak jest gruntów niezalesionych. Przeciętny wiek drzewostanów wynosi 73 lata.

Struktura pionowa

Drzewostany na gruncie Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLH320042 Jezioro Śmiadowo są drzewostanami jednopiętrowymi (76,2%). Resztę to jest 23,8% zajmują drzewostany w KO i KDO.

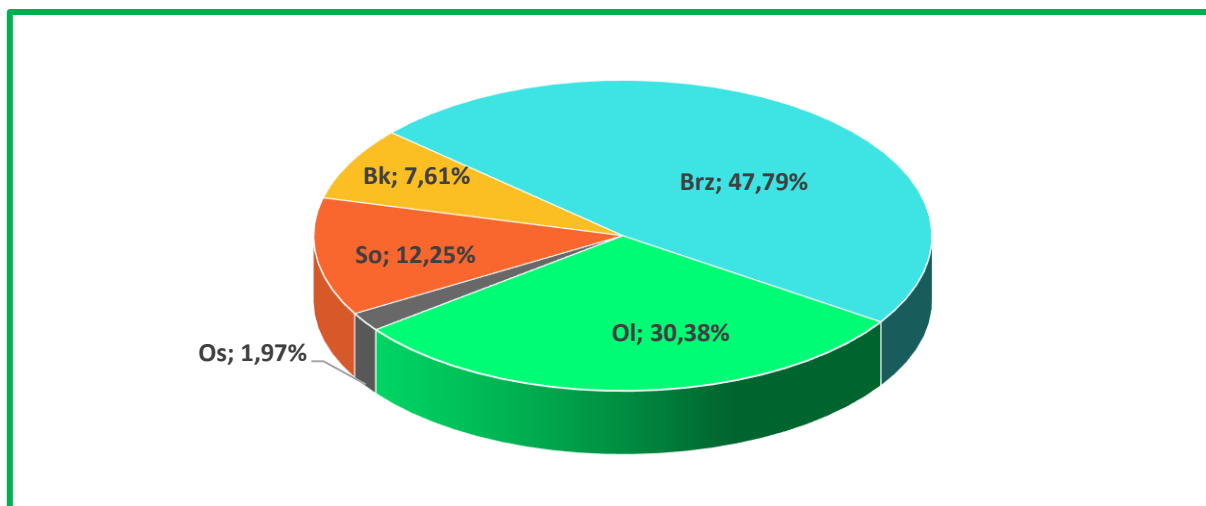
Bogactwo gatunkowe

Powierzchnia drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego w PLH320042 Jezioro Śmiadowo

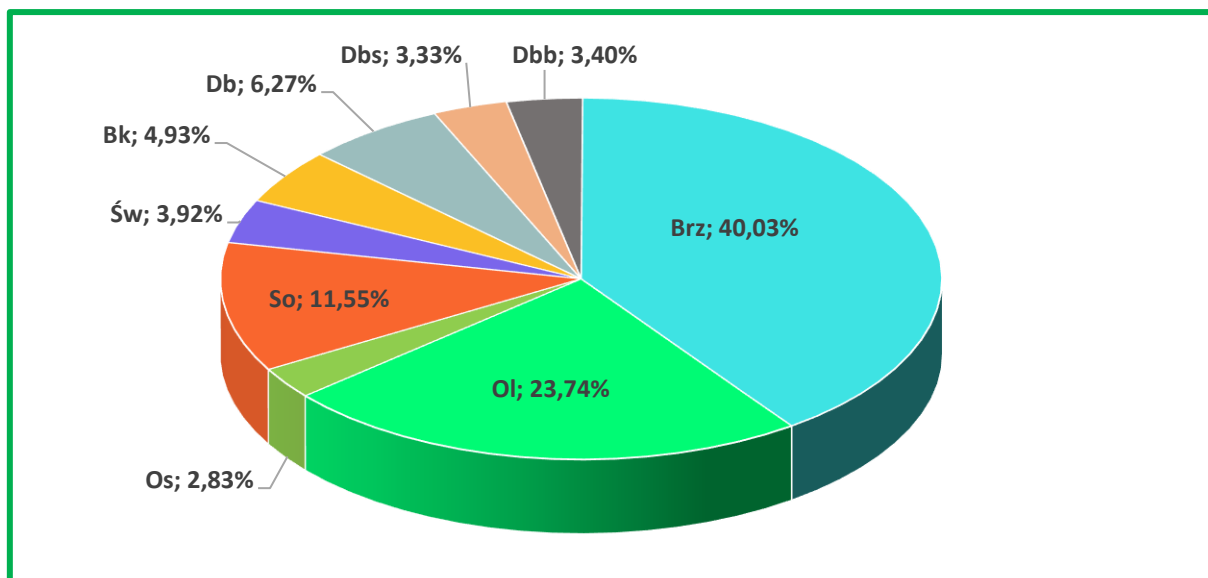
Drzewostany Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLH3200042 Jezioro Śmiadowo, są mocno zróżnicowane pod względem składów gatunkowych. Przeważają drzewostany cztero- i więcej gatunkowe – 38,8% i trzygatunkowe – 26,7%. Następne pod względem zajmowanych powierzchni są drzewostany dwugatunkowe (24,4%). Drzewostany jednogatunkowe zajmują 10,1% powierzchni gruntów zalesionych.

Gatunki panujące i rzeczywiste

Udział powierzchniowy gatunków panujących w PLH320042 Jezioro Śmiadowo na gruntach Nadleśnictwa

W lasach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLH320042 Jezioro Śmiadowo jako gatunki panujące występuje 5 gatunków drzew. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest brzoza, panująca na 47,79% powierzchni. Udział gatunków liściastych wynosi 87,75%.

Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w PLH320042 Jezioro Śmiadowo na gruntach Nadleśnictwa

W porównaniu z tabelą wg gatunków panujących mniejszy jest rzeczywisty powierzchniowy udział sosny – o 0,70%. Pozostałe gatunki wchodzi częściej w skład drzewostanu jako gatunki współpanujące i domieszkowe, przez co ich rzeczywisty udział w powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa jest większy lub na podobnym poziomie jak udział gatunków panujących. Rzeczywisty powierzchniowy udział gatunków liściastych wynosi 84,53%.

Pochodzenie

Są to drzewostany w większości pochodzenia sztucznego bądź takie, dla których nie można jednoznacznie ustalić pochodzenia – stanowią one 76,1%. Oprócz wyżej wymienionych występują także drzewostany z samosiewu – 23,9%. Drzewostany na gruntach porolnych zajmują 20,03 ha.

Starodrzewy

Powierzchnia drzewostanów ponad 100-letnich w PLH320042 Jezioro Śmiadowo na gruntach Nadleśnictwa wynosi 2,61 ha (5,5% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych). Gatunkiem panującym w drzewostanach jest So.

Zniekształcenia

Borowacenie

Przeprowadzone analizy wskazują, iż objawy słabego borowacenia widoczne są na 34,5% powierzchni tego obszaru. Borowacenie średnie oraz mocne nie występuje. Na pozostałej powierzchni oznak borowacenia nie stwierdzono (65,5%).

Monotypizacja

Na tym niewielkim fragmencie gruntów Nadleśnictwa monotypizacja nie występuje.

Neofityzacja

Analiza danych zawartych w opisach taksacyjnych wskazała, że gatunki obcego pochodzenia nie występują jako gatunki panujące w drzewostanach na tym obszarze.

Zinventaryzowano 2 wyłączenia z gatunkiem obcym – czeremchą późną (amerykańską) występującą w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień.

Ochrona gatunkowa

Rośliny chronione

Na gruntach Nadleśnictwa w obszarze PLH320042 Jezioro Śmiadowo stwierdzono stanowiska 6 gatunków roślin objętych prawną ochroną, w tym: 1 – ściśłą, 5 – częściową.

Gatunki roślin chronionych występujące w PLH320042 Jezioro Śmiadowo na terenie Nadleśnictwa

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydz.	Status ochrony
1	2	3	4	5
MSZAKI				
1.	Drabik drzewkowaty <i>Climacium dendroides</i>	887a	1	PL – cz
2.	Gajnik lśniący <i>Hylocomnium splendens</i>	Brak szczegółowych danych. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
3.	Rokietnik pospolity <i>Pleurozium schreberi</i>	Brak szczegółowych danych. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
4.	Widłoząb kędzierzawy <i>Dicranum polysetum</i>	Brak szczegółowych danych. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
5.	Widłoząb miotłowy <i>Dicranum scoparium</i>	Brak szczegółowych danych. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
ROŚLINY NACZYNIOWE				
1.	Rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i>	886h, 887a	2	PL – ś PCL – NT

Objaśnienia:

PL – Prawo krajowe:

- dla widłaków, mszaków i roślin naczyniowych – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, Nr 1409); ś – gatunek objęty ochroną ściśłą, cz – gatunek objęty ochroną częściową; (1) – gatunki wymagające ochrony czynnej; (2) – gatunki, których dotyczy zakaz transportu okazów gatunków dziko żyjących, zgodnie z §6 ust. 1 pkt 6 Rozporządzenia oraz nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 ust. pkt 3; (3) – gatunki, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1;

PCL – Polska Czerwona Lista paprotników i roślin kwiatowych (IOP, 2016). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki zagrożone, VU – gatunki narażone na wyginięcie, NT – gatunki bliskie zagrożenia, DD – gatunki, których stopień zagrożenia nie może być określony z powodu braku danych;

CLP – Czerwona Lista Porostów w Polsce (2006). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki wymierające, VU – gatunki narażone, NT – gatunki bliskie zagrożenia.

PCKR – Polska Czerwona Księga Roślin (2014). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki zagrożone, VU – gatunki narażone, NT – gatunki bliskie zagrożenia.

Zwierzęta chronione

Na gruntach Nadleśnictwa w obszarze PLH320042 Jezioro Śmiadowo stwierdzono stanowisko zwierząt objętych prawną ochroną – żurawia (oddz. 899g).

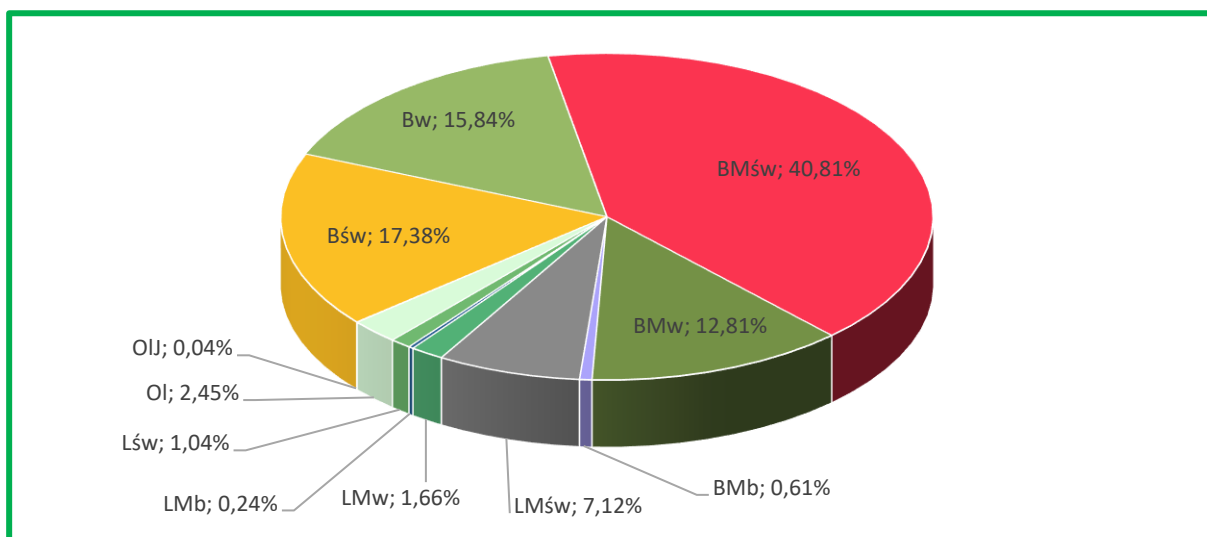
Na gruntach Nadleśnictwa w obszarze PLH320042 Jezioro Śmiadowo nie zinwentaryzowano żadnego typu siedliska przyrodniczego (3110) oraz nie odnotowano gatunków chronionych z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej będących przedmiotem ochrony.

W dalszej części prognozy szczegółowo przeanalizowano wpływ *Planu* na przedmioty ochrony w obszarze.

➤ PLH320048 Diabelskie Pustacie

Obszar siedliskowy PLH320048 Diabelskie Pustacie zajmuje w zasięgu Nadleśnictwa 2504,26 ha, tj. 76,8% ogólnej powierzchni SOO. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo zajmują łącznie 2370,34 ha, w tym grunty leśne zalesione i niezalesione 1945,53 ha, grunty związane z gospodarką leśną 60,95 ha, grunty nieleśne 363,86 ha.

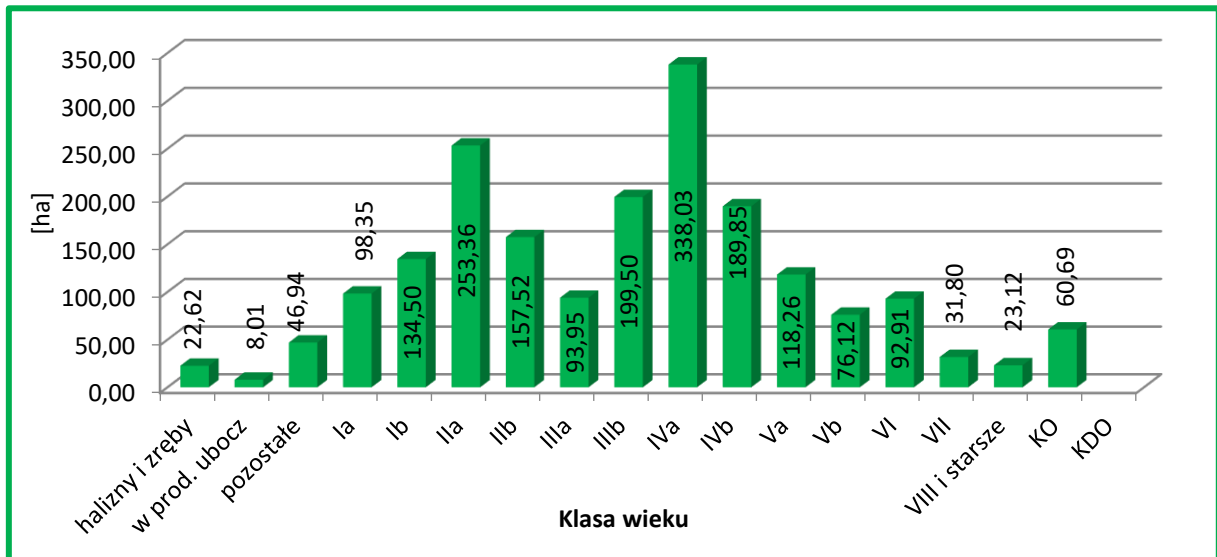
Typy siedliskowe lasu

Zestawienie typów siedliskowych lasu w PLH320048 Diabelskie Pustacie na gruntach Nadleśnictwa

Tło siedliskowe obszaru tworzy BMśw – 793,88 ha (40,81%), Bśw – 338,06 ha (17,38%) oraz Bw – 308,42 ha (15,84%). Siedliska borowe występują na 87,45% powierzchni.

Struktura wiekowa

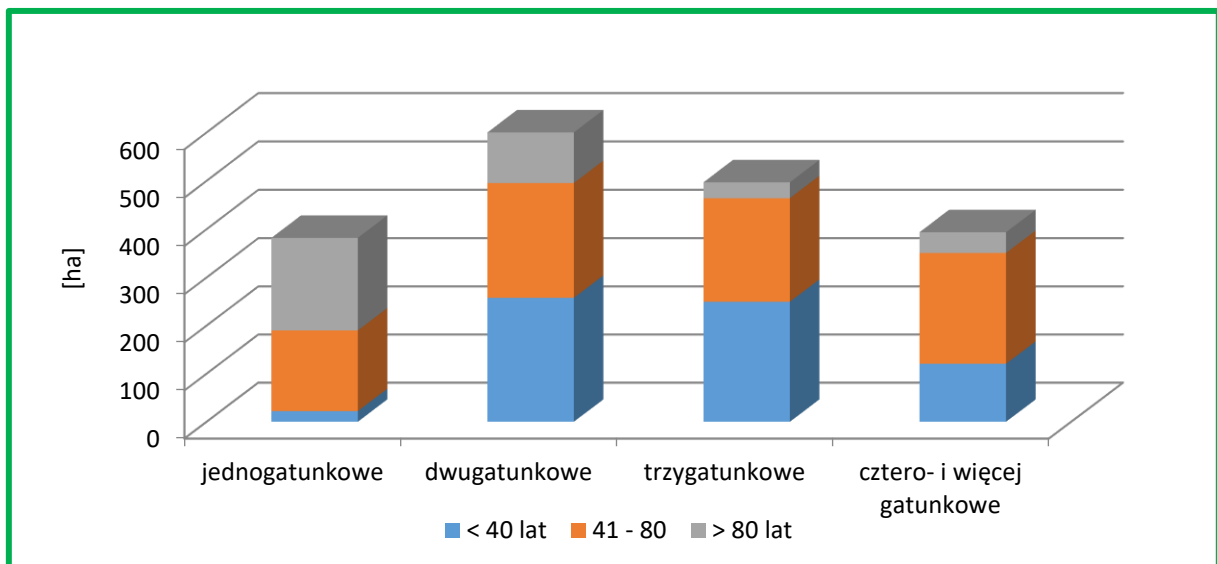
Zestawienie powierzchni drzewostanów wg klas i podklas wieku w PLH320048 Diabelskie Pustacie na gruntach Nadleśnictwa

W strukturze wiekowej PLH320048 Diabelskie Pustacie na gruntach Nadleśnictwa dominują drzewostany IV podklasy wieku (338,03 ha), IIa podklasy wieku (253,36 ha) oraz IIIb podklasy wieku (199,50 ha). Grunty niezalesione stanowią 69,10 ha. Przeciętny wiek drzewostanów wynosi 59 lat.

Struktura pionowa

Drzewostany na gruncie Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLH320048 Diabelskie Pustacie są w większości drzewostanami jednopiętrowymi (96,5%). Resztę to jest 3,5% zajmują drzewostany dwupiętrowe (0,3%) oraz KO i KDO (3,2%).

Bogactwo gatunkowe

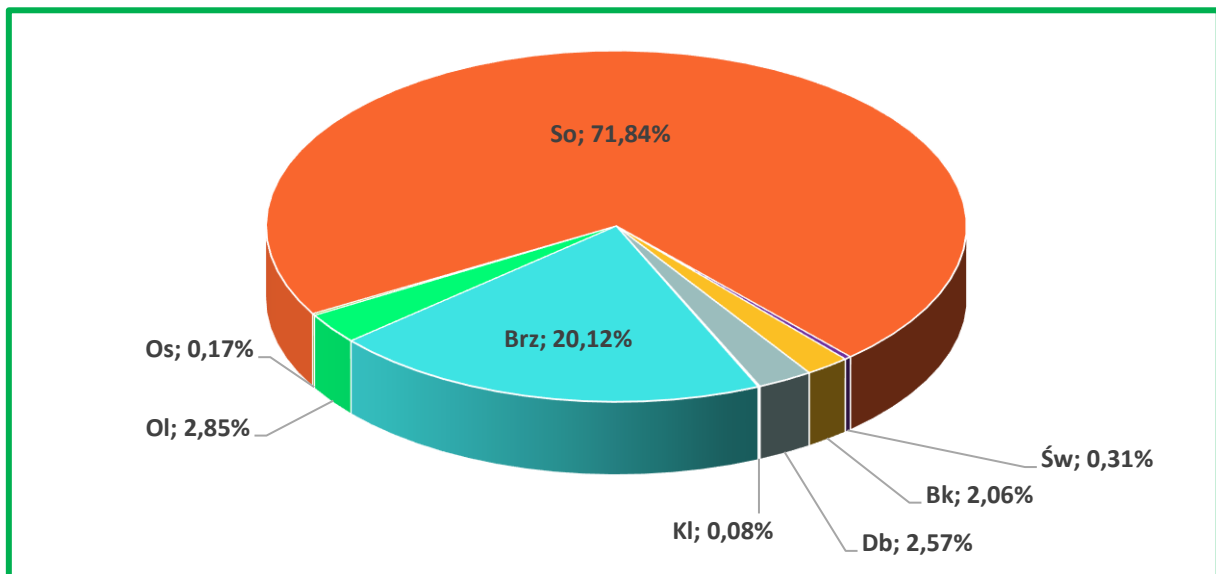

Powierzchnia drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego w PLH320048 Diabelskie Pustacie na gruntach Nadleśnictwa

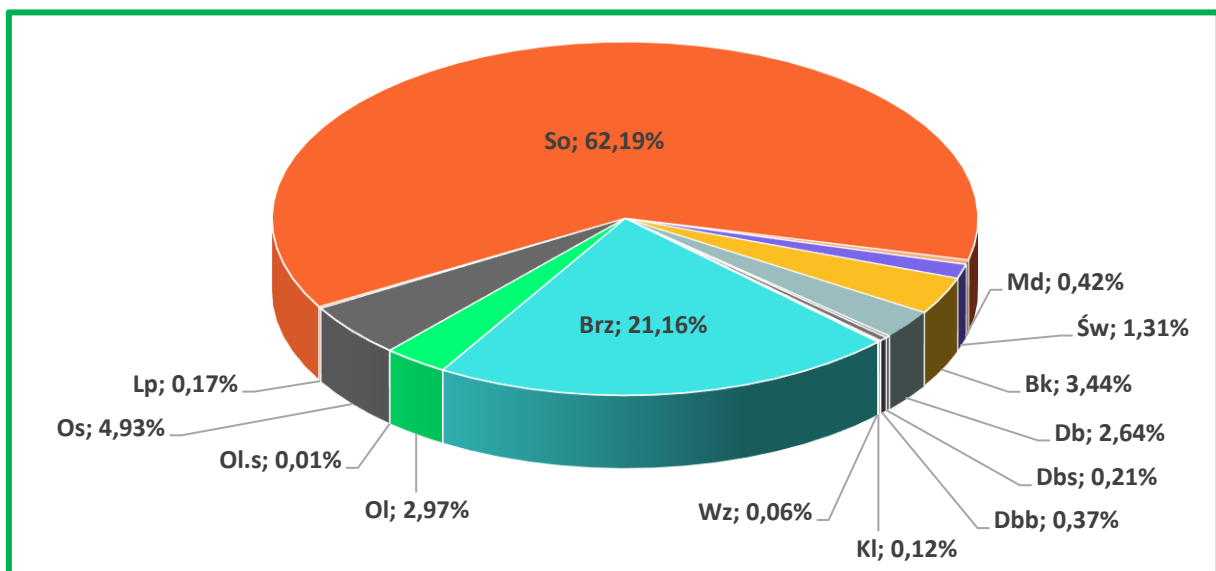
Drzewostany Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLH320048 Diabelskie Pustacie, są zróżnicowane pod względem składów gatunkowych. Przeważają drzewostany dwugatunkowe – 32,1% i trzygatunkowe – 26,5%. Następne pod względem zajmowanych powierzchni są drzewostany cztero- i więcej gatunkowe (21,0%). Drzewostany jednogatunkowe zajmują 20,4% powierzchni gruntów zalesionych.

Gatunki panujące i rzeczywiste

Udział powierzchniowy gatunków panujących w PLH320048 Diabelskie Pustacie na gruntach Nadleśnictwa

W lasach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLH320048 Diabelskie Pustacie jako gatunki panujące występuje 8 gatunków drzew. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, panująca na 71,84% powierzchni. Udział gatunków iglastych na gruntach Nadleśnictwa wynosi 72,15%.

Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w PLH320048 Diabelskie Pustacie na gruntach Nadleśnictwa

W porównaniu z tabelą wg gatunków panujących mniejszy jest rzeczywisty powierzchniowy udział sosny – o 9,65%. Pozostałe gatunki wchodzi częściej w skład drzewostanu jako gatunki współpanujące i domieszkowe, przez co ich rzeczywisty udział w powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa jest większy lub na podobnym poziomie jak udział gatunków panujących. Rzeczywisty powierzchniowy udział gatunków iglastych wynosi 63,92 %.

Pochodzenie

Są to drzewostany w większości pochodzenia sztucznego bądź takie, dla których nie można jednoznacznie ustalić pochodzenia – stanowią one 95,2%. Oprócz wyżej wymienionych występują także drzewostany z samosiewu – 4,8%. Drzewostany na gruntach porolnych zajmują 1149,86 ha.

Starodrzewy

Powierzchnia drzewostanów ponad 100-letnich w PLH320048 Diabelskie Pustacie i na gruntach Nadleśnictwa wynosi 170,93 ha (8,8% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych). Gatunkami panującymi w drzewostanach są: So (133,44 ha), Bk (18,25 ha), Db (13,57 ha). Lasy ponad 100-letnie występują na powierzchni 33,87 ha, w tym na siedlisku 9110 (18,25 ha), 91D0* (8,03 ha), 9160 (7,26 ha) oraz 91E0 (0,33 ha).

Zniekształcenia

Borowacenie

Przeprowadzone analizy wskazują, iż objawy słabego borowacenia widoczne są na 32,9% powierzchni tego obszaru, na 0,6% - średniego. Brak jest borowacenia mocnego. Na pozostałej powierzchni oznak borowacenia nie stwierdzono (66,5%).

Monotypizacja

Na tym fragmencie gruntów Nadleśnictwa monotypizacja nie występuje.

Neofityzacja

Analiza danych zawartych w opisach taksacyjnych wskazała, że gatunki obcego pochodzenia nie występują jako gatunki panujące w drzewostanach na tym obszarze.

Zestawienie liczby wyłączeń wg form występowania gatunków obcego pochodzenia w PLH320048 Diabelskie Pustacie na terenie Nadleśnictwa

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Forma występowania				
		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)	do 5% w składzie d-stanu (poj, mjsc)	w warstwie nalotu, podrostu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień
		Liczba wydzieleń				
1	2	3	4	5	6	7
1.	Czeremcha późna (amerykańska)				52	
2.	Daglezja zielona		1			1
3.	Dąb czerwony		10		1	
4.	Kasztanowiec biały		6			3
5.	Sosna Banksa		4			
5.	Sosna wejmutka		1			
6.	Śnieguliczka biała				7	
RAZEM			22		60	4

Zinventaryzowano 22 wyłączenia, gdzie gatunki obce występują pojedynczo lub miejscami. W 60 wyłączeniach gatunki występują w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień oraz w 4 wyłączeniu występują w warstwie przestoi i zadrzewień.

Pod względem gatunkowym największy problem jest z czeremchą późną (amerykańską), którą stwierdzono w 52 wyłączeniach, co stanowi 60% liczby wszystkich wyłączeń w obszarze.

Ochrona gatunkowa

Rośliny chronione

Na gruntach Nadleśnictwa w obszarze PLH320048 Diabelskie Pustacie stwierdzono stanowiska **20** gatunków roślin objętych prawną ochroną, w tym: **16** – ściśłą, **4** – częściową.

Gatunki roślin chronionych występujące w PLH320048 Diabelskie Pustacie na terenie Nadleśnictwa

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydz.	Status ochrony
1	2	3	4	5
WIDŁAKI				
1.	Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	407c, 428i, 429d, 452o, 458d, 459a, 482g, 492a, 495b	9	PL – cz CL – NT

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydz.	Status ochrony
1	2	3	4	5
2.	Wroniec widlasty (wroniec) <i>Huperzia selago</i>	407b	1	PL – cz CL – NT
MSZAKI				
1.	Drabik drzewkowaty <i>Climacium dendroides</i>	236j, 321b,c, 322i, 276b	4	PL – cz
2.	Gajnik lśniący <i>Hylocomnium splendens</i>	Brak szczegółowych danych. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
3.	Mokradłoszka zaostrowana (kończysta) <i>Calliergonella cuspidata</i>	235d,g, 321g, 322i, 348g, 408b,c, 409a,f, 410d	10	PL – cz
4.	Płonnik cienki (właściwy) <i>Polytrichum strictum</i>	264m, 265j, 266k, 405d-g	6	PL – cz
5.	Płonnik pospolity <i>Polytrichum commune</i>	346d	1	PL – cz
6.	Próchniczek błotny (Mochwian błotny) <i>Aulacomnium palustre</i>	264m, 265j, 312f, 346d, 408b,c, 409a, 410d, 429c, 431a	10	PL – cz
7.	Rokietnik pospolity <i>Pleurozium schreberi</i>	Brak szczegółowych danych. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
8.	Widłoząb kędzierzawy <i>Dicranum polysetum</i>	Brak szczegółowych danych. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
9.	Widłoząb miotłowy <i>Dicranum scoparium</i>	Brak szczegółowych danych. Występuje w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
ROŚLINY NACZYNIOWE				
1.	Bagnica torfowa <i>Scheuchzeria palustris</i>	236h, 237i, 261f, 266k, 346d	5	PL – ś PCL – VU
2.	Bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i>	195f, 261f, 265j, 405d,f,h, 429c,f, 430a,b, 431a, 452k,m,o	14	PL – cz
3.	Bobrek trójlistkowy <i>Menyanthes trifoliata</i>	236j, 292c, 346d, 409a	4	PL – cz
4.	Kosaciec syberyjski <i>Iris sibirica</i>	408c, 409c, 456j	3	PL – ś PCL – VU
5.	Modrzewnica zwyczajna <i>Andromeda polifolia</i>	429c, 430a,g, 431a, 432b, 454h, 455d, 456b, 457a, 480a, 481a,f	12	PL – cz
6.	Podrzeń żebrowiec <i>Struthiopteris spicant</i>	405h	1	PL – cz
7.	Przygielka brunatna <i>Rhynchospora fusca</i>	886h	1	PL – ś PCL – EN PCKR – VU

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydz.	Status ochrony
1	2	3	4	5
8.	Rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i>	265j, 266k, 346d, 431i, 432b, 454h, 455c, 456b, 480a, 482b	10	PL – ś PCL – NT
9.	Wełnianeczka darniowa <i>Trichophorum cespitosum</i>	456j	1	PL – cz PCL – EN PCKR – EN

Objaśnienia:

PL – Prawo krajowe:

– dla widłaków, mszaków i roślin naczyniowych – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, Nr 1409); ś – gatunek objęty ochroną ścisłą, cz – gatunek objęty ochroną częściową; (1) – gatunki wymagające ochrony czynnej; (2) – gatunki, których dotyczy zakaz transportu okazów gatunków dziko żyjących, zgodnie z §6 ust. 1 pkt 6 Rozporządzenia oraz nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 ust. pkt 3; (3) – gatunki, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1;

PCL – Polska Czerwona Lista paprotników i roślin kwiatowych (IOP, 2016). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki zagrożone, VU – gatunki narażone na wyginięcie, NT – gatunki bliskie zagrożenia, DD – gatunki, których stopień zagrożenia nie może być określony z powodu braku danych;

CLP – Czerwona Lista Porostów w Polsce (2006). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki wymierające, VU – gatunki narażone, NT – gatunki bliskie zagrożenia.

PCKR – Polska Czerwona Księga Roślin (2014). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki zagrożone, VU – gatunki narażone, NT – gatunki bliskie zagrożenia.

Chrobotki bez rozpoznania konkretnego gatunku występują w 28 oddz.: 323g, 348h, 374g, 400a,b, 401b-d, 402b,c, 403a,c, 404a, 405a, 426a-d, 427a,b,d, 452c,d,m, 454f, 482g,j, 496d.

Torfowce bez określenia gatunku występują w 43 oddz.: 265j, 322g, 346d, 348g, 372c, 405d, 406f,g, 407c,d,i, 408c, 409a,c,f, 423c, 430a,b,f,h, 431a,d,h, 453j, 456b,c,g,i,j, 457a, 458a,b,g, 460a,c, 461a, 480a,b,d,k, 481a, 496a, 497d.

Zwierzęta chronione

Na gruntach Nadleśnictwa w obszarze PLH320048 Diabelskie Pustacie stwierdzono stanowiska zwierząt objętych prawną ochroną, w tym: zalotki większej (oddz.:168l, 235a, 292c, 348b,g, 373a, 374a, 399h,m, 480j, 496a, 497d.), kumaka (oddz.: 176a, 321b, 322i, 323h, 374a, 399Af, 429c, 479g), żurawia (oddz.: 321b, 348b,g, 496a, 497d), bobra (oddz.: 168i,j,l,m, 175b, 176a, 194g,h, 195a,f, 213d,g, 234d,g,h, 235a,b, 262b, 263c, 320h, 321b, 322i, 347c,f, 348b, 373a, 374a,c,g,h, 399k, 399Ad,f,i, 452f,j,o, 453i, 461d, 478g,h, 479g, 491c,d,j, 492a,f,g, 493h,i,k, 494j,l, 495g,h, 496c, 497f) oraz wydry (oddz. 176a).

Należy zaznaczyć, że przedmiotem ochrony w obszarze jest 13 typów siedlisk z Załącznika I DS i 7 gatunków zwierząt z Załącznika II DS.

Na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru stwierdzono siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony (3150, 4010, 4030, 6410, 7140, 7230, 9110, 9160, 91D0*, 91E0*). Analizując strukturę gatunkowo-wiekową i siedliskową można również stwierdzić, że występują w tym obszarze potencjalne miejsca bytowania zwierząt i siedliska roślin będących przedmiotem ochrony.

W dalszej części prognozy szczegółowo przeanalizowano wpływ *Planu* na przedmioty ochrony w obszarze.

3.4.2. Grunty przeznaczone do zalesienia

Plan w wykazie zadań z zakresu hodowli lasu zawiera między innymi zestawienie zadań dotyczących gruntów przeznaczonych do zalesienia. W *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019, poz. 1839) określono jako mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalesienia o powierzchni powyżej 20 ha oraz zalesienia:

- pastwisk lub łąk na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (...);
- nieużytków na glebach bagiennych;
- nieużytków lub innych niż orne użytków rolnych znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody (...) lub w otulinach form ochrony przyrody (...).

Na terenie Nadleśnictwa występują grunty przeznaczone do zalesienia.

Zestawienie gruntów przeznaczonych do zalesienia

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow. wg ewidencji	Typ gleby	Położenie w granicach form ochrony	
					Obszary N2000	Pozostałe formy ochrony
1	2	3	4	5	6	7
1.	11-30-1-11-28A -ax -00	1,59	R	Gleba rdzawa	-	-
2.	11-30-1-11-28A -dx -00	0,15	PS	Gleba rdzawa	-	-
3.	11-30-1-11-28A -gx -00	0,40	R	Gleba rdzawa	-	-
4.	11-30-1-11-28A -rx -00	0,42	R	Gleba rdzawa	-	-
5.	11-30-1-11-28B -d -00	0,05	Ł	Gleba murszowa	-	-
6.	11-30-1-11-28B -f -00	0,10	Ł	Gleba murszowa	-	-
7.	11-30-1-11-28B -g -00	0,17	Ł	Gleba brunatna	-	-
8.	11-30-1-11-28B -h -00	0,42	PS	Gleba rdzawa	-	-
9.	11-30-1-11-28B -i -00	2,39	Ł	Gleba murszowa	-	-
10.	11-30-1-11-28B -j -00	1,57	R	Gleba rdzawa	-	-

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow. wg ewidencji	Typ gleby	Położenie w granicach form ochrony	
					Obszary N2000	Pozostałe formy ochrony
1	2	3	4	5	6	7
11.	11-30-1-11-28B -k -00	0,39	PS	Gleba rdzawa	-	-
12.	11-30-1-11-28B -l -00	0,76	R	Gleba rdzawa	-	-
13.	11-30-1-11-28B -m -00	20,60	R	Gleba rdzawa	-	-
14.	11-30-1-11-28B -r -00	0,78	Ł	Gleba murszowa	-	-
15.	11-30-1-11-28B -s -00	0,12	R	Gleba rdzawa	-	-
16.	11-30-1-11-28B -x -00	0,42	Ł	Gleba murszowa	-	-
17.	11-30-1-11-28B -ax -00	3,97	R	Gleba rdzawa	-	-
18.	11-30-1-11-28B -dx -00	0,89	Ł	Gleba opadowoglejowa	-	-
19.	11-30-1-11-29 -w -00	0,03	Ł	Gleba murszowa	-	-
20.	11-30-1-11-29 -x -00	0,09	R	Gleba murszowa	-	-
21.	11-30-1-11-29 -y -00	1,06	R	Gleba murszowa	-	-
22.	11-30-1-11-29 -bx -00	0,02	Ł	Gleba murszowa	-	-
23.	11-30-1-11-29 -cx -00	0,05	Ł	Gleba murszowa	-	-
24.	11-30-1-11-54 -r -00	0,22	R	Gleba rdzawa	-	-
25.	11-30-1-11-54 -s -00	0,38	PIASKI	Gleba rdzawa	-	-
26.	11-30-1-05-99 -w -00	0,17	R	Gleba rdzawa	-	-
27.	11-30-1-05-120 -j -00	0,33	R	Gleba brunatna	-	-
28.	11-30-1-05-120 -n -00	6,90	R	Gleba brunatna	-	-
29.	11-30-1-05-120 -t -00	0,02	PIASKI	Gleba brunatna	-	-
30.	11-30-1-04-851 -hx -00	0,28	Ł	Gleba opadowoglejowa	PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino	OCHK Pojezierze Drawskie
31.	11-30-1-04-851 -jx -00	0,04	Ł	Gleba opadowoglejowa		
32.	11-30-1-04-851 -kx -00	0,11	Ł	Gleba opadowoglejowa		
33.	11-30-1-04-851 -mx -00	0,06	Ł	Gleba opadowoglejowa		
34.	11-30-1-04-851 -ox -00	0,20	Ł	Gleba opadowoglejowa		
35.	11-30-1-04-876 -j -00	0,31	R	Gleba brunatna	-	
36.	11-30-1-04-876 -n -00	0,08	PS	Gleba brunatna	-	
37.	11-30-1-04-897 -l -00	0,03	PIASKI	Gleba brunatna	-	
38.	11-30-1-04-897 -m -00	0,31	R	Gleba brunatna	-	
39.	11-30-1-04-897 -n -00	0,61	PIASKI	Gleba brunatna	-	
40.	11-30-1-04-897 -r -00	0,62	R	Gleba brunatna	-	

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Rodzaj pow. wg ewidencji	Typ gleby	Położenie w granicach form ochrony	
					Obszary N2000	Pozostałe formy ochrony
1	2	3	4	5	6	7
41.	11-30-1-04-898 -h -00	0,09	PIASKI	Gleba deluwialna	-	OCHK Pojezierze Drawskie
42.	11-30-1-04-898 -k -00	0,07	R	Gleba deluwialna	-	
43.	11-30-1-04-898 -l -00	0,11	R	Gleba deluwialna	-	
44.	11-30-1-04-898 -m -00	0,12	R	Gleba deluwialna	-	
45.	11-30-1-04-898 -o -00	0,08	PIASKI	Gleba deluwialna	-	
46.	11-30-1-04-898 -p -00	0,02	R	Gleba deluwialna	-	
47.	11-30-1-04-902 -l -00	0,12	R	Gleba rdzawa	-	
48.	11-30-1-04-902 -n -00	0,18	PS	Gleba brunatna	-	
OGÓŁEM		47,90				

W *Planie* projektuje się zalesienie 48 wydzieleń na gruntach porolnych na ogólnej powierzchni 47,90 ha. Są to role, łąki, pastwiska oraz piaski, na których nie stwierdzono siedlisk przyrodniczych Natura 2000, jak również stanowisk roślin chronionych i miejsc przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową.

Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się zalesienie na gruncie innym niż orny (Ł, PS) oraz grunty położone w granicach form ochrony przyrody – PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino oraz OChK Pojezierze Drawskie.

Należy jednak zaznaczyć, że formalną podstawą do zalesienia użytków rolnych lub innych gruntów niezaliczonych do lasów jest ich przeznaczenie do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach administracyjnych o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

3.4.3. Projekty w zakresie infrastruktury technicznej

Plan potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej określa jako potencjalne, w sposób ramowy, bez konkretnej lokalizacji. Nie jest więc podstawą ich realizacji. *Plan* nie zawiera projektów:

- budowy i remontów dróg, mostów, przepustów, urządzeń melioracyjnych,
- budowy i remontów budynków mieszkalnych, budynków gospodarczych i innych,
- budowy i konserwacji zbiorników małej retencji,
- urządzeń dla potrzeb turystyki i rekreacji.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. (Dz. U. z 2019, poz. 1834) przedsięwzięcia te mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Dla takich przedsięwzięć obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko stwierdza organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i do nich zwracać się będzie Nadleśnictwo po opracowaniu szczegółowych projektów. Na podstawie *Planu* Nadleśnictwo nie może występować o decyzję, a więc nie ma potrzeby w prognozie przeprowadzać analizy wpływu na środowisko wymienionych zamierzeń.

3.5. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody, a gospodarką leśną

Ewentualne miejsca lub obszary, gdzie może nastąpić kolizja między zapisami *Planu* a wymogami ochrony przyrody, w szczególności w odniesieniu do przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000, to:

- realizacja użytkowania rębnego w drzewostanach, w których stwierdzono stanowiska roślin chronionych lub miejsca bytowania zwierząt chronionych, bez odpowiedniej ochrony tych miejsc oraz bez przestrzegania terminów wykonania zabiegów;
- zmiana w ramach użytkowania lasu lub zabiegów hodowlanych właściwej dla danego gatunku chronionego lub siedliska przyrodniczego struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów;
- zakładanie upraw niedostosowanych do siedlisk przyrodniczych.

3.6. Istniejące problemy ochrony przyrody istotne z punktu widzenia realizacji *Planu*

Wśród problemów z zakresu ochrony przyrody, istotnych z punktu widzenia sporządzania *Planu* oraz jego realizacji, należy wymienić:

- brak szczegółowych i oficjalnych wytycznych dotyczących sposobów ochrony poszczególnych gatunków lub typów siedlisk (programów ochrony zatwierdzanych przez Ministra Środowiska);
- brak dokładnej wiedzy o występowaniu niektórych gatunków.

3.7. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji *Planu*

Plan urządzenia lasu jest dokumentem, którego obowiązek sporządzania raz na 10 lat dla każdego nadleśnictwa nakłada ustawa o lasach. Tak więc nie można zaniechać ani sporządzania planu urządzenia lasu ani zaprzestać jego realizacji.

W związku z tym, że nie ma możliwości odstąpienia od realizacji planu, nie ma potrzeby analizowania zmian, jakie niesie ze sobą brak jego realizacji.

Trzeba zaznaczyć, że właściwe planowanie urządzeniowe oraz realizacja tego planowania jest jednym z elementów nakreślających sens prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. Brak *Planu* przyczyniłby się do niekontrolowanego korzystania z zasobów leśnych oraz możliwego zniszczenia wielu cennych elementów środowiska przyrodniczego.

Do skutków społecznych wynikających z hipotetycznej sytuacji braku realizacji *Planu* należałoby przede wszystkim ograniczenie rynku pracy. W terenie, gdzie brak większych zakładów przemysłowych, stanowiska pracy utworzone w Nadleśnictwie oraz w firmach związanych z prowadzeniem prac leśnych i przetwórstwem drewna są dla miejscowej ludności bardzo ważne. Zaniechanie realizacji *Planu* wiązałoby się z koniecznością likwidacji miejsc pracy w tych firmach i wzrostem bezrobocia.

Ekonomiczne skutki braku realizacji *Planu*, poza skutkami finansowymi dla Lasów Państwowych, to także straty w gospodarce narodowej, w której udział rynku drzewnego jest znaczący.

W odniesieniu do przyrodniczych skutków braku realizacji *Planu* trzeba wspomnieć o konieczności jak najszerszego wykorzystywania w procesach gospodarczych surowców odnawialnych. Drewno, którego pozyskanie odbywa się głównie w nadleśnictwach, należy do grupy surowców odnawialnych, a dotychczasowa gospodarka leśna, oparta o plany urządzenia lasu, sprzyja powiększaniu się zasobów drzewnych w skali kraju, umożliwiając tym samym szersze ich wykorzystanie. W przypadku znacznych ograniczeń w pozyskiwaniu drewna spodziewać się należy wzrostu popytu na inne surowce, itp. materiały sztuczne, plastyki, metale – w meblarstwie, czy węgiel – w domowych kotłowniach. Szersze wykorzystanie tworzyw sztucznych niesie za sobą groźne konsekwencje w postaci zanieczyszczeń powietrza podczas ich produkcji i przetwórstwa oraz problemów związanych z ich późniejszą utylizacją.

Innym przyrodniczym skutkiem braku realizacji *Planu* jest ograniczenie ingerencji w naturalne procesy zachodzące w przyrodzie. Dla wielu gatunków i siedlisk jest to efekt pożądany, natomiast dla innych zdecydowanie negatywny. Część siedlisk i niektóre gatunki zwierząt i roślin dla zachowania ich typowych biotopów wymagają ingerencji człowieka, czasami wręcz w formie gospodarczego użytkowania.

4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000

4.1. Przewidywane oddziaływanie *Planu* na środowisko

4.1.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczna oznacza zróżnicowanie życia na wszelkich poziomach jego organizacji. Różnorodność biologiczną można podzielić na:

- różnorodność gatunkową – bogactwo roślin i zwierząt,
- różnorodność genetyczną (wewnątrzgatunkową) – zróżnicowanie genów poszczególnych gatunków,
- różnorodność ekosystemów – bogactwo siedlisk warunkujących bogactwo ekosystemów.

Różnorodność gatunkowa

W zakresie oceny wpływu *Planu* na ten element mogą być analizowane zapisy dotyczące:

- wpływu projektowanych zabiegów na różnorodność gatunkową grzybów, roślin i zwierząt,
- wpływu projektowanych zabiegów na zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów.

W pierwszym przypadku jednoznaczna ocena nie jest możliwa, gdyż realizacja *Planu* może odmiennie wpływać na różne grupy gatunków. Jedne działania oddziałujące pozytywnie na jakąś grupę organizmów mogą negatywnie wpływać na inną. Szerzej zostało to omówione w innych rozdziałach Prognozy. Generalnie podkreślić należy, iż przedstawiane zalecenia i sposoby ograniczania negatywnego wpływu mają na celu umożliwienie zachowania szerokiego spektrum gatunków w zakresie odpowiadającym poszczególnym, różnorodnym ekosystemom i przy ich zastosowaniu przewidywane jest zachowanie różnorodności gatunkowej organizmów właściwych tym ekosystemom.

Zapisy *Planu* przyczynią się do ochrony różnorodności gatunkowej poprzez zainwentaryzowanie znanych stanowisk roślin i zwierząt chronionych oraz uwidocznienie ich w opisach taksacyjnych i na odpowiednich mapach tematycznych. Informacja taka pozwoli odpowiednio dostosować prace gospodarcze w lasach do zasad ochrony tych gatunków, co przyczyni się do ich zachowania.

Oceniając zaprojektowane działania pod kątem ich wpływu na różnorodność gatunkową drzewostanów, odnieść się trzeba do trójstronnego „Porozumienia w sprawie uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych założeń w sprawie postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych” zawartego pomiędzy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie a Regionalnym Dyrektorem Lasów Państwowych w Szczecinku, podpisanym w dniu 23 sierpnia 2024 roku.

Zgodnie z zapisami zawartymi w Porozumieniu przyjęto:

- proponowane typy drzewostanów na siedliskach przyrodniczych Natura 2000,
- schemat orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych (TSL) przy projektowaniu upraw na siedliskach przyrodniczych,
- schemat postępowania hodowlanego i projektowania rodzajów rębni dla typów siedlisk przyrodniczych.

Proponowane typy drzewostanów na siedliskach przyrodniczych Natura 2000

Kod	Typ siedliska przyrodniczego	Typ drzewostanu
1	2	3
2180	Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich (<i>Empetro nigri-Pinetum</i> , <i>Betulo-Quercetum</i>)	BkDb, BrzDb, DbBrz, So, SoBrz, SoDb
9110	Kwaśna buczyna (niżowa) (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	Bk, DbBk
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Bk
9160	Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	BkGbDb, BkDb, Db, GbDb, GbBk, LpDb, DbBk
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercetea robori-petraeae</i>)	BkDb, BrzDb, Db, DbBrz, SoBrzDb, SoDb
91D0*	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne oraz olsy torfowcowe i inne bardziej eutroficzne i przejściowe postacie siedliska (<i>Sphagno squarrosi-Alnetum</i> i inne mezotroficzne zbiorowiska ze zw. <i>Alnion</i>)**	Brz, SoBrz, So, BrzSo, BrzOl, Ol, OlBrz
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso – incanae</i>) i olsy źródliskowe	JsOl, Ol, OlJs
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Db, JsDb, JsWz, JsWzDb, WzDb

* siedlisko priorytetowe

**olsy torfowcowe *Sphagno squarrosi-Alnetum* - nie zostały ujęte w zał. 1 do Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j.Dz.U.2014.1713), nie są siedliskiem przyrodniczym o znaczeniu priorytetowym.

**Schemat orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla siedlisk przyrodniczych
i poszczególnych typów siedliskowych (TSL) przy projektowaniu upraw na siedliskach
przyrodniczych**

TSL	Kod siedliska Natura 2000	Typ drzewostanu	Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia
		Gatunki główne	uszlachetniające	pomocnicze	
1	2	3	4	5	6
Bs	2180	So**			So 100
Bśw		So**	Brz	Jrz	So 90, Brz 10
Bw		So**	Brz		So 90, Brz 10
Bw		SoBrz**		Ol	Brz 70, So 30
BMśw		BrzDb**	So, Os	Jrz	Db 60, Brz 30, So i in. 10
BMśw		DbBrz**	So, Os	Jrz	Brz 60, Db 30, So i in. 10
BMśw		SoDb**	Brz	Kl, Lp	Db 60, So 30, Brz i in. 10
BMw		BrzDb**	So	Jrz	Db 60, Brz 30, So i in. 10
BMw		DbBrz**	So	Jrz	Brz 60, Db 30, So i in. 10
LMśw		BkDb**	So, Brz, Os	Kl, Gb	Db 50, Bk 30, So i in. 20
LMśw		9110	Bk	Db, Brz	Kl, Jw
LMw	Bk		Db, Ol	Jw, Kl, Lp	Bk 80 Db i in. 20
Lśw	Bk		Db	Jw, Kl, Lp	Bk 90 Db i in. 10
Lśw	DbBk		Lp	Jw, Czr	Bk70 Db i in. 30
Lw	Bk		Db, Ol	Jw., Kl, Lp	Bk 70, Db i in. 30
LMśw	9130	Bk	Db, Lp, Gb	Jw, Kl,	Bk 80 Db i in. 20
Lśw		Bk	Db, Gb	Jw, Lp, Czr	Bk 90 Db i in. 10
Lw		Bk	Db, Gb	Jw, Lp, Czr	Bk 90 Db i in. 10
LMśw	9160	BkGbDb	Lp	Jw, Kl, Czr	Db 30, Gb 30, Bk 30 Lp i in. 10
LMśw		BkDb	Gb, Lp	Jw, Kl, Czr	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20
LMśw		Db	Bk, Gb	Jw, Kl, Czr	Db 70, Bk 20, Gb i in. 10
LMśw		GbDb	Bk, Lp	Jw, Kl, Czr	Db 50, Gb 30, Bk i in. 20
LMśw		LpDb	Gb, Bk	Jw, Kl, Czr	Db 50, Lp 30, Gb i in. 20
LMw		GbDb	Ol, Brz, Os	Jw, Os	Db 60, Gb 30, Bk i in. 10
LMw		BkGbDb	Lp, Ol	Jw, Os	Db 30, Gb 30, Bk 30 Lp i in. 10
LMw		Db	Gb, Bk, Ol	Lp, Jw	Db 80, Gb i in. 20
LMw		BkDb	Gb, Lp, Ol	Jw, Os	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20
Lśw		BkGbDb	Lp	Jw, Czr, Jb	Db 30, Gb 30, Bk 20 Lp i in. 20
Lśw		GbBk	Db, Lp	Jw, Czr, Jb	Bk 50, Gb 30, Db i in. 20
Lśw		GbDb	Bk, Lp	Jw, Czr, Jb	Db 50, Gb 30, Lp i in. 20
Lśw		LpDb	Gb, Bk	Jw, Czr, Jb	Db 50, Lp 30, Gb i in. 20
Lśw		BkDb	Gb, Lp	Jw, Czr, Jb	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20
Lśw		Db	Gb, Bk, Lp	Jw, Czr, Jb	Db 80, Gb i in. 20
Lśw		DbBk	Gb, Jw., Lp	Kl, Czr, Jb	Bk 50, Db 30, Gb i in. 20
Lw		BkGbDb	Lp	Jw, Czr, Jb	Db 30, Gb 30, Bk 20 Lp i

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

TSL	Kod siedliska Natura 2000	Typ drzewostanu	Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia	
		Gatunki główne	uszlachetniające	pomocnicze		
1	2	3	4	5	6	
					in. 20	
Lw		BkDb	Gb, Lp	Jw, Czr, Jb	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20	
Lw		GbDb	Bk, Lp	Jw, Czr, Jb	Db 50, Gb 30, Bk i in. 20	
Lw		Db	Gb, Bk	Jw, Czr, Jb	Db 80, Gb i in. 20	
Lw		DbBk	Gb, Jw., Lp	Kl, Czr, Jb	Bk 50, Db 30, Gb i in. 20	
BMśw	9190	BrzDb***	So, Os	Kl, Lp	Db 60, Brz 30, So i in. 10	
BMśw		DbBrz***	So, Os	Kl, Lp	Brz 60, Db 30, So i in. 10	
BMśw		SoBrzDb***	Bk, Os	Kl, Lp	Db 30, Brz,30, So 30, Bk i in. 10	
BMw		SoDb	Bk, Brz	Kl, Ol, Os, Jrz	Db 70, So 20, Bk i in 20	
BMw		Db	So, Brz	Ol, Os	Db 80, So i in. 20	
BMw		BkDb	So, Brz	Kl, Ol, Os, Jrz	Db 70, Bk 20, So i in. 20	
LMśw		BkDb	So, Brz	Gb, Kl, Lp	Db 70, Bk 20, So i in. 20	
LMśw		Db	Bk, So, Brz	Gb, Kl, Lp	Db 80, So i in. 20	
LMśw		SoBrzDb***	Bk	Os, Ol, Os	Db 30, Brz 30, So 30, Bk i in. 10	
LMśw		BrzDb***	So, Bk	Kl, Gb, Os	Db 60, Brz 30, So i in. 10	
LMśw		DbBrz***	So	Kl, Ol, Os	Brz 60, Db 30, So i in. 10	
LMw		BkDb	So, Brz	Kl, Os	Db 50, Bk 30, So i in. 20	
LMw		Db	So, Brz, Ol	Kl, Os	Db 80, So i in. 20	
LMw		BrzDb***	So, Bk, Ol	Kl, Os	Db 60, Brz 30, So i in. 10	
LMw		DbBrz***	So	Kl, Ol, Os	Brz 60, Db 30, So i in. 10	
Lśw		BkDb	Jw, So, Brz	Kl, Gb, Os	Db 70, Bk 20, Jw i in. 10	
Lśw		Db	Jw, Bk, So, Brz	Kl, Gb, Lp	Db 80, Bk i in. 20	
Bb		91D0*	So	Brz		So 90, Brz 10
BMb			So	Brz		So 90, Brz 10
BMb			Brz	So		Brz 90, So 10
BMb	SoBrz			Ol	Brz 60, So i in 40	
BMb	BrzSo			Ol	So 60, Brz i in 40	
LMb	Brz		So		Brz 90, So 10	
LMb	SoBrz		Ol		Brz 60, So 30, Ol i in. 10	
LMb	BrzOl		So		Ol 50, Brz 30, So i in. 20	
LMb	Ol		Brz, So		Ol 70-80, Brz i in. 20-30	
LMb	OlBrz		So		Brz 50-60, Ol 40-50	
Lw	91E0*	JsOl	Wz,	Gb, Kl, Lp	Ol 60, Js 30, Wz i in.10	
Lw		Ol	Js, Wz	Gb, Kl, Lp	Ol 80, Js i in. 20	
Lł		OlJs	Wz, Db, Brz	Tp, Wb	Js 40, Ol 40, Wz i in. 20	
Lł		JsOl	Wz, Db, Brz	Tp, Wb	Ol 60, Js 30, Wz i in. 20	
Ol		Ol	Js, Brz		Ol 90, Js i in. 10	
OIJ		Ol	Js, Wz		Ol 80, Js i in.20	
OIJ		JsOl	Brz, Db, Wz	Kl, Jw	Ol 60, Js 30, Brz i in. 10	
OIJ		OlJs	Brz, Db, Wz	Kl, Jw	Js 40, Ol 40, Brz i in. 10	

TSL	Kod siedliska Natura 2000	Typ drzewostanu	Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia
		Gatunki główne	uszlachetniające	pomocnicze	
1	2	3	4	5	6
Lw	91F0	Db	Wz, Jw, Js	Kl, Lp, Czir	Db 80, Wz i in. 20
Lw		JsDb	Wz, Jw	Kl, Lp, Czir	Db 70, Js i in. 30
Lw		JsWz	Db, Ol	Kl, Gb, Czir	Wz 40, Js 30, Db i in. 30
Lw		JsWzDb	Jw, Ol	Gb, Lp, Czir	Db 40, Wz 30, Js i in. 30
Lw		WzDb	Js, Ol	Kl, Gb, Czir	Db 50, Wz 30, Js i in.10
Bs	91T0	So	Brz		So 90, Brz 10
Bśw		So	Brz		So 80-90, Brz 10-20
*	Siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym				
**	TD do zastosowania dla siedlisk przyrodniczych wyłącznie na wydmach nadmorskich				
***	TD do zastosowania dla siedlisk przyrodniczych wyłącznie w pasie nadmorskim				
Dąb bezszypułkowy należy preferować na uboższych i bardziej suchych siedliskach, z kolei na siedliskach wilgotnych, o wyższej troficzności należy preferować dąb szypułkowy.					

W Nadleśnictwie Czarnobór dodatkowo, zgodnie z decyzją z Narady Techniczno-Gospodarczej, przyjęto dodatkowe TD na TSL i zdiagnozowanych siedliskach przyrodniczych Natura 2000:

- BMśw – 9110 – BMśw – Bk – orientacyjny skład odnowienia: Bk 80, Db i in. 20;
- LMw – 9130 – LMw – Bk – orientacyjny skład odnowienia: Bk 80, Db i in. 20.

Schemat postępowania hodowlanego i projektowania rodzajów rębni dla typów siedlisk przyrodniczych

Kod siedliska N2000	Sposób zagospodarowania	
	Rębnia zasadnicza	Rębnia zastępcza
1	2	3
2180	Nie przewiduje się do użytkowania rębego za wyjątkiem odślaniania pojawiających się wartościowych odnowień naturalnych oraz sytuacji kłęskowych (Rb II / IV / V). Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu.	
9110	II / IV / V	III
	Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz nie pogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu.	
9130	II / IV / V	III
	Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz nie pogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu.	

Kod siedliska N2000	Sposób zagospodarowania	
	Rębnia zasadnicza	Rębnia zastępcza
1	2	3
	II / IV / V	III
9160	Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu.	
	II / IV / V	III
9190	Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu.	
91D0*	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego. Nie przewiduje się do użytkowania rębego za wyjątkiem odślaniania pojawiających się wartościowych odnowień naturalnych oraz sytuacji kłęskowych (Rb II / IV / V). Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu.	
91E0*	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego. Nie przewiduje się do użytkowania rębego za wyjątkiem odślaniania pojawiających się wartościowych odnowień naturalnych oraz sytuacji kłęskowych (Rb II / III/ IV / V). Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu.	
91F0	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego. Nie przewiduje się do użytkowania rębego za wyjątkiem odślaniania pojawiających się wartościowych odnowień naturalnych oraz sytuacji kłęskowych (Rb II / III/ IV / V). Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu.	
91T0	Nie przewiduje się do użytkowania rębego za wyjątkiem odślaniania pojawiających się wartościowych odnowień naturalnych oraz sytuacji kłęskowych (Rb II / IV / V). Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu.	

* rębnia zastępcza do zastosowania min. w sytuacjach kłęskowych, w drzewostanach uszkodzonych, zamierających, osłabionych, z objawami chorobowymi, nieobradzających, w drzewostanach wymagających uzyskania odnowienia w kępowym zmieszaniu, z wykorzystaniem mikrosiedlisk, w których rodzaj i nawrót cięć w ramach rębni zasadniczej nie daje możliwości osiągnięcia celu hodowlanego i uzyskania odnowienia zgodnego z typem drzewostanu i orientacyjnym składem gatunkowym opisanym w tabeli nr 69.

Odstępstwa od uzgodnionych składów gatunkowych dopuszcza się w przypadkach uzasadnionych uwarunkowaniami terenowymi dla wszystkich typów drzewostanów zakresie +/- 10%. W przypadku konieczności dokonania zmian wykraczających poza ten zakres niezbędne jest dodatkowe, pisemne uzgodnienie pomiędzy Stronami Porozumienia.

W przypadku drzewostanów użytkowanych cięciami rębnymi o sanitarnym charakterze, ze względu na potrzebę utrzymania stabilności drzewostanu dopuszcza się na siedliskach przyrodniczych czasowe odstępstwo od powyższych składów projektowanych upraw wynikające z uznania odnowienia naturalnego pojawiającego się samoistnie na powierzchni. W następnej kolejności, po uzyskaniu przez drzewostan stabilizacji i polepszenia się stanu zdrowotnego, w późniejszych fazach rozwojowych drzewostanu skład gatunkowy będzie przebudowany i regulowany podczas wykonywania cięć pielęgnacyjnych i przekształceniowych w kierunku uzyskania składu docelowego dla przyjętego typu drzewostanu

Przyjęte orientacyjne składy gatunkowe upraw zabezpieczają zachowanie właściwej struktury gatunkowej drzewostanów na rozpoznanych leśnych siedliskach przyrodniczych.

Przedstawione w programie ochrony przyrody wskazówki i proponowane sposoby zagospodarowania, jakimi należy się kierować podczas wykonywania zabiegów gospodarczych w drzewostanach na siedliskach chronionych, spowodują zwiększenie różnorodności, zarówno poprzez odpowiedni dobór gatunków, różnorodność faz rozwojowych, warstwowość, jak i udział martwego drewna i drzew biocenotycznych.

Różnorodność genetyczna

W *Planie* wyszczególnione są obiekty bazy nasiennej, z której pozyskiwany jest materiał siewny do produkcji sadzonek. Są to obiekty wyselekcjonowane pod względem cech jakościowych i pod tym kątem mogą być oceniane jako ograniczające różnorodność biologiczną. Należy jednak podkreślić, że *Plan* nie jest dokumentem, który ustala i definiuje te zadania. Selekcja nasiennej nie jest elementem stanowiącym w planach urządzenia lasu, a wynika z innych przepisów prawa krajowego (ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o leśnym materiale rozmnożeniowym, rozporządzenia wykonawcze Ministra Środowiska), więc nie może być oceniana jako element *Planu*.

Różnorodność ekosystemów

W celu zachowania różnorodności ekosystemów *Plan* zwraca uwagę itp. na:

- wykorzystanie zmienności w ramach mikrosiedlisk,
- pozostawianie w stanie naturalnym cieków, zbiorników wodnych, bagien, torfowisk, itp.,
- zachowanie lasów łągowych i olsów,
- zwiększanie udziału starych drzew w lasach, pozostawianie drzew dziuplastych,
- kształtowanie stref przejściowych (ekotonowych, buforowych i krajobrazowych),
- czynną ochronę ekosystemów łąkowych.

Realizacja planowanych zadań gospodarczych zgodnie z przedstawionymi uwagami nie tylko nie wpłynie niekorzystnie na występujące w Nadleśnictwie ekosystemy, ale powinna przyczynić się do zwiększenia ich ilości i naturalności.

Leśne siedliska przyrodnicze

Na gruntach Nadleśnictwa zidentyfikowano 5 typów leśnych siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Informację o dominującym w wyłączeniu (zajmującym ponad 50% powierzchni) typie siedliska przyrodniczego zamieszczono również w opisach taksacyjnych, a ich rozmieszczenie przedstawiono na mapach załączonych do programu ochrony przyrody.

Zestawienie powierzchni leśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Siedlisko		Wyłączenia z siedliskiem poza granicami SOO		Wyłączenia z siedliskiem w granicach SOO		Łącznie	
	Kod	Nazwa	liczba	Pow. ha	liczba	Pow. ha	liczba	Pow. ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	9110	Kwaśne buczyny	42	147,02	42	90,80	84	237,82
2.	9130	Żyzne buczyny	123	591,86	2	4,66	125	596,52
3.	9160	Grąd subatlantyckie	44	121,89	7	8,15	51	130,04
4.	91D0*	Bory i lasy bagienne	36	54,01	62	144,53	98	198,54
5.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	37	65,13	12	8,06	49	73,19
RAZEM			282	979,91	125	256,20	407	1236,11

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Leśne siedliska przyrodnicze Natura 2000 zajmują łącznie 1236,11 ha. Dominującym siedliskiem są żyzne buczyny (9130) obejmujące 48,2% powierzchni wszystkich siedlisk przyrodniczych. W granicach obszarów siedliskowych leśne siedliska przyrodnicze zajmują 256,20 ha (20,7% wszystkich siedlisk leśnych w Nadleśnictwie).

Dalsza analiza dotyczy siedlisk przyrodniczych w włączeniach położonych poza obszarami siedliskowymi (SOO). Analiza siedlisk położonych w obszarach siedliskowych przedstawiona jest w dalszej części *Prognozy*.

Zamieszczone w tabeli rodzaje planowanych zadań z zakresu użytkowania głównego (cięcia pielęgnacyjne i rębne) dotyczą okresu od 01.01.2025 r. do 31.12.2034 r.

Rodzaje zadań z zakresu użytkowania głównego w drzewostanach na leśnych siedliskach przyrodniczych Natura 2000 poza granicami obszarów siedliskowych

Lp.	Kod	Liczba pododdz.	Pow. Ogólna siedliska	Rodzaje planowanych zadań			Brak zadań	Przewidywany wpływ ¹⁾
				Pielęgnowanie drzewostanów**	Rębnie zupełne	Rębnie złożone		
		szt.	[ha]/liczba pododdz.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	9110	42	147,02	67,31 / 15	- / -	76,58 / 22	3,13 / 5	+
2.	9130	123	591,86	475,28 / 94	- / -	82,71 / 17	33,87 / 12	+
3.	9160	44	121,89	64,11 / 21	- / -	36,48 / 9	21,30 / 14	+
4.	91D0*	36	54,01	- / -	- / -	- / -	54,01 / 36	brak
5.	91E0*	37	65,13	3,84 / 1	- / -	- / -	61,29 / 36	+
Razem		282	979,91	610,54 / 131	- / -	195,77 / 48	173,60 / 103	+

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

**pielęgnowanie drzewostanów – planowane zabiegi: PIEL, CW, CP, TW, TP

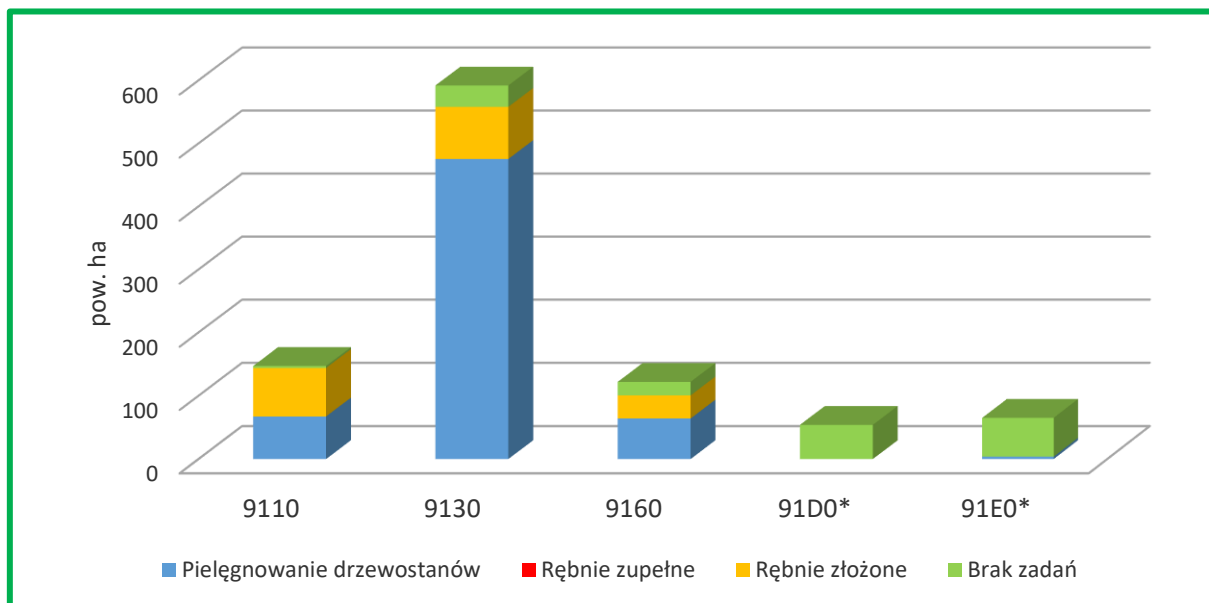
¹⁾Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na znane stanowiska:

+ (**plus**) – wpływ dodatni, pozytywny,

0 (**zero**) – wpływ obojętny,

- (**minus**) – wpływ ujemny, negatywny,

brak – brak czynności w *Planie*, która mogłaby mieć jakiś wpływ.

Rodzaje planowanych cięć w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych Natura 2000 poza obszarami siedliskowymi

W analizowanym *Planie* postępowanie na siedliskach przyrodniczych zostało omówione przede wszystkim w programie ochrony przyrody.

Wnioski wynikające z analizy powierzchni i rodzaju zabiegów określonych dla drzewostanów z zainwentaryzowanymi siedliskami przyrodniczymi, zlokalizowanymi na gruntach Nadleśnictwa poza obszarami siedliskowymi Natura 2000, zamieszczono poniżej.

Kwaśne buczyny (9110)

Drzewostan główny kwaśnej buczyny tworzy buk, gatunkami domieszkowymi są dąb bezszypułkowy, sosna zwyczajna, grab, lipa. Zachowanie właściwego stanu ochrony polega głównie na zapewnieniu trwałego dominującego udziału buka w drzewostanie. Sposób postępowania hodowlano-ochronnego z drzewostanami bukowymi polega na stosowaniu cięć częściowych (Rb II), polegających na stopniowej redukcji górnego piętra, co jest warunkiem naturalnego odnowienia i rozwoju tego gatunku. Okres rozpoczęcia procesu odnowienia do ostatniego cięcia uprzętającego wynosi 20 – 30 lat. W tym czasie pozyskuje się maksymalnie 95% miąższności drzewostanu. Pozostała część powinna tworzyć zwarte fragmenty (kępy), które pozostaną do naturalnej śmierci, stanowiąc miejsce dla rozwoju gatunków związanych ze starodrzewami i martwym grubym drewnem.

Kwaśne buczyny zainwentaryzowano w 42 drzewostanach o łącznej powierzchni

147,02 ha. Na 46% powierzchni zaplanowano pielęgnację drzewostanów (CW, CP, TW, TP). Planowanie rębni złożonych (częściowych) na 52% powierzchni wynika z określonych na gruncie potrzeb odślaniania młodego pokolenia z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego. Należy podkreślić, że zgodnie z zapisami Porozumienia między RDLP a RDOŚ w przypadku użytkowania drzewostanu cięciami rębnymi Nadleśnictwo ma obowiązek pozostawić min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu.

Bez wskazań gospodarczych pozostawiono 2% powierzchni.

Taki sposób użytkowania nie spowoduje zaniku tego siedliska oraz zmniejszenia jego powierzchni, a wykonanie cięć pielęgnacyjnych i rębnych zgodnie z zaleceniami przedstawionymi w programie ochrony przyrody przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów struktury i funkcji, składających się na stan siedliska.

Żyzne buczyny (9130)

W postaci naturalnej lub zbliżonej do naturalnej charakteryzują się czystym drzewostanem bukowym, ewentualnie z niewielką domieszką dębu, graba oraz lipy. Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony wymaga stosowania podobnych zabiegów, jak przy siedlisku kwaśnej buczyny.

Żyzne buczyny zinwentaryzowano w 123 drzewostanach o łącznej powierzchni 591,86 ha. Na 80% powierzchni zaplanowano pielęgnację drzewostanów (CW, CP, TW, TP). Planowanie rębni złożonych (częściowych) na 14% powierzchni wynika z określonych na gruncie potrzeb odślaniania młodego pokolenia z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego. Należy podkreślić, że zgodnie z zapisami Porozumienia między RDLP a RDOŚ w przypadku użytkowania drzewostanu cięciami rębnymi Nadleśnictwo ma obowiązek pozostawić min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu.

Bez wskazań gospodarczych pozostawiono 6% powierzchni.

Ten sposób postępowania nie spowoduje zaniku tego siedliska ani zmniejszenia jego powierzchni, a właściwe wykonanie zabiegów przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Grądy subatlantyckie (9160)

Siedlisko grądu subatlantyckiego tworzy drzewostan z gatunkami głównymi takimi jak: grab, dąb, buk, lipa oraz gatunkami domieszkowymi: jawor, sosna, brzoza i osika.

Grądy subatlantyckie zinwentaryzowano w 44 drzewostanach o łącznej powierzchni 121,89 ha. Na 53% powierzchni zaplanowano pielęgnację drzewostanów (TP). Planowanie rębni złożonych (częściowych) na 30% powierzchni wynika z określonych na gruncie potrzeb

odślaniania młodego pokolenia z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego. Należy podkreślić, że zgodnie z zapisami Porozumienia między RDLP a RDOŚ w przypadku użytkowania drzewostanu cięciami rębnyimi Nadleśnictwo ma obowiązek pozostawić min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu.

Pozostałą powierzchnię drzewostanów 17% pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Ten sposób postępowania nie spowoduje zaniku tego siedliska ani zmniejszenia jego powierzchni, a właściwe wykonanie zabiegów przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Bory i lasy bagienne (91D0)

W Nadleśnictwie siedlisko zinwentaryzowano w 36 drzewostanach o łącznej powierzchni 54,01 ha. Występuje ono w dwóch podtypach: 91D0-1 – brzezina bagienna oraz 91D0- 2 – sosnowy bór bagienny. Należy podkreślić, że są to siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym, dlatego też za ich ochronę Wspólnota Europejska jest szczególnie odpowiedzialna. W Planie na tym siedlisku nie projektuje się żadnych zabiegów.

W POP zawarto zalecenia, aby w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odślaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

Ten typ ekosystemu zachowuje się bez ingerencji człowieka, więc ochrona bierna przewidziana w Planie na pewno nie spowoduje pogorszenia parametrów siedliska, lecz pozwoli zachować ciągłość siedliska w dłuższej perspektywie czasowej, wykraczającej poza okres obowiązywania Planu.

Ogólne wymagania ochrony borów i lasów bagiennych dotyczą zachowania stosunków wodnych. Wskazania z tego zakresu przedstawione zostały w programie ochrony przyrody. Ochrona bierna w połączeniu z właściwym kształtowaniem stosunków wodnych powinna korzystnie wpłynąć na zachowanie siedliska i jego niektóre parametry.

Łęgi olchowo-jesionowe (91E0)

Są to siedliska związane z przepływem wody, umiejscowione wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, jak również związane z wypływem wód podziemnych (źródłiskowe lasy olszowe). Drzewostany na tym siedlisku tworzą olsza i jesion, z domieszką dębu, wiązu, grabu,

lipy, czeremchy, jabłoni, gruszy. Należy pamiętać, że jest to również siedlisko priorytetowe.

W Nadleśnictwie łągi zidentyfikowano w 37 wyłączeniach, na łącznej powierzchni 65,13 ha. W jednym pododdziale na powierzchni 3,84 ha zaplanowano wykonanie pielęgnacji drzewostanu (PIEL). Zabieg ten będzie miał pozytywny wpływ na zachowanie siedliska w tym głównie na poprawę niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Ten typ ekosystemu zachowuje się bez ingerencji człowieka, więc ochrona bierna przewidziana w Planie na pewno nie spowoduje pogorszenia parametrów siedliska. Bardzo ważne jest także zapobieganie przesuszeniu i stagnacji wody.

W POP zawarto zalecenia, aby w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odślaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

Przestrzeganie zaleceń przedstawionych w POP powinno przyczynić się do zachowania właściwego stanu ochrony lasów jesionowo-olszowych.

Na podstawie przedstawionej analizy wpływu planowanych czynności gospodarczych w drzewostanach na leśnych siedliskach przyrodniczych poza obszarami siedliskowymi można stwierdzić, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania**, a realizacja czynności zgodnie z zaleceniami z programu ochrony przyrody przyczyni się do ich zachowania we właściwym stanie.

Nieleśne siedliska przyrodnicze

Na gruntach Nadleśnictwa występuje 8 nieleśnych siedlisk przyrodniczych. Dokładną lokalizację oraz powierzchnię wyłączeń, w których zinwentaryzowano nieleśne siedliska przyrodnicze zamieszczono w programie ochrony przyrody.

Zestawienie powierzchni nieleśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 poza obszarami siedliskowymi

Lp.	Siedlisko		Wyłączenia z siedliskiem poza granicami SOO		Wyłączenia z siedliskiem w granicach SOO		Łącznie	
	Kod	Nazwa	liczba	Pow. ha	liczba	Pow. ha	liczba	Pow. ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	2	7,51	-	-	2	7,51
2.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	3	0,45	1	0,33	4	0,78
3.	4030	Suche wrzosowiska	1	2,04	38	51,01	39	53,05
4.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	-	-	21	21,66	21	21,66
5.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	2	8,57	4	3,54	6	12,11
6.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	-	-	26	29,30	26	29,30
7.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	18	25,92	15	15,14	33	41,06
8.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	5	32,12	2	4,85	7	36,97
RAZEM			31	76,61	107	125,83	138	202,44

Wyłączenia z nieleśnymi siedliskami przyrodniczymi Natura 2000 zajmują łącznie 202,44 ha, w tym w granicach obszarów siedliskowych 125,83 ha (61,1%).

Plan nie określa szczegółowych wskazań gospodarczych dla gruntów nieleśnych. W programie ochrony przyrody znalazły się ramowe zalecenia dotyczące ochrony tych siedlisk. Ogólnie można stwierdzić, że skupiają się one głównie wokół zachowania ich naturalnego charakteru.

Pewny wpływ *Planu* może nastąpić w wyniku planowania zabiegów związanych z użytkowaniem drzewostanów w najbliższym sąsiedztwie siedlisk wodnych i torfowiskowych, dlatego też należy przeanalizować czynności gospodarcze zaplanowane w wyłączeniach otaczających dane siedliska (3150, 3160, 7110*, 7140 oraz 7230).

3150 – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne

Dla tego siedliska wskazane jest przetrzymywanie drzewostanów wokół brzegów zbiornika do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.

Siedlisko 3150 wyróżniono w 2 wyłączeniach, w oddz. 901a oraz 911a.

W najbliższym sąsiedztwie oddz. 911a nie zaplanowano żadnych zabiegów, natomiast w pobliżu oddz. 901a, w oddz. 901b zaplanowano użytkowanie rębne (RbIIIa – 40%).

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie projektowania użytkowania rębego przedstawionymi w programie ochrony przyrody, nie stosuje się rębni gniazdowych (III*) w strefie buforowej (pasie o szerokości 25-30 m) od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych; w przypadku, gdy z różnych powodów nie utworzono osobnego wyłączenia jako buforu należy granice powierzchni manipulacyjnej zmniejszyć o 25-30 m i odpowiednio zredukować % pozyskania grubizny, na pozostałej powierzchni manipulacyjnej zaplanować użytkowanie zgodnie z obowiązującymi wytycznymi (z pozostawieniem kęp starodrzewu po cięciach zupełnych w ramach Rb I* lub po cięciu uprzątającym dla pozostałych rębni).

Zaplanowana rębnia IIIa w wydz. 901 b dotyczy użytkowania drzewostanu porolnego, z panującą sosną. W bieżącym *Planie* wyniku prowadzenia cięć gniazdowych zostanie wprowadzone na wyciętych gniazdach odnowienie bukowe. Jednocześnie w strefie buforowej należy dążyć do popierania pojawiającego się odnowienia naturalnego.

Należy zwrócić uwagę, aby realizując użytkowanie rębne w oddz. 901b nie lokalizować gniazd w odległości 25 m od linii brzegowej zbiornika.

3160 – Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne

Siedlisko 3160 wyróżniono w 3 wyłączeniach, w oddz. 102j, 227j, 249g. W najbliższym sąsiedztwie zbiorników nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych.

7110* – Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)

Siedlisko 7110* wyróżniono w 2 wyłączeniach, w oddz.: 40i, 46h. Wskazania gospodarcze zawarte w *Planie* zaplanowane w wyłączeniach otaczających dane siedlisko dotyczy wykonania w niektórych pododdziałach zabiegów pielęgnacyjnych (TP). Pozostałe wyłączenia będące w sąsiedztwie z siedliskiem pozostawiono bez wskazań.

7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska

Siedlisko 7140 wyróżniono w 18 wyłączeniach, w oddz.: 73i, 102i, 121g, 185d, 188f, 205d, 227i, 230g, 241c, 242c, 249d, 250a, 252b, 276k, 301c, 346d,f, 908d.

Wskazania gospodarcze zawarte w *Planie* zaplanowane w wyłączeniach otaczających dane siedlisko dotyczy wykonania w niektórych pododdziałach zabiegów pielęgnacyjnych (TW, TP).

Pozostałe wyłączenia będące w sąsiedztwie z siedliskiem pozostawiono bez wskazań.

W dwóch przypadkach zaplanowano użytkowanie rębne. Jest to:

- oddz. 73i – w oddz. 72g zaplanowano Rb IB 70%, w oddz. 72i zaplanowano Rb IIIB 40%,
- oddz. 121g – w oddz. 121f zaplanowano Rb IIIBU 80%,

W przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół hydrogenicznym siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odślaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

7230 – Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

Siedlisko 7230 wyróżniono w 5 wyłączeniach, w oddz.: 200b,c, 201b,c, 202a.

Wyłączenia położone w bezpośrednim sąsiedztwie torfowisk zasadowych pozostawiono bez wskazań gospodarczych bądź zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TW, TP).

Dodatkowo w programie ochrony przyrody zawarto zalecenia m.in. dotyczące ręcznego koszenia roślinności zielnej i usuwanie drzew i krzewów.

Taki sposób ujęcia w Planie będzie miało pozytywny wpływ na siedliska torfowiskowe.

Na podstawie przedstawionej analizy wpływu planowanych czynności gospodarczych w drzewostanach wokół ekosystemów wodnych i torfowiskowych (3150, 3160, 7110*, 7140, 7230) poza obszarami siedliskowymi można stwierdzić, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania**, a realizacja czynności zgodnie z zaleceniami z programu ochrony przyrody przyczyni się do ich zachowania we właściwym stanie.

4.1.2. Oddziaływanie na ludzi

Realizacja *Planu* nie będzie wpływać bezpośrednio na zdrowie i życie ludzi. Charakter zaplanowanych zadań do wykonania dotyczy w zasadzie kształtowania drzewostanów i pozyskania drewna. Na terenie, na którym prowadzone będą prace związane z pozyskaniem drewna mogą wystąpić pewne zagrożenia, tak dla wykonawców tych prac, jak i dla osób postronnych. Z tego też względu przy ścinie drzew powinny być ściśle przestrzegane przepisy BHP, teren oznakowany tablicami ostrzegawczymi, a ruch na niektórych drogach i ścieżkach przebiegających przez powierzchnię roboczą zamknięty lub regulowany. Uciążliwy dla osób przebywających

w lesie może być również hałas z pracujących pilarek spalinowych i z pojazdów wykorzystywanych do zrywki i wywozu drewna. Planując prace leśne w oddziałach położonych w sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych lub miejsc wypoczynku należy zwrócić uwagę, by były one prowadzone poza okresem wakacyjnym.

Ważnym elementem uwzględnionym w *Planie* jest także rosnące znaczenie funkcji społecznej pełnionej przez lasy. Rodzi to potrzebę odpowiedniego kształtowania polityki ochrony środowiska oraz modyfikowania metod gospodarowania zasobami leśnymi w taki sposób, by zachowując racjonalny kompromis z pozostałymi funkcjami lasu: środowiskową i gospodarczą, zaspokoić rekreacyjne, turystyczne czy zdrowotne potrzeby społeczeństwa.

Na podstawie Zarządzenia nr 58 z dnia 5 lipca 2022 r. Dyrektora Generalnego LP w sprawie wprowadzenia „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych” oraz Zarządzenia nr 25 z dnia 27 czerwca 2023 r. Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku wyłoniono Zespół Lokalnej Współpracy. Celem Zespołu było prowadzenie dialogu społecznego, wymiany informacji oraz konsultowania założeń do budowy *Planu* dla nadleśnictwa w zakresie lokalizacji lasów o zwiększonej funkcji społecznej oraz planu niezbędnych działań gospodarczych i ochronnych zmierzających do ich bezpiecznego udostępnienia.

Lasy o zwiększonej funkcji społecznej wyznaczono w granicach administracyjnych Miasta Szczecinek, na łącznej powierzchni 275,20 ha. W granicach obszaru znajduje się Jezioro Leśne, wokół którego przebiega ścieżka dydaktyczna „Jezioro Leśne”, z licznymi tablicami edukacyjnymi i pomnikami przyrody. Zajęcia dydaktyczne prowadzone przez Nadleśnictwo organizowane są również w „Dziupli Ekologicznej” oraz wiacie „Romanówka”, przy której znajduje się miejsce na ognisko. Na tym obszarze wytyczono również szlaki piesze, rowerowe, rowerowo – piesze, konny oraz Zielony Punkt Kontrolny. Znajdują się tu także dwa użytki ekologiczne „Torfowisko Wybudowanie” oraz „Torfowisko Raciborki”.

W trakcie prac Zespołu Lokalnej Współpracy uzgodniono, że w kompleksie leśnym zakwalifikowanym do obszaru o zwiększonej funkcji społecznej wyznacza się zarówno strefę intensywnego jak i zrównoważonego oddziaływania społecznego. W wyniku dyskusji na spotkaniach dokonano korekty planowanych rębni, zamieniając rębnie III gniazdowe na siedliskach BMśw, LMśw i Lśw na rębnie IV stopniowe, które przewidują naturalne odnowienie wielu gatunków przy wykorzystaniu wielu lat nasiennych i z zachowaniem osłony górnej w najbardziej korzystnym dla każdego gatunku okresie. W praktyce rębnie IV prowadzą do znacznego wydłużenia okresu odnowienia drzewostanu oraz występowania w nim co najmniej kilku gatunków w małopowierzchniowych formach zmieszania (grupach, kępach). Po dokonanej korekcie ostatecznie użytkowanie

rębne (Rb IVD, RbIVDU) będzie prowadzone w oddz.: 28a, 33a, 34h, 40m, 45c,h,i,j, 51b,c, 52g,n, 53k, 55f,g.

Przy analizie wpływu *Planu* na ludzi warto podkreślić jego edukacyjną rolę. Będący częścią *Planu* program ochrony przyrody jest jednym z ważniejszych instrumentów kształtowania świadomości ekologicznej miejscowego społeczeństwa. W tym celu w programie zapisano potrzebę szerokiego prezentowania zawartych w nim rozwiązań i informacji.

4.1.3. Oddziaływanie na zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione

Analizę wpływu *Planu* na znane stanowiska gatunków przeprowadzono poprzez ocenę wskazań gospodarczych w drzewostanach ze stwierdzonymi stanowiskami zwierząt, jak również poprzez analizę zaleceń ochronnych opisanych w programie ochrony przyrody. Strukturę tę zaprezentowano w postaci liczby stanowisk objętych danym zabiegiem. Z wyselekcjonowanych zabiegów utworzono grupy o hipotetycznie podobnym wpływie:

- grupa rębni zupełnych,
- grupa rębni złożonych (II, IIIa, IIIb, IVd),
- grupa odnowień,
- grupa trzebieży (TW, TP),
- grupa pielęgnacji (Piel, CW, CP).

Dostępne dane o występowaniu chronionych gatunków zwierząt na terenie Nadleśnictwa Czarnobór są bez wątpienia fragmentaryczne i niepełne. Dla części gatunków nie ma danych o konkretnej lokalizacji ich miejsc bytowania, dlatego też posłużono się analizą siedliskową wyróżniając podstawowe typy siedlisk, będące potencjalnym obszarem bytowania różnych gatunków oraz planowane zabiegi w drzewostanach stanowiących ich potencjalne siedlisko. W przypadku gatunków o szerokich amplitudach ekologicznych podział taki ma znaczenie drugorzędne, ponieważ gatunki te mogą zasiedlać różne siedliska. W przypadku jednak gatunków, które cechują się większą wybiórczością siedliskową, jest on uzasadniony.

Podsumowując, ocenę wpływu *Planu* na siedliska gatunków przeprowadzono ze względu na założenie, że nie wszystkie stanowiska chronionych gatunków zostały zidentyfikowane. Ponadto dla niektórych grup organizmów, takich jak ptaki czy ssaki, analiza wpływu *Planu* na konkretne stanowiska ich obserwacji nie zawsze jest uzasadniona i może prowadzić do mylnych wniosków, gdyż:

1. Są to organizmy przemieszczające się, dość dobrze zauważalne i płochliwe, dlatego prace leśne nie stanowią dla nich zazwyczaj bezpośredniego zagrożenia (dotyczyć to może jednak zniszczenia lęgów/miotów w okresie rozrodu). Nie jest to jednak przedmiotem ustaleń *Planu*, tylko każdorazowo efektem konkretnego działania.
2. Nawet najdokładniejsza i najaktualniejsza inwentaryzacja nie da podstaw do takiego zaplanowania zabiegów, aby uniknąć ryzyka zniszczenia gniazd ptaków w całym 10-letnim okresie. Stwierdzenie nawet konkretnej lokalizacji gniazda dla wielu gatunków ptaków nie oznacza, że w następnym roku gatunek będzie występował w tym samym miejscu. Tylko część gatunków corocznie wraca i zasiedla te same rewiry, a zdecydowana większość co roku buduje nowe gniazda i zasiedla nowe dziuple.
3. Dokładna i rzetelna ocena wpływu zabiegów gospodarczych zaprojektowanych w *Planie* na większość gatunków ptaków może być dokonana tylko w oparciu o dane z monitoringu ptaków, ale monitoringu szeroko zakrojonego, prowadzonego w konkretnym nadleśnictwie, kompleksie leśnym, itp. – a więc szczegółowego monitoringu trendów zmian liczebności ptaków na danym terenie, poddanych oddziaływaniu gospodarki leśnej oraz porównanie tych danych z informacjami zebranymi np. w rezerwach przyrody, traktowanych jako powierzchnie referencyjne.

Uwzględniając te założenia, efektywnym sposobem oceny wpływu *Planu* na chronione gatunki ptaków i ssaków jest ocena wpływu zabiegów gospodarczych na stan, strukturę i właściwości optymalnych siedlisk tych gatunków. Podejście takie wynika także z treści „*Ramowych wytycznych w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu*” wprowadzonych do stosowania przez Ministra Środowiska. Wytyczne te dodatkowo sugerują, aby dokonać kategoryzacji i grupowania gatunków pod względem podobnych warunków siedliskowych, ekologii, liczebności populacji, itp. Kategoryzację taką przeprowadzono w niniejszej Prognozie. Grupy gatunków zwierząt przyporządkowano do typów preferowanych przez nie środowisk. Podstawą przyporządkowania był optymalny rodzaj siedliska, w jakim gatunek występuje. Następnie analizy przeprowadzono określając strukturę planowanych zabiegów gospodarczych na tych siedliskach, prognozowane zmiany ich stanu oraz ewentualne zapisy w Programie ochrony przyrody, modyfikujące wykonanie zabiegów gospodarczych.

Na potrzeby analizy potencjalnego wpływu zapisów *Planu* na zwierzęta wyróżniono określone ich grupy. Należą do nich:

A. Gatunki inne niż ptaki, w tym:

1. Gatunki występujące w określonych, znanych lokalizacjach.
2. Gatunki, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów pod zarządem Nadleśnictwa na odpowiednich dla nich siedliskach z drzewostanami w określonym wieku.
3. Gatunki, których siedliska znajdują się poza powierzchniami leśnymi objętymi zapisami *Planu* w postaci wskazań gospodarczych – na gruntach nieleśnych.

B. Ptaki, w tym:

1. Gatunki występujące w określonych, znanych lokalizacjach (gatunki z wyznaczonymi strefami).
2. Gatunki związane z drzewostanami iglastymi (z panującym gatunkiem iglastym ponad 70%).
3. Gatunki związane z drzewostanami liściastymi i mieszanymi (z panującym gatunkiem liściastym ponad 70% i do 70% udziału w przypadku panującego gatunku iglastego).
4. Gatunki terenów otwartych (zadrzewień, polan, zrębów), a także związane z uprawami leśnymi.
5. Gatunki związane ze zbiornikami wodnymi i terenami podmokłymi, gniazdujące w bliskim sąsiedztwie tych siedlisk.

Wpływ planowanych czynności gospodarczych na zwierzęta chronione

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy <i>Planu</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>Planu</i>
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
Gatunki występujące w określonych, znanych lokalizacjach.					
bóbr europejski	Ślady bytowania stwierdzone w 177 wyłączeniach, w których w <i>Planie</i> zaprojektowano zabiegi pielęgnacyjne, rębnie złożone oraz w dużej części nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych.	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie . <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Oddziaływanie 2: Zmiana warunków siedliskowych. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Działania minimalizujące: 1. Zachowanie wokół zbiorników i wzdłuż cieków oraz większych rowów z wodą płynącą lub stojącą buforu, w obrębie którego nie będą wykonywane żadne czynności związane z realizacją planowego wskazania gospodarczego.
kumak nizinny	21 pododdz. – brak wskazań	0	0	0	brak
traszka grzebieniasta	3 pododdz. – brak wskazań	0	0	0	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
żuraw	Ślady bytowania stwierdzone w 21 wyłączeniach, w których w Planie nie zaprojektowano wskazań gospodarczych.	0	0	0	brak
wydra	2 pododdz. – brak wskazań	0	0	0	brak
załotka większa	12 pododdz. – brak wskazań	0	0	0	brak
Gatunki, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów pod zarządem Nadleśnictwa na odpowiednich dla nich siedliskach z drzewostanami w określonym wieku					
<p>Bezkregowce: biegacz gładki, biegacz leśny, biegacz pomarszczony, biegacz skórzasty, biegacz zielonozłoty, czerwończyk nieparek, czerwończyk fioletek, tęcznik mniejszy, trzmieł leśny, trzmieł rudy. Płazy: grzebiuszka ziemna, kumak nizinny, ropucha paskówka, ropucha szara, ropucha zielona, rzekotka drzewna, traszka grzebieniasta, traszka zwyczajna, żaba jeziorkowa, żaba moczarowa, żaba śmieszka, żaba trawna, żaba wodna. Gady: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata. Ssaki: badyłarka, bóbr europejski, gacek brunatny, gronostaj, jeż wschodni, karczownik ziemnowodny, karlik małutki, kret, łasica, nocek duży, nocek rudy, ryjówka aksamitna, ryjówka małutka, rzęsorek</p>	<p>odnowienia, pielęgnacje upraw, pielęgnacje młodszych trzebieże późne, rębnie złożone, rębnia zupełna</p>	-1	-1	0	<p>Oddziaływanie 1: płoszenie (wszystkie wskazane gatunki) oraz/lub niezamierzone zabijanie pojedynczych osobników (wskazane gatunki płazów, gadów i bezkregowców), obecnych na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do grupy płazów i gadów.</u></p> <p>Oddziaływanie 2: płoszenie (wszystkie wskazane gatunki) oraz/lub niezamierzone zabijanie pojedynczych osobników (wskazane gatunki płazów, gadów i bezkregowców) na powierzchni dróg leśnych w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. <u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do grupy płazów i gadów.</u></p> <p>Oddziaływanie 3: W przypadku cięć rębnych zmiana warunków siedliskowych. <u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do siedlisk wszystkich wskazanych gatunków.</u></p> <p>Oddziaływanie 4: niezamierzone zniszczenie miejsc letnich kryjówek oraz/lub zabicie tym samym pojedynczych osobników w dziuplach drzew na powierzchni leśnej objętej zabiegiem. <u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do siedlisk wszystkich wskazanych gatunków.</u></p> <p>Oddziaływanie 5: w przypadku cięć rębnych zmiana warunków siedliskowych. <u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do siedlisk wszystkich wskazanych gatunków.</u></p> <p>Działanie minimalizujące: 1. Ochrona w miarę technicznych możliwości widocznych osobników płazów i gadów w czasie wykonywanych czynności związanych z realizacją wskazania gospodarczego. 2. Zachowanie wokół zbiorników (również stawów bobrowych) i wzdłuż cieków oraz większych rowów z wodą płynącą lub stojącą buforu, w obrębie, którego nie będą wykonywane żadne czynności związane z realizacją planowego wskazania gospodarczego. 3. W trakcie realizacji zabiegów rębnych na powierzchni leśnej pozostawiać fragmenty dobrze zachowanego starodrzewu. Z kolei w obrębie drzewostanów, które sąsiadują bezpośrednio z wodami, torfowiskami, bagnami, terenami podmokłymi wyznaczać strefy buforowe poprzez unikanie cięć zupełnych. 4. Pozostawianie na powierzchniach leśnych starych drzew dziuplastych oraz stojących drzew martwych lub obumierających z odstającą korą z wyjątkiem sytuacji</p>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
 PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
mniejszy, rzęsorek rzeczek, wiewiórka, wydra.					zagrożających bezpieczeństwu ludzi lub mienia oraz przypadków zagrożenia trwałości lasu.
mopek zachodni		-1	-1	0	<p>Oddziaływanie: niezamierzone zniszczenie miejsc letnich kryjówek oraz/lub zabicie tym i zamierających osobników w dziuplach drzew na powierzchni leśnej objętej zabiegiem.</p> <p><u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do siedlisk wszystkich wskazanych gatunków.</u></p> <p>Działanie minimalizujące: Zapewnienie naturalnych schronień poprzez pozostawianie jak największej liczby starych i zamierających drzew, zwłaszcza tych z dziuplami. W przypadku braku takich schronień należy rozważyć instalacje sztucznych budek dla nietoperzy. Potencjalne miejsca zimowania mogą stanowić bunkry Wału Pomorskiego i inne obiekty poligonowe, które zapewniają stabilne warunki mikroklimatyczne dla hibernujących nietoperzy.</p>
rys		-1	-1	0	<p>Oddziaływanie: płoszenie, obecnych na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach.</p> <p><u>Wymaga działania minimalizującego.</u></p> <p>Działanie minimalizujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W przypadku stwierdzenia miejsca rozrodu gatunku, należy wstrzymać wszelkie prace gospodarcze w promieniu 500 m od tego miejsca, w okresie od 1 kwietnia do 31 sierpnia oraz przekazać informację do właściwej terytorialnie regionalnej dyrekcji ochrony środowiska. 2. W przypadku otrzymania informacji od Zachodniopomorskiego Towarzystwa Przyrodniczego, które prowadzi monitoring telemetryczny rysia, o wykryciu miejsca rozrodu tego gatunku (np. w stosach drewna lub miejscach składowania biomasy leśnej), należy wstrzymać prace leśne do momentu opuszczenia tych miejsc przez rysie.
wilk		-1	-1	0	<p>Oddziaływanie: płoszenie, obecnych na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach.</p> <p><u>Wymaga działania minimalizującego.</u></p> <p>Działanie minimalizujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W przypadku stwierdzenia miejsca rozrodu gatunku, należy wstrzymać wszelkie prace gospodarcze w promieniu 500 m od tego miejsca, w okresie od 1 kwietnia do 31 sierpnia oraz przekazać informację do właściwej terytorialnie regionalnej dyrekcji ochrony środowiska.
żubr		-1	-1	0	<p>Oddziaływanie: płoszenie, obecnych na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach.</p> <p><u>Wymaga działania minimalizującego.</u></p> <p>Działanie minimalizujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W celu zapewnienia dodatkowej bazy żerowej dla żubrów bytujących na terenie Nadleśnictwa Czarnobór, należy utrzymywać poletka łowieckie, łąki oraz pastwiska w odpowiedniej kulturze.

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy <i>Planu</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>Planu</i>
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
					W miarę możliwości utrzymywać również naprzemienne koszenie wrzosowisk. Odpowiednie wykaszanie użytków zielonych wrzosowisk oraz dbanie o prawidłowe zagospodarowanie poletek łowieckich, pozwoli na stworzenie stabilnego źródła pożywienia dla żubrów przez cały rok. Dbanie o te obszary w zgodzie z naturalnymi cyklami wzrostu roślin zapewni równocześnie ich bioróżnorodność oraz korzystne warunki dla dzikiej fauny.
Gatunki, których siedliska znajdują się poza powierzchniami leśnymi objętymi zapisami <i>Planu</i> w postaci wskazań gospodarczych – na gruntach nieleśnych					
<p>Bezkręgowce: biegacz gładki, biegacz leśny, biegacz pomarszczony, biegacz skórzasty, biegacz zielonozłoty, czerwończyk nieparek, czerwończyk fioletek, tęcznik mniejszy, trzmieł leśny, trzmieł rudy, pijawka lekarska, ślimak winniczek. Płazy: grzebiuszka ziemna, kumak nizinny, ropucha paskówka, ropucha szara, ropucha zielona, rzekotka drzewna, traszka grzebieniasta, traszka zwyczajna, żaba jeziorkowa, żaba moczarowa, żaba śmieszka, żaba trawna, żaba wodna. Gady: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata. Ssaki: badyłarka, bóbr europejski, gacek brunatny, gronostaj, jeż wschodni, karczownik ziemnowodny, karlik malutki, kret, łasica, mopek zachodni, mroczek późny, mysz</p>	Brak zapisów w <i>Planie</i> dla powierzchni siedlisk zajmowanych przez wskazane gatunki zwierząt.	0	0	0	<p>Z uwagi na zajmowane przez wskazane gatunki siedliska, tj.</p> <p>a) wody płynące i stojące (ściśły związek z wodami);</p> <p>b) bezpośrednie otoczenie zbiorników wodnych brzegów rzek i mniejszych cieków;</p> <p>c) tereny nieleśne (ruderalne, rolnicze, łąki, zabudowane, tereny zieleni urządzonej – parki, cmentarze, ogródki działkowe);</p> <p>Nie przewiduje się, aby zapisy <i>Planu</i> mogły w jakikolwiek sposób przyczynić się do istotnych zmian w stanie zachowania populacji wymienionych w tej grupie gatunków zwierząt.</p> <p>Nie przewiduje się możliwości wystąpienia oddziaływań, zarówno o charakterze bezpośrednim, jak i pośrednim. W tej sytuacji ocenia się, że zapisy <i>Planu</i> dla wskazanej grupy gatunków zwierząt jest obojętny.</p>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
zaroślowa, nocek duży, nocek rudy, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, rzęsosek mniejszy, rzęsosek rzeczek, wiewiórka, wilk, wydra.					
Gatunki ptaków występujące w określonych, znanych lokalizacjach (gatunki z wyznaczonymi strefami)					
Bielik	W strefie całorocznej (4,91 ha) – brak wskazań. W strefie okresowej zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (TP) na powierzchni 12,50 ha. Na pozostałej powierzchni zabiegów nie planowano.	-1	+1	+1	Zapisany w programie ochrony przyrody i w Prognozie termin ochrony okresowej (1.01 – 31.07)
Bocian czarny	W strefie całorocznej (11,90 ha) – brak wskazań. W strefie okresowej zaplanowano zabiegi pielęgnacyjne (CP, TW, TP) na powierzchni 16,13 ha. Na pozostałej powierzchni zabiegów nie planowano.	-1	+1	+1	Zapisany w programie ochrony przyrody i w Prognozie termin ochrony okresowej (15.03 – 31.08) Rozłożenie zaplanowanych zabiegów pielęgnacyjnych na okres 10 lat.
Gatunki ptaków związane z drzewostanami iglastymi (z panującym gatunkiem iglastym ponad 70%)					
Gil Orzechówka Pokrzywnica Sosnówka Włochatka	D-stany z panującym (ponad 70% udziałem) gatunkiem iglastym zajmują 9786,53 ha (ok. 63% w skali N-ctwa). W tych d-stanach zaplanowano: TW – 2068,42 ha, TP – 2629,07 ha Rb I – 726,16 ha (łącznie pow. wydzieleń) Rb pozostałe – 1306,41 ha (łącznie pow. wydzieleń)	-1	+1	+1	Oddziaływanie 1: płoszenie (wszystkie wskazane gatunki) obecnych w drzewostanie, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. Oddziaływanie 2: niezamierzone zniszczenie miejsc gniazdowania oraz/lub zabicie tym samym pojedynczych osobników w dziuplach drzew na powierzchni leśnej objętej zabiegiem. <u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do siedlisk wszystkich wskazanych gatunków.</u> Oddziaływanie 3: W przypadku cięć rębnych zmiana warunków siedliskowych. <u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do siedlisk wszystkich wskazanych gatunków.</u> <u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do siedlisk wszystkich wskazanych gatunków.</u> Działanie minimalizujące: 3. W trakcie realizacji zabiegów rębnych na powierzchni leśnej pozostawiać fragmenty dobrze zachowanego staro-drzewu (min. 5%). 4. Pozostawianie na powierzchniach starych drzew dziuplastych oraz stojących drzew martwych lub obumierających z odstającą korą z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi lub mienia oraz przypadków zagrożenia trwałości lasu.
Gatunki ptaków związane z drzewostanami liściastymi (ponad 70% udziału gat. liściastych) zajmują 1017,14 ha (ok. 6,6% w skali N-ctwa) oraz z drzewostanami mieszanymi (do 70% udziału w przypadku panującego gatunku iglastego) - zajmują 4694,03 ha (30,3% w skali N-ctwa).					
Bocian czarny	TW – 106,54 ha, TP – 227,79 ha	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie oraz/lub utrata lęgów wskazanych gatunków w sytuacji ich obecności na

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
Dudek Dzięciol czarny Dzięciol duży Dzięciol średni Dzięciol zielony Dzięciołek Gągoł Grubodziób Grzywacz Kos Kowalik Krogulec Kruk Łozówka Makolągwa Modraszka Mucholówka szara Myszolów Piecuszek Pierwiosnek Pleszka Puszczyk Raniuszek Remiz Rudzik Sikora uboga Siniak Sójka Świerszczak Świstunka leśna Wilga Zaganiacz Zięba Czubatka Kobuz Kukułka Kwiczoł Mucholówka mała Mucholówka żalobna Mysikrólik Pełzacz leśny Sowa uszata Strzyżyk Szpak Zniczek					<p>powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działań minimalizujących.</u></p> <p>Oddziaływanie 2: płoszenie wskazanych gatunków w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. Brak technicznych możliwości przeciwdziałania temu zagrożeniu.</p> <p>Działanie minimalizujące: Na powierzchni leśnej z zabiegiem pozostawiać drzewa dziuplaste. Przed wykonaniem planowanego zabiegu pielęgnacyjnego dokonać kontroli powierzchni pod kątem występowania zasiedlonych gniazd w koronach drzew, po czym w sytuacji ich potwierdzenia chronić je przed zniszczeniem w czasie realizowanych prac leśnych. W przypadku ustalenia, że gniazdo należy do gatunku wymagającego wyznaczenia stref ochronnych, należy wystąpić ze stosownym wnioskiem do RDOŚ. Przeszkolenie osób nadzorujących prace leśne, kontrola powierzchni pod kątem występowania gniazd w koronach drzew przez posiadających stosowną wiedzę pracowników przed wykonaniem zabiegu.</p> <p>Odpowiednie przeszkolenie pracowników wykonujących prace leśne na powierzchni drzewostanu oraz osób nadzorujących te prace tak, aby w sytuacji zaobserwowania zasiedlonego gniazda w warstwie podszytu lub w gałęziach drzew nie wykonywali czynności związanych z zabiegiem w bezpośrednim otoczeniu takiego miejsca.</p>
	rębnia złożona (Rb III) z krótkim okresem odnowienia 447,27 ha – pow. całych wydzieleń	-1	-1	0	<p>Oddziaływanie 1: płoszenie lub/ oraz utrata łęgów wskazanych gatunków w sytuacji ich obecności na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działań minimalizujących.</u></p> <p>Oddziaływanie 2: płoszenie wskazanych gatunków w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. Brak technicznych możliwości przeciwdziałania temu zagrożeniu.</p> <p>Oddziaływanie 3: Zmiana warunków siedliskowych <u>Wymaga działań minimalizujących.</u></p> <p>Działanie minimalizujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> Przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej przeprowadza się wizję terenową w wydzieleniu leśnym w którym planuje się te prace, w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych. W przypadku ich wystąpienia należy podjąć odpowiednie działania minimalizujące lub kompensujące. Na powierzchni leśnej objętej rębnią pozostawiać drzewa dziuplaste. Na wszystkich powierzchniach leśnych objętych rębnią zabezpieczyć fragmenty starodrzewu do ich naturalnego rozpadu.
	rębnia złożona ze średnim lub długim okresem odnowienia (Rb II, Rb IV) – 183,71 ha (pow. całych wydzieleń)	-1	-1	0	<p>Oddziaływanie 1: płoszenie lub/ oraz utrata łęgów wskazanych gatunków w sytuacji ich obecności na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działań minimalizujących.</u></p> <p>Oddziaływanie 2: płoszenie wskazanych gatunków w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do</p>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
					powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. Brak technicznych możliwości przeciwdziałania temu zagrożeniu. Działanie minimalizujące: 1. Przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej przeprowadza się wizję terenową w wydzieleniu leśnym w którym planuje się te prace, w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych. W przypadku ich wystąpienia należy podjąć odpowiednie działania minimalizujące lub kompensujące. 2. Na powierzchni leśnej objętej rębnią pozostawiać drzewa dziuplaste. 3. Na wszystkich powierzchniach leśnych objętych rębnią zabezpieczyć fragmenty starodrzewu do ich naturalnego rozpadu.
	Rb I – 140,33 ha (łączna pow. wydzieleń)	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: ploszenie lub/oraz utrata łęgów wskazanych gatunków w sytuacji ich obecności na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działań minimalizujących.</u> Oddziaływanie 2: ploszenie wskazanych gatunków w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. Brak technicznych możliwości przeciwdziałania temu zagrożeniu. Oddziaływanie 3: Zmiana warunków siedliskowych <u>Wymaga działań minimalizujących.</u> Działanie minimalizujące: 1. Przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej przeprowadza się wizję terenową w wydzieleniu leśnym w którym planuje się te prace, w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych. W przypadku ich wystąpienia należy podjąć odpowiednie działania minimalizujące lub kompensujące. 2. Na powierzchni leśnej objętej rębnią pozostawiać drzewa dziuplaste. 3. Na wszystkich powierzchniach leśnych objętych rębnią zabezpieczyć fragmenty starodrzewu do ich naturalnego rozpadu.
Gatunki ptaków terenów otwartych (zadrzewień, polan, zrębów), a także związane z uprawami leśnymi					
Bocian biały Cierniówka Gawron Gąsiorek Jarzębatka Kapturka Kopciuszek Kulczyk Lelek Lerka Łabędź krzykliwy Mazurek Ortolan Piegża Płomykówka Pójdźka Pustułka Skowronek polny	brak wskazań lub pielęgnacje młodszych drzewostanów	0	0	0	Nie przewiduje się, aby pozostawienie bez wskazań gospodarczych powierzchni jakichkolwiek drzewostanów miało istotny wpływ na wskazaną grupę ptaków. Podobnie bez wpływu pozostają wskazania gospodarcze przewidziane dla młodszych i starszych drzewostanów. Powierzchnie z takimi drzewostanami nie stanowią atrakcyjnych siedlisk dla wskazanej grupy ptaków, przez co realizacja zapisów Planu w takich miejscach będzie dla tej grupy neutralna.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
Srokosz Szczygieł Świergotek drzewny Świergotek polny Trznadel zwyczajny Wróbel					
Gatunki ptaków związane ze zbiornikami wodnymi i terenami podmokłymi, gniazdujące w bliskim sąsiedztwie tych siedlisk					
Bączek Bąk Bielik Błotniak stawowy Bogatka Cyraneczka Cyranka Czapla siwa Dzwoniec Kania czarna Kania ruda Kokoszka Kormoran Krakwa Kropiatka Łabędź niemy Łyska Nurogęś Perkoz dwuczuby Perkoz rdzawoszyi Perkozek Pliszka siwa Płaskonos Puchacz Rokitniczka Trzciniak Trzcinniczek Wodnik Wrona siwa Zielonka Błotniak łąkowy Czajka Czarnogłówka Derkacz Gęś zbożowa Jastrząb Kszyk Perkoz zausznik Podróżniczek Pokląskwa Potrzos Sroka Strumieniówka Śpiewak Zimorodek Żuraw	odnowienia, pielęgnacje upraw, pielęgnacje młodszych drzewostanów	0	0	0	Planowany zabieg nie obejmie siedlisk wskazanej grupy gatunków.
	trzebieże późne, rębnie złożone, rębnia zupełna	-1	-1	0	<p>Oddziaływanie 1: płoszenie (wszystkie wskazane gatunki), obecnych na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach.</p> <p>Oddziaływanie 2: W przypadku cięć rębnych zmiana warunków siedliskowych.</p> <p><u>Wymaga działania minimalizującego.</u></p> <p>Działanie minimalizujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> Zachowanie wokół zbiorników i wzdłuż cieków oraz większych rowów z wodą płynącą lub stojącą buforu, w obrębie, którego nie będą wykonywane żadne czynności związane z realizacją planowego wskazania gospodarczego. W trakcie realizacji zabiegów rębnych na powierzchni leśnej pozostawiać fragmenty dobrze zachowanego starodrzewu. Z kolei w obrębie drzewostanów, które sąsiadują bezpośrednio z wodami, torfowiskami, bagnami, terenami podmokłymi wyznaczać strefy buforowe poprzez unikanie cięć zupełnych.

¹⁾Symbole przewidywanego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na znane stanowiska:
+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,

- 0 (zero) – wpływ obojętny,
– (minus) – wpływ ujemny, negatywny,
brak – brak czynności w planie, która mogłaby mieć jakiś wpływ,
1 – oddziaływanie nieznaczne,
2 – oddziaływanie istotne,
3 – oddziaływanie znaczące.

Analiza określonych w *Planie* zabiegów gospodarczych pozwala stwierdzić, że przy przestrzeganiu zaleceń dotyczących w szczególności terminów wykonywania prac, nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania *Planu* na wymienione chronione gatunki zwierząt, w tym na stan ich populacji. Środki łagodzące ewentualne krótkotrwale negatywne skutki działań gospodarczych przedstawiono w dalszej części *Prognozy*.

Zagadnienia dotyczące ochrony zwierząt opisano również w programie ochrony przyrody, w kontekście zachowania bogactwa gatunkowego. Zaleca się między innymi:

- ochronę zbiorników wodnych, miejsc rozrodu płazów i gadów,
- pozostawianie wzdłuż zbiorników i cieków wodnych stref ochronnych w postaci nieużytkowanych zrębami zupełnymi drzewostanów; strefy te stanowią potencjalne miejsca bytowania wielu gatunków ptaków,
- zachowanie olsów i innych naturalnych zbiorowisk jako ostoi rzadkich gatunków zwierząt,
- zwiększanie udziału zasobów drewna martwego i rozkładającego się oraz ochrona związanych z nimi zwierząt i mikroorganizmów,
- wyznaczanie i pozostawianie drzew dziuplastych do ich naturalnego rozkładu.

Taki sposób postępowania przyczyni się do ochrony potencjalnych miejsc bytowania różnych, cennych gatunków zwierząt.

W ramach uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości *Prognozy* Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wskazał, że należy uwzględnić m.in. oddziaływanie *Planu* na zagospodarowanie łowieckie. Zdaniem GDOŚ, prognoza powinna uwzględnić nie tylko rozmiar szkód łowieckich i wyniki inwentaryzacji zwierząt, ale również wpływ drapieżników, np. wilka i rysia, jeżeli bytują one na tym terenie. Podobnie należy wziąć pod uwagę straty zwierzyny wynikające z wypadków i kolizji drogowych.

Nadleśnictwo Czarnobór nadzoruje gospodarkę łowiecką w obwodach wydzierżawionych (nr: 122, 123, 124, 126) oraz w obwodzie nr 167, który zarządzany jest przez OHZ Borne Sulinowo. Zagospodarowanie łowieckie w tych obwodach jest na wysokim poziomie i podlega corocznej, obowiązkowej kontroli przez nadleśnictwo, na podstawie której sporządzane są sprawozdania. Poletka łowieckie oraz inne grunty orne o łącznej powierzchni około 96 ha są obsiewane lub obsadzone roślinnością stanowiącą atrakcyjne żerowiska dla zwierzyny. Łąki

śródleśne i przyleśne zajmują około 150 ha. Użytkowane są w ramach programów rolnośrodowiskowych, które, oprócz produkcji karmy, uwzględniają także potrzeby przyrodnicze. Pozostawienie niewykosów i przestrzeganie terminów prac agrotechnicznych stwarza doskonałe warunki do rozrodu wielu gatunków zwierząt, takich jak ptaki, małe ssaki, płazy, gady, owady i inne organizmy roślinne i zwierzęce. Urządzenia łowieckie rozmieszczone w obwodach spełniają wymogi bezpieczeństwa i potrzeby gospodarki łowieckiej.

Analiza zainwentaryzowanych stanów zwierzyny wskazuje na systematyczny, lecz powolny spadek liczebności na przestrzeni ostatnich lat, szczególnie jelenia, sarny oraz dzika, który w związku z ASF objęty jest odstrzałem sanitarnym. Szkody łowieckie, podobnie jak stany zwierzyny, również wykazują tendencję malejącą, co jest akceptowane przez dzierżawców i zarządcy OHZ. Stan ten nie prowadzi do konfliktów pomiędzy rolnikami a myśliwymi. Niewątpliwie na spadek pogłowia zwierzyny ma wpływ wzrost liczebności dużych drapieżników, takich jak wilk, który intensywnie kolonizuje tereny woj. zachodniopomorskiego oraz ryś objęty programem reintrodukcji na Pomorzu Zachodnim. Obecność tych drapieżników uwzględniana jest przy tworzeniu rocznych planów łowieckich, co prowadzi do przyjęcia mniejszych przyrostów u poszczególnych gatunków łownych, a w efekcie do mniejszego planu pozyskania. Dla przykładu można podać obwód łowiecki nr 167, gdzie z uwagi na opisane powyżej uwarunkowania, od trzech lat nie planuje się pozyskania sarny. Ubytki zwierzyny spowodowane kolizjami drogowymi są nieznaczne i mają charakter losowy.

W ramach uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości Prognozy Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wskazał, że należy uwzględnić m.in. oddziaływanie *Planu* na korytarze ekologiczne i szlaki migracyjne o znaczeniu europejskim, krajowym i regionalnym.

Należy podkreślić, że aktualnie w Polsce korytarze ekologiczne nie podlegają bezpośredniej ochronie prawnej. Około 83% ich powierzchni chroni się w granicach kompleksów leśnych i terenów objętych prawną formą ochrony przyrody (Jędrzejewski 2009).

Pojęcie korytarza ekologicznego zostało wprowadzone do ochrony przyrody już w początkach XX w. Definiowane jest jako szlak migracji roślin lub zwierząt (Hess, Fischer 2001), a także jako odrębna od otoczenia krajobrazowa struktura liniowa (Forman 1983). Właściwe funkcjonowanie korytarzy zależy od ich długości i szerokości, od złożoności struktury przyrodniczej i stopnia przekształcenia przez człowieka.

Dotychczas nie opracowano przebiegu europejskiej sieci ekologicznej (Kistowski, Pchałek 2009). Niemniej proponowane koncepcje w Polsce nawiązują do obszarów przyrodniczych występujących na granicy państwa.

W Polsce opracowano dwie koncepcje korytarzy ekologicznych. W połowie lat 90. XX w.

w ramach realizacji projektu badawczego National Nature Plan (NNP) Programu Europejskiego Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody – IUCN opracowano sieć ekologiczną ECONET-POLSKA. Przy jej wyznaczaniu wykorzystano kryteria środowiskowe (krajobrazowe) (Liro et al. 1995). Jednak w obecnej ocenie opracowanie to jest zbyt zgeneralizowane i w niedostatecznym stopniu uwzględnia bariery ograniczające migrację organizmów w korytarzach ekologicznych (Kistowski, Pchalek 2009). Ponadto, od czasu opracowania minęło już ponad 15 lat. W tym czasie nastąpił znaczny rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej oraz zabudowano część terenów w obrębie wyznaczonych korytarzy.

W 2005 r. w Zakładzie Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków PAN) na zlecenie Ministerstwa Środowiska, we współpracy ze Stowarzyszeniem dla Natury „Wilk” oraz Muzeum i Instytutem Zoologii PAN, opracowano projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć NATURA 2000 w Polsce (Jędrzejewski et al. 2005).

Jako korytarze wyznaczono przede wszystkim obszary o dużej lesistości i bez zabudowy (lub o małej jej gęstości), wykorzystano badania gatunków wskaźnikowych (m.in. wilka, rysia, łosia i jelenia). Odwołano się do sieci ECONET (Jędrzejewski 2009). Jest to obecnie najbardziej kompleksowa koncepcja korytarzy ekologicznych w Polsce.

Sieć ta jest zhierarchizowana i składa się z korytarzy głównych (międzynarodowych) oraz krajowych. Korytarze międzynarodowe łączą tereny położone na przeciwległych granicach kraju, a krajowe łączą obszary położone wewnątrz kraju z korytarzami głównymi i zapewniają wariantowość dróg. Sieć ta zapewnia łączność ekologiczną w skali całego państwa i wymaga uszczegółowienia oraz uzupełnienia na poziomie regionalnym (wojewódzkim) (Jędrzejewski 2009).

Żadna z wymienionych koncepcji korytarzy ekologicznych nie ma statusu prawnego. Zatem nie ma też obowiązku wdrażania jej w planowaniu przestrzennym. Dopiero stworzenie jednolitej sieci ekologicznej i nadanie jej mocy prawnej umożliwi skuteczną ochronę korytarzy ekologicznych w Polsce.

Teren Nadleśnictwa Czarnobór, w około 70% leżący w obszarze wyznaczonych korytarzy ekologicznych, został szczegółowo przeanalizowany w kontekście zachowania ich funkcjonalności. Zrównoważona gospodarka leśna, oparta na zasadach hodowlano-ochronnych zaplanowana w PUL, realizowana zgodnie z obowiązującymi wytycznymi i instrukcjami, nie będzie negatywnie wpływać na wyznaczone korytarze ekologiczne ani szlaki migracyjne zwierząt. Wykorzystanie do odnowienia rębni złożonych oraz retencyjnych, pozostawianie kęp starodrzewu pozytywnie wpłynie na utrzymanie ich ciągłości.

Zarówno na etapie projektu PUL jak i w czasie jego realizacji zgodnie z IOL pozostawione zostaną strefy buforowe wzdłuż zbiorników i cieków wodnych, zapewniające zwierzętom optymalne warunki do przemieszczania się, schronienia i dostępu do pożywienia

Lokalizacja korytarzy ekologicznych w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Czarnobór
(źródło: warstwa przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce 2005 - Zakład Badania Ssaków PAN
w Białowieży)

4.1.4. Oddziaływanie na rośliny, w szczególności na gatunki chronione

Analizę wpływu zapisów *Planu* na rośliny chronione wykonano na podstawie listy gatunków przedstawionej w programie ochrony przyrody oraz zaplanowanych zabiegów gospodarczych w wyłączeniach, w których te gatunki zinwentaryzowano.

Planowane czynności gospodarcze i ich przewidywany wpływ na rośliny chronione na gruntach Nadleśnictwa

Nazwa polska	Liczba wyłączeń - ogółem	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych na gruntach leśnych						Przewidywany wpływ ¹⁾	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu, uwagi i wnioski do <i>Planu</i>
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie d-stanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bagnica torfowa	8			1			7	0	Ogólne zasady ochrony roślin chronionych; zachowanie środowiska występowania, ochrona torfowisk, brak użytkowania na siedliskach bagiennych, kształtowanie stosunków wodnych. Ochrona istniejących egzemplarzy i płatów podczas prowadzenia zabiegów gospodarczych np. poprzez pozostawianie biogrup oraz omijanie przy wyznaczaniu szlaków zrywkowych.
Bagno zwyczajne	69			1			68	0	
Bielistka siwa (błada)	5			1	4			-	
Bobrek trójlistkowy	6						6	brak	
Brodawkowiec czysty	2						2	brak	
Chrobotek - rodzaj	173			119		17	37	-	
Drabik drzewkowaty	6			2			4	0	
Grzybienie białe	1						1	brak	
Jarząb brekinia	2						2	brak	
Kocanki piaskowe	4			1			3	0	
Kosaciec syberyjski	3						3	brak	
Kukułka krwista	1						1	brak	
Kruszczyk szerokolistny	1						1	brak	
Modrzewnica zwyczajna	23			2			21	0	
Mokradłoszka zaostrowana	11			1			10	0	
Nasięźrzał pospolity	4						4	brak	
Płonnik cienki (właściwy)	10						10	brak	
Płonnik pospolity	9						9	brak	
Pływacz drobny (mniejszy)	1						1	brak	
Podkolan biały	3						3	brak	
Podrzeń żebrowiec	1			1				0	
Próchniczek błotny	14			1			13	0	

Nazwa polska	Liczba wyłączeń - ogółem	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych na gruntach leśnych						Przewidywany wpływ ¹⁾	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu, uwagi i wnioski do <i>Planu</i>
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie d-stanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
(Mochwian błotny)									
Przygielka brunatna	4						4	brak	
Rosiczka okrągłolistna	33			3			30	0	
Torfowiec – rodzaj	128			13	1	1	113	-	
Wawrzynek wilczelyko	1						1	brak	
Wełnianeczka darniowa	1						1	brak	
Wiciokrzew pomorski	1			1				0	
Widłak goździsty	3			2			1	0	
Widłak jałowcowaty	101		2	21	8	5	65	-	
Wroniec widlasty (wroniec)	1						1	brak	

¹⁾ Symbole przewidywanego wpływu planowanych czynności gospodarczych na znane stanowiska:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,

0 (zero) – wpływ obojętny,

- (minus) – wpływ ujemny, negatywny,

brak – brak czynności w *Planie*, która mogłaby mieć jakiś wpływ.

Na gruntach Nadleśnictwa stwierdzono również występowanie nierozpoznanych gatunków z rodzaju chrobotek oraz torfowiec.

Pospolite gatunki mszaków (gajnik lśniący, rokitnik pospolity, widłoząb kędzierzawy, widłoząb miotłowy), które nie były szczegółowo zinwentaryzowane, określono na podstawie ilości wydzieleń z Typem Siedliskowym Lasu Bśw, powyżej III klasy wieku (powyżej 40 lat), z pokrywą mszystą lub mszysto-czernicową (bielistka siwa) oraz dodatkowo z Typem Siedliskowym Lasu BMśw, powyżej III klasy wieku (powyżej 40 lat), z pokrywą mszystą lub mszysto-czernicową (brodawkowiec czysty, gajnik lśniący, rokitnik pospolity, widłoząb kędzierzawy, widłoząb miotłowy).

Symbol „brak” odnosi się do gatunków zinwentaryzowanych w wyłączeniach leśnych, w których nie planuje się działań gospodarczych oraz do stanowisk na gruntach nieleśnych, dla których plan urządzenia lasu w ogóle nie podaje szczegółowych wskazań. Są to gatunki: bobrek trójlistkowy, brodawkowiec czysty, grzybienie białe, jarząb brekinia, kosaciec syberyjski, kukułka

krwista, kruszczyk szerokolistny, nasięźrzał pospolity, płonnik cienki (właściwy), płonnik pospolity, pływacz drobny (mniejszy), podkolan biały, przygiełka brunatna, wawrzynek wilczełyko, wroniec widlasty (wroniec).

Symbol „0” określono dla stanowisk gatunków, których biologia pozwala przypuszczać, że zaplanowane zabiegi, głównie trzebieże i cięcia rębne nie spowodują istotnego ubytku w liczebności i kondycji tych populacji. Są to najczęściej gatunki pospolite w skali Nadleśnictwa, nawet jeżeli liczba stwierdzonych stanowisk nie jest znacząca: bagnica torfowa, bagno zwyczajne, drabik drzewkowaty, kocanki piaskowe, modrzewnica zwyczajna, mokradłoszka zaostrowana, podrzeń żebrowiec, próchniczek błotny (mochwin błotny), rosiczka okrągłolistna, wiciokrzew pomorski, widłak goździsty.

Symbol „-” przypisano gatunkom, dla których należy wskazać sposoby ograniczenia ewentualnego negatywnego wpływu niektórych działań wynikających z *Planu*. Dotyczy to następujących gatunków: bielistka siwa (błada), chrobotek – rodzaj, torfowiec – rodzaj, widłak jałowcowaty.

W celu ochrony rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków flory Nadleśnictwo powinno realizować następujące zalecenia:

- nanoszenie przed rozpoczęciem prac stanowisk cennych gatunków na odpowiednie mapy (np. szkic zrębowy, szkic odnowieniowy), a w razie potrzeby zaznaczenie w terenie,
- działania gospodarcze muszą być prowadzone w sposób niezagrażający trwaniu populacji (np. poprzez pozostawianie biogrup na zrębach, wytyczanie szlaków zrywkowych z ominięciem występujących płatów cennej flory),
- nowe stanowiska cennej roślinności w odpowiedni sposób powinny być katalogowane i kartowane (np. uzupełniając kronikę w programie ochrony przyrody),
- wskazane jest przeprowadzenie szkolenia pracowników z rozpoznawania cennych gatunków.

Przestrzeganie powyższych zaleceń pozwoli zastosować odpowiednie środki łagodzące negatywne skutki działań gospodarczych już na etapie planowania i przed podjęciem prac w lesie.

Przy prowadzeniu gospodarki leśnej należy uwzględnić wymagania zawarte w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz.U. 2023 poz. 672).

4.1.5. Oddziaływanie na wodę

Jednym z ważniejszych czynników wpływających na trwałość lasów, pozostającym w zakresie oddziaływania *Planu* na środowisko, jest ograniczenie procesów degradacji stosunków wodnych.

Lasy chroniące zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, tj. położone przy rzekach i jeziorach oraz lasy na siedliskach wilgotnych i bagiennych uznane zostały za lasy ochronne – wodochronne; zajmują one 12,8% powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa.

Zagadnienia gospodarki wodnej zostały opisane w programie ochrony przyrody, gdzie zawarto wytyczne, jakimi powinno się kierować Nadleśnictwo, aby utrzymać obecny stan i poziom wód gruntowych. Spośród nich można wymienić:

- należy chronić brzegi zbiorników wodnych przed dewastacją;
- wyznaczyć strefy buforowe (pas o szerokości min. 25 m) od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych oraz bezpośrednio przy źródłiskach i obszarach bagiennych, wokół istniejących naturalnych wysięków, podmoczeń, bagiemek, w których nie planować cięć zupełnych i lokalizacji gniazd, a w przypadku braku drzewostanu pozostawiać całość roślinności krzewiastej w strefie oddziaływania dla mikrosiedliska;
- należy utrzymywać w stanie zbliżonym do naturalnego źródła zbiorniki i oczka wodne;
- pozwolić na naturalne kształtowanie się koryt rzek;
- nie można osuszać i zalesiać torfowisk;
- melioracje odwadniające powinny być ograniczone do niezbędnego minimum;
- zaleca się lokalne zbieranie wód, np. w rowach bez odpływu, zbiornikach retencyjnych;
- podmokłe, trudne do odnowienia grunty można odnawiać samosiewem lub wieloletkami, bez przygotowania gleby ciężkim sprzętem i bez stosowania rabatowałków; dopuszczalne są tu również odstępstwa od zalecanego składu gatunkowego;
- nie można zalesiać tych łąk i pastwisk, na których zaewidencjonowano siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej;
- wskazana jest likwidacja gruntów ornych dochodzących do zbiorników i koryt rzek; należałoby je przekształcać na trwałe użytki zielone lub pozostawić do sukcesji leśnej.

Na gruntach Nadleśnictwa wyszczególniono 20 wyłączeń ze źródłiskami, które pozostawiono bez wskazówek gospodarczych. Należy pamiętać, aby w sąsiedztwie źródła pozostawić bez użytkowania rębnej strefę buforową (pas o szerokości min. 25 m).

4.1.6. Oddziaływanie na powietrze

Rodzaj planowanych czynności i zadań gospodarczych ujętych w *Planie* pozwala stwierdzić, że nie będą one miały znaczącego wpływu na powietrze. Wynika to z dużego rozproszenia czasowo – przestrzennego prowadzonych prac leśnych. Zabiegi gospodarcze wykonywane są punktowo, najczęściej na niewielkiej powierzchni, w stosunkowo krótkim czasie. Emisja spalin pochodzących z pilarek oraz ciężkiego sprzętu przeznaczonego do zrywki i wywozu drewna będzie krótkotrwała i niewielka.

4.1.7. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Zawarte w *Planie* działania gospodarcze z zakresu pozyskania i hodowli lasu mogą wpłynąć krótkotrwale, nieznacznie negatywnie na powierzchnię gleby.

W przypadku prac związanych z pozyskaniem drewna uszkodzenia mogą nastąpić podczas prowadzenia zrywki i wywozu. *Plan* nie zawiera wskazań w tym zakresie. Zalecenia odnośnie minimalizowania szkód powstających w wyniku pozyskania drewna znajdują się w *Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej* (Dz.U. 2023 poz. 672).

Inną grupą zadań zawartych w *Planie* są czynności związane z pracami odnowieniowymi i zalesieniowymi. Wytyczne odnośnie sposobów przygotowania gleby, sadzenia drzew i pielęgnacji upraw przedstawione są w innych dokumentach branżowych, np. w zasadach hodowli lasu.

4.1.8. Oddziaływanie na krajobraz

Krajobraz leśny jest przestrzennym układem elementów przyrodniczych takich jak: roślinność (drzewa, krzewy, runo), rzeźba terenu, woda powierzchniowa oraz elementów będących wynikiem działalności człowieka: drogi, szlaki operacyjne, linie energetyczne, infrastruktura turystyczno-rekreacyjna, obiekty kultu religijnego, pomniki historii itp.

O walorach estetyczno-krajobrazowych lasu decydują: przebieg granicy polno-leśnej, zróżnicowanie architektury wnętrza lasu, występowanie cieków i zbiorników wodnych, cenne gatunki roślin i zwierząt.

Wpływ *Planu* na krajobraz przejawia się głównie w kształtowaniu przestrzeni przyrodniczej, związanej z wyznaczaniem drzewostanów do użytkowania rębego na najbliższe 10-lecie, a zwłaszcza z wyborem drzewostanów do wycięcia zrębami zupełnymi. W celu podniesienia estetyki powierzchni zrębowych, podczas opracowywania planu cięć kierowano się zapisami Zasad hodowli lasu, w tym wytycznymi w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych.

W programie ochrony przyrody zawarto wytyczne w zakresie projektowania użytkowania rębne, które będą miały wpływ na krajobraz leśny. Spośród nich wymienić można:

- ograniczenia powierzchni zrębów zupełnych do 4 ha; nie dotyczy drzewostanów zakwalifikowanych do przebudowy typu A;
- 5 letni nawrót cięć dla działek sąsiadujących przy projektowaniu zrębów zupełnych; okres nawrotu nie dotyczy upraw z odnowienia naturalnego, wykorzystującego lata nasienne;
- pozostawianie stref buforowych w pasie o szerokości 25-30 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, źródliskach i obszarach bagiennych oraz miejscach kultu religijnego i wokół drzew matecznych, w której nie stosuje się rębni zupełnych (I*) oraz rębni gniazdowych (III*);
- przy stosowaniu każdego rodzaju rębni (nawet zupełnej) wokół istniejących naturalnych wysięków, podmoczeń, bagiemek, w razie braku drzewostanu, pozostawiać całość roślinności krzewiastej w strefie oddziaływania dla mikrosiedliska, postępowanie takie sprzyjać będzie utrzymaniu retencji wodnej; we wskazaniach gospodarczych redukuje się odpowiednio % pozyskania grubizny w ramach powierzchni manipulacyjnej; lub po cięciu uprzątającym dla pozostałych rębni);
- pozostawienie stref ekotonowych (pas o szerokości ok. 30 m) pomiędzy dwoma różnymi typami ekosystemów; w której nie stosuje się rębni zupełnych (I*) oraz rębni gniazdowych (III*); w wyjątkowych przypadkach (np. drzewostany śródpolne, czynniki chorobotwórcze i przebudowa drzewostanów) dopuszcza się odstępstwa; w przypadku zaplanowania rębni zupełnych (Rb I*) oraz rębni gniazdowych uprzątających (IIIAU*) w wyłączeniach obejmujących strefy ekotonowe należy zredukować % pozyskania grubizny we wskazaniach gospodarczych z uwzględnieniem pozostawienia strefy ekotonowej;
- w drzewostanach użytkowanych rębniami pozostawia się po cięciach zupełnych i po cięciach uprzątających w rębniach złożonych nie mniej niż 5% powierzchni starodrzewu;
- w przypadku użytkowania rębne w wydzieleniu ze stwierdzonym leśnym siedliskiem przyrodniczym Natura 2000 (kod 9110, 9130, 9160, 9190) należy pozostawić min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego; we wskazaniach gospodarczych redukuje się odpowiednio % pozyskania grubizny w ramach powierzchni manipulacyjnej.

Podniesieniu walorów estetycznych lasu mają służyć również wytyczne zawarte w programie ochrony przyrody, dotyczące kształtowania stref przejściowych, rozumianych jako strefy ekotonowe, buforowe i krajobrazowe. W celu ich kształtowania należy:

- dążyć do tego, by zewnętrzne obrzeże lasu oraz lasy wzdłuż dróg, cieków, szlaków turystycznych itp. były maksymalnie wypełnione; by tworzyła się „ściana lasu” ograniczająca wnikanie i penetrację czynników szkodliwych; ściana ta winna składać się z wielu warstw roślinnych, obejmujących roślinność drzewiastą, krzewiastą i runo;
- każdorazowo, pozostawiając strefę krajobrazową należy mieć na uwadze stabilność pozostawionego fragmentu drzewostanu w kontekście bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, turystycznego i możliwego zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi;
- stosować na obrzeżach lasu silniejsze cięcia pielęgnacyjne, umożliwiając w ten sposób wnikanie światła do wnętrza lasu i powstawanie fragmentów lasu charakteryzujących się możliwie dużym zwarcim pionowym drzewostanów;
- w cięciach pielęgnacyjnych preferować drzewa i krzewy silnie korzeniące się oraz drzewa silnie ugałęzione;
- w drzewostanach młodszych klas wieku, na uboższych siedliskach, sztuczne wprowadzanie krzewów i drzew służących utworzeniu strefy przejściowej na powierzchni zredukowanej o szerokości 20-30 m ująć jako wprowadzanie podszytów;
- przy sztucznym kształtowaniu strefy przejściowej stosować luźniejszą więźbę sadzenia, wprowadzać możliwie dużą gamę gatunków o wysokich walorach estetycznych;
- w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół hydrogenicznym siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (3150, 3160, 7140, 91D0, 91E0) należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odślaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

Pozytywnie na walory krajobrazu wpłynie ciągle dostosowywanie drzewostanów do warunków siedliskowych, połączone często z przebudową litych drzewostanów iglastych na lasy mieszane lub liściaste, urozmaicone pod względem składu gatunkowego.

Przestrzeganie wymienionych wytycznych będzie mieć korzystny wpływ na urozmaicenie struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów, a planowane rozmieszczenie cięć przyczyni się do większego zróżnicowania kompleksów leśnych i stopniowego eliminowania monokultur.

Na tej podstawie można przyjąć, że wpływ zapisów *Planu* na krajobraz będzie korzystny.

4.1.9. Oddziaływanie na klimat

Projektowane do wykonania w bieżącym 10-leciu zadania gospodarcze nie będą miały wpływu na klimat obszaru. Oddziaływanie byłoby zauważalne tylko wówczas, gdyby działania te prowadziły do znaczącego zwiększenia lub zmniejszenia powierzchni zalesionej, co nie jest planowane.

Wpływ czynności zawartych w *Planie* może mieć jednak charakter lokalny, związany np. z osłoną przed wiatrami, wilgotnością powietrza, temperaturą. Panujące na zrębie zupełnym warunki mikroklimatyczne są zupełnie odmienne od tych, które występują na tej samej powierzchni przed usunięciem drzewostanu. Aby złagodzić niekorzystne zjawiska związane z pojawieniem się w lesie powierzchni otwartej, podczas planowania przebiegu działek zrębowych wykorzystywano naturalne granice wyłączeń, przebieg dróg, sieć rowów melioracyjnych, itp. elementów liniowych, łatwych do identyfikacji w terenie. Należy podkreślić, że ustawa o lasach nakłada obowiązek odnowienia zrębów w okresie do pięciu lat od wykonania cięć.

O terminowości wykonania prac odnowieniowych decyduje przede wszystkim gospodarz terenu. Z reguły tam, gdzie nie ma zagrożeń od owadów, powierzchnia obsadzana jest w drugim roku po wykonaniu zrębu.

Reasumując można stwierdzić, że planowane czynności gospodarcze nie będą mieć znaczącego wpływu na klimat.

4.1.10. Oddziaływanie na zasoby naturalne

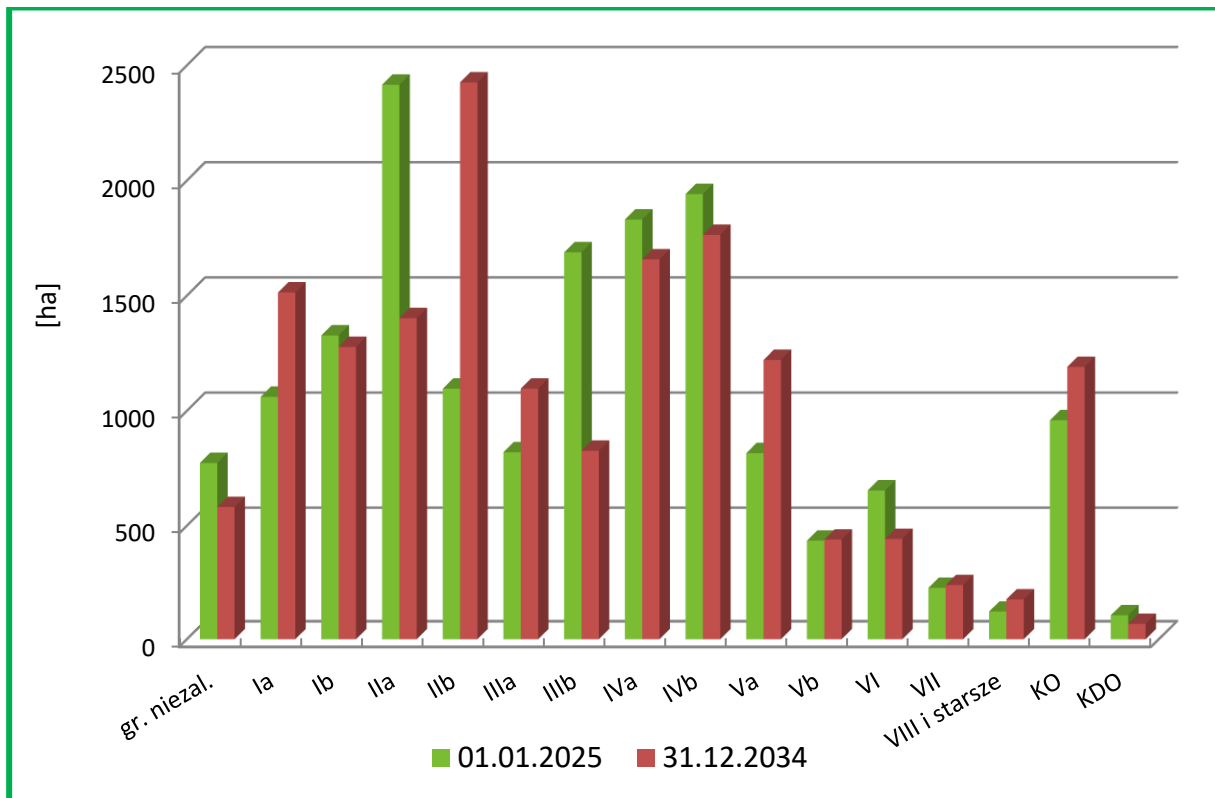
Głównym zasobem naturalnym, na jaki wpływ ma realizacja *Planu*, są zasoby drzewne. Ponieważ drewno jest surowcem o wielkich możliwościach wykorzystania, zapotrzebowanie na produkty i wyroby drzewne stale wzrasta.

Gospodarka leśna, zgodnie z ustawą o lasach, prowadzona jest na zasadach trwałości lasu oraz zachowania i powiększania zasobów drzewnych.

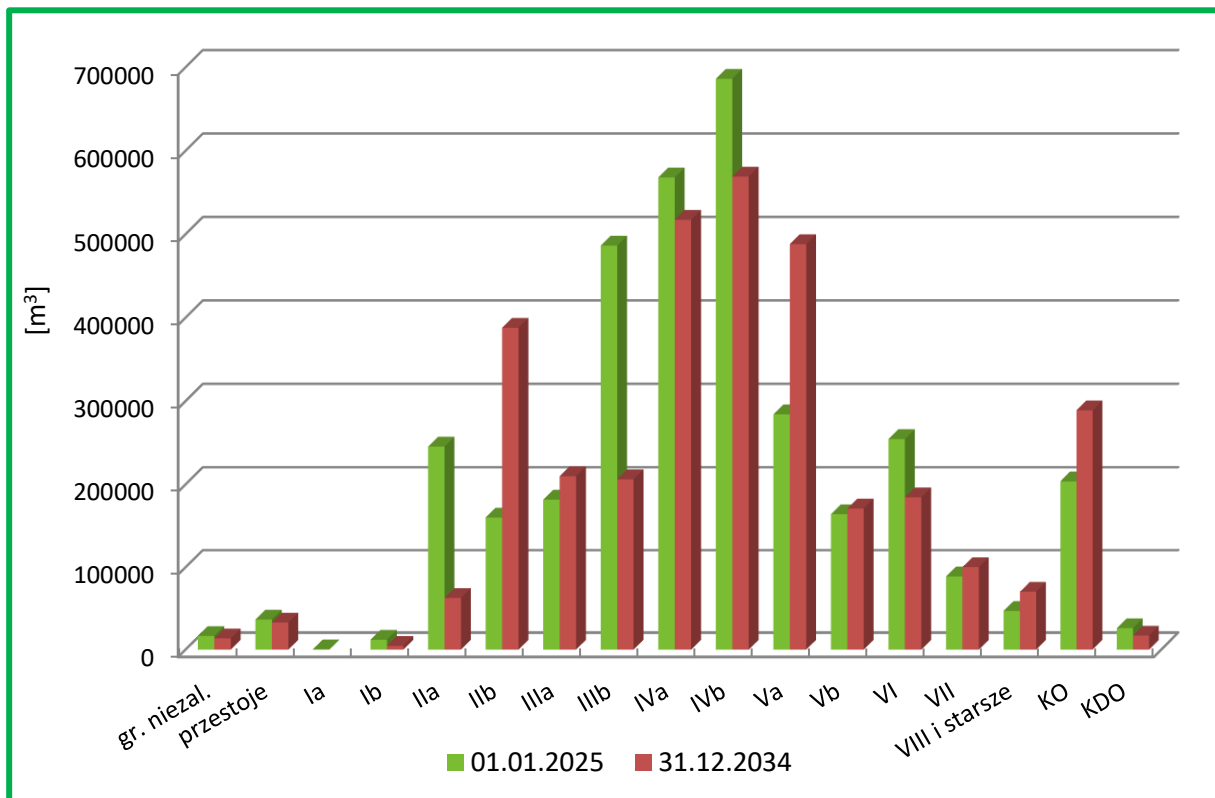
Jednym z podstawowych zadań planu urządzenia lasu jest kształtowanie wielkości i struktury zapasu produkcyjnego w urządzonej jednostce, dzięki optymalizacji etatów użytkowania rębego i przedrębego oraz ustaleniu możliwości lokalizacji cięć rębnych w wielkości przyjętej za optymalną. Etat cięć rębnych określa rozmiar grubizny do pozyskania w drzewostanach dojrzałych do odnowienia, natomiast etat cięć przedrębnych jest to wielkość przewidziana do pozyskania w drzewostanach młodszych w ramach zabiegów pielęgnacyjnych. Suma obu etatów daje maksymalną ilość drewna przewidzianą do pozyskania w okresie obowiązywania *Planu* (10 lat) i zapisana jest w decyzji Ministra Klimatu i Środowiska o zatwierdzeniu planu urządzenia lasu.

Porównanie struktury wiekowej wszystkich drzewostanów Nadleśnictwa na początku okresu i przybliżonej struktury z końca obowiązywania *Planu* przedstawiają diagramy.

Porównanie powierzchni klas wieku na początku i końcu okresu obowiązywania *Planu*

Porównanie miąższości klas wieku na początku i końcu okresu obowiązywania *Planu*

Według stanu na 1.01.2025 r. zasoby drzewne w lasach Nadleśnictwa określone zostały na 3 461 739 m³ grubizny brutto, co przy powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych wynoszącej 16 271,32 ha, daje przeciętną zasobność drzewostanów na poziomie 213 m³/ha. W wyniku realizacji zapisów *Planu*, prawdopodobna wielkość zasobów drzewnych na stan 31.12.2034 r. będzie wynosić 3 433 355 m³ grubizny brutto, co przy powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych wynoszącej 16 319,22 ha daje przeciętną zasobność drzewostanów na poziomie 210 m³/ha. Na koniec okresu gospodarczego, przy pełnej realizacji zadań gospodarczych, można się spodziewać spadku miąższości zasobów Nadleśnictwa, o 28384 m³, to jest o około 0,82%. Wielkość ta jest szacunkowa. Średni wiek drzewostanów Nadleśnictwa na koniec okresu nie zmieni się i wynosić będzie 56 lat.

Na tej podstawie można przyjąć, że prowadzenie gospodarki leśnej w oparciu o *Plan* nie wpłynie negatywnie na kształtowanie zasobów drzewnych.

4.1.11. Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo wykonano inwentaryzację obiektów dziedzictwa kulturowego. W 2019 r. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku wykonało opracowanie „Zasób archeologiczny dziedzictwa kulturowego Nadleśnictwa Czarnobór” w konsultacji merytorycznej z archeologiem Andrzejem Kuczkowskim (Muzeum Koszalin – Dział Archeologii).

Prace nad opracowaniem obejmowały:

- analizę danych archiwalnych dotyczących lokalizacji stanowisk archeologicznych wykazywanych w dotychczasowych programach ochrony przyrody,
- analizę lokalizacji stanowisk archeologicznych na podstawie materiałów z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków,
- propozycję zmiany granic wyłączeń taksacyjnych w celu ochrony stanowisk archeologicznych,
- wskazania konserwatorskie,
- wskazanie potencjalnych niezauważonych obiektów archeologicznych stwierdzonych na podstawie danych ze skaningu laserowego LiDAR (ISOK).

Na gruntach Nadleśnictwa występują następujące dobra kultury materialnej:

- stanowiska archeologiczne,
- pozostałości po starych cmentarzach,
- miejsca pamięci.

➤ **Stanowiska archeologiczne**

Na gruntach Nadleśnictwa występują 54 stanowiska archeologiczne objęte ochroną archeologiczno-konserwatorską, na które składają się m.in. grodzisko wczesnośredniowieczne (wpisane do rejestru zabytków), cmentarzysko, ślady osadnictwa, punkt osadniczy oraz osady z dawnych epok.

Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr stan.	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5	6
1.	11-30-1-11-24 -h -00	0,27	AZP 25-26/28	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-11-24 -i -00	0,32	AZP 25-26/28	D-STAN	BRAK WSK
Razem		0,59			

Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa według danych źródłowych z arkuszy AZP – strefa W-II

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr stan.	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5	6
1.	11-30-1-04-900 -i -00	0,86	AZP 27-24/37	D-STAN	BRAK WSK
Razem		0,86			

Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa według danych źródłowych z arkuszy AZP – strefa W-III

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr stan.	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5	6
1.	11-30-1-02-5 -b -00	1,97	AZP 25-27/11	D-STAN	BRAK WSK
2.	11-30-1-02-10 -l -00	0,96	AZP 25-27/15	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-02-10 -n -00	2,02		D-STAN	BRAK WSK
3.	11-30-1-02-12 -h -00	1,08	AZP 26-27/3	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-02-12 -i -00	0,96		D-STAN	TP
	11-30-1-02-12 -k -00	0,67		D-STAN	BRAK WSK
4.	11-30-1-02-18 -c -00	4,01	AZP 26-27/5	D-STAN	BRAK WSK
5.	11-30-1-03-57 -k -00	1,28	AZP 26-26/50	D-STAN	BRAK WSK
6.	11-30-1-05-99 -p -00	0,18	AZP 27-25/10	PS	-
	11-30-1-05-99 -r -00	0,45		R	-
7.	11-30-1-05-99 -s -00	0,66	AZP 27-25/7	SUKCESJA	-
8.			AZP 27-25/10		
9.	11-30-1-05-100 -a -00	2,97	AZP 27-25/7	D-STAN	BRAK WSK

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr stan.	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5	6
	11-30-1-05-100 -b -00	0,79	AZP 27-25/10	D-STAN	TW
10.	11-30-1-05-115 -d -00	1,51	AZP 27-25/30	D-STAN	BRAK WSK
11.	11-30-1-05-121 -a -00	1,10	AZP 27-25/18	D-STAN	TW
12.	11-30-1-05-122 -d -00	0,97	AZP 27-25/22	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-05-122 -f -00	1,27		D-STAN	TP
	11-30-1-05-122 -g -00	1,10		D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-05-122 -k -00	1,98		D-STAN	TP
13.	11-30-1-05-122 -h -00	0,82	AZP 27-25/21	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-05-122 -i -00	1,13		D-STAN	IIIA
14.	11-30-1-05-170 -g -00	2,34	AZP 27-25/40	D-STAN	TW
15.	11-30-1-05-170 -k -00	1,08	AZP 27-25/41	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-05-170 -l -00	0,98		POL ŁOW	-
	11-30-1-05-171 -k -00	0,92		D-STAN	BRAK WSK
16.	11-30-1-05-171 -i -00	1,04	AZP 27-25/42	D-STAN	TW
	11-30-1-05-171 -j -00	0,92		D-STAN	TW
17.	11-30-1-08-244 -d -00	3,03	AZP 28-25/23	D-STAN	IIIB
18.	11-30-1-08-245 -f -00	2,04	AZP 28-25/22	D-STAN	BRAK WSK
19.	11-30-1-08-246 -b -00	11,34	AZP 28-25/25	D-STAN	TW
20.	11-30-1-08-248 -b -00	3,87	AZP 28-25/1	D-STAN	TW
	11-30-1-08-249 -a -00	4,95		D-STAN	TW
21.	11-30-1-08-264 -b -00	1,64	AZP 28-25/8	D-STAN	BRAK WSK
22.	11-30-1-08-265 -l -00	2,72	AZP 28-25/9	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-08-293 -b -00	2,17		D-STAN	BRAK WSK
23.	11-30-1-08-293 -c -00	3,43	AZP 28-25/10	D-STAN	BRAK WSK
24. 25. 26.	11-30-1-08-295 -b -00	3,37	AZP 28-25/19 AZP 28-25/20 AZP 28-25/21	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-08-295 -c -00	1,78		D-STAN	IIIA
	11-30-1-08-295 -d -00	4,11		D-STAN	IIIAU
	11-30-1-08-296 -b -00	1,36		D-STAN	IIIBU
27.	11-30-1-08-295 -i -00	3,55	AZP 28-25/17	D-STAN	TW
28.	11-30-1-08-305 -c -00	0,40	AZP 28-25/42	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-08-306 -a -00	4,27		D-STAN	TW
29.	11-30-1-08-322 -a -00	6,46	AZP 28-25/16	D-STAN	TW
30.	11-30-1-10-400 -a -00	1,92	AZP 29-25/3	D-STAN	TW
31.	11-30-1-10-400 -c -00	2,32	AZP 29-25/8	D-STAN	TW

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr stan.	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5	6
	11-30-1-10-401 -a -00	0,66		D-STAN	TW
32.	11-30-1-10-400 -f -00	1,11	AZP 29-25/10	D-STAN	TP
	11-30-1-10-425 -a -00	3,02		D-STAN	TP
33.	11-30-1-10-424 -g -00	1,67	AZP 29-25/17	D-STAN	IB
	11-30-1-10-425 -g -00	1,38		D-STAN	TW
34.	11-30-1-10-424 -h -00	1,96	AZP 29-25/18	D-STAN	IB
	11-30-1-10-425 -h -00	1,31		D-STAN	CP
35.	11-30-1-10-487 -c -00	0,85	AZP 29-24/15	SUKCESJA	-
36.	11-30-1-10-487 -f -00	6,10	AZP 29-25/40	D-STAN	TW
37.	11-30-1-10-488 -d -00	1,55	AZP 29-24/14	D-STAN	TW
	11-30-1-10-488 -f -00	1,94		SUKCESJA	-
38.	11-30-1-10-495 -k -00	1,08	AZP 29-25/39	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-10-495 -l -00	1,08		D-STAN	CW
	11-30-1-10-495 -m -00	0,75		SUKCESJA	-
39.	11-30-1-10-498 -f -00	4,01	AZP 29-25/35	D-STAN	TW
40.	11-30-1-10-498 -h -00	1,21	AZP 29-25/42	D-STAN	TP
41.	11-30-1-01-541 -f -00	1,66	AZP 25-27/16	D-STAN	BRAK WSK
42.	11-30-1-01-548 -i -00	2,04	AZP 26-27/4	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-01-549 -g -00	1,21		D-STAN	CP
	11-30-1-01-549 -i -00	1,97		D-STAN	BRAK WSK
43.	11-30-1-01-549 -a -00	3,14	AZP 26-27/2	D-STAN	TP
44.	11-30-1-02-708 -c -00	0,78	AZP 25-27/19	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-02-709 -b -00	0,35		D-STAN	BRAK WSK
45.	11-30-1-02-722 -c -00	0,65	AZP 25-27/18	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-02-722 -d -00	0,80		D-STAN	BRAK WSK
46.	11-30-1-02-730 -y -00	0,37	AZP 25-27/17	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-02-730 -z -00	0,52		D-STAN	TW
47.	11-30-1-04-895 -o -00	0,77	AZP 27-24/32	D-STAN	BRAK WSK
48.	11-30-1-04-896 -c -00	4,73	AZP 26-24/20	D-STAN	CW
49.	11-30-1-04-900 -f -00	2,03	AZP 27-24/36	D-STAN	BRAK WSK
50.	11-30-1-04-900 -n -00	0,97	AZP 27-24/31	D-STAN	TP
51.	11-30-1-04-902 -j -00	1,18	AZP 27-24/7	D-STAN	TP
	11-30-1-04-902 -k -00	2,38		D-STAN	TP
52.	11-30-1-04-906 -b -00	0,54	AZP 27-23/31	D-STAN	BRAK WSK

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr stan.	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5	6
	11-30-1-04-906 -c -00	1,63		D-STAN	TP
Razem		157,29			

Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa według danych źródłowych z arkuszy AZP – bez wyznaczonej strefy ochrony konserwatorskiej

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr stan.	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5	6
1.	11-30-1-11-35 -b -00	2,09	AZP 25-26/50	D-STAN	TW
2.	11-30-1-11-35 -f -00	2,70	AZP 25-26/48	D-STAN	TP
3.	11-30-1-11-35 -h -00	1,74	AZP 25-26/49	D-STAN	IIA
4.	11-30-1-11-45 -g -00	1,58	AZP 25-26/62	D-STAN	TP
5.	11-30-1-05-99 -a -00	4,36	AZP 27-25/5	D-STAN	TP
6.	11-30-1-06-177 -a -00	5,32	AZP 27-25/45	D-STAN	BRAK WSK
7.	11-30-1-06-177 -b -00	21,37	AZP 27-25/43	D-STAN	TW
8.			AZP 27-25/44		
9.	11-30-1-06-215 -a -00	27,97	AZP 28-25/2	D-STAN	TW
10.	11-30-1-06-228 -d -00	10,20	AZP 28-24/36	D-STAN	TW
11.	11-30-1-07-236 -k -00	2,50	AZP 28-25/7	D-STAN	CW
12.	11-30-1-07-237 -b -00	3,82	AZP 28-25/6	D-STAN	TW
13.	11-30-1-07-238 -a -00	6,90	AZP 28-25/3	D-STAN	TW
14.	11-30-1-07-238 -b -00	3,07	AZP 28-25/5	D-STAN	TW
15.	11-30-1-08-239 -f -00	5,23	AZP 28-25/4	D-STAN	IIIAU
16.	11-30-1-08-246 -a -00	15,27	AZP 28-25/24	D-STAN	TW
17.	11-30-1-08-252 -c -00	1,29	AZP 28-24/35	D-STAN	BRAK WSK
18.	11-30-1-08-277 -h -00	0,15	AZP 28-24/39	D-STAN	BRAK WSK
19.	11-30-1-08-277 -l -00	2,87	AZP 28-24/40	D-STAN	TW
20.	11-30-1-08-278 -c -00	3,50	AZP 28-24/38	D-STAN	BRAK WSK
21.	11-30-1-08-278 -g -00	0,52	AZP 28-24/37	SUKCESJA	-
22.	11-30-1-08-293 -f -00	1,97	AZP 28-25/12	D-STAN	BRAK WSK
23.	11-30-1-08-294 -f -00	1,92	AZP 28-25/13	SUKCESJA	-
24.	11-30-1-08-294 -g -00	1,73	AZP 28-25/11	BAGNO	-
25.	11-30-1-08-295 -g -00	4,83	AZP 28-25/18	D-STAN	BRAK WSK
26.	11-30-1-08-305 -i -00	4,35	AZP 28-24/41	D-STAN	TW
27.	11-30-1-08-321 -c -00	12,55	AZP 28-25/14	D-STAN	TP

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr stan.	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5	6
28.	11-30-1-08-322 -d -00	2,53	AZP 28-25/15	D-STAN	BRAK WSK
29.	11-30-1-10-375 -g -00	4,89	AZP 29-25/1	D-STAN	TW
30.	11-30-1-10-376 -d -00	10,95	AZP 29-25/2	D-STAN	TW
31.	11-30-1-09-398 -i -00	0,52	AZP 29-25/15	D-STAN	CP
32.	11-30-1-09-399 -j -00	3,76	AZP 29-25/13	D-STAN	BRAK WSK
33.	11-30-1-10-399A -d -00	2,04	AZP 29-25/9	SUKCESJA	-
34.	11-30-1-10-399A -i -00	4,18	AZP 29-25/12	SUKCESJA	-
35.	11-30-1-10-399A -j -00	1,25	AZP 29-25/11	D-STAN	TP
36.	11-30-1-10-401 -b -00	7,42	AZP 29-25/7	D-STAN	TW
37.	11-30-1-10-403 -b -00	1,98	AZP 29-25/6	D-STAN	CP
38.	11-30-1-10-405 -b -00	1,90	AZP 29-25/5	D-STAN	BRAK WSK
39.	11-30-1-10-407 -b -00	2,45	AZP 29-25/4	D-STAN	BRAK WSK
40.	11-30-1-10-409 -b -00	8,80	AZP 29-24/18	D-STAN	BRAK WSK
41.	11-30-1-09-423 -d -00	15,53	AZP 29-25/16	D-STAN	TP
42.	11-30-1-10-424 -a -00	9,41	AZP 29-25/20	D-STAN	TP
43.	11-30-1-10-425 -c -00	0,12	AZP 29-25/14	D-STAN	BRAK WSK
44.	11-30-1-10-452 -a -00	2,92	AZP 29-25/19	ZRĄB	ODN-ZRB
45.	11-30-1-10-461 -g -00	11,83	AZP 29-25/21	D-STAN	TP
46.	11-30-1-10-482 -j -00	7,24	AZP 29-25/26	D-STAN	TP
47.	11-30-1-10-483 -h -00	10,91	AZP 29-25/23	D-STAN	TP
48.	11-30-1-10-484 -g -00	3,28	AZP 29-25/29	D-STAN	TW
49.	11-30-1-10-485 -a -00	4,56	AZP 29-25/22	D-STAN	BRAK WSK
50.	11-30-1-10-486 -f -00	11,15	AZP 29-25/33	D-STAN	TW
51.	11-30-1-10-486 -g -00	8,24	AZP 29-25/27	D-STAN	TW
52.			AZP 29-25/28		
53.	11-30-1-10-486 -i -00	3,52	AZP 29-25/34	SUKCESJA	-
54.	11-30-1-10-492 -d -00	4,25	AZP 29-25/25	D-STAN	BRAK WSK
55.	11-30-1-10-493 -f -00	7,71	AZP 29-25/24	D-STAN	TW
56.	11-30-1-10-494 -f -00	3,09	AZP 29-25/32	D-STAN	PIEL
57.	11-30-1-10-495 -i -00	2,47	AZP 29-25/38	D-STAN	CP
58.	11-30-1-10-496 -d -00	4,92	AZP 29-25/31	D-STAN	TW
59.	11-30-1-10-496 -f -00	2,15	AZP 29-25/30	D-STAN	TP
60.	11-30-1-10-497 -i -00	2,79	AZP 29-25/37	D-STAN	TP
61.	11-30-1-10-498 -c -00	6,35	AZP 29-25/36	D-STAN	IIIB

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr stan.	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5	6
62.	11-30-1-10-499 -a -00	6,09	AZP 29-25/41	D-STAN	TW
63.	11-30-1-04-894 -a -00	5,60	AZP 26-24/9	D-STAN	BRAK WSK
64.	11-30-1-04-894 -b -00	2,22	AZP 26-24/8	D-STAN	TP
Razem		338,82			

Planowane zabiegi pielęgnacyjne drzewostanów, takie jak PIEL, CW, CP, TW i TP nie mają wpływu na stan i zachowanie stanowisk archeologicznych.

Potencjalne zagrożenie może jedynie wystąpić w przypadku stanowisk archeologicznych położonych w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania rębego oraz na gruntach przeznaczonych do zalesienia i dotyczyć może prac związanych z przygotowaniem gleby pod uprawę.

Użytkowanie rębne zaplanowano w oddz.: 122i (Rb IIIA), 244d (Rb IIIB), 295c (Rb IIIA), 295d (Rb IIIAU), 296b (Rb IIIBU), 424h (Rb IB).

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków archeologicznych i opiece nad zabytkami*, w rejonie znanych stanowisk archeologicznych przed rozpoczęciem działań związanych z naruszeniem pokrywy gleby konieczne jest uzyskanie opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W celu uniknięcia naruszenia pokrywy gleby wskazane jest na powierzchniach stanowisk wyznaczanie biogrup w ramach pozostawiania do 5% miąższości na powierzchni zrębowej.

Na gruntach Nadleśnictwa wskazano również 5 potencjalnych niezaewidencjonowanych obiektów archeologicznych o własnej formie krajobrazowej, które mogą być cmentarzyskami kurhanowymi bądź innymi obiektami.

Wykaz stanowisk wraz z opisem i rodzajem strefy przedstawiono w programie ochrony przyrody. Poniżej zamieszczono wykaz wraz z zadaniami gospodarczymi wynikającymi z *Planu*.

Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa według danych źródłowych z arkuszy AZP – potencjalnych niezaewidencjonowanych obiektów archeologicznych

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr stan.	Rodzaj pow.	Rodzaj zaplanowanej czynności
1	2	3	4	5	6
1.	11-30-1-03-57 -a -00	0,44	AZP 26-26/N3	R	-
2.	11-30-1-03-61 -c -00	1,34	AZP 26-26/N1	D-STAN	BRAK WSK
	11-30-1-03-67 -d -00	0,50		D-STAN	BRAK WSK
3.	11-30-1-03-70 -c -00	0,77	AZP 26-26/N2	D-STAN	TP
4.	11-30-1-07-291 -g -00	1,27	AZP 28-25/N1	D-STAN	BRAK WSK
5.	11-30-1-04-900 -b -00	1,91	AZP 27-24/N1	D-STAN	BRAK WSK
Razem		6,23			

Planowane zabiegi pielęgnacyjne drzewostanów, takie jak TP nie mają wpływu na stan i zachowanie potencjalnych stanowisk archeologicznych.

➤ **Cmentarze, mogiły i miejsca pamięci**

Na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa zaewidencjonowano 7 nieczynny cmentarzy ewangelickich (oddz.: 56o, 176d, 293h, 412b, 883a, 893a, 904b), będące osobnymi wyłączeniami na gruntach nieleśnych, dla których nie projektuje się wskazań gospodarczych.

Wykazano również 7 miejsc, w których stwierdzono pozostałości cmentarzy (oddz.: 57t, 277h, 278d, 425c, 550h, 876c, 899i) w drzewostanach, dla których nie projektuje się żadnych wskazań gospodarczych.

Podczas prac taksacyjnych zinwentaryzowano również 4 mogiły w oddz.: 168j, 399k, 542d, 724c. Miejsca te zostały oznaczone w pododdziałach jako kępy. Analizując wskazania gospodarcze w tych wyłączeniach można stwierdzić, że pewne zagrożenie może wystąpić podczas realizacji wskazań *Planu* (CP, TP). Aby ograniczyć wpływ działań, należy wyznaczyć szlaki zrywkowe przebiegające poza lokalizacją mogił.

Dodatkowo w leśnictwie Czernica (oddz. 530h – inne wyl, 542l - sukcesja) znajdują się miejsca pamięci. Analizując wskazania gospodarcze w tych wyłączeniach można stwierdzić, że nie występuje żadne zagrożenie podczas realizacji *Planu*.

Szczegółowy opis cmentarzy, mogił oraz miejsc pamięci znajduje się w POP.

Zapisy w *Planie* pozwolą zachować pamięć o tych miejscach.

4.1.12. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania *Planu* na środowisko

Zbiorczej oceny przewidywanego oddziaływania *Planu* na środowisko dokonano na podstawie analiz cząstkowych zawartych we wcześniejszych rozdziałach. Oddziaływanie łączne planowanych czynności i zadań gospodarczych nie wynika wprost ze średniej ocen cząstkowych, ale jest oceną subiektywną, popartą wiedzą i doświadczeniem autora Prognozy.

Przewidywane oddziaływanie *Planu* na środowisko

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska					Oddziaływanie łączne planowanych czynności i zadań gospodarczych	Uzasadnienie do oceny oddziaływania
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Różnorodność biologiczna	+3	+3	+2	+3	-1	Analiza oddziaływania ustaleń <i>Planu</i> na poszczególne elementy środowiska wskazuje, że łączne oddziaływanie <i>Planu</i> na środowisko będzie pozytywne.	W trakcie opracowywania <i>Planu</i> zainwentaryzowano i uwidoczniono na mapach występujące w Nadleśnictwie cenne ekosystemy leśne i nieleśne, siedliska przyrodnicze, gatunki chronione roślin i zwierząt, stanowiska archeologiczne oraz cmentarze i miejsca pamięci. Przeanalizowano wpływ <i>Planu</i> na inne elementy środowiska takie jak np.: klimat, wodę, zasoby naturalne itp. Niektóre planowane zadania mogą w trakcie realizacji oddziaływać okresowo negatywnie (rębnie zupełne), krótkoterminowo, i w tych przypadkach zaproponowano sposoby wyeliminowania lub ograniczenia tego rodzaju wpływu. Jednak oddziaływanie łączne planowanych zadań gospodarczych nie będzie negatywne dla któregośkolwiek elementu środowiska.
2.	Ludzie	+3	+3	+1	-1	-1		
3.	Zwierzęta	+2	+2	0	0	-1		
4.	Rośliny	+1	+1	0	0	-1		
5.	Woda	+3	+3	0	0	-1		
6.	Powietrze	+3	0	0	0	0		
7.	Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0		
8.	Krajobraz	+1	+1	0	0	-1		
9.	Klimat	0	0	0	0	0		
10.	Zasoby naturalne	+3	+3	+2	-1	-1		
11.	Zabytki	0	-1	0	-1	-1		
12.	Dobra materialne	0	0	0	0	0		

¹⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na elementy środowiska oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny;

0 (zero) – brak znaczącego wpływu,

- (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe,

2. oddziaływanie średnioterminowe,

3. oddziaływanie długoterminowe (np. -3. to symbol negatywnego oddziaływania długookresowego).

4.2. Oddziaływanie *Planu* na specjalne obszary ochrony siedlisk

Według stanu na 01.01.2025 r. w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występują cztery specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):

- PLH300021 Poligon w Okonku,
- PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino,
- PLH320042 Jezioro Śmiadowo,
- PLH320048 Diabelskie Pustacie.

4.2.1. PLH300021 Poligon w Okonku

Obszar siedliskowy PLH300021 Poligon w Okonku niemal w całości leży poza zasięgiem terytorialnym Nadleśnictwa. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo w granicach obszaru stanowią bardzo niewielki fragment i zajmują tylko 0,49 ha powierzchni. Są to grunty leśne niezalesione – grunty do naturalnej sukcesji.

Mapki z usytuowaniem terenu Nadleśnictwa na tle całego obszaru oraz gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo zostały przedstawione we wcześniejszym rozdziale Prognozy.

W SDF-ie dla obszaru (wg daty aktualizacji 03-2024) odnotowano 11 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym 9 o znaczeniu ogólnym A, B lub C. Przedmioty ochrony oznaczono w tabeli przez zacienienie.

Ocena znaczenia typów siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru Natura 2000 PLH300021 Poligon w Okonku oraz na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie w całym obszarze [ha] wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba pododdz. [szt.]	Ogólna pow. pododdz. [ha]
1	2	3	4	5	6	7
1.	2330	Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	B	43,60	-	-
2.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	C	21,80	-	-
3.	3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	B	10,90	-	-
4.	4030	Suche wrzosowiska	A	436,04	-	-
5.	6120*	Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe	C	2,18	-	-
6.	6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	C	10,90	-	-
7.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	D	21,80	-	-

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie w całym obszarze [ha] wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba pododdz. [szt.]	Ogólna pow. pododdz. [ha]
1	2	3	4	5	6	7
8.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	C	2,18	-	-
9.	7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i>	D	1,09	-	-
10.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	B	545,05	-	-
11.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródliskowe	C	106,39	-	-
Razem					-	-

* siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Na gruntach Nadleśnictwa nie zinwentaryzowano żadnych typów siedlisk przyrodniczych (2330, 3160, 3260, 4030, 6120*, 6230, 7140, 7230, 91E0*) będących przedmiotem ochrony.

W SDF dla obszaru odnotowano 5 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Przedmioty ochrony oznaczono w tabeli przez zacielenie.

Gatunki wymienione w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej występujące na terenie obszaru PLH300021 Poligon w Okonku o oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru
1	2	3	4	5
Ssaki				
1337	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	D	Gatunki niepotwierdzone w N-ctwie w granicach obszaru.
1352	Wilk szary	<i>Canis lupus</i>	B	
1355	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	D	
Bezkręgowce				
1042	Zalotka większa	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	C	Gatunki niepotwierdzone w N-ctwie w granicach obszaru.
1081	Plywak szerokobrzeżek	<i>Dytiscus latissimus</i>	B	

Obszar PLH300021 Poligon w Okonku posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Poligon w Okonku” PLH300021 (Dz. Urz.

Woj. Zach., 2018 r. poz. 5192).

Na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru PLH300021 Poligon w Okonku nie występują siedliska przyrodnicze oraz gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony. Przedmioty ochrony nie występują również w najbliższym sąsiedztwie Nadleśnictwa, na gruntach sąsiedniego Nadleśnictwa Okonek.

W związku z powyższym, **Plan nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania** na siedliska przyrodnicze i gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony w PLH300021 Poligon w Okonku.

4.2.2. PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino

Cały obszar siedliskowy PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, w jego północno – zachodniej części, zajmując powierzchnię 787,35 ha. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo w granicach obszaru zajmują 506,84 ha powierzchni, co w stosunku do całości obszaru stanowi 64,0%.

Mapki z usytuowaniem terenu Nadleśnictwa na tle całego obszaru oraz gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo zostały przedstawione we wcześniejszym rozdziale Prognozy.

W Standardowym Formularzu Danych (SDF) wg. aktualizacji na grudzień 2023 r. odnotowano 9 typów siedlisk z Załącznika I DS, będących przedmiotem ochrony. W SDF dla obszaru nie odnotowano gatunków chronionych z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej będących przedmiotem ochrony.

Typy siedlisk z SDF dla obszaru PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino oraz na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie w całym obszarze [ha] wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba pododdz. [szt.]	Ogólna pow. pododdz. [ha]
1	2	3	4	5	6	7
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	C	237,81	-	-
2.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	C	0,60	2	3,06
3.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	C	2,80	-	-
4.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	C	0,14	2	0,93
5.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	C	1,03	2	1,31

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie w całym obszarze [ha] wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba pododdz. [szt.]	Ogólna pow. pododdz. [ha]
1	2	3	4	5	6	7
6.	9110	Kwaśne buczyny	B	90,08	34	78,90
7.	9160	Grąd subatlantycki	C	7,27	3	2,39
8.	91D0*	Bory i lasy bagienne	B	143,12	52	134,92
9.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródłiskowe	C	38,45	5	5,21
Razem					100	226,72

* siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Obszar PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 1650), doprecyzowanym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 lutego 2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 612), gdzie zmieniono działania ochronne dla przedmiotów ochrony.

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa uwzględnia zalecenia zawarte w załącznikach do planu zadań ochronnych.

Poniżej przedstawiono wykaz siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony wraz z planowanymi zadaniami wg *Planu* oraz zadaniami ochronnymi opisanymi w programie ochrony przyrody dla poszczególnych siedlisk.

Wykaz siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w obszarze PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino na gruntach Nadleśnictwa wraz z zadaniami z *Planu*

Adres leśny	Kod siedliska	Stan siedliska	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Zadania wg Planu	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6	7
11-30-1-04-871 -h -00	6410	B	Ł	0,84	-	– nie zalesiać; – nie zajmować pod inwestycje, zbiorniki retencyjne itp.;
11-30-1-04-874 -i -00	6410	B	PS	2,22	-	– nie odwadniać postaci wilgotnych, nie konserwować rowów odwadniających; – kosić nie rzadziej niż co 2 rok.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Adres leśny	Kod siedliska	Stan siedliska	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Zadania wg Planu	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6	7
11-30-1-04-849 -i -00	7120	B	SZCZ CHR	0,47	-	<ul style="list-style-type: none"> - poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych oraz montaż rur przelewowych w tamach bobrowych; - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); - usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych; - wykaszanie okrajków siedlisk torfowiskowych wraz usunięciem biomasy; - przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu, w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.
11-30-1-04-873 -b -00	7120	B	SZCZ CHR	0,47	-	
11-30-1-04-846 -h -00	7140	B	BAGNO	0,60	-	
11-30-1-04-886 -h -00	7140	B	BAGNO	0,71	-	
11-30-1-04-848 -k -00	9110	B	D-STAN	1,24	BRAK WSK	<ul style="list-style-type: none"> - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; - pozostawianie martwego drewna; - eliminowanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych.
11-30-1-04-849 -b -00	9110	B	D-STAN	6,97	BRAK WSK	
11-30-1-04-850 -b -00	9110	B	D-STAN	2,78	BRAK WSK	
11-30-1-04-850 -c -00	9110	B	D-STAN	1,04	BRAK WSK	
11-30-1-04-850 -h -00	9110	B	D-STAN	1,73	BRAK WSK	
11-30-1-04-851 -a -00	9110	B	D-STAN	5,54	BRAK WSK	
11-30-1-04-851 -i -00	9110	B	D-STAN	1,42	BRAK WSK	
11-30-1-04-851 -n -00	9110	B	D-STAN	2,47	BRAK WSK	
11-30-1-04-851 -z -00	9110	B	D-STAN	1,32	BRAK WSK	
11-30-1-04-873 -i -00	9110	B	D-STAN	0,47	BRAK WSK	
11-30-1-04-873 -k -00	9110	B	D-STAN	1,80	BRAK WSK	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Adres leśny	Kod siedliska	Stan siedliska	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Zadania wg Planu	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6	7
11-30-1-04-874 -h -00	9110	B	D-STAN	1,39	BRAK WSK	
11-30-1-04-874 -n -00	9110	B	D-STAN	1,80	BRAK WSK	
11-30-1-04-879 -b -00	9110	B	D-STAN	1,22	BRAK WSK	
11-30-1-04-879 -f -00	9110	B	D-STAN	2,60	BRAK WSK	
11-30-1-04-880 -g -00	9110	B	D-STAN	1,53	BRAK WSK	
11-30-1-04-880 -j -00	9110	B	D-STAN	1,19	BRAK WSK	
11-30-1-04-880 -o -00	9110	B	D-STAN	0,72	BRAK WSK	
11-30-1-04-881 -g -00	9110	B	D-STAN	3,12	BRAK WSK	
11-30-1-04-881 -h -00	9110	B	D-STAN	1,59	BRAK WSK	
11-30-1-04-884 -g -00	9110	B	D-STAN	5,44	IIIBU	
11-30-1-04-884 -o -00	9110	B	D-STAN	1,74	IIA	
11-30-1-04-884 -p -00	9110	B	D-STAN	1,76	BRAK WSK	
11-30-1-04-885 -a -00	9110	B	D-STAN	4,91	BRAK WSK	
11-30-1-04-885 -b -00	9110	A	D-STAN	4,04	CP	
11-30-1-04-885 -f -00	9110	B	D-STAN	2,26	IIAU	
11-30-1-04-885 -h -00	9110	A	D-STAN	3,57	CP	
11-30-1-04-885 -l -00	9110	C	D-STAN	0,55	PIEL	
11-30-1-04-886 -a -00	9110	B	D-STAN	2,43	TP	
11-30-1-04-887 -h -00	9110	B	D-STAN	2,47	IIAU	
11-30-1-04-887 -l -00	9110	B	D-STAN	1,25	BRAK WSK	
11-30-1-04-888 -a -00	9110	B	D-STAN	2,18	IIAU	
11-30-1-04-888 -b -00	9110	B	D-STAN	1,09	BRAK WSK	
11-30-1-04-888 -d -00	9110	B	D-STAN	3,27	IIA	
11-30-1-04-848 -f -00	9160	B	D-STAN	1,05	BRAK WSK	
11-30-1-04-876 -g -00	9160	C	D-STAN	0,67	BRAK WSK	
11-30-1-04-886 -d -00	9160	B	D-STAN	0,67	BRAK WSK	
11-30-1-04-848 -i -00	91D0*	B	D-STAN	6,27	BRAK WSK	– wyłączenie z użytkowania rębego;

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Adres leśny	Kod siedliska	Stan siedliska	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Zadania wg Planu	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6	7
11-30-1-04-848 -l -00	91D0*	B	D-STAN	3,02	BRAK WSK	<ul style="list-style-type: none"> – przetrzymywanie w najbliższym sąsiedztwie siedliska pasa drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrożący trwałości lasu; – usuwanie gatunków drzew niepożądanych (ekspansywnych lub obcych, w tym inwazyjnych); – usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; – dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek); – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.
11-30-1-04-849 -c -00	91D0*	C	D-STAN	3,07	BRAK WSK	
11-30-1-04-849 -g -00	91D0*	B	D-STAN	10,11	BRAK WSK	
11-30-1-04-849 -h -00	91D0*	B	D-STAN	2,47	BRAK WSK	
11-30-1-04-850 -j -00	91D0*	B	D-STAN	7,22	BRAK WSK	
11-30-1-04-850 -k -00	91D0*	B	D-STAN	1,15	BRAK WSK	
11-30-1-04-850 -l -00	91D0*	B	D-STAN	4,70	BRAK WSK	
11-30-1-04-851 -h -00	91D0*	B	D-STAN	2,56	BRAK WSK	
11-30-1-04-851 -j -00	91D0*	B	D-STAN	1,39	BRAK WSK	
11-30-1-04-851 -m -00	91D0*	C	BAGNO	0,47	-	
11-30-1-04-851 -p -00	91D0*	B	D-STAN	1,20	BRAK WSK	
11-30-1-04-851 -w -00	91D0*	C	D-STAN	2,71	BRAK WSK	
11-30-1-04-851 -x -00	91D0*	B	D-STAN	2,09	BRAK WSK	
11-30-1-04-851 -y -00	91D0*	B	D-STAN	1,12	BRAK WSK	
11-30-1-04-851 -ax -00	91D0*	B	D-STAN	0,50	BRAK WSK	
11-30-1-04-869 -g -00	91D0*	B	D-STAN	2,16	BRAK WSK	
11-30-1-04-872 -a -00	91D0*	B	D-STAN	1,83	BRAK WSK	
11-30-1-04-872 -b -00	91D0*	B	D-STAN	1,81	BRAK WSK	
11-30-1-04-872 -c -00	91D0*	C	D-STAN	4,41	BRAK WSK	
11-30-1-04-872 -f -00	91D0*	B	D-STAN	7,75	BRAK WSK	
11-30-1-04-872 -h -00	91D0*	B	D-STAN	0,83	BRAK WSK	
11-30-1-04-873 -a -00	91D0*	B	D-STAN	7,26	BRAK WSK	
11-30-1-04-873 -c -00	91D0*	C	D-STAN	3,47	BRAK WSK	
11-30-1-04-873 -d -00	91D0*	B	D-STAN	5,48	BRAK WSK	
11-30-1-04-873 -h -00	91D0*	B	D-STAN	4,94	BRAK WSK	
11-30-1-04-874 -a -00	91D0*	B	D-STAN	7,59	BRAK WSK	
11-30-1-04-874 -c -00	91D0*	C	D-STAN	0,80	BRAK WSK	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Adres leśny	Kod siedliska	Stan siedliska	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Zadania wg Planu	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6	7
11-30-1-04-874 -f -00	91D0*	B	D-STAN	1,86	BRAK WSK	
11-30-1-04-874 -g -00	91D0*	B	D-STAN	1,29	BRAK WSK	
11-30-1-04-874 -k -00	91D0*	B	D-STAN	1,12	BRAK WSK	
11-30-1-04-874 -m -00	91D0*	B	D-STAN	0,57	BRAK WSK	
11-30-1-04-875 -a -00	91D0*	B	D-STAN	1,51	BRAK WSK	
11-30-1-04-875 -b -00	91D0*	C	D-STAN	1,14	BRAK WSK	
11-30-1-04-875 -c -00	91D0*	C	D-STAN	2,11	BRAK WSK	
11-30-1-04-875 -i -00	91D0*	B	D-STAN	1,70	BRAK WSK	
11-30-1-04-879 -d -00	91D0*	B	D-STAN	1,00	BRAK WSK	
11-30-1-04-880 -a -00	91D0*	C	D-STAN	2,21	BRAK WSK	
11-30-1-04-880 -f -00	91D0*	B	D-STAN	2,72	BRAK WSK	
11-30-1-04-880 -h -00	91D0*	B	D-STAN	0,31	BRAK WSK	
11-30-1-04-880 -l -00	91D0*	C	D-STAN	0,53	BRAK WSK	
11-30-1-04-880 -m -00	91D0*	B	D-STAN	1,98	BRAK WSK	
11-30-1-04-880 -n -00	91D0*	C	D-STAN	0,37	BRAK WSK	
11-30-1-04-881 -f -00	91D0*	B	D-STAN	2,22	BRAK WSK	
11-30-1-04-885 -g -00	91D0*	B	D-STAN	5,02	BRAK WSK	
11-30-1-04-885 -i -00	91D0*	B	D-STAN	0,66	BRAK WSK	
11-30-1-04-885 -j -00	91D0*	B	D-STAN	0,20	BRAK WSK	
11-30-1-04-885 -k -00	91D0*	B	D-STAN	1,29	BRAK WSK	
11-30-1-04-886 -f -00	91D0*	B	D-STAN	1,28	BRAK WSK	
11-30-1-04-886 -i -00	91D0*	B	D-STAN	4,46	BRAK WSK	
11-30-1-04-887 -b -00	91D0*	B	D-STAN	0,64	BRAK WSK	
11-30-1-04-887 -d -00	91D0*	B	D-STAN	0,35	BRAK WSK	
11-30-1-04-869 -m -00	91E0*	B	D-STAN	0,89	BRAK WSK	– podtyp „olsy źródłiskowe” należy wyłączyć z użytkowania rębnego;
11-30-1-04-870 -k -00	91E0*	B	D-STAN	1,19	BRAK WSK	– pozostawianie martwego drewna;
11-30-1-04-871 -j -00	91E0*	B	D-STAN	1,09	BRAK WSK	– dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek,

Adres leśny	Kod siedliska	Stan siedliska	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Zadania wg Planu	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6	7
11-30-1-04-872 -k -00	91E0*	B	D-STAN	1,27	BRAK WSK	montaż rur przelewowych w tamach bobrowych); – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół hydrogenicznym siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem poszchu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.
11-30-1-04-881 -d -00	91E0*	B	D-STAN	0,77	BRAK WSK	

Poniżej przedstawiono analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na ww. siedliska przyrodnicze w obszarze Natura 2000 PLH320036 Bagno i Jezero Ciemino.

Wpływ planowanych zabiegów gospodarczych na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony w PLH320036 Bagno i Jezero Ciemino na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i> w urządzonym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe 6410 C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzono w 2 wydz. (3,06 ha). Wokół siedliska nie zaplanowano wskazań gospodarczych, więc nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> .	W POP przedstawiono zapisy PZO dotyczące działań obligatoryjnych (ekstensywne użytkowanie kośne) oraz fakultatywnych (korzystanie z pakietów).
2.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji 7120 C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzono w 2 wydz. na pow. 0,93 ha. Wokół siedliska nie zaplanowano wskazań gospodarczych, więc nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> .	W POP przedstawiono informację o wykonaniu działania wynikającego z PZO, polegające na usunięciu drzew z powierzchni mszaru.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Lp.	Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i> w urządzanym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska 7140 C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzono w 2 wydz. na pow. 1,31 ha. Wokół siedliska nie zaplanowano wskazań gospodarczych, więc nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> .	Brak działań minimalizujących.
4.	Kwaśne buczyny 9110 B	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	0 +1 +1	0 -1 -1	brak brak brak	Stwierdzone w 34 wydz. na pow. 78,90 ha. Zaplanowano: - 1 wydz. PIEL, - 2 wydz. CP, - 1 wydz. TP, - 2 wydz. IIA, - 3 wydz. IIAU, - 1 wydz. IIIBU, - 24 wydz. brak wskazań. Rębnie IIA, IIAU oraz IIIBU mają za zadanie przyczynić się do inicjowania i odślaniania młodego pokolenia buka. Realizacja zadań nie wpłynie znacząco negatywnie na siedlisko.	Utrzymanie statusu ostoi różnorodności biologicznej dla wybranych wyłączeń. Dodatkowo zgodnie z Porozumieniem zastosowanie odpowiednich Typów Drzewostanu (TD Bk), orientacyjnego składu odnowienia (80-90% Bk), pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego w przypadku cięć rębnych.
5.	Grąd subatlantycki 9160 C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzone w 3 wydz. na pow. 2,35 ha – bez wskazań gospodarczych. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> .	Utrzymanie statusu ostoi różnorodności biologicznej dla wybranych wyłączeń.
6.	Bory i lasy bagienne 91D0* B	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzone w 52 wydz. na pow. 134,92 ha. Wszystkie wyłączenia pozostawiono bez wskazań. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> . Wskazania gospodarcze w bezpośrednim sąsiedztwie (BRAK WSK, PIEL, CP, TW, TP oraz IIAU) nie będą negatywnie oddziaływać na siedlisko. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> na to siedlisko przyrodnicze.	Utrzymanie statusu ostoi różnorodności biologicznej, pozostawienie bez wskazań gospodarczych. Wyznaczenie stref buforowych w przypadku użytkowania rębego w najbliższym sąsiedztwie siedliska.

Lp.	Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i> w urządzanym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7.	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródłiskowe 91E0* C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzone w 5 wydz. na pow. 5,21 ha. Wszystkie wyłączenia pozostawiono bez wskazań. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> . Brak wskazań gospodarczych w bezpośrednim sąsiedztwie siedlisk. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> na to siedlisko przyrodnicze.	Utrzymanie statusu ostoi różnorodności biologicznej, pozostawienie bez wskazań gospodarczych. Wyznaczenie stref buforowych w przypadku użytkowania rębego w najbliższym sąsiedztwie siedliska.

¹⁾Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego działania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; – (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. Oddziaływanie średnioterminowe, 3. Oddziaływanie długoterminowe (np.-3 to symbol znaczącego oddziaływania długookresowego to jest oddziaływania znacząco negatywnego);

²⁾Wskaźniki zachowania stanu

- **Kryterium 1:** Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się: zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-),
- **Kryterium 2:** Struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal: poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-),
- **Kryterium 3:** Stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny: poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-);

Oddziaływanie na gatunki stanowiące przedmiot ochrony

Wpływ Planu na gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemno na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Nazwa gatunku rośliny lub zwierzęcia oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych) i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedliskach gatunków roślin lub zwierząt i ich stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń PUL w urządzonym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i> D	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. Na gruntach N-ctwa w granicach obszaru na 5 stanowiskach stwierdzono miejsce bytowania tego gatunku.	Ogólne wskazania ochronne dla gatunku oraz wskazania co do właściwego kształtowania stosunków wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.
2.	Wydra <i>Lutra lutra</i> D	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. W zasięgu obszaru na gruntach Nadleśnictwa nie przeprowadzono inwentaryzacji pod kątem występowania gatunku.	Ogólne wskazania przedstawiono w programie ochrony przyrody dotyczące ochrony gatunku.
3.	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> D	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany ze Środowiskiem wodnym. W zasięgu obszaru na gruntach Nadleśnictwa nie przeprowadzono inwentaryzacji pod kątem występowania gatunku.	Ogólne wskazania przedstawiono w programie ochrony przyrody dotyczące ochrony gatunku.

¹⁾Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego działania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; – (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. Oddziaływanie średnioterminowe, 3. Oddziaływanie długoterminowe (np.-3 to symbol znaczącego oddziaływania długookresowego to jest oddziaływania znacząco negatywnego);

²⁾Wskaźniki zachowania stanu

- **Kryterium 1:** Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych: liczebność populacji zwiększa się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejsza się (-),
- **Kryterium 2:** Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się: zwiększa się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejsza się (-),
- **Kryterium 3:** Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się: zwiększa się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejsza się (-).

Przedstawiona analiza wskazuje, że Plan **nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania** na siedliska przyrodnicze oraz gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony w PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemno, a jego realizacja, zgodna z wytycznymi, powinna przyczynić się do ich ochrony i zachowania właściwego stanu.

4.2.3. PLH320042 Jezioro Śmiadowo

Cały obszar siedliskowy PLH320042 Jezioro Śmiadowo znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, w jego północno – zachodniej części, zajmując powierzchnię 214,45 ha. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo w granicach obszaru zajmują 48,67 ha powierzchni, co w stosunku do całości obszaru stanowi 22,7%.

Mapki z usytuowaniem terenu Nadleśnictwa na tle całego obszaru oraz gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo zostały przedstawione we wcześniejszym rozdziale Prognozy.

W Standardowym Formularzu Danych (SDF) wg. aktualizacji na grudzień 2023 r. odnotowano 1 typ siedliska z Załącznika I DS, będący przedmiotem ochrony. W SDF dla obszaru nie odnotowano gatunków chronionych z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej będących przedmiotem ochrony.

Typy siedlisk z SDF dla obszaru PLH300042 Jezioro Śmiadowo oraz na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie w całym obszarze [ha] wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba pododdz. [szt.]	Ogólna pow. pododdz. [ha]
1	2	3	4	5	6	7
1.	3110	Jeziora lobeliowe	B	124,90	-	-
Razem					-	-

Obszar PLH320042 Jezioro Śmiadowo posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH320042 Jezioro Śmiadowo (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 1653), doprecyzowanym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 lutego 2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH320042 Jezioro Śmiadowo (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 611), gdzie zmieniono działania ochronne dla przedmiotów ochrony.

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa uwzględnia zalecenia zawarte w załącznikach do planu zadań ochronnych. Zgodnie z zapisami, lasy w strefie brzegowej jeziora zakwalifikowano do ostoi różnorodności biologicznej i pozostawiono bez użytkowania gospodarczego.

W związku z powyższym, Plan nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania na siedlisko przyrodnicze będące przedmiotem ochrony w PLH320042 Jezioro Śmiadowo.

4.2.4. PLH320048 Diabelskie Pustacie

Fragment obszaru siedliskowego PLH320048 Diabelskie Pustacie znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, w jego południowo – wschodniej części. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo w granicach obszaru zajmują 2504,26 ha powierzchni, co w stosunku do całości obszaru stanowi 76,8%.

W SDF-ie dla obszaru (wg daty aktualizacji 03-2024) odnotowano 13 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym 10 o znaczeniu ogólnym A, B lub C. Przedmioty ochrony oznaczono w tabeli przez zacienienie.

Typy siedlisk z SDF dla obszaru PLH320048 Diabelskie Pustacie oraz na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie w całym obszarze [ha] wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba pododdz. [szt.]	Ogólna pow. siedlisk [ha]
1	2	3	4	5	6	7
1.	2330	Wydmny śródłądowe z murawami napiaskowymi	D	1,08	-	-
2.	3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	C	130,23	-	-
3.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	D	0,30	1	0,33
4.	4010	Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym	B	44,28	-	-
5.	4030	Suche wrzosowiska	A	493,50	38	51,01
6.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	C	40,98	19	18,60
7.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	D	3,35	4	3,54
8.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	-	-	24	28,37
8.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	C	18,98	15	14,68
9.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowiska i mechowisk	C	17,77	2	4,85
10.	9110	Kwaśne buczyny	C	29,69	8	11,90
11.	9160	Grąd subatlantycki	C	6,20	4	5,76
12.	91D0*	Bory i lasy bagienne	C	49,80	7	5,66
13.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (olsy źródłiskowe)	C	6,82	6	2,24
Razem					128	146,94

* siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Na gruntach Nadleśnictwa Czarnobór zinwentaryzowano 11 typów siedlisk przyrodniczych (3160, 4030, 6410, 7110*, 7120, 7140, 7230, 9110, 9160, 91D0*, 91E0*) na łącznej powierzchni 146,94 ha.

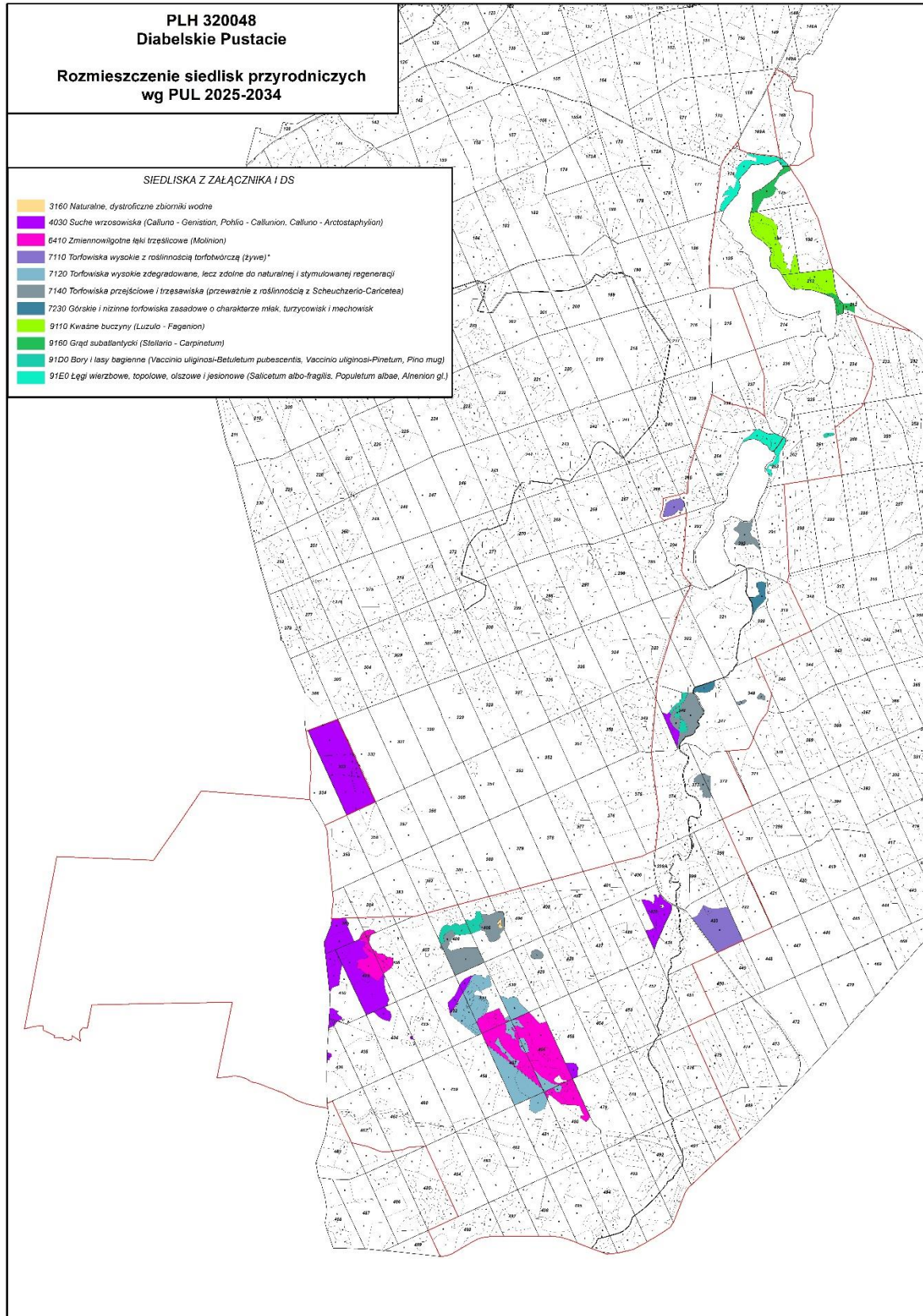
W czerwcu 2024 r. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska poinformowała Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Szczecinku o przygotowaniu wniosku do GDOŚ o aktualizację SDF, dotyczącą rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Diabelskie Pustacie PLH320048, zarówno występujące w rezerwacie przyrody „Diabelskie Pustacie” jak i siedliska znajdujące się na części obszaru Natura 2000 poza rezerwatem.

Dodatkowo, w ramach realizacji projektu Wetlands Green Life „Odtworzenie oraz zachowanie obszarów bagiennych, torfowisk i terenów podmokłych na obszarach Natura 2000 i Zielonej Infrastruktury”, wykonano również weryfikację występowania siedlisk 6410, 7110, 7120, 7140, 7230, 91D0, 91E0.

Ze względu na zaawansowanie prac analitycznych nad projektem PUL dla Nadleśnictwa Czarnobór na lata 2025-2034, w chwili uzyskania informacji od RDOŚ ws. przygotowywania wniosku do GDOŚ o aktualizację SDF, nie było już możliwości do wyjaśnienia pojawiających się rozbieżności w tym zakresie. Na tej podstawie powierzchnia płatów siedlisk przyrodniczych została ujęta i przypisana do właściwych wyłączeń taksacyjnych poprzez podanie powierzchni geometrycznej oraz kodu siedliska przyrodniczego występującego w danym wydzieleniu.

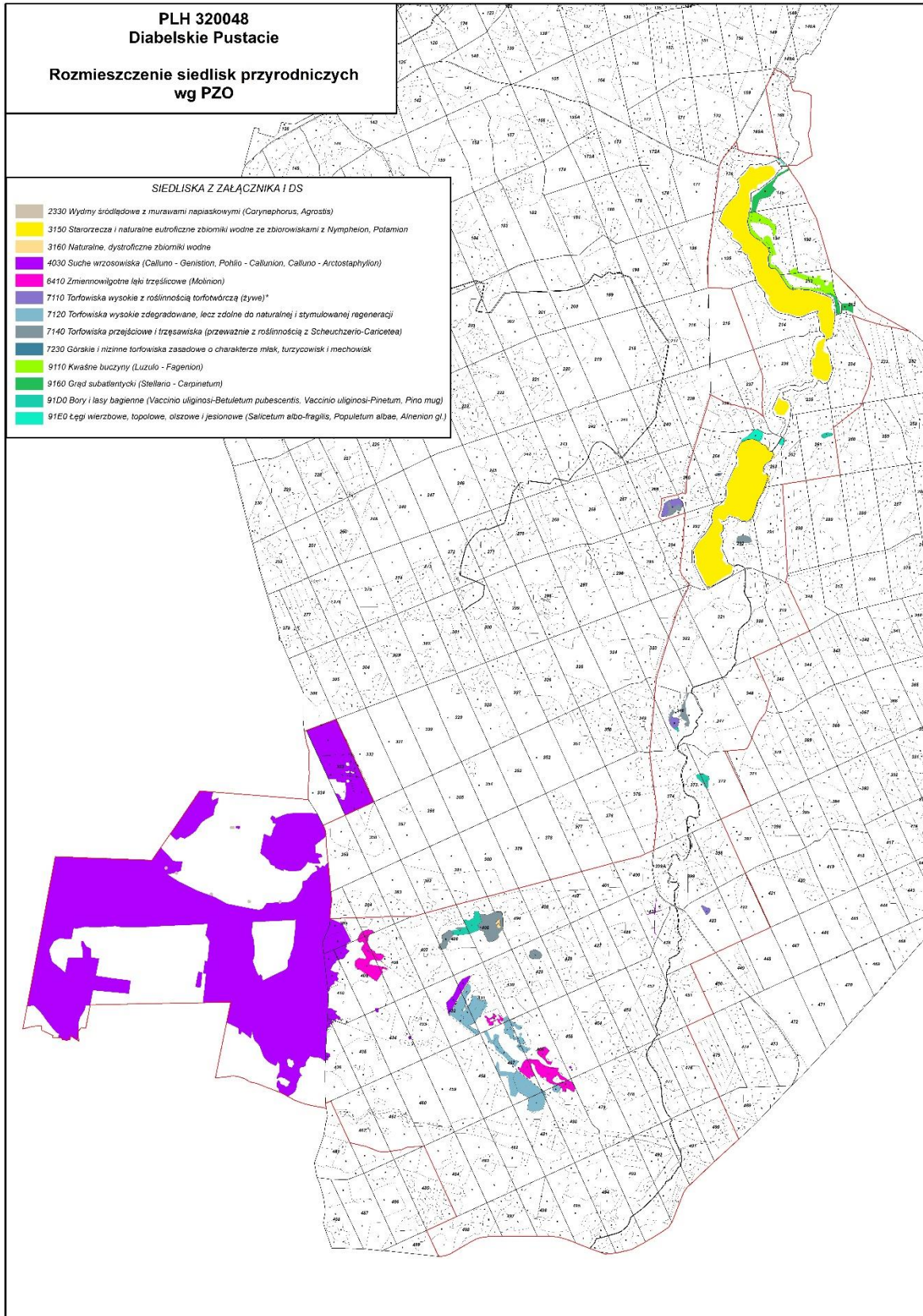
Dodatkowo należy zaznaczyć, że dane uzyskane w ramach projektu Wetlands Green Life nie były jeszcze uzgodnione z RDOŚ w Szczecinie.

Na tej podstawie należy dążyć, aby ostatecznie wyjaśnić wszelkie pojawiające się rozbieżności w tym zakresie. Aby ułatwić analizę problemu, Wykonawca przygotował wykaz siedlisk przyrodniczych w obszarze PLH320048 Diabelskie Pustacie, przyjętych do PUL oraz wynikających z aktualizacji SDF (wg danych z RDOŚ) i projektu Wetlands Green Life (WGL).

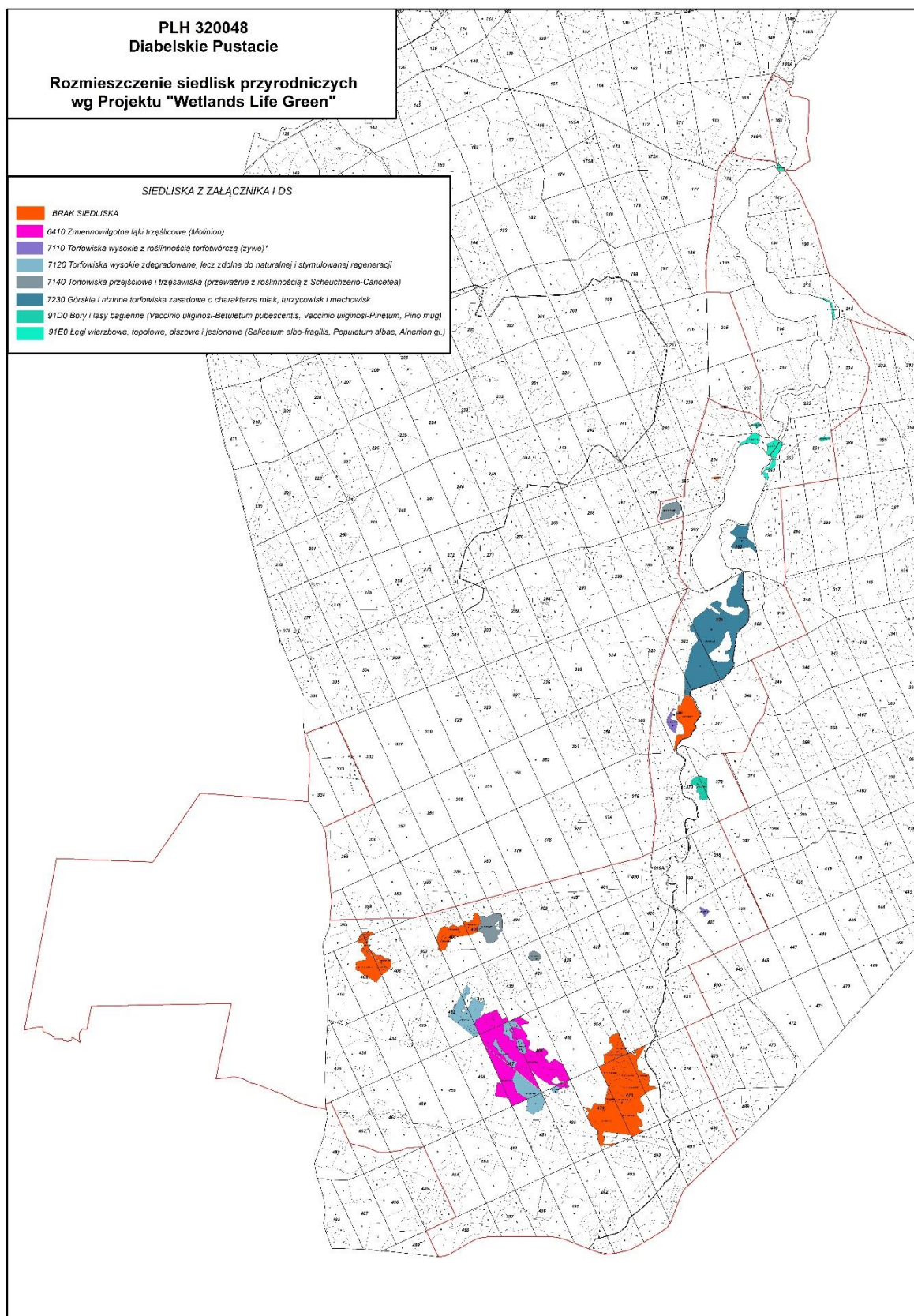

Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych w PLH320048 Diabelskie Pustacie wg PUL (zaznaczono całe wydzielenia z siedliskiem)

Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych w PLH320048 Diabelskie Pustacie wg aktualizacji SDF (dane z RDOŚ)

Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych w PLH320048 Diabelskie Pustacie wg projektu Wetlands Green Life

W SDF dla obszaru odnotowano również 7 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Przedmioty ochrony oznaczono w tabeli przez zacienienie.

Gatunki wymienione w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej występujące na terenie obszaru PLH320048 Diabelskie Pustacie oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru
1	2	3	4	5
Ssaki				
1337	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	D	Widoczne ślady obecności na gruntach N-ctwa, oddz.: 168i,j,l,m, 175b, 176a, 194g,h, 195a,f, 213d,g, 234d,g,h, 235a,b, 262b, 263c, 320h, 321b, 322i, 347c,f, 348b, 373a, 374a,c,g,h, 399k, 399Ad,f,i, 452f,j,o, 453i, 461d, 478g,h, 479g, 491c,d,j, 492a,f,g, 493h,i,k, 494j,l, 495g,h, 496c, 497f.
1352	Wilk szary	<i>Canis lupus</i>	B	Gatunek potwierdzony w aplikacji mobilnej Stowarzyszenia na rzecz Wspierania Bioróżnorodności „Matecznik”. Służby N-ctwa również potwierdzają, że są widoczne ślady obecności (odchody). Brak danych o liczebności w obszarze.
1355	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	D	Stwierdzona wg służb N-ctwa w oddz. 176a.
Płazy				
1166	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	C	Gatunek niepotwierdzony w N-ctwie w granicach obszaru. Jest to gatunek preferujący wody stojące, co najmniej 0,5 m głębokości, z pokryciem roślinności w granicach 70-80%. Po analizie gruntów N-ctwa, nie stwierdzono potencjalnych miejsc bytowania tego gatunku.
1188	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	C	Wskazywany przez służby N-ctwa w oddz.: 176a, 321b, 322i, 323h, 374a, 399Af, 429c, 479g.
Bezkręgowce				
1042	Zalotka większa	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	B	Gatunek potwierdzony w N-ctwie w granicach obszaru, oddz.: 168l, 235a, 292c, 348b,g, 373a, 374a, 399h,m, 480j, 496a, 497d.
1081	Pływak szerokobrzeżek	<i>Dytiscus latissimus</i>	B	Gatunek niepotwierdzony w N-ctwie w granicach obszaru. Preferuje zbiorniki eutroficzne z bogatą roślinnością wodno-błotną. Takich zbiorników na gruntach zarządzanych w obszarze nie stwierdzono.

Obszar PLH320048 Diabelskie Pustacie posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 24 września 2019 r., w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Diabelskie Pustacie” PLH320048 (Dz. Urz. Woj. Zach., 2019, poz. 4790).

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa uwzględnia zalecenia zawarte w załącznikach do planu zadań ochronnych.

Poniżej przedstawiono wykaz siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony wraz z planowanymi działaniami ochronnymi zgodnymi z planem zadań ochronnych dla obszaru,

wymienionymi w programie ochrony przyrody.

**Wykaz siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w obszarze PLH320048 Diabelskie
Pustacie na gruntach Nadleśnictwa wraz z zadaniami z Planu**

Adres leśny	Kod siedli- ska	Stan siedli- ska	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Zadania wg Planu	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6	7
11-30-1-10-405 -g -00	3160	B	BAGNO	0,33	-	<p>Koszenie. Po wysypaniu nasion wrzosu koszenie przemienne (każdorazowo inny płat wrzosowiska). Termin koszenia: od października do lutego (optymalnie przełom stycznia i lutego). Koszenie na wysokości nie mniejszej niż 15 cm. Biomasa należy wywieźć poza obręb płatów siedliska w przeciągu 2 tygodni od zakończenia zabiegu.</p> <p>Usuwanie samosiewów roślin drzewiastych i krzewiastych. Zwalczanie najskuteczniejszymi metodami samosiewów i odrośla drzew i krzewów. W miarę możliwości młode siewki wyrwać z korzeniami. Biomasa należy wywieźć poza teren siedliska w przeciągu 2 m-cy od zakończenia zabiegu. Systematyczne wycinanie drzew i krzewów wykonywać poza sezonem wegetacyjnym, z dopuszczeniem możliwości usuwania lekko nasiennych gatunków liściastych także w okresie wegetacyjnym tak, aby podczas prac nie niszczyć cennej roślinności nieleśnej. Dopuszcza się zrębkowanie pozyskanej biomasy poza płatami siedlisk przyrodniczych. Prace wykonywać w miarę potrzeb w okresie obowiązywania planu.</p> <p>Wypas. Rozważyć możliwość ekstensywnego wypasu – pierwotnej metody użytkowania wrzosowisk. Do wypasu stosować prymitywne rasy owiec (najlepiej wrzosówki lub świniarki), w obsadzie maksymalnie 1 DJP/ha.</p>
11-30-1-08-333 -a -00	4030	B	PIASKI	12,07	DRZEW	
11-30-1-08-333 -b -00	4030	B	PIASKI	0,64	-	
11-30-1-08-333 -c -00	4030	C	PIASKI	6,28	DRZEW	
11-30-1-08-333 -d -00	4030	B	PIASKI	0,80	-	
11-30-1-08-333 -f -00	4030	C	PIASKI	5,46	-	
11-30-1-08-333 -g -00	4030	C	PIASKI	5,30	-	
11-30-1-08-333 -h -00	4030	B	DROGI L	0,09	-	
11-30-1-08-333 -i -00	4030	B	DROGI L	0,45	-	
11-30-1-08-333 -j -00	4030	B	DROGI L	0,06	-	
11-30-1-08-333 -k -00	4030	B	DROGI L	0,19	-	
11-30-1-08-333 -l -00	4030	B	DROGI L	0,27	-	
11-30-1-08-333 -m -00	4030	B	LINIE	0,29	-	
11-30-1-08-333 -n -00	4030	B	LINIE	0,47	-	
11-30-1-08-348 -h -00	4030	C	D-STAN	0,09	BRAK WSK	
11-30-1-08-349 --d -00	4030	C	LINIE	0,04	-	
11-30-1-10-385 -d -00	4030	B	PIASKI	2,34	-	
11-30-1-10-385 -g -00	4030	C	SZCZ CHR	4,60	PRZEST	
11-30-1-10-409 -b -00	4030	C	D-STAN	0,06	BRAK WSK	
11-30-1-10-409 -c -00	4030	C	PS	1,52	DRZEW	
11-30-1-10-409 -f -00	4030	C	D-STAN	0,06	TW	
11-30-1-10-410 -a -00	4030	C	LINIE	0,05	-	
11-30-1-10-410 -b -00	4030	C	PS	1,81	-	
11-30-1-10-410 -c -00	4030	C	SZCZ CHR	2,37	PRZEST	
11-30-1-10-410 -i -00	4030	B	PS	1,21	DRZEW	
11-30-1-10-425 -b -00	4030	C	D-STAN	0,10	TW	
11-30-1-10-425 -d -00	4030	C	D-STAN	0,08	CP	
11-30-1-10-425 -g -00	4030	C	D-STAN	0,01	TW	
11-30-1-10-425 -h -00	4030	C	D-STAN	0,01	CP	
11-30-1-10-425 -i -00	4030	C	D-STAN	0,04	TP	
11-30-1-10-425 --a -00	4030	C	DROGI L	0,17	-	
11-30-1-10-431 -b -00	4030	B	BAGNO	1,10	DRZEW	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Adres leśny	Kod siedliska	Stan siedliska	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Zadania wg Planu	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6	7
11-30-1-10-432 -b -00	4030	B	BAGNO	1,99	DRZEW	
11-30-1-10-434 -a -00	4030	C	D-STAN	0,09	BRAK WSK	
11-30-1-10-434 -f -00	4030	B	BAGNO	0,11	DRZEW	
11-30-1-10-435 -c -00	4030	B	PIASKI	0,08	DRZEW	
11-30-1-10-436 -a -00	4030	B	PIASKI	0,34	-	
11-30-1-10-436 -d -00	4030	B	PIASKI	0,32	DRZEW	
11-30-1-10-455 -d -00	4030	C	PIASKI	0,05	DRZEW	
11-30-1-10-384 -j -00	6410	A	PIASKI	0,56	DRZEW	<p>Usuwanie drzew i krzewów. Systematyczne usuwanie drzew i krzewów pochodzących z samosiewu. Wycinki stosować poza sezonem wegetacyjnym (I i IV kwartał w roku) tak, aby podczas prac nie niszczyć roślinności nieleśnej. W miarę możliwości siewki wrywać z korzeniami. Dopuszcza się możliwość usuwania lekkonasiennych gatunków liściastych także w okresie wegetacyjnym. Biomasa wywozić poza obręb płatów siedliska w przeciągu 2 m-cy od zakończenia zabiegu.). Dopuszcza się zrębkowanie pozyskanej biomasy poza płatami siedlisk przyrodniczych. Prace wykonywać w miarę potrzeb w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p> <p>Koszenie. Działanie obligatoryjne: 1. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośnopastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych. 2. Zachowanie siedliska przyrodniczego położonego na trwałych użytkach zielonych.</p> <p>Działanie ciągle w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. Działanie fakultatywne: Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego wariantu pakietu rolnośrodowiskowego lub rolnośrodowiskowo-klimatycznego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich ukierunkowanego na ochronę siedliska 6410. Działanie ciągle w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p>
11-30-1-10-385 -f -00	6410	A	PIASKI	0,31	DRZEW	
11-30-1-10-408 -d -00	6410	B	BAGNO	0,18	-	
11-30-1-10-408 -h -00	6410	C	BAGNO	1,11	-	
11-30-1-10-408 -n -00	6410	C	ROWY	0,04	-	
11-30-1-10-409 -a -00	6410	C	BAGNO	5,93	-	
11-30-1-10-409 -g -00	6410	C	ROWY	0,10	-	
11-30-1-10-431 -j -00	6410	C	D-STAN	0,30	BRAK WSK	
11-30-1-10-431 -k -00	6410	C	BAGNO	0,71	-	
11-30-1-10-456 -b -00	6410	C	D-STAN	0,02	TP	
11-30-1-10-456 -c -00	6410	C	BAGNO	0,88	-	
11-30-1-10-456 -g -00	6410	C	BAGNO	1,10	-	
11-30-1-10-456 -h -00	6410	C	BAGNO	3,96	DRZEW	
11-30-1-10-457 -b -00	6410	C	BAGNO	0,13	-	
11-30-1-10-457 -f -00	6410	C	BAGNO	0,95	-	
11-30-1-10-457 -g -00	6410	C	BAGNO	0,88	-	
11-30-1-10-480 -a -00	6410	C	BAGNO	0,56	-	
11-30-1-10-480 -c -00	6410	C	BAGNO	0,81	-	
11-30-1-10-480 -d -00	6410	C	D-STAN	0,07	TP	
11-30-1-08-266 -k -00	7110*	A	BAGNO	1,93	-	<p>Pozostawienie strefy ekotonowej (szerokość ok. 25 m) wokół płatów siedliska, w jej obrębie niestosowanie cięć zupełnych.</p> <p>Prace wykonywać w miarę potrzeb w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p>
11-30-1-08-348 -g -00	7110*	C	BAGNO	1,05	-	
11-30-1-09-423 -c -00	7110*	B	BAGNO	0,54	-	
11-30-1-09-423 -d -00	7110*	B	D-STAN	0,02	TP	
11-30-1-08-264 -m -00	7140	C	BAGNO	0,18	-	
11-30-1-08-266 -k -00	7140	B	BAGNO	1,22	-	
11-30-1-07-292 -c -00	7140	C	BAGNO	1,22	DRZEW	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Adres leśny	Kod siedliska	Stan siedliska	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Zadania wg Planu	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6	7
11-30-1-08-348 -b -00	7140	B	BAGNO	1,57	-	
11-30-1-08-348 -g -00	7140	C	BAGNO	0,28	-	
11-30-1-09-372 -c -00	7140	B	BAGNO	0,06	-	
11-30-1-09-373 -d -00	7140	B	BAGNO	0,03	-	
11-30-1-10-405 -d -00	7140	C	BAGNO	6,19	-	
11-30-1-10-406 -f -00	7140	C	BAGNO	0,22	-	
11-30-1-10-406 -g -00	7140	C	BAGNO	1,62	-	
11-30-1-10-406 -i -00	7140	C	D-STAN		BRAK WSK	
11-30-1-10-407 -c -00	7140	B	BAGNO	0,11	-	
11-30-1-10-429 -c -00	7140	B	BAGNO	1,11	-	
11-30-1-07-320 -c -00	7230	C	BAGNO	3,06	-	
11-30-1-09-347 -f -00	7230	C	BAGNO	1,79	-	
11-30-1-07-194 -d -00	9110	B	D-STAN	2,47	IIA*	Włączenie najlepiej zachowanych starodrzewów z siedliskiem w strefie brzegowej jeziora Przełęg do sieci ostoi różnorodności biologicznej. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się stosowanie cięć sanitarnych. Działanie wdrożyć niezwłocznie po ustanowieniu planu zadań ochronnych.
11-30-1-07-194 -g -00	9110	B	D-STAN	1,09	TW	
11-30-1-07-194 -h -00	9110	B	D-STAN	2,74	BRAK WSK	
11-30-1-07-194 -i -00	9110	B	D-STAN	0,46	IIA	
11-30-1-07-213 -a -00	9110	B	D-STAN	2,12	TP	
11-30-1-07-213 -b -00	9110	B	D-STAN	0,66	TP	
11-30-1-07-213 -c -00	9110	B	D-STAN	0,88	IIAU*	
11-30-1-07-213 -d -00	9110	B	D-STAN	1,48	BRAK WSK	
11-30-1-07-175 -b -00	9160	B	D-STAN	3,77	BRAK WSK	
11-30-1-07-212 -b -00	9160	B	D-STAN	1,00	BRAK WSK	
11-30-1-07-213 -f -00	9160	C	D-STAN	0,86	BRAK WSK	Włączenie starodrzewów z siedliskiem w strefie brzegowej jeziora Przełęg do sieci ostoi różnorodności biologicznej. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się stosowanie cięć sanitarnych. Działanie wdrożyć niezwłocznie po ustanowieniu planu zadań ochronnych.
11-30-1-07-213 -g -00	9160	C	D-STAN	0,13	BRAK WSK	
11-30-1-07-261 -f -00	91D0*	C	D-STAN	0,46	BRAK WSK	Włączenie do sieci ostoi różnorodności biologicznej płatów siedliska. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się stosowanie cięć sanitarnych. Działanie wdrożyć niezwłocznie po ustanowieniu planu zadań ochronnych. W przypadku użytkowania rębego w pasie o szerokości ok. 25 metrów od siedliska dopuszcza się stosowanie wyłącznie rębni złożonych.
11-30-1-08-348 -c -00	91D0*	C	D-STAN	0,07	BRAK WSK	
11-30-1-08-348 -g -00	91D0*	C	BAGNO	0,08	-	
11-30-1-09-372 -c -00	91D0*	B	BAGNO	0,90	-	
11-30-1-09-373 -d -00	91D0*	B	BAGNO	0,48	-	
11-30-1-10-405 -f -00	91D0*	C	BAGNO	2,57	-	
11-30-1-10-406 -f -00	91D0*	B	D-STAN	1,10	BRAK WSK	
11-30-1-07-175 -a -00	91E0*	B	D-STAN	0,10	BRAK WSK	Włączenie łągów w strefie brzegowej jezior oraz cieków do sieci ostoi różnorodności biologicznej. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się
11-30-1-07-176 -a -00	91E0*	B	D-STAN	0,05	BRAK WSK	

Adres leśny	Kod siedliska	Stan siedliska	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Zadania wg Planu	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6	7
11-30-1-07-263 -a -00	91E0*	B	D-STAN	0,35	BRAK WSK	stosowanie cięć sanitarnych. Działanie wdrożyć niezwłocznie po ustanowieniu planu zadań ochronnych.
11-30-1-08-264 -a -00	91E0*	B	D-STAN	0,04	BRAK WSK	
11-30-1-08-264 -b -00	91E0*	B	D-STAN	0,17	BRAK WSK	
11-30-1-08-264 -c -00	91E0*	B	D-STAN	1,53	BRAK WSK	

*Zaznaczenie – rezygnacja z rębni (oddz. 194d) oraz zmiana intensywności cięć (oddz. 213c), modyfikacja rębni w pobliżu oddz. 264m (oddz. 264l) oraz strefa buforowa przy oddz. 423c (oddz. 423d) oraz przy oddz. 266k (oddz. 294a)

Poniżej przedstawiono analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na ww. siedliska przyrodnicze w obszarze Natura 2000 PLH320048 Diabelskie Pustacie.

Wpływ planowanych zabiegów gospodarczych na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony w PLH320048 Diabelskie Pustacie na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu w zarządzanym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne 3150 C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Jez. Przełęg i Jez. Kniewo poza gruntami N-ctwa. Możliwe negatywne oddziaływanie w przypadku cięć rębnych w najbliższym sąsiedztwie linii brzegowej. Wyznaczono strefy buforowe jako osobne wydzielienia i pozostawiono bez wskazań gospodarczych. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
2.	Naturalne , dystroficzne zbiorniki wodne 3160 D	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzono w 1 wydz. na pow. 0,33 ha. Wokół siedliska nie zaplanowano wskazań gospodarczych, więc nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania Planu.	Wskazania ochronne z POP przedstawiono powyżej w tabeli.
3.	Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagienny 4010 B	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Nie występuje na gruntach N-ctwa w granicach obszaru.	-

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Lp.	Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu w zarządzanym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4.	Suche wrzosowiska 4030 A	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	0 +1 +1	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzono w 38 wydz. na pow. 49,19 ha. Zaplanowano: - 2 wydz. CP, - 10 wydz. DRZEW, - 2 wydz. PRZEST, - 1 wydz. TP, - 3 wydz. TW, - 20 wydz. brak wskazań. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania Planu na to siedlisko przyrodnicze.	Wskazania ochronne z POP przedstawiono powyżej w tabeli.
5.	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe 6410 C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzono w 19 wydz. na pow. 18,60 ha. Wskazania gospodarcze w bezpośrednim sąsiedztwie (BRAK WSK, TW, TP oraz DRZEW) nie będą negatywnie oddziaływać na siedlisko. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania Planu na to siedlisko przyrodnicze.	Wskazania ochronne z POP przedstawiono powyżej w tabeli.
6.	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą 7110* D	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzono w 4 wydz. na pow. 3,54 ha. Wskazania gospodarcze w bezpośrednim sąsiedztwie (BRAK WSK, TW, oraz TP) nie będą negatywnie oddziaływać na siedlisko.	Podczas wykonywania TP w oddz. 423d wyznaczyć strefę buforową przy siedlisku 7110 w oddz. 423c. Zamieścić informację w opisach taksacyjnych (pole „info”) oraz w elaboracie o zmianie.
7.	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska 7140 C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzono w 15 wydz. na pow. 14,68 ha. Wskazania gospodarcze w bezpośrednim sąsiedztwie (BRAK WSK, CP, TW, TP, IB, IIIAU oraz IVD).	Po rozpatrzeniu uwag GDOŚ podjęto decyzję o zmniejszeniu poboru masy w oddz. 264I (Rb IIIAU 95% na Rb IIIAU 85% na działce graniczącej z oddz. 264m). Pozostawić strefę buforową

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Lp.	Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu w zarządzanym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									<p>przylegającą do oddz. 264m. Zamieścić informację w opisach taksacyjnych (pole „info”) oraz w elaboracie o zmianie.</p> <p>Planowane cięcia w oddz. 266l (RbIIIAU 95%) oraz w oddz. 294a (RbIIIA – 30%) będą realizowane w sposób rozłożony w czasie, w ciągu 10-letniego okresu, co umożliwi odpowiednio zminimalizowanie ich wpływu na środowisko. Dodatkowo, lokalizacja gniazd w oddz. 294a, gdzie zaplanowano RbIIIA, zostanie zaprojektowana w południowej części oddziału, aby zminimalizować oddziaływanie na stwierdzone siedliska przyrodnicze.</p>
8.	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk 7230 C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzono w 2 wydz. na pow. 4,85 ha. Wokół siedliska nie zaplanowano wskazań gospodarczych, więc nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania Planu.	Wskazania ochronne z POP przedstawiono powyżej w tabeli.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA CZARNOBÓR NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Lp.	Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i> w zarządzanym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9.	Kwaśne buczyny 9110 B	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	0 +1 +1	0 -1 -1	brak brak brak	Stwierdzone w 8 wydz. na pow. 11,90 ha. Zaplanowano: - 1 wydz. TW, - 2 wydz. TP, - 2 wydz. IIA, - 1 wydz. IIAU, - 2 wydz. brak wskazań. Rębnie IIA, IIAU mają za zadanie przyczynić się do inicjowania i odsłaniania młodego pokolenia buka. Realizacja zadań nie wpłynie znacząco negatywnie na siedlisko.	Po rozpatrzeniu uwag GDOŚ podjęto decyzję o rezygnacji z wykonania rębni IIA w oddz. 194d oraz o modyfikacji rębni IIAU 90% na rębnię IIAU-R 70% w oddz. 213c. Zamieścić informację w opisach taksacyjnych (pole „info”) oraz w elaboracie.
10.	Grąd subatlantycki 9160 C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzone w 4 wydz. na pow. 5,76 ha – bez wskazań gospodarczych. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> .	Wskazania ochronne z POP przedstawiono powyżej w tabeli.
11.	Bory i lasy bagienne 91D0* C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzone w 7 wydz. na pow. 5,66 ha. Wszystkie wyłączenia pozostawiono bez wskazań. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> . Wskazania gospodarcze w bezpośrednim sąsiedztwie (BRAK WSK, TW, TP) nie będą negatywnie oddziaływać na siedlisko. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> na to siedlisko przyrodnicze.	Wskazania ochronne z POP przedstawiono powyżej w tabeli.

Lp.	Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i> w zarządzanym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12.	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródłiskowe 91E0* C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzone w 6 wydz. na pow. 2,24 ha. Wszystkie wyłączenia pozostawiono bez wskazań. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> . Wskazania gospodarcze w bezpośrednim sąsiedztwie (BRAK WSK oraz IIIA) nie będą negatywnie oddziaływać na siedlisko. Nie występuje zagrożenie znacząco negatywnego oddziaływania <i>Planu</i> na to siedlisko przyrodnicze.	Wskazania ochronne z POP przedstawiono powyżej w tabeli. W przypadku planowania Rb IIIA w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska należy wyznaczyć strefę buforową w odległości 25 m od krawędzi siedliska, gdzie nie będą lokalizowane gniazda (realizując użytkowanie rębne rębnią IIIA w oddz. 901b nie lokalizować gniazd w odległości 25 m od linii brzegowej zbiornika).

¹⁾Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego działania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; – (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. Oddziaływanie średnioterminowe, 3. Oddziaływanie długoterminowe (np.-3 to symbol znaczącego oddziaływania długookresowego to jest oddziaływania znacząco negatywnego);

²⁾Wskaźniki zachowania stanu

- **Kryterium 1:** Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się: zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-),
- **Kryterium 2:** Struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal: poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-),
- **Kryterium 3:** Stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny: poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-);

Po dokonaniu szczegółowej analizy zaplanowanych wskazówek gospodarczych w oddziałach leśnych z siedliskiem przyrodniczym 9110, podjęto decyzję o:

- oddz. 194d – rezygnacja z wykonania Rb IIA;
- oddz. 213c – modyfikacja Rb IIAU 90% na Rb IIAU - R 70%.

Zmiana Rb IIA na Rb IIAU-R oraz ograniczenie poboru miąższości do 70% przy pozostawieniu drzewostanu macierzystego w płacie siedliska o powierzchni 0,88 ha (oddz. 213c) wpłynie pozytywnie na stan zachowania siedliska przyrodniczego określanych na podstawie parametrów: powierzchnia siedliska, jego struktura i funkcja oraz perspektywy zachowania.

W oddz. 194h oraz oddz. 213d, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Przełęg, nie zaplanowano działań gospodarczych. W oddz. 194i, gdzie zaplanowano wykonanie Rb IIA 40%, w części południowej, gdzie zinwentaryzowano siedlisko przyrodnicze, wyznaczona zostanie kępa na powierzchni zajmującej min. 10% drzewostanu macierzystego, która postawnie bez użytkowania rębego. Zgodnie z zapisami porozumienia zawartego w dniu 23 sierpnia 2024 r. pomiędzy RDLP w Szczecinku, RDOŚ w Szczecinie i RDOŚ w Gdańsku, dotyczącymi uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych zasad postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych, celem tego działania jest zwiększenie zasobów martwego drewna, wzbogacenie ekosystemu leśnego oraz zapobieganie pogorszeniu stanu siedliska przyrodniczego.

W kwestii wyjaśnienia stwierdzenia GDOŚ: cyt.: „% pozyskania grubizny będzie przekładał się odpowiednio na zmniejszenie powierzchni terenu objętego rębnią - ten sposób przeliczania powierzchni został wykorzystany do wszystkich analiz przestrzennych”, należy zaznaczyć, że w opisywanym przypadku najbardziej odpowiednia dla drzewostanów bukowych jest rębnia częściowa wielkopowierzchniowa (RbIIA), gdzie % oznacza miąższość do pozyskania na całej powierzchni oddziału, w okresie 10 lat obowiązywania PUL. Intensywność cięć uwarunkowana będzie potrzebami hodowlanymi pojawiającego się odnowienia naturalnego. Rębnia IVD jest rębnią dedykowaną dla prowadzenia cięć odnowieniowych na dużych powierzchniach (całych oddziałów).

Jednocześnie należy podkreślić, że pozostawienie >10% miąższości drzewostanu macierzystego do biologicznej śmierci zwiększy docelowo udział drzew biocenotycznych i ilość martwego drewna, jak również nie obniży wskaźnika wieku, więc nie wpłynie na obniżenie oceny siedliska oraz jest zgodne z zawartym porozumieniem z dnia 23 sierpnia 2024 r., cytowanym powyżej.

Po rozpatrzeniu uwag GDOŚ podjęto decyzję o zmniejszeniu poboru masy w oddz. 264l (RbIII AU 95% na RbIII AU 85% na działce graniczącej z oddz. 264m, gdzie wg RDOŚ stwierdzono siedlisko 7140). Pozostawić strefę buforową przylegającą do oddz. 264m.

W wyniku przyjęcia danych o rozmieszczeniu siedlisk wg RDOŚ w obszarze wykazano 0,02 ha siedliska 7110 w oddz. 423d, w którym zaplanowano TP. Podczas wykonywania zabiegu gospodarczego, fragment oddz. 423d włączyć do strefy buforowej przylegającej do oddz. 423c i pozostawić bez użytkowania.

Odpowiednia informacja została zamieszczona w opisach taksacyjnych (pole „info”) oraz w elaboracie.

Oddziaływanie na gatunki stanowiące przedmiot ochrony

Wpływ Planu na gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze PLH320048 Diabelskie Pustacie na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Nazwa gatunku rośliny lub zwierzęcia oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych) i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedliskach gatunków roślin lub zwierząt i ich stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń PUL w zarządzanym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie dziewostanów	rebrnie złożone	rebrnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i> D	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. Na gruntach N-ctwa w granicach obszaru na 57 stanowiskach stwierdzono miejsce bytowania tego gatunku. W 2 wyłączeniach zaprojektowano pielęgnacje (TW), pozostałe 55 wyłączeń pozostawiono bez wskazań gospodarczych.	Ogólne wskazania ochronne dla gatunku oraz wskazania co do właściwego kształtowania stosunków wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.
2.	Wilk szary <i>Canis lupus</i> B	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany z dużymi kompleksami leśnymi. W zasięgu obszaru na gruntach Nadleśnictwa nie przeprowadzono inwentaryzacji pod kątem występowania gatunku.	Ogólne wskazania przedstawiono w programie ochrony przyrody dotyczące ochrony gatunku.
3.	Wydra <i>Lutra lutra</i> D	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. Na gruntach N-ctwa w granicach obszaru na 1 stanowisku stwierdzono miejsce bytowania tego gatunku, które pozostawiono bez wskazań gospodarczych.	Ogólne wskazania przedstawiono w programie ochrony przyrody dotyczące ochrony gatunku.
4.	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany ze Środowiskiem wodnym. W zasięgu obszaru na gruntach Nadleśnictwa nie przeprowadzono inwentaryzacji pod kątem występowania gatunku.	Ogólne wskazania przedstawiono w programie ochrony przyrody dotyczące ochrony gatunku.
5.	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Preferuje płytkie, nasłonecznione zbiorniki wodne, bez stromych brzegów, o bogatej roślinności. Zimuje w ziemi. Na gruntach N-ctwa w granicach obszaru na 8	Ogólne wskazania ochronne dla gatunku oraz wskazania co do właściwego kształtowania stosunków

Lp.	Nazwa gatunku rośliny lub zwierzęcia oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych ¹⁾ i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedliskach gatunków roślin lub zwierząt i ich stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń PUL w urządzonym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	łębnie złożone	łębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
								stanowiskach stwierdzono miejsca bytowania tego gatunku, które pozostawiono bez wskazań gospodarczych.	wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.
6.	Zalotka wieksza <i>Leucorrhinia pectoralis</i> B	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany z torfowiskami, jeziorami i bagnami. Na gruntach N-ctwa w granicach obszaru na 12 stanowiskach stwierdzono miejsca bytowania tego gatunku, które pozostawiono bez wskazań gospodarczych.	Ogólne wskazania ochronne dla gatunku oraz wskazania co do właściwego kształtowania stosunków wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.
7.	Pływak szerokobrzeżek <i>Dytiscus latissimus</i> B	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. W zasięgu obszaru na gruntach Nadleśnictwa nie przeprowadzono inwentaryzacji pod kątem występowania gatunku.	Ogólne wskazania ochronne dla gatunku oraz wskazania co do właściwego kształtowania stosunków wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.

¹⁾Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego działania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; – (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. Oddziaływanie średnioterminowe, 3. Oddziaływanie długoterminowe (np.-3 to symbol znaczącego oddziaływania długookresowego to jest oddziaływania znacząco negatywnego);

²⁾Wskaźniki zachowania stanu

- **Kryterium 1:** Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych: liczebność populacji zwiększa się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejsza się (-),
- **Kryterium 2:** Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się: zwiększa się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejsza się (-),
- **Kryterium 3:** Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się: zwiększa się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejsza się (-).

Przedstawiona analiza wskazuje, że **Plan nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania** na przedmioty ochrony w PLH320048 Diabelskie Pustacie, przy zastosowaniu działań minimalizujących oddziaływanie ustaleń *Planu* na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a jego realizacja, zgodna z wytycznymi, powinna przyczynić się do ich ochrony.

4.3. Oddziaływanie *Planu* na integralność obszarów Natura 2000

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody określenie „integralność obszaru Natura 2000” oznacza: „spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono obszar Natura 2000”.

Ochrona integralności obszaru jest pochodną zachowania trzech głównych składowych:

- zachowania tzw. korzystnego stanu ochrony kluczowych gatunków i siedlisk,
- zachowania kluczowych struktur obszaru,
- zachowania kluczowych procesów i relacji.

Integralność obszaru może być naruszona w przypadku zaistnienia:

- a) w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych:
  - fizycznej degradacji,
  - zmniejszenia powierzchni,
  - zmian cech charakterystycznych, pogorszenia stanu gatunków typowych dla siedliska,
  - pogorszenia szans osiągnięcia (także przywrócenia) właściwego stanu ochrony siedliska w przyszłości;
- b) w odniesieniu do populacji gatunku:
  - spadku liczebności lub zagęszczenia populacji w dłuższej perspektywie czasowej,
  - zmniejszenia zasięgu gatunku,
  - pogorszenia funkcjonowania populacji (np. ograniczenia możliwości reprodukcji, zwiększenia śmiertelności, pogorszenia możliwości wymiany genetycznej, pogorszenia łączności z innymi populacjami),
  - zmniejszenia powierzchni siedliska gatunku,
  - pogorszenia jakości siedliska gatunku,
  - pogorszenia szans osiągnięcia (także przywrócenia) właściwego stanu ochrony gatunku w przyszłości.

4.3.1. PLH300021 Poligon w Okonku

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo w granicach obszaru zajmują jedynie 0,49 ha powierzchni.

W ramach oddziaływania *Planu* na integralność obszaru nie można przeanalizować rozkładu struktury wiekowej drzewostanów w granicach obszaru na początku okresu

i przybliżonej struktury z końca obowiązywania *Planu*, gdyż są to grunty leśne niezalesione – dwie sukcesje.

Przedstawione informacje pozwalają na stwierdzenie, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego wpływu na integralność PLH300021 Poligon w Okonku.**

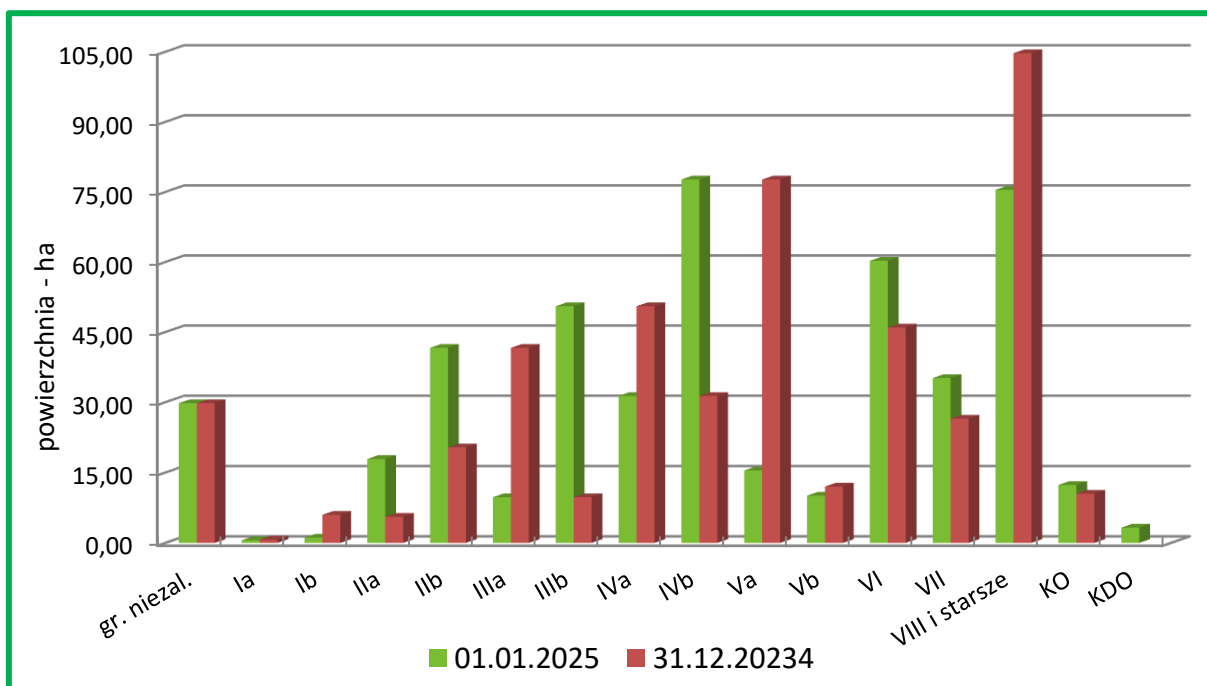
4.3.2. PLH320036 Bagno i Jezero Ciemino

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo w granicach obszaru zajmują 506,84 ha powierzchni, co w stosunku do całości obszaru stanowi 64,4%.

W ramach oddziaływania *Planu* na integralność obszaru można przeanalizować rozkład struktury wiekowej drzewostanów w granicach obszaru na początku okresu i przybliżonej struktury z końca obowiązywania *Planu*.

Zestawienie powierzchni drzewostanów na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu PLH320036 Bagno i Jezero Ciemino według klas i podklas wieku na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych podklasach wieku [ha]															
	Gr. niezalesione	Ia 1-10	Ib 11-20	IIa 21-30	IIb 31-40	IIIa 41-50	IIIb 51-60	IVa 61-70	IVb 71-80	Va 81-90	Vb 91-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII i starsze	KO	KDO
Początek okresu	29,80	0,55	1,12	17,90	41,64	9,75	50,54	31,34	77,67	15,46	10,08	60,27	35,15	75,44	12,35	3,27
Koniec okresu	29,80	0,69	5,99	5,56	20,37	41,64	9,75	50,54	31,34	77,67	12,01	45,97	26,50	104,70	10,49	-

Struktura wiekowa drzewostanów Nadleśnictwa w zasięgu PLH320036 Bagno i Jezero Ciemino na początku i końcu okresu obowiązywania *Planu*

W okresie obowiązywania *Planu* w zasięgu Nadleśnictwa zmieni się powierzchnia gruntów leśnych i będzie wynosić 473,02 ha. W strukturze wiekowej drzewostanu nastąpi przesunięcie o jedną (10-letnią) podklasę wieku. W wyniku realizacji zapisów *Planu* średni wiek drzewostanów zwiększy się o sześć i wyniesie – 99 lat. Zmniejszy się powierzchnia drzewostanów ponad 100 – letnich z 186,48 ha do 184,21 ha.

Opierając się na wiedzy i doświadczeniu w zakresie gospodarki leśnej i jej oddziaływaniu na siedliska przyrodnicze zasadnym jest stwierdzenie, że zapisy *Planu* będą miały pozytywny lub obojętny wpływ na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony w obszarze. Przestrzeganie zaleceń zawartych w programie ochrony przyrody z pewnością przyczynią się do poprawy stanu ochrony siedlisk, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.

W stosunku do gatunków zwierząt i roślin będących przedmiotem ochrony, biorąc pod uwagę ich wymagania ekologiczne, zauważyć można, że w *Planie* nie projektuje się czynności, które mogłyby mieć negatywny wpływ na liczebność populacji kluczowych gatunków.

Przedstawione informacje oraz prognozy zmian na koniec okresu gospodarczego pozwalają na stwierdzenie, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego wpływu na integralność PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino.**

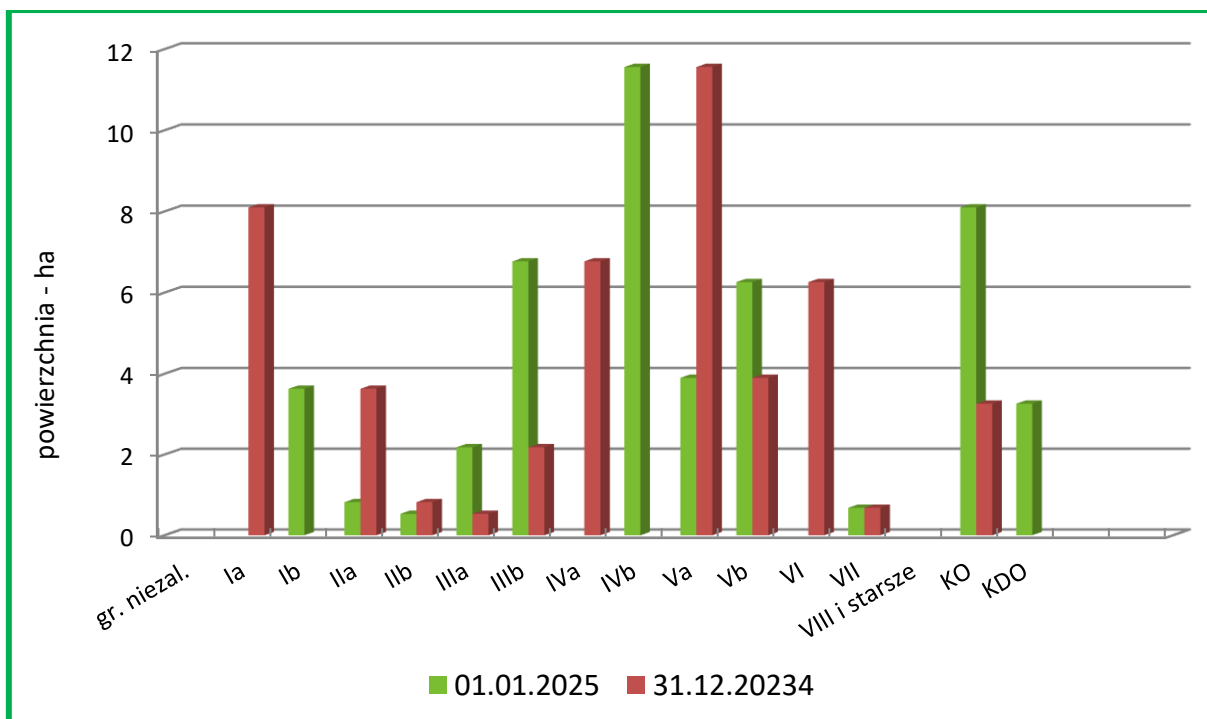
4.3.3. PLH320048 Jezioro Śmiadowo

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo w granicach obszaru zajmują 48,67 ha powierzchni, co w stosunku do całości obszaru stanowi 22,7%.

W ramach oddziaływania *Planu* na integralność obszaru można przeanalizować rozkład struktury wiekowej drzewostanów w granicach obszaru na początku okresu i przybliżonej struktury z końca obowiązywania *Planu*.

Zestawienie powierzchni drzewostanów na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu PLH320042 Jezioro Śmiadowo według klas i podklas wieku na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych podklaszach wieku [ha]															
	Gr. niezalesione	Ia 1-10	Ib 11-20	IIa 21-30	IIb 31-40	IIIa 41-50	IIIb 51-60	IVa 61-70	IVb 71-80	Va 81-90	Vb 91-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII i star- sze	KO	KDO
Początek okresu	-	-	3,63	0,82	0,53	2,18	6,77	-	11,56	3,90	6,26	-	0,68	-	8,10	3,26
Koniec okresu	-	8,10	-	3,63	0,82	0,53	2,18	6,77	-	11,56	3,90	6,26	0,68	-	3,26	-

Struktura wiekowa drzewostanów Nadleśnictwa w zasięgu PLH320042 Jezioro Śmiadowo na początku i końcu okresu obowiązywania Planu

W okresie obowiązywania Planu w zasięgu Nadleśnictwa nie zmieni się powierzchnia gruntów leśnych. W strukturze wiekowej drzewostanu nastąpi przesunięcie o jedną (10-letnią) podklasę wieku. W wyniku realizacji zapisów Planu średni wiek drzewostanów zmniejszy się o pięć i wyniesie – 68 lat. Zwiększy się powierzchnia drzewostanów ponad 100 – letnich z 2,61 ha do 6,94 ha.

Na gruntach Nadleśnictwa w obszarze PLH320042 Jezioro Śmiadowo nie znajduje się siedlisko przyrodnicze będące przedmiotem ochrony.

Przedstawione informacje oraz prognozy zmian na koniec okresu gospodarczego pozwalają na stwierdzenie, że Plan **nie będzie miał znacząco negatywnego wpływu na integralność PLH320042 Jezioro Śmiadowo.**

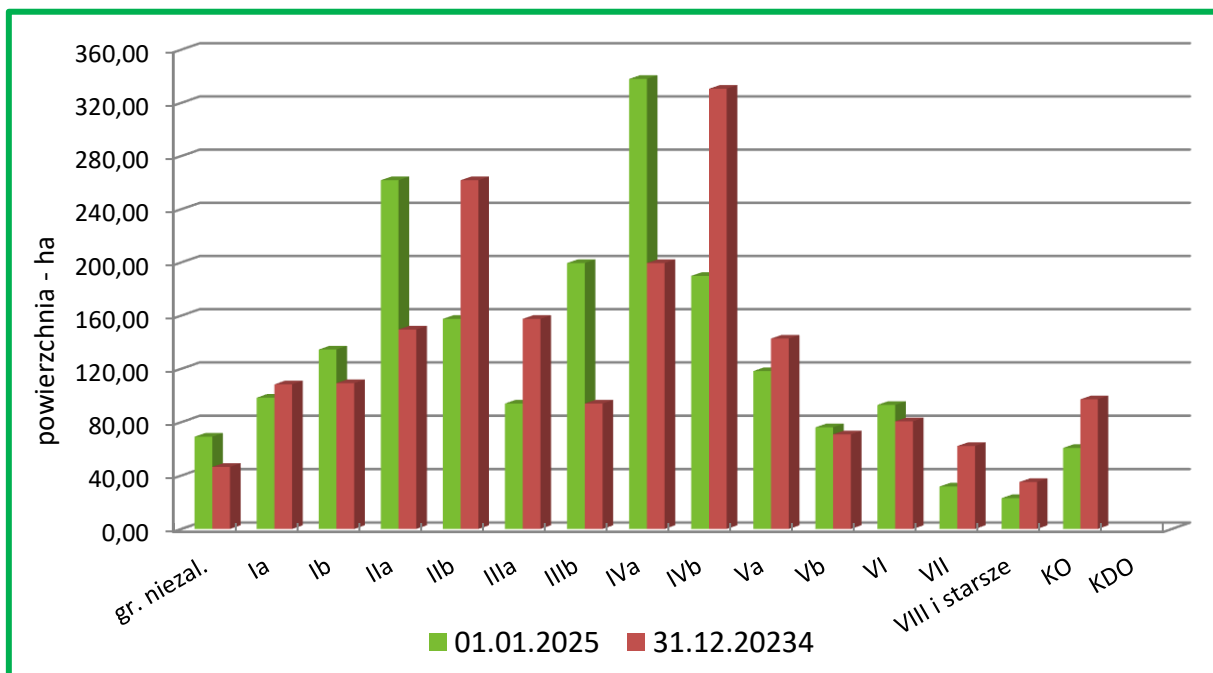
4.3.4. PLH320048 Diabelskie Pustacie

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo w granicach obszaru zajmują 2504,26 ha powierzchni, co w stosunku do całości obszaru stanowi 76,8%.

W ramach oddziaływania Planu na integralność obszaru można przeanalizować rozkład struktury wiekowej drzewostanów w granicach obszaru na początku okresu i przybliżonej struktury z końca obowiązywania Planu.

Zestawienie powierzchni drzewostanów na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu PLH320048 Diabelskie Pustacie według klas i podklas wieku na początku i na końcu okresu obowiązywania Planu

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych podklasach wieku [ha]															
	Gr. niezalesione	Ia 1-10	Ib 11-20	IIa 21-30	IIb 31-40	IIIa 41-50	IIIb 51-60	IVa 61-70	IVb 71-80	Va 81-90	Vb 91-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII i starsze	KO	KDO
Początek okresu	69,10	98,35	134,50	261,83	157,52	93,95	199,50	338,03	189,85	118,26	76,12	92,91	31,80	23,12	60,69	-
Koniec okresu	46,48	108,30	109,22	149,51	261,83	157,52	93,95	199,50	330,60	142,70	70,84	80,62	62,15	35,17	97,14	-

Struktura wiekowa drzewostanów Nadleśnictwa w zasięgu PLH320048 Diabelskie Pustacie na początku i końcu okresu obowiązywania Planu

W okresie obowiązywania *Planu* w zasięgu Nadleśnictwa nie zmieni się powierzchnia gruntów leśnych. W strukturze wiekowej drzewostanu nastąpi przesunięcie o jedną (10-letnią) podklasę wieku. W wyniku realizacji zapisów *Planu* średni wiek drzewostanów zwiększy się o cztery i wyniesie – 63 lata. Zwiększy się powierzchnia drzewostanów ponad 100 – letnich z 170,93 ha do 202,82 ha.

Opierając się na wiedzy i doświadczeniu w zakresie gospodarki leśnej i jej oddziaływaniu na siedliska przyrodnicze zasadnym jest stwierdzenie, że zapisy *Planu* będą miały pozytywny lub obojętny wpływ na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony w obszarze. Przestrzeganie zaleceń zawartych w programie ochrony przyrody z pewnością przyczynią się do poprawy stanu ochrony siedlisk, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.

W stosunku do gatunków zwierząt i roślin będących przedmiotem ochrony, biorąc pod uwagę ich wymagania ekologiczne, zauważyć można, że w *Planie* nie projektuje się czynności, które mogłyby mieć negatywny wpływ na liczebność populacji kluczowych gatunków.

Przedstawione informacje oraz prognozy zmian na koniec okresu gospodarczego pozwalają na stwierdzenie, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego wpływu na integralność PLH320048 Diabelskie Pustacie.**

5. ROZWIĄZANIA I WNIOSKI DO PLANU

5.1. Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań Planu na środowisko

Czynności gospodarcze zawarte w *Planie* uwzględniają zapisy ustawy o ochronie przyrody, zabraniające prowadzenia działań, które mogą pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz wpłynąć negatywnie na gatunki roślin i zwierząt chronionych lub przewidzianych do ochrony w ramach sieci Natura 2000.

Plan nie zawiera projektów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, bowiem zamierzenia w nim zawarte nie są zamierzeniami inwestycyjnymi, ani też ingerencjami polegającymi na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu.

Zawarte w *Planie* ustalenia dotyczące potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej mają jedynie charakter kierunkowych wytycznych, zwykle bez konkretnej lokalizacji. W *Planie* nie określa się również szczegółowych terminów i technik wykonywania działań gospodarczych. Wykonawcę *Planu* obowiązują w tym zakresie przepisy ogólnopolskie i resortowe oraz przepisy i wytyczne wydane przez generalną i regionalną dyrekcję lasów państwowych.

Niektóre planowane zadania mogą spowodować w trakcie realizacji powstanie negatywnego, krótkoterminowego oddziaływania na wybrane elementy środowiska. Sposoby ograniczenia tego oddziaływania zostały ujęte w programie ochrony przyrody, który zawiera kompleksowy opis stanu przyrody oraz zadania z zakresu jej ochrony i metody ich realizacji.

Zestawienie wniosków z analizy Planu oraz propozycje łagodzenia ewentualnych negatywnych oddziaływań

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
Ochrona stanowisk roślin chronionych	
Możliwe zniszczenie, podczas prowadzenia prac w drzewostanach, stanowisk gatunków chronionych, wykazanych we wcześniejszym rozdziale Prognozy.	Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz.U.2023, poz. 672) należy dokonać przeglądu dostępnych danych w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych w miejscu planowanych prac. Stanowiska tych gatunków powinny być naniesione na szkice zrębowe lub odnowieniowe, a w razie potrzeby zaznaczone w terenie, aby wytyczyć szlaki operacyjne poza miejscami występowania; przy użytkowaniu rębnym należy

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
	pozostawić biogrupy i kępy z wszystkimi warstwami lasu.
Możliwe zniszczenie jeszcze nierozpoznanych stanowisk gatunków chronionych.	Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz.U.2023, poz. 672) przed przystąpieniem do prac na powierzchni manipulacyjnej należy dokonać lustracji terenowej, aby ewentualnie nanieść na szkice manipulacyjne nowe stanowiska cennych gatunków; dalsze prace prowadzić w sposób niezagrażający płatom ich siedlisk.
Ochrona stanowisk zwierząt chronionych	
Możliwe zniszczenie miejsc bytowania podczas prowadzenia prac w drzewostanach w granicach utworzonych stref ochrony dla bielika, bociana czarnego. Cięcia pielęgnacyjne (TP) w strefie okresowej bielika. Cięcia pielęgnacyjne (CP, TW, TP) w strefie okresowej Bociana czarnego.	Należy przestrzegać zakazów dotyczących ochrony strefowej. Strefę ochrony ścisłej wyłączono z zabiegów gospodarczych. Prace w strefie ochrony okresowej prowadzić poza okresem lęgowym: – dla bielika z wyłączeniem terminu 1.01 – 31.07; – dla bociana czarnego z wyłączeniem terminu 15.03 – 31.08. Rozłożenie zaplanowanych zabiegów pielęgnacyjnych na okres 10 lat w strefie ochrony okresowej bociana czarnego.
Możliwe zniszczenie miejsc bytowania podczas prowadzenia prac w drzewostanach, w których stwierdzono gniazdowanie gatunków wymagających ustalenia stref ochrony.	Należy natychmiast zaprzestać prac gospodarczych, w odległości zgodnej z załącznikiem nr 4 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380) i podjąć odpowiednią procedurę zgłoszenia stanowiska do RDOŚ.
Możliwe zniszczenie miejsc bytowania podczas prowadzenia prac w drzewostanach, w których stwierdzono bytowanie gatunków innych niż ptaki, wymagających ustalenia stref ochrony.	W przypadku stwierdzenia stanowisk gatunków wymagających ochrony strefowej należy występować o ustanowienie dla nich stref ochrony, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380);
Bóbr europejski – płoszenie, zmiana warunków siedliskowych.	Zachowanie wokół zbiorników i wzdłuż cieków oraz większych rowów z wodą płynącą lub stojącą buforu, w obrębie którego nie będą wykonywane żadne czynności związane z realizacją planowego wskazania gospodarczego.
Mopek zachodni - Niezamierzone zniszczenie miejsc letnich kryjówek oraz/lub zabicie tym samym pojedynczych osobników w dziuplach drzew na powierzchni leśnej objętej zabiegiem.	Zapewnienie naturalnych schronień poprzez pozostawianie jak największej liczby starych i zamierających drzew, zwłaszcza tych z dziuplami. W przypadku braku takich schronień należy rozważyć instalacje sztucznych budek dla nietoperzy. Potencjalne miejsca zimowania mogą stanowić bunkry Wału Pomorskiego i inne obiekty poligonowe, które zapewniają stabilne warunki mikroklimatyczne dla hibernujących nietoperzy.
Ryś - płoszenie, obecnych na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego	W przypadku stwierdzenia miejsca rozrodu gatunku, należy wstrzymać wszelkie prace

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach.	gospodarcze w promieniu 500 m od tego miejsca, w okresie od 1 kwietnia do 31 sierpnia oraz przekazać informację do właściwej terytorialnie regionalnej dyrekcji ochrony środowiska. W przypadku otrzymania informacji od Zachodniopomorskiego Towarzystwa Przyrodniczego, które prowadzi monitoring telemetryczny rysie, o wykryciu miejsca rozrodu tego gatunku (np. w stosach drewna lub miejscach składowania biomasy leśnej), należy wstrzymać prace leśne do momentu opuszczenia tych miejsc przez rysie.
Wilk – płoszenie, obecnych na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach.	W przypadku stwierdzenia miejsca rozrodu gatunku, należy wstrzymać wszelkie prace gospodarcze w promieniu 500 m od tego miejsca, w okresie od 1 kwietnia do 31 sierpnia oraz przekazać informację do właściwej terytorialnie regionalnej dyrekcji ochrony środowiska.
Żubr – płoszenie, obecnych na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach.	W celu zapewnienia dodatkowej bazy żerowej dla żubrów bytujących na terenie Nadleśnictwa Czarnobór, należy utrzymywać poletka łowieckie, łąki oraz pastwiska w odpowiedniej kulturze. W miarę możliwości utrzymywać również naprzemienne koszenie wrzosowisk. Odpowiednie wykaszanie użytków zielonych wrzosowisk oraz dbanie o prawidłowe zagospodarowanie poletek łowieckich, pozwoli na stworzenie stabilnego źródła pożywienia dla żubrów przez cały rok. Dbanie o te obszary w zgodzie z naturalnymi cyklami wzrostu roślin zapewni równocześnie ich bioróżnorodność oraz korzystne warunki dla dzikiej fauny.
Płoszenie gatunków, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów pod zarządem Nadleśnictwa na odpowiednich dla nich siedliskach z drzewostanami w określonym wieku oraz/lub niezamierzone zabijanie pojedynczych osobników (wskazane gatunki płazów, gadów i bezkręgowców), obecnych na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. Wymaga działania minimalizującego w stosunku do grupy płazów i gadów.	Ochrona w miarę technicznych możliwości widocznych osobników płazów i gadów w czasie wykonywanych czynności związanych z realizacją wskazania gospodarczego.
Płoszenie gatunków, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów pod zarządem Nadleśnictwa na odpowiednich dla nich siedliskach z drzewostanami w określonym wieku oraz/lub niezamierzone zabijanie pojedynczych osobników (wskazane gatunki płazów, gadów i bezkręgowców) na powierzchni dróg leśnych w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz	Zachowanie wokół zbiorników (również stawów bobrowych) i wzdłuż cieków oraz większych rowów z wodą płynącą lub stojącą buforu, w obrębie, którego nie będą wykonywane żadne czynności związane z realizacją planowego wskazania gospodarczego.

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
ruch pieszy pracowników leśnych. Wymaga działania minimalizującego w stosunku do grupy płazów i gadów.	
W przypadku cięć rębnych zmiana warunków siedliskowych gatunków, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów pod zarządem Nadleśnictwa na odpowiednich dla nich siedliskach z drzewostanami w określonym wieku.	W trakcie realizacji zabiegów rębnych na powierzchni leśnej pozostawiać fragmenty dobrze zachowanego starodrzewu. Z kolei w obrębie drzewostanów, które sąsiadują bezpośrednio z wodami, torfowiskami, bagnami, terenami podmokłymi wyznaczać strefy buforowe poprzez unikanie cięć zupełnych.
Niezamierzone zniszczenie miejsc letnich kryjówek gatunków, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów pod zarządem Nadleśnictwa na odpowiednich dla nich siedliskach z drzewostanami w określonym wieku oraz/lub zabicie tym samym pojedynczych osobników w dziuplach drzew na powierzchni leśnej objętej zabiegiem.	Pozostawianie na powierzchniach leśnych starych drzew dziuplastych oraz stojących drzew martwych lub obumierających z odstającą korą z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi lub mienia oraz przypadków zagrożenia trwałości lasu.
Możliwy ubytek drzew dziuplastych i martwych, stanowiących miejsca gniazdowania niektórych gatunków ptaków.	Zaleca się, aby pozostawiane biogrupy w drzewostanach użytkowanych rębnie obejmowały drzewa dziuplaste, drzewa z gniazdami wieloletnimi oraz inne żywe drzewa biocenotyczne, w tym drzewa należące do gatunków uznawanych za długowieczne. Podczas użytkowania przedrębego należy zapewnić udział drzew biocenotycznych w drzewostanie na poziomie nie mniejszym niż 3 szt./ha; przed rozpoczęciem zabiegów gospodarczych należy wskazać drzewa biocenotyczne wykonawcom prac.
Możliwy ubytek starodrzewu, stanowiącego miejsca występowania cennych gatunków ptaków.	Należy przestrzegać zalecenia, aby przy użytkowaniu rębnym nie pozyskiwać więcej niż 95% miąższości, W drzewostanach użytkowanych rębniami pozostawia się po cięciach zupełnych i po cięciach uprzątających w rębniach złożonych nie mniej niż 5% powierzchni starodrzewu. W przypadku użytkowania rębego w wydzielaniu ze stwierdzonym leśnym siedliskiem przyrodniczym Natura 2000 (kod 9110, 9130, 9160, 9190) należy pozostawić min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego. Część starodrzewu powinna pozostać w formie kęp z nienaruszonymi warstwami dolnymi aż do naturalnej śmierci, o ile nie zagraża to bezpieczeństwu ludzi i zagraża trwałości lasu.
Możliwy ubytek położonych przy ciekach, zbiornikach wodnych i torfowiskach drzewostanów stanowiących potencjalne płyty siedlisk dla niektórych gatunków ptaków.	Nie stosuje się rębni zupełnych (I*) oraz rębni gniazdowych (III*) w strefie buforowej (pasie o szerokości 25-30 m) od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych oraz torfowisk; w przypadku, gdy z różnych powodów nie utworzono osobnego wyłączenia jako buforu należy granice powierzchni manipulacyjnej zmniejszyć o 25-30 m

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
	i odpowiednio zredukować % pozyskania grubizny, na pozostałej powierzchni manipulacyjnej zaplanować użytkowanie zgodnie z obowiązującymi wytycznymi (z pozostawieniem kęp starodrzewu po cięciach zupełnych w ramach Rb I* lub po cięciu uprzątającym dla pozostałych rębni).
Prace w sąsiedztwie miejsc wypoczynku	
Wykonywanie prac związanych z użytkowaniem drzewostanów w sąsiedztwie miejsc wypoczynku – plaż nad jeziorami, miejsc biwakowania. Hałas pilarek i utrudnienia w ruchu mogą zakłócać spokój przebywającym na urloпах wczasowiczom.	Prace gospodarcze w oddziałach sąsiadujących z jeziorami należy planować z wyłączeniem okresu urlopowego (tj. VI – IX).
Ochrona leśnych siedlisk przyrodniczych	
Możliwy negatywny wpływ w przypadku ewentualnego zastosowania składów gatunkowych upraw niezgodnych z typem drzewostanu przewidzianych dla leśnych siedlisk przyrodniczych oraz w przypadku gospodarowania niedostosowanego do typu siedliska przyrodniczego.	W programie ochrony przyrody zawarto wskazania dotyczące podpisanego Porozumienia między RDLP a RDOŚ. Zgodnie z zapisami zawartymi w Porozumieniu, należy przyjąć: – proponowane typy drzewostanów na siedliskach przyrodniczych Natura 2000, – schemat orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych (TSL) przy projektowaniu upraw na siedliskach przyrodniczych, – schemat postępowania hodowlanego i projektowania rodzajów rębni dla typów siedlisk przyrodniczych.
Możliwy negatywny wpływ w obszarze PLH320048 Diabelskie Pustacie na siedlisku kwaśnych buczyn (9110), w wyniku zaplanowanych cięć rębnych w oddz. 194d (RbIIA 40%) oraz oddz. 213c (Rb IIAU 90%). Zaplanowane działania gospodarcze mogą wpływać na osiągnięcie celu wymienionego w § 3 pkt. 2 rozporządzenia Diabelskie Pustacie, tj. odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych w odniesieniu do siedliska przyrodniczego 9110.	Zaproponowano zmiany: – oddz. 194d – rezygnacja z wykonania Rb IIA; – oddz. 213c – modyfikacja Rb IIAU 90% na Rb IIAU - R 70%. Informacja o odstąpieniu z wykonania rębni (oddz. 194d) oraz zmianie intensywności cięć wraz ze zmniejszeniem poboru grubizny (oddz. 213c) zamieścić w polu „info” w opisach taksacyjnych (w SILP) oraz w elaboracie.
Ochrona nieleśnych siedlisk przyrodniczych	
Możliwy negatywny wpływ w przypadku prowadzenia prac na tych siedliskach lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie. 3150 - Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne: - przy oddz. 901a, w oddz. 901b RbIIIA 40%, 7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska: - przy oddz. 73i, w oddz. 72g RbIB 70%, oddz. 72i RbIIb 40%, - przy oddz. 121g, w oddz. 121f RbIIIBU 80%.	W programie ochrony przyrody zawarto ogólne wytyczne dotyczące możliwego zakresu prowadzenia prac na siedliskach nieleśnych; powinny być one znane osobom podejmującym decyzje mające wpływ na gospodarowanie wodami, łąkami i torfowiskami; wszelkie działania powinny być prowadzone w sposób niezagrażający tym siedliskom. W przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół 3150 i 7140

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
	należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.
Możliwy negatywny wpływ w obszarze PLH320048 Diabelskie Pustacie na siedlisku torfowiska przejściowego (7140) w oddz. 264m, w wyniku zaplanowanych cięć rębnych w oddz. 264l (RbIIIAU 95%). Rębnia może zagrozić stabilności hydrologicznej siedliska, nawet przy uwzględnieniu działania minimalizującego w postaci pozostawienia buforu o szerokości 25 m.	W oddz. 264m należy dokonać korekty intensywności poboru masy w oddz. 264l – zamiast RbIIIAU 95% na 1 działce, zmienić na RbIIIAU 85%, z pozostawieniem buforu w najbliższym sąsiedztwie oddz. 264m. Informacja o zmianie intensywności cięć wraz ze zmniejszeniem poboru grubizny zamieścić w polu „info” w opisach taksacyjnych (w SILP) w oddz. 264l oraz w elaboracie.
Możliwy negatywny wpływ w obszarze PLH320048 Diabelskie Pustacie na siedlisku torfowiska wysokiego (7110) w oddz. 423d, w wyniku zaplanowanych cięć przedrębnych (TP).	Podczas wykonywania TP w oddz. 423d wyznaczyć strefę buforową na fragmencie siedliska 7110. Zamieścić informację w opisach taksacyjnych (pole „info”) oraz w elaboracie o zmianie.
Możliwy negatywny wpływ w obszarze PLH320048 Diabelskie Pustacie na siedlisku torfowiska wysokiego (7110) i torfowiska przejściowego w oddz. 266k, w wyniku zaplanowanych cięć w bezpośrednim sąsiedztwie, w oddz. 266l (Rb IIIIAU 95%) oraz oddz. 294d (RbIIIA 30%).	Planowane cięcia w oddz. 266l (RbIIIAU 95%) oraz w oddz. 294a (RbIIIA 30%) będą realizowane w sposób rozłożony w czasie, w ciągu 10-letniego okresu, co umożliwi odpowiednie zminimalizowanie ich wpływu na środowisko. Dodatkowo, lokalizacja gniazd w oddz. 294a zostanie zaprojektowana w południowej części pododdziału, aby zminimalizować oddziaływanie na stwierdzone siedliska przyrodnicze. Zabiegi te zostały zaplanowane w odpowiedniej odległości od torfowiska, co jest zgodne z obowiązującymi wytycznymi dotyczącymi ochrony torfowisk i ekosystemów wodno-błotnych. Zamieścić informację w opisach taksacyjnych (pole „info”) oraz w elaboracie o zmianie.
Ochrona nieużytków (bagien)	
Możliwy negatywny wpływ na oddz. 316d (bagnó – bez siedliska przyrodniczego) w przypadku RbIIIA 30% zaplanowanej w oddz. 316b.	Należy wyznaczyć strefę buforową wokół oddz. 316d, przy użytkowaniu RbIIIA 30% w oddz. 316b. w strefie buforowej nie lokalizować gniazd. Zamieścić informację w opisach taksacyjnych (pole „info”) oraz w elaboracie o zmianie.
Zalesianie gruntów	
Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się zalesienie na gruncie innym niż orny (Ł, PS) oraz grunty położone w granicach form	Przed przystąpieniem do zalesień należy uzyskać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla gruntów położonych w granicach form ochrony przyrody i na gruntach innych niż orne.

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
ochrony przyrody – PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino oraz OChK Pojezierze Drawskie.	
Ochrona użytków ekologicznych	
Możliwy negatywny wpływ w przypadku prowadzenia prac na tych siedliskach lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie.	W programie ochrony przyrody zawarto ogólne wytyczne w zakresie gospodarowania w przypadku użytkowania rębego w najbliższym sąsiedztwie użytków ekologicznych, szczególnie w przypadku nieleśnych siedlisk przyrodniczych bądź siedlisk wodnych, torfowiskowych i bagiennych. Przy gospodarowaniu w pobliżu użytków z takimi ekosystemami należy wyznaczyć strefy buforowe, w których nie powinno się prowadzić cięć zupełnych.
Ochrona pomników przyrody	
Możliwe zniszczenie, podczas prowadzenia prac w wyłączeniach, w których zlokalizowane są pomniki przyrody: - oddz. 335c (RbIIIA – 40%), - oddz.: 62a, 68a, 164d (TP).	Zgodnie z zaleceniami przedstawionymi w programie ochrony przyrody pomniki powinny być oznaczone w terenie. Przed przystąpieniem do prac pomniki powinny być naniesione na szkice powierzchni manipulacyjnej, aby przy wyznaczaniu szlaków zrywkowych uwzględnić te miejsca. Przy użytkowaniu rębnym należy pozostawić biogrupy obejmujące bezpośrednie sąsiedztwo pomników.
Ochrona stanowisk archeologicznych	
Możliwe zniszczenie stanowisk archeologicznych zlokalizowanych w wyłączeniach przeznaczonych do użytkowania rębego i odnowienia. Użytkowanie rębne w oddz.: 122i (Rb IIIA), 244d (Rb IIIB), 295c (Rb IIIA), 295d (Rb IIIAU), 296b (Rb IIIBU), 424h (Rb IB), w których są zlokalizowane stanowiska archeologiczne w strefie W-III.	Przed rozpoczęciem działań związanych z naruszeniem pokrywy gleby konieczne jest uzyskanie opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W celu uniknięcia naruszenia pokrywy gleby wskazane jest na powierzchniach stanowisk wyznaczenie biogrup w ramach pozostawiania do 5% miąższości na powierzchni zrębowej.
Ochrona mogił	
Prace pielęgnacyjne (CP, TP) w oddz.: 542d, 724c, gdzie stwierdzono pojedyncze mogiły.	Oznaczenie w opisach taksacyjnych (jako PNSW – kępy) i na odpowiednich mapach tematycznych. Należy oznaczyć przed przystąpieniem do zabiegów i nie lokalizować szlaków zrywkowych w tych miejscach.

5.2. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w *Planie*, uzasadnienie ich wyboru oraz opis metod oceny wyboru

Proces tworzenia *Planu* polegał na analizie różnych wariantów alternatywnych, których efektem są zapisy zapewniające realizację przyjętych celów, zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi. Na każdym etapie planowania uwzględniano odpowiednie środki łagodzące negatywne skutki działań gospodarczych. Brano pod uwagę możliwy wpływ na środowisko, wartości przyrodnicze i krajobrazowe.

Pierwszym etapem wariantowania były decyzje Komisji Założeń Planu (KZP), zwołanej w celu ustalenia wytycznych i ogólnych zasad prowadzenia terenowych prac urządzeniowych w Nadleśnictwie Czarnobór. Najważniejszymi ustaleniami były:

- podział na gospodarstwa, czyli jednostki regulacyjne, utworzone na podstawie dominujących funkcji pełnionych przez lasy (z uwzględnieniem wszystkich funkcji pozostałych), a także przyjętych celów gospodarowania (z uwzględnieniem możliwości produkcyjnych siedlisk leśnych);
- przyjęcie przeciętnych wieków rębności dla głównych gatunków drzew, wyznaczając przeciętny wiek osiągnięcia celu gospodarowania;
- przyjęcie sposobów zagospodarowania (określonych rodzajów rębni), typów drzewostanów oraz orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych siedlisk;
- określenie kolejności kwalifikowania drzewostanów do przebudowy;
- przyjęcie średnich okresów odnowienia dla poszczególnych gospodarstw, które oznaczają przewidywany okres od zainicjowania odnowienia drzewostanu użytkowanego rębnią złożoną do cięcia uprzątającego.

Ustalenia zapadły w procesie dyskusji, z udziałem przedstawicieli społeczeństwa i zostały zapisane w formie protokołu z KZP, dołączonego do elaboratu.

Etapem wariantowania były również przeprowadzane kontrole podczas prowadzenia prac terenowych. Jednym z głównych zadań urządzania lasu jest inwentaryzacja i ocena stanu lasu oraz ustalenie zadań gospodarczych na dziesięciolecie. Do tego celu wymagane jest sporządzenie aktualnego opisu taksacyjnego, które polega na ustaleniu granic wyłączeń taksacyjnych oraz określeniu elementów taksacyjnych i wskazań gospodarczych dla tych wyłączeń. Efekty pracy taksatora na tym etapie kontrolowane były na bieżąco przez kierownika pracowni, inspektora BULiGL

O/Szczecinek, Inspektora Zarządu BULiGL, przedstawicieli RDLP w Szczecinku oraz Nadleśnictwa. Każdy z kontrolujących sprawdzał, a zarazem mógł korygować opis taksacyjny wyłączeń, np. dokonując korekty niektórych elementów taksacyjnych, projektowanych zabiegów gospodarczych, itp.

Analizy opisów i wskazań gospodarczych ustalonych w terenie przez taksatora dokonywano również w trakcie uzgodnień wyników prac taksacyjnych z przedstawicielami Nadleśnictwa, lepiej znającymi lokalne uwarunkowania przyrodnicze.

Uzgodnieniom i kontroli bieżącej wykonywanej przez osoby do tego wyznaczone z ramienia BULiGL oraz RDLP podlegały również kolejne etapy prac – prace kameralne.

Ważnym elementem planowania urządzeniowego jest ustalenie możliwości lokalizacji wstępnych wskazań gospodarczych, zapisanych na gruncie w kartach dokumentu źródłowego opisu taksacyjnego lasu, jak również możliwości lokalizacji obliczonych etatów użytkowania rębnego. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębnego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

Przy określaniu lokalizacji planowanych cięć rębnych przestrzegano:

- wymogów ładu czasowego i przestrzennego;
- ograniczeń i nakazów prawnych wynikających z funkcji pełnionych przez poszczególne drzewostany;
- zasad i wytycznych zawartych w aktach normalizacji wewnętrznej w Lasach Państwowych (np. odnośnie szerokości zrębów, nawrotów cięć, długości okresów odnowienia, itp.),
- wytycznych KZP i NTG.

Optymalne rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest końcowo pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić ciągłość produkcji.

Wariantowanie czasowe ograniczone jest w *Planie* do ustalenia kolejności użytkowania poszczególnych drzewostanów na wyznaczonych działkach manipulacyjnych bezpośrednio przylegających do siebie. Związane jest to z przestrzeganiem kolejności uprzątania powierzchni manipulacyjnej, aby nie narażać sąsiednich drzewostanów na uszkodzenia, szczególnie od wiatrów i nasłonecznienia.

Należy podkreślić, że planowanie urządzeniowe nie przydziela obligatoryjnie terminów wykonania cięć, zarówno w ramach pory roku, jak i w ramach 10-lecia. Ustalenie ostatecznego terminu wykonania zabiegu pozostaje w gestii Nadleśniczego, który na podstawie zawartych w *Planie* ogólnych wskazań i wytycznych oraz miejscowych uwarunkowań podejmuje decyzję.

Zasada przezorności zobowiązuje jednak opracowującego *Plan* do wykonania między innymi oceny oddziaływania terminu projektowanych prac leśnych. Wykonywanie pewnych zabiegów w nieodpowiedniej porze roku (np. w sezonie lęgowym ptaków) w niektórych drzewostanach (np. w granicach stref ochronnych) może wpłynąć negatywnie na poszczególne elementy środowiska, dlatego też w programie ochrony przyrody zamieszczono zalecenia dotyczące optymalnego terminu przeprowadzenia prac. Zalecenia te najczęściej formułowane są na poziomie ogólnym, nie przyporządkowując tego terminu do konkretnej pozycji w planie cięć, lecz w odniesieniu do grupy wyłączeń, dla których w wyniku analizy dostępnych danych stwierdzono taką potrzebę.

Zasadnicze wariantowanie *Planu* pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało podczas opracowywania programu ochrony przyrody. W dokumencie tym zamieszczono zalecenia modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej w stosunku do obiektów objętych ochroną, przedstawiono metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków, jak również podano zalecenia mające na celu ochronę siedlisk przyrodniczych.

Oceny wariantów przyjętych w *Planie* dokonywano również podczas opracowywania *Prognozy*. Wskazano elementy, na które powinno się zwrócić szczególną uwagę podczas realizacji zapisów *Planu*, aby ograniczyć ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko. Przedstawiono propozycje dotyczące sposobu ochrony stanowisk roślin i zwierząt chronionych, minimalizacji zagrożeń, terminu wykonywania prac w sąsiedztwie miejsc wypoczynku, sposobu ochrony leśnych i nieleśnych siedlisk przyrodniczych, ochrony pomników przyrody i użytków ekologicznych oraz ochrony stanowisk archeologicznych i mogił.

Ostateczny rezultat pracy, czyli *Plan* wraz z *Prognozą* przedstawione były i omawiane na Naradzie Techniczno-Gospodarczej (NTG), z udziałem przedstawicieli społeczeństwa. To także był jeden z elementów wariantowania *Planu*.

Na podstawie przedstawionej analizy można stwierdzić, że w zasadzie nie ma możliwości wskazania innych rodzajów alternatywnych działań, mogących skutecznie służyć realizacji celów urządzania lasu. Zestaw działań wskazanych w *Planie* określono wykorzystując najbardziej aktualną wiedzę o środowisku i możliwościach technicznych wykonania prac gospodarczych na terenach leśnych, których skuteczność potwierdzono w przeszłości realizując w innych nadleśnictwach podobne plany urządzania lasu.

Na tej podstawie, zdaniem wykonawcy, przedstawiona wersja *Planu* zawiera optymalne, możliwe do zastosowania rozwiązania.

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. Oświadczenie autora raportu

Szczecinek, dnia 23 września 2024 r.

Dane podmiotu składającego oświadczenie:

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Szczecinku

Rafał Matysiak

.....
(imię i nazwisko/nazwa)

ul. Koszalińska 91B
78-400 Szczecinek

.....
(adres zamieszkania/siedziby)

664 964 906

.....
(telefon kontaktowy)

OŚWIADCZENIE AUTORA RAPORTU

(w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów
– kierującego tym zespołem)

Dotyczy: Prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu
Nadleśnictwa Czarnobor na okres od 1.01.2025 r. do 31.12.2034 r.

Oświadczam, że spełniam wymagania określone w art. 74a ust. 2 ustawy
z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale
społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
(t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2081).

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
(czytelny podpis składającego oświadczenie)

6.2. Mapa siedlisk przyrodniczych i gatunków naturalnych na tle planowanego użytkowania rębego i gruntów przeznaczonych do zalesienia

6.3. Mapa form ochrony na tle planowanego użytkowania rębego i gruntów przeznaczonych do zalesienia